

**GÜZEL SANATLAR FAKÜLTELERİNİN MEKÂN DİZİMİ
YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ VE ESNEK MEKÂN
TASARIMINA YÖNELİK MODEL ÖNERİSİ**

HEDİYE ACAR

**ŞUBAT 2024
DİYARBAKIR**

DİCLE ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**GÜZEL SANATLAR FAKÜLTELERİNİN MEKÂN DİZİMİ
YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ VE ESNEK MEKÂN
TASARIMINA YÖNELİK MODEL ÖNERİSİ**

HEDİYE ACAR

DİCLE ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM-ÖĞRETİM VE SINAV
YÖNETMELİĞİNİN BİR PARÇASI OLARAK
MİMARLIK ANA BİLİM DALINDA
DOKTORA TEZİ
OLARAK HAZIRLANMIŞTIR

ŞUBAT 2024

DİYARBAKIR

GÜZEL SANATLAR FAKÜLTELERİNİN MEKÂN DİZİMİ YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ VE ESNEK MEKÂN TASARIMINA YÖNELİK MODEL ÖNERİSİ

Hediye ACAR tarafından Dicle Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin bir parçası olarak hazırlanan bu çalışma, aşağıda bilgileri yazılı jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek **Mimarlık Ana Bilim Dalı'nda Doktora Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Neslihan DALKILIÇ
Müdür, **Fen Bilimleri Enstitüsü**

Prof. Dr. F.Demet AYKAL
Danışman, **Mimarlık Bölümü,**
Dicle Üniversitesi

Sınav Jürisi:

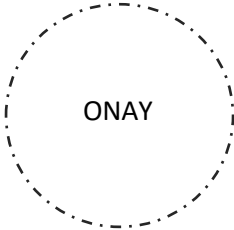
Prof. Dr. F. Demet AYKAL (*,**)
Mimarlık Bölümü, Dicle Üniversitesi

Prof. Dr. Cengiz TAVŞAN
Mimarlık Bölümü, Karadeniz Teknik Üniversitesi

Doç. Dr. Can Tuncay AKIN
Mimarlık Bölümü, Dicle Üniversitesi

Prof. Dr. Mine BARAN
Mimarlık Bölümü, Dicle Üniversitesi

Doç. Dr. Esra LAKOT ALEMDAĞ
Mimarlık Bölümü,
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Savunma Tarihi: 22 / 02 / 2024

(*) Jüri Başkanı.
(**) Tez Danışmanı.

Dicle Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırlanan bu tez çalışmasında yer alan tüm bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak elde edildiğini ve sunulduğunu beyan ederim. Ayrıca, bahse konu bu kural ve ilkelerin gerektirdiği üzere, bu çalışmada özgün olmayan tüm bilimsel içerikleri kurallara uygun biçimde alıntılıyıp kaynak gösterdiğimi beyan ederim. Beyanımınla çelişen herhangi bir delil bulunduğu takdirde tüm sorumluluğu üstleneceğimi kabul ederim.

Ad, Soyad: Hediye ACAR

İmza:

TEŞEKKÜR

Öncelikle danışmanım Prof. Dr. F. Demet AYKAL'a, lisansüstü çalışmalarına ilk başladığım zamandan bu yana, çalışmalarına kattığı değer ve farklı bakış açısından, gösterdiği ilgi ve destekten dolayı, bunun yanı sıra bana inandığı, güvendiği ve fikirlerimi desteklediği için sonsuz teşekkür ederim. Jüri üyelerim, Doç. Dr. Cengiz TAVŞAN'a ve Doç. Dr. Can Tuncay AKIN'a çalışmanın daha iyi bir noktaya gelmesi ve bilimsel açıdan daha güçlü bir alt yapıya sahip olması için öneri ve eleştiride bulunmalarından dolayı teşekkür ederim.

Çalışma kapsamında alan çalışmalarını gerçekleştirmem için bana yardımcı olan, anket ve gözlem yapmam için destek olan, alana dair bilgilere erişmeme yardımcı olan, bütün arkadaşlarıma, çalışma yaptığım okullarda bana yardımcı olan okul çalışanlarına ve çalışma verilerimi analiz etmemde bana yardımcı olan arkadaşım Gamze ZORLU'ya teşekkür ederim.

Bana eğitim hayatım boyunca destek veren, sonsuz sevgiyle her türlü desteğini her daim hissettiğim annem, babam ve kardeşlerime minnetle teşekkür ederim. Bu süreçte bana sonsuz sabır gösteren, bazen ihmal ediyorum diye üzüldüğüm ama büyüyünce iyi ki vazgeçmedin ve başardın diyeceklerini düşündüğüm canım kızım Eylül'e, oğlum Yavuz'a ve yol arkadaşım, en büyük destekçim olan eşim Dr. Emrullah ACAR'a sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ	ix
TABLolar LİSTESİ.....	x
EKLER LİSTESİ	xvi
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ	xvii
ÖZET.....	xviii
ABSTRACT.....	xx
1. GİRİŞ	1
1.1 Çalışmanın Problemi	2
1.2 Çalışmanın Amacı ve Önemi	4
1.3 Sınırlılıklar.....	5
2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR.....	9
2.1 Space Syntax Yöntemine Dair Geçmişte Yapılan Çalışmalar	9
2.2 Eğitim mekanının tasarımına ve esneklik kavramına yönelik geçmişte yapılan çalışmalar.....	18
2.3 Davranışsal haritalama metoduna yönelik geçmişte yapılan çalışmalar	23
3. MATERYAL VE METOT	26
3.1 Materyal.....	26
3.1.1 Türkiye’deki güzel sanatlar fakültelerinin tarihçesi	32
3.2 Metot	44
4. MİMARİ MEKAN VE ESNEKLİK İLİŞKİSİ.....	49
4.1 Esneklik Kavramının Tanımı	50
4.1.1 Mimari tasarımda esneklik sağlama yöntemleri	53
4.1.2 Esneklik çeşitleri.....	57

4.2 Eğitim Yapılarında Esnek Mekan Anlayışı	58
5. MEKÂN ANALİZ YÖNTEMLERİ	66
5.1 Mekân Dizim Analizi (Space Syntax)	66
5.1.1 Depthmapx programı	76
5.2 Anket Tekniği	77
5.3 Davranışsal Haritalama Tekniği	79
6. BULGULAR VE TARTIŞMA	84
6.1 Mekân Dizim Analizi (Space Syntax) Sonuçları	84
6.1.1 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek binaya ait Space Syntax verileri	85
6.1.2 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana binaya ait Space Syntax verileri	92
6.1.3 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi C Blok'a yönelik Space Syntax verileri	98
6.1.4 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesine yönelik Space Syntax verileri	105
6.1.5 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesine ait Space Syntax verileri	110
6.1.6 Mekân dizim analiz sonuçlarının karşılaştırılması	117
6.2 Anket Tekniği Sonuçları	119
6.2.1 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek bina;	120
6.2.2 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana bina	128
6.2.3 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi C blok	136
6.2.4 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi	144
6.2.5 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	152
6.3 Davranışsal Haritalama Tekniği ile Elde Edilen Sonuçlar	162
6.3.1 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek bina	162

6.3.2 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana bina	175
6.3.3 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi c blok	186
6.3.4 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi	202
6.3.5 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	212
6.4 Space Syntax ve Davranışsal Haritalama Yöntemlerinin Analizlerinin İlişkilendirilmesi.....	225
6.5 Güzel Sanatlar Fakültelerinin Esneklik Verilerinin Çalışmanın Yöntemleriyle İlişkilendirilmesi.....	229
6.5.1 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek bina.....	230
6.5.2 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana bina	231
6.5.3 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi c blok	232
6.5.4 Uludağ üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi.....	233
6.5.5 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi	234
7. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	242
KAYNAKLAR	252
EKLER.....	258
ÖZGEÇMİŞ	266

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 5.1 İnsan davranışının temel süreçleri (Gibson, 1966, Lang, 1987)	81
Şekil 6.1 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina zemin kat mekân dizim analizi	88
Şekil 6.2 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina birinci kat mekân dizim analizi	91
Şekil 6.3 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina bodrum kat mekan dizim analizi	94
Şekil 6.4 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina birinci kat mekân dizim analizi	97
Şekil 6.5 İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok zemin kat mekân dizim analizi	102
Şekil 6.6 İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok birinci kat mekan dizim analizi	104
Şekil 6.7 Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi zemin kat mekân dizim analizi	107
Şekil 6.8 Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi birinci kat mekân dizim analizi	109
Şekil 6.9 İzmir üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesi ikinci kat mekân dizim analizi	113
Şekil 6.10 İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesi üçüncü kat mekan dizim analizi	116
Şekil 6.11 Güzel Sanatlar Fakülteleri için model önerisi.....	234

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1.1 Güzel sanatlar fakültelerinin planlarına dair elde edilen veriler.....	7
Tablo 3.1 Güzel sanatlar fakültelerinin gruplandırılması	27
Tablo 3.2 Güzel sanatlar fakültelerinin gruplandırılması	27
Tablo 3.3 Güzel sanatlar fakültelerinin gruplandırılması	29
Tablo 3.4 Güzel sanatlar eğitimine yönelik tarihsel süreçler ve gelişmeler	34
Tablo 3.5 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana bina yapı kimlik kartı .	37
Tablo 3.6 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Ek Bina Yapı Kimlik Kartı	38
Tablo 3.7 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi C Blok yapı kimlik kartı	39
Tablo 3.8 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi yapı kimlik kartı	41
Tablo 3.9 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi yapı kimlik kartı.	43
Tablo 3.10 Yöntem Tablosu.....	47
Tablo 4.1 Mimar ve Araştırmacıların Esneklik Kavramına Yönelik Tanımları (Kemaldar, 2019)	51
Tablo 4.2 Mimar ve Araştırmacıların Esneklik Oluşturma Şekillerine Yönelik Söylemleri (İslamoğlu ve Usta, 2018)	53
Tablo 4.3 Esneklik sınıflandırılması	57
Tablo 4.4 Moore ve Lackney tarafından okul yapısı modellenme şekilleri.....	62
Tablo 5.1 Hillier ve Hanson ‘un mekân dizim analizine yönelik söylemleri.....	68
Tablo 5.2 Mekân dizim analizine (Space Syntax) yönelik tanımlar ve yorumlar....	69
Tablo 5.3 Mekân dizim analizine yönelik kavramların ilişkisel gösterimi	75
Tablo 5.4 Mekân dizim analizi için geliştirilen yazılımlar (Tibet, 2013)	76
Tablo 5.5 Mekân dizim analiz programı olan depthmapx ’in çalışma şekli	77
Tablo 5.6 Anket soruları ve varsayımların, esneklik, Space Syntax yöntemi ve davranışsal haritalama tekniği ile ilişkilendirilmesi.....	78
Tablo 5.7 Davranışsal haritalama tekniği strüktürü	82
Tablo 6.1 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina zemin kat ‘Space Syntax’ verileri	86
Tablo 6.2 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina birinci kat ‘Space Syntax’ verileri	89
Tablo 6.3 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina ‘Space Syntax’ verileri	91

Tablo 6.4 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina bodrum kat ‘Space Syntax’ verileri.....	93
Tablo 6.5 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina birinci kat ‘Space Syntax’ verileri.....	95
Tablo 6.6 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina Space Syntax verileri	97
Tablo 6.7 İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok zemin kat ‘Space Syntax’ verileri	99
Tablo 6.8 İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok birinci kat ‘Space Syntax’ verileri	102
Tablo 6.9 İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok Space Syntax verileri.....	104
Tablo 6.10 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi zemin kat ‘Space Syntax’ verileri.....	106
Tablo 6.11 Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi birinci kat ‘Space Syntax’ verileri.....	108
Tablo 6.12 Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi Space Syntax verileri	110
Tablo 6.13 İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesi ikinci kat ‘Space Syntax’ verileri.....	111
Tablo 6.14 İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesi üçüncü kat ‘Space Syntax’ verileri.....	114
Tablo 6.15 İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesinin ‘Space Syntax’ verileri.....	116
Tablo 6.16 Çalışma kapsamında seçilen bütün güzel sanatlar fakültelerinin Space Syntax verileri	117
Tablo 6.17 Esneklik kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi	120
Tablo 6.18 Space Syntax yöntemine dair kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi.....	124
Tablo 6.19 Davranışsal haritalama yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi	126
Tablo 6.20 Esneklik kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi	128
Tablo 6.21 Space Syntax yöntemine dair kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi.....	132

Tablo 6.22 Davranışsal haritalama yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi	134
Tablo 6.23 Esneklik kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi	136
Tablo 6.24 Space Syntax yöntemine dair kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi.....	140
Tablo 6.25 Davranışsal haritalama yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi	142
Tablo 6.26 Esneklik kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi	144
Tablo 6.27 Space Syntax yöntemine dair kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi.....	148
Tablo 6.28 Davranışsal haritalama yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi	150
Tablo 6.29 Esneklik kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi	152
Tablo 6.30 Space Syntax yöntemine dair kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi.....	156
Tablo 6.31 Davranışsal haritalama yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi	158
Tablo 6.32 Anket verileri doğrultusunda varsayımların belirlenen yapılar için geçerlilik durumu	160
Tablo 6.33 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek binası kat planı krokileri	163
Tablo 6.34 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek binaya ait eylemler...	165
Tablo 6.35 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek binada gerçekleştirilen eylem haritaları.....	167
Tablo 6.36 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek bina kapı geçişleri	168
Tablo 6.37 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina kapı geçişleri sütun grafiği	169
Tablo 6.38 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek bina mahal kullanımları	170
Tablo 6.39 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina mahal kullanım grafikleri	172
Tablo 6.40 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek binaya ait dolaşım ağları	173

Tablo 6.41 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana bina kat planı krokileri	176
Tablo 6.42 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana binaya ait eylemler .	177
Tablo 6.43 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana binada gerçekleştirilen eylem haritaları.....	178
Tablo 6.44 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana bina kapı geçişleri...	179
Tablo 6.45 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina kapı geçişleri sütun grafiği	181
Tablo 6.46 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana bina mahal kullanımları	182
Tablo 6.47 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina mahal kullanım grafikleri.....	184
Tablo 6.48 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana binaya ait dolaşım ağları	185
Tablo 6.49 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi C Blok kat planı krokileri	187
Tablo 6.50 İnönü Üniversitesi Eğitim fakültesi C Blok'a ait eylemler.....	188
Tablo 6.51 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi c blokta gerçekleştirilen eylem haritaları	191
Tablo 6.52 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi C blok kapı geçişleri	192
Tablo 6.53 İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok kapı geçişleri sütun grafiği	194
Tablo 6.54 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi c blok mahal kullanımları	196
Tablo 6.55 İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok mahal kullanım grafikleri..	199
Tablo 6.56 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi C blok'a ait dolaşım ağları.....	200
Tablo 6.57 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi kat planı krokileri	203
Tablo 6.58 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi ek binaya ait eylemler.....	204
Tablo 6.59 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesine yönelik eylem haritaları	206
Tablo 6.60 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi kapı geçişleri	207
Tablo 6.61 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi kapı geçişleri sütun grafiği	208

Tablo 6.62 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi mahal kullanımları	209
Tablo 6.63 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi mahal kullanım grafikleri.....	210
Tablo 6.64 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesine ait dolaşım ağları	211
Tablo 6.65 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi kat planı krokileri.....	213
Tablo 6.66 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel sanatlar ve tasarım fakültesi ek binaya ait eylemler.....	214
Tablo 6.67 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi’nde gerçekleştirilen eylem haritaları	216
Tablo 6.68 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi’nde kapı geçişleri	217
Tablo 6.69 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi’nde kapı geçişleri sütun grafiği.....	219
Tablo 6.70 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi’nde mahal kullanımları	220
Tablo 6.71 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi’nde mahal kullanım grafikleri.....	222
Tablo 6.72 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi’ne ait dolaşım ağları.....	223
Tablo 6.73 Davranış metodundan elde edilen tüm verilerin genel değerlendirilmesi	224
Tablo 6.74 Çalışma kapsamında belirlenen güzel sanatlar fakültelerine yönelik mekânsal davranış frekansları ile ‘Space Syntax’ verileri arasındaki ilişki.....	226
Tablo 6.75 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina için esneklik sağlanma durumu	230
Tablo 6.76 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina için esneklik sağlanma durumu	231
Tablo 6.77 İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok için esneklik sağlanma durumu	232

Tablo 6.78 Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi için esneklik sağlanma durumu	233
Tablo 6.79 İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar fakülteleri için esneklik sağlanma durumu	235
Tablo 6.80 Güzel sanatlar fakülteleri tasarımları için mekanlara göre esneklik sağlama durumu	237
Tablo 6.81 Güzel sanatlar fakültelerinde analiz edilen mekanların barındırması gereken özellikler	238
Tablo 6.82 Güzel sanatlar fakültelerinde olması gereken mekansal özellikler.....	239

EKLER LİSTESİ

Ek 1: Güzel sanatlar fakülteleri için hazırlanan anket soruları	259
---	-----

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

Kısaltma	Açıklama
SPSS	Statistical Package For The Social Sciences
GSF	Güzel Sanatlar Fakültesi
GSTF	Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi
CIAM	Congres Internationaux D'architecture Moderne
MMK	Modern Mimarlık Kongresi
TDK	Türk Dil Kurumu
MEB	Milli Eğitim Müdürlüğü
İÜ	İnönü Üniversitesi
UÜ	Uludağ Üniversitesi
İEÜ	İzmir Ekonomi Üniversitesi

ÖZET

GÜZEL SANATLAR FAKÜLTELERİNİN MEKÂN DİZİMİ YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ VE ESNEK MEKÂN TASARIMINA YÖNELİK MODEL ÖNERİSİ

ACAR, Hediye

Doktora, Mimarlık Bölümü

Danışman: Prof. Dr. F. Demet AYKAL

Şubat 2024, 288 sayfa

Dünya üzerinde değişen yaşam koşulları ve farklılaşan ihtiyaçlar doğrultusunda birçok alanda hızlı bir dönüşüm söz konusudur. Bu dönüşüm karşısında güncelliğini koruması gereken disiplinlerden biri de mimarlıktır. Mimarlık disiplininde mekânın tanımı, tasarlanma biçimi, çözümlenmesi ve yorumlanması önem arz etmektedir. Mekân canlı ve dinamik olmasıyla bilinmektedir. Dolayısıyla gelişen ve değişen koşullara karşı adaptasyon sağlaması gerekmektedir. Tasarlanan mekânlar güncelliğini yitirdiğinde amacına hizmet edemeyecek duruma gelebilmektedir. Bu yüzden mekân, değişen, dönüşen, çağın gerekliliklerine ve kullanıcı ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte esnek olarak tasarlanmalıdır. Bu noktada mekânın işlevi ve kullanıcı profilinin değişimi de göz önünde bulundurulmalıdır. Çalışma kapsamında esneklik kavramı eğitim mekânlarından biri olan güzel sanatlar fakülteleri üzerinden sorgulanmaktadır. Eğitim sisteminin uygulanabilirliği, eğitim mekânının potansiyeliyle ilişkilidir.

Eğitim mekânı değişen eğitim modeline cevap verecek biçimde esnek olarak tasarlanmalıdır. Esnek yapı tasarımına en çok ihtiyaç duyulan eğitim yapılarından biri de sanatsal disiplinlere yönelik alanları içerisinde bulunduran güzel sanatlar fakülteleridir. Çalışma kapsamında Türkiye’de bulunan güzel sanatlar fakülteleri ele alınmıştır. Bütün fakülteler kurulum tarihleri, bölümleri ve kapsamı doğrultusunda gruplandırılmıştır. Daha sonra çalışmaya sınırlılık getirilip 2000 yılı sonrası kurulan ve aralarından ortak bölümü fazla olan fakülteler belirlenerek çalışma buralarda gerçekleştirilmiştir.

Güzel sanatlar fakültelerinin değişen koşullar karşısında güncelliğini koruyamaması, işleve ve kullanıcıya yönelik adaptasyonun sağlanmaması ve eğitim yapılarındaki tek tipleşme olması durumları problem oluşturmaktadır. Esnek mekânların tasarımına yeterince önem verilmediği takdirde yapılar zamana ve değişime karşı direnememektedirler. Bu da eğitimin verimliliğini düşürebilmektedir. Bu doğrultuda çalışma kapsamında belirlenen güzel sanatlar fakültelerine yönelik mekânsal analizler yapılmıştır. Mekân analiz yöntemlerinden olan matematiksel veri sunan mekân dizim (space syntax) analizi, gözleme dayalı davranışsal haritalama ve kullanıcı memnuniyetine yönelik anket metotları kullanılmıştır. Seçilen güzel sanatlar fakültelerinde mekân dizim (space syntax) analizi programlarından biri olan ‘depthmapx’ aracılığıyla bağlantısallık, bütünleşme, derinlik ve algılanabilirlik değerleri hesaplanarak mekânın potansiyelleri belirlenmiştir.

Sonrasında belirlenen fakültelerde yapılan gözlemler sonucunda alanın kullanım süresi, hareketlilik ve yoğunluk belirlenerek davranış haritaları oluşturulmuştur.

Son olarak bu fakültelerde kullanıcı fikirleri ve mekânın gereksinimlerini belirlemek üzerine anket uygulaması yapılmıştır.

Elde edilen veriler doğrultusunda grafik ve haritalar oluşturularak ve yorumlanarak çalışmaya aktarılmış, böylece mekâna yönelik analizler tamamlanmıştır.

Diğer yandan yapılan literatür çalışmasıyla esnek mekânın sahip olması gereken özellikler, dönüşüm, uyarlanabilirlik, mobilite, modülerite ve kapsayıcılık olarak belirlenmiştir. Tüm bunların sonucunda mekânsal ihtiyaçlar belirlenmiş, bu ihtiyaçlar esneklik kavramlarıyla ilişkilendirilerek bundan sonra yapılacak yapılar için model önerisi oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Mekânı, Esneklik, Davranış Haritası, Sanat Eğitimi, Space Syntax

ABSTRACT

EXAMINATION OF FINE ARTS FACULTIES BY SPACE SYNTAX AND A MODEL PROPOUND FOR FLEXIBLE SPACE DESIGN

ACAR, Hediye

PhD in Department of Architecture

Supervisor: Prof. Dr. F. Demet AYKAL

February 2024, 288 sayfa

There is a rapid transformation in many areas in line with changing living conditions and changing needs around the world. One of the disciplines that must remain up-to-date in the face of this transformation is architecture. In the discipline of architecture, the definition of space, the way it is designed, and its analysis and interpretation are important. The place is known for being lively and dynamic. Therefore, it needs to adapt to developing and changing conditions. When designed spaces become outdated, they may no longer serve their purpose. Therefore, the space should be designed to be flexible enough to change, transform, and meet the requirements of the age and user needs. At this point, the function of the space and the change in the user profile should also be taken into consideration. Within the scope of the study, the concept of flexibility is questioned through fine arts faculties, which are one of the educational venues. The feasibility of the education system is related to the potential of the educational space.

The educational space should be designed flexibly to respond to the changing educational model. One of the educational buildings that need flexible building design the most is the faculties of fine arts, which include areas for artistic disciplines. Within the scope of the study, fine arts faculties in Turkey were discussed. All faculties are grouped according to their establishment dates, departments, and scopes. Later, the study was limited by determining the faculties established after 2000 and having more common departments, and the study was carried out there.

The inability of fine arts faculties to maintain their current status in the face of changing conditions, lack of adaptation to function and user, and uniformity in educational structures pose problems. If sufficient importance is not given to the design of flexible spaces, buildings cannot resist time and change. This can reduce the efficiency of education. In this regard, spatial analyses were made for the fine arts faculties determined within the scope of the study. Space syntax analysis, which provides mathematical data, which are among the space analysis methods, observation-based behavioral mapping, and survey methods for user satisfaction, were used. The potentials of the space were determined by calculating the connectivity, integration, depth, and perceptibility values through 'depthmapx', one of the space syntax analysis programs in the selected fine arts faculties.

Afterward, as a result of the observations made in the determined faculties, the usage period of the area, mobility, and density were determined, and behavioral maps were created.

Finally, a survey was conducted in these faculties to determine user opinions and requirements of the space.

In line with the data obtained, graphs and maps were created interpreted, and transferred to the study, thus completing the analyses for the space.

On the other hand, through the literature study, the features that flexible space should have were determined as transformation, adaptability, mobility, modularity, and inclusiveness. As a result of all these, spatial needs were determined and these needs were associated with flexibility concepts, and a model proposal was created for the buildings to be built from now on.

Keywords: Educational Place, Flexible, Behavioral Map, Art Education, Space Syntax

1. GİRİŞ

Gelişen bilimsel ve teknolojik faaliyetlere bağlı olarak yaşam koşullarının değişkenliğiyle birçok alan üzerinde hızlı bir değişim ve dönüşüm durumu söz konusu olmaktadır. Bunlardan biri de eğitim sistemidir. Günümüzde, öğrencilerin aktif rol aldığı, öğrenci odaklı ve uygulamaya dayalı bir model benimsemektedir. Bu modelinin uygulanabilirliğini belirleyen faktörlerden biri de eğitim yapılarının fiziksel çevresidir. Yapı içerisindeki mekânların değişen koşullar karşısında değişebilir dönüşebilir olması önem arz etmektedir. Bu da esnek mekânların oluşturulmasıyla mümkün olmaktadır.

Eğitim yapılarında fiziksel mekân kalitesi, eğitimin verimliliği üzerinde etkili olan faktörlerden birini oluşturmaktadır. Günümüz eğitim yapıları göz önüne alındığında birçoğunda tek tipleşme olduğu görülmektedir. Yapı içerisinde bulunan alan farklı olsa bile ihtiyaç aynıymış gibi değerlendirilip aynı formda ve aynı iç mekân düzenine sahip yapılar inşa edilmektedir. Oysaki mekânların, kullanıcıların sosyal ve kültürel düzeyleri, mesleki gereklilikler ve eğitimin uygulanabilirliği gibi durumlara elverişli olması gerekmektedir. Ülkemizde genel olarak lise düzeyinde kısmi olarak başlayan branşlaşma durumu lisans eğitimi ile üniversite yapılarında tam olarak görülmektedir. Eğitimin verimli olması için öğrenciler alacakları eğitim doğrultusunda gerekli olanakları sağlayabilecek esnek mekânlara ihtiyaç duymaktadır.

Ülkemizde lisans eğitimine kadar meslek okulları dışında hemen her okulda benzer dersler ve eğitim verilmektedir. Ancak lisans eğitimiyle birlikte farklı alanlara yönelim başlamakta, o alanlara yönelik eğitim sistemi uygulanmaktadır. Her alanın eğitim şekli ve içeriği farklı olduğundan eğitim verilen mekânın aynı olması düşünülemez. Kimi bölümlerde teorik dersler ağırlıklıyken, kimi bölümlerde uygulamalı dersler yoğunluktadır.

Çalışma kapsamında güzel sanatlar fakülteleri ele alınmaktadır. Bu fakültelerde daha çok uygulamalı eğitim verilmektedir. Eğitim sisteminin esnek olması eğitim verilecek mekânın da esnek olmasını gerekli kılmaktadır. Bu alanlar daha çok ürüne, üretime, gösteriye sergilemeye ve uygulamaya yönelik olmasından, ihtiyaç duyduğu mekânlar değişiklik göstermektedir. Her sanat dalının ürün üretme süreci farklıdır. Bu süreci

daha özgür, özgün ve verimli kılmak, daha nitelikli ürün ortaya çıkarmak için fiziksel çevrenin eğitimi destekler özellikte olması gerekmektedir. Bunu sağlamanın yolu, esneklik kavramı göz önünde bulundurularak oluşturulmuş mekânlardan geçmektedir. Mekânların esneklik parametreleri doğrultusunda şekillendirilmesi önem arz etmektedir. Gerektiğinde büyüyüp-küçülebilen, dönüşebilen, hareket edebilen, iç ve dış çevreyi birleştirebilen mekânlar oluşturulmalıdır.

Güzel sanatlar fakülteleri tasarlanırken, yapı içerisinde farklı sanat dallarında eğitim verilmesi durumunun da göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu fakülteler içerisinde birçok bölüm mevcuttur. Sanat ve zanaat kökenli bölümler olduklarından ortak paydada buluşsalar bile, her alanın çalışma disiplini, üretim süreci, sonuç ürün, kullanılan malzeme, ürünün sergilenme şekli, ürünün ebatları gibi etmenler değişiklik göstermektedir. Yapılan araştırmalar sonrasında Türkiye’de bulunan güzel sanatlar fakültelerinde tek bina içerisinde farklı sanat disiplinlerine ait bölümlerin bulunduğu saptanmıştır. İhtiyacın farklılaşması mekânın da farklılaşmasını gerektirmektedir. Bir yapının esneklik kavramları göz önünde bulundurularak tasarlanması farklı branşların tek bir yapı altında birleştirilebilmesini olanaklı kılabilir. Yapılan çalışmayla, belirlenen fakültelerin bu durumu ne derece göz önünde bulundurduğu sorgulanmaktadır. Mekânın özelliklerini belirlemek için çeşitli yöntemler söz konusudur. Çalışma kapsamında belirlenen güzel sanatlar fakültelerini analiz etmek üzere, anket, davranışsal haritalama tekniği ve mekânı matematiksel olarak analiz eden mekân dizim (space syntax) yöntemleri kullanılmaktadır. Mekân dizim analiz programlarından biri olan ‘depthmapx’ aracılığıyla güzel sanatlar fakültelerinde mekâna dair veriler elde edilmiştir. Tüm bu yöntemler sonucunda elde edilen veriler arasında korelasyon analizleri yapılarak ilişkiler belirlenmeye çalışılmıştır. Kurulan bağlantılar sonucunda fiziksel mekânın potansiyeli belirlenip, esneklik kavramı doğrultusunda model önerisi oluşturulmaktadır.

1.1 Çalışmanın Problemi

Çalışma kapsamında eğitim kurumlarından biri olan güzel sanatlar fakülteleri ele alınmıştır. Sanatsal disiplinlerle oluşturulmuş bu tür eğitim yapıları, serbest çalışma zamanlarına ve esnek mekânlara ihtiyaç duyulan yapı gruplarıdır. Bu fakültelerde farklı sanat dallarında eğitimler verilmektedir. Çoğu ürün tasarlama ve üretme

odaklıdır. Atölye veya stüdyo odaklı eğitim sistemleri vardır. Gerektiğinde bölünebilen ya da eklemelerle hacimce büyütülebilen, düşey ve yatayda hareket edebilen; ihtiyaç doğrultusunda hızlıca dönüştürülebilen, bazen bireysel aktivitelere imkân veren; bazen toplu gurup çalışmalarına hitap edebilen, kimi zaman dış çevreyle iç içe olan; kimi zaman ise dışa kapalı olabilen esnek mekânlara ihtiyaç duyulabilmektedir. Ancak tüm bu durumların göz ardı edilmesiyle oluşturulan, içine her branşın her ihtiyacın sığdırabileceği düşünülen mekânlar eğitimin uygulanabilirliğini ve niteliğini bozabilmektedir. Çağın gerisinde kalmış gelişmelere ayak uyduramayan, tek hacimden oluşan ve birkaç odaya bölünen, katı, değişmez bir kütleden oluşan eğitim yapıları söz konusu olabilmektedir. Bu durum güzel sanatlar fakültelerinde de görülmektedir. *Türkiye’de eğitim verilen okulların çoğunun tek tip olması, eğitim mekânının değişen koşullar karşısında güncelliğini koruyamaması ve yapılarda kullanıcı ve işleve yönelik adaptasyonun sağlanmaması durumları çalışmanın problemi oluşturmaktadır.* Bu durum esnek mekânlara duyulan gereksinimi ortaya çıkarmaktadır.

Çalışma kapsamında eğitim yapılarında benzer sorunların varlığının tespiti için çeşitli analizler yapılmıştır. Bu amaçla yapılan birçok araştırmada, mekânı soyut olarak analiz eden; anket, gözlem gibi tekniklerin yanı sıra mekânı somut olarak analiz eden, sayısal verilere dayanan mekân dizimi (Space Syntax) yöntemi uygulanmaktadır. *Çalışmada mekânın değişebilir dönüşebilir olması, hareketli birimlerin bulunması, mekâna eklenip çıkarılacak birimlerin mekânın bütünüyle uyum sağlaması, çok amaçlı kullanıma hizmet edebilmesi, farklı katların farklı işlevlere uyumlu olarak tasarlanması gibi esnek mekân ihtiyacına dikkat edilmesi gerektiği savunulmaktadır.* Bu gereklilikler yukarıda bahsedilen teknikler ve yöntemle araştırılmaktadır. Var olan eğitim mekânlarının bu özelliklere sahip olup olmadığı, davranışsal harita, kullanıcı anketi ve mekân dizimi programı olan ‘Depthmapx’ aracılığıyla yapılacak olan analizler sonucunda belirlenmektedir.

Bu bağlamda ülkemizde bulunan güzel sanatlar fakültelerinin çoğunda;

- yapı tasarımında ve mekânsal kurguda tek tipleşmenin olduğu,
- esnek mekân anlayışıyla oluşturulmadığından zamana karşı direnemediği,
- mekânın kullanıcı ve işleve yönelik adaptasyonunun sağlanmadığı,

- gerektiğinde değişip dönüşebilen esnek mekânlarla yer verilmediği,
- esnek çalışma zamanlarına elverişli mekânların kurgulanmadığı,
- atölyelerin normal derslikler gibi tasarlandığı,
- mekânların daha çok 2d çalışmalarına uyumlu olup 3d çalışmalarına yeterli düzeyde olanak vermediği,
- sergileme alanlarının yeterli olmadığı,
- mekânların hem grup çalışmalarına hem de bireysel çalışmalara olanak sağlayacak ebatlarda tasarlanmadığı,
- mekânsal boyutların eğitimin uygulanma şekli göz önünde bulundurulmadan tasarlandığı,
- birbiriyle ilişkilendirilmesi gereken mekânlar arasında bağlantısallığın yeterli düzeyde sağlanmadığı
- mekânlar arası geçişlerin ihtiyaç doğrultusunda kurgulanmadığı
- mekânların sosyalleşmeye olanak sağlayacak şekilde tasarlanmadığı
- mekân tasarımında, kullanıcı davranışlarının ve mekân içerisinde gerçekleştirilen eylemin göz önünde bulundurulmadığı,
- yapı içerisindeki yoğunluk düzeyi ve hareket ağlarıyla alakalı öngörüde bulunulmadığından mekânsal organizasyonların doğru kurgulanmadığı varsayılmaktadır.

1.2 Çalışmanın Amacı ve Önemi

Ülkemizde bulunan çoğu eğitim yapısı farklı branşlarda eğitim verilmesine rağmen benzer mekân kurgusuna sahiptir. Ancak her branşın eğitiminin uygulanabilmesi için ihtiyaç duyduğu mekânlar farklıdır. Güzel sanatlar fakültelerindeki eğitim disiplini yaratıcılık, üretme ve sergileme konusunda olduğundan bu fakültelerde de ihtiyaca yönelik kurgulanmış esnek mekânların oluşturulması gerekmektedir. Bunun yanı sıra güzel sanatlar fakültelerinde okutulan resim, heykel, seramik, el sanatları, müzik, mimarlık, endüstriyel tasarım vb. bölümlerin bile farklı mekân kurgusuna ihtiyaçları vardır. Her bölümün ürettiği ürünün boyutu, yapım şekli, oluşturulma koşulları, malzeme gereksinimi ve sergileme biçimi farklıdır. Bundan dolayı her bölüm kendi içerisinde farklı mekânlara ihtiyaç duyabilmektedir.

Çalışma kapsamında belirlenen davranışsal harita, anket tekniği ve mekân dizim yöntemiyle mekânın kullanıcı ve işleve yönelik uyumu sorgulanmaya çalışılmıştır. Mekânın fiziksel, sosyal ve çevresel faktörler karşısında nasıl şekillenmesi gerektiği üzerinde durulmuştur. Bunun yanı sıra esnek mekân kavramı ve güzel sanatlar fakültelerinde esnek mekâna yönelik ihtiyaç belirlenmeye çalışılmıştır. Fiziksel mekânın eğitimin verimliliği üzerindeki rolü kullanıcı memnuniyeti üzerinden saptanmaya çalışılmıştır. *Çalışmayla hedeflenen, seçilen güzel sanat fakültelerinde mekânın bütünleşme, bağlantısallık, derinlik ve algılanabilirlik değerleri doğrultusunda mekânsal organizasyonları belirlenmiş, gözlemler doğrultusunda mekânın kendi içerisinde ve kullanıcıyla olan etkileşimi sorgulanarak, bu alanlarda esnek mekân kavramının gerekliliğinin belirlenmesi, sonrasında elde edilen sonuçlar doğrultusunda yeni yapılacak olan güzel sanatlar için model önerisi oluşturulmasıdır.*

Mekân, dinamik olan, kullanıcı ve işleve göre şekillenen, çok katmanlı ve karmaşık bir kavramdır. Bu yüzden mekânı çözümlemek ve anlamlandırmak geçmişten günümüze üzerinde durulan bir konudur. Çalışmanın amacı, belirlenen güzel sanatlar fakültelerindeki mekânsal organizasyonları belirlemek, değişen koşullar karşısında bu mekanların adaptasyon yeteneğini ve esnek mekanların gereksinimini sorgulamaktır. Ayrıca yapılan bu çalışma ile farkındalık oluşturarak tasarımcıların dikkatinin bu yöne çekmeye çalışmaktır. Aynı zamanda bu fakültelerde esnek mekân kavramının da göz ardı edilmemesi gerektiği vurgulanmaktadır. *Çalışma, güzel sanatlar fakültelerinin tasarımlarında tek düzelikten uzaklaşıp, çağın gerekliliklerine, hızla değişen teknolojiye ayak uydurabilecek, eğitimin verimliliğine katkıda bulunulabilecek ve eğitimin sağlıklı uygulanabilirliğini arttırabilecek yapıların tasarlanmasına yol göstermesi nedeniyle önemlidir.*

1.3 Sınırlılıklar

Çalışmada öncelikli olarak esnek mekân kavramı ele alınmış olup, bu kavram güzel sanatlar fakülteleri üzerinden değerlendirilmektedir. Türkiye’de ve başka ülkelerde çok fazla sayıda güzel sanatlar fakültesi bulunmaktadır. Bu okullarda yoğun olarak lise ve lisans düzeyinde eğitimler verilmektedir. Ülkemizde güzel sanatlar liseleri, güzel sanatlar fakülteleri ve hatta güzel sanatlar üniversiteleri bulunmaktadır. Güzel sanatlar okullarında resim, müzik, dekor, kostüm, fotoğraf, grafik tasarımı, endüstriyel tasarım,

heykel, sinema/televizyon, el sanatları, seramik, mimarlık, iç mimarlık, geleneksel Türk sanatı, moda tekstil, çizgi film animasyon, restorasyon vb. alanlarda eğitim verilmektedir. Eğitim verilen kurumlar devlete bağlı olabildiği gibi özel kuruluşlardan da oluşabilmektedir. Bu veriler bağlamında Türkiye’de bulunan güzel sanatlar fakülteleri gruplandırılarak listelenmiş ve çalışmaya aktarılmıştır. Tüm bunlar ele alındığında çalışmanın geniş bir alana yayıldığı görülmektedir. Çalışmanın verimliliği açısından daha dar bir alana indirgenmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda öncelikle güzel sanatlar fakültelerinin kuruluş tarihleri belirlenmiş, 2000 yılı ve sonrasında kurulmuş olan okullar saptanmıştır. Bu tarihten sonra kurulmuş olan fakülteler arasında ortak bölümü en fazla olan okullar seçilerek çalışma bu alanlarda yürütülmüştür. Bunlar;

- İnönü üniversitesi
- Kırıkkale üniversitesi
- İzmir Ekonomi üniversitesi
- Ordu üniversitesi
- Gaziantep üniversitesi
- Kahramanmaraş sütçü imam üniversitesi
- Batman üniversitesi
- Uludağ üniversitesi
- Muğla Sıtkı Koçman üniversitesidir.

Belirlenen üniversitelerde bulunan güzel sanatlar fakültelerine ait elde edilen veriler tablo şeklinde çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 1.1).

Tablo 1. 1 Güzel sanatlar fakültelerinin planlarına dair elde edilen veriler

Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi		
Bölge; İç Anadolu		Yapım yılı; 2005
Bölümler; Grafik tasarımı, Resim, Müzik, İç mimarlık ve çevre tasarımı, Seramik ve cam, Peyzaj		Eski cezaevinden bozma bir bina
İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi		
Bölge; Ege		Yapım yılı; 2001
Bölümler; İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı, Mimarlık, Endüstriyel Tasarım, Görsel İletişim tasarım bölümü, Tekstil ve Moda		Planlar mevcut
Ordu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi		
Bölge; Karadeniz		Yapım yılı; 2009
Bölümler; Fotoğrafçılık, Geleneksel Türk sanatları, Grafik tasarımı, Heykel, İç mimarlık ve çevre tasarımı, Seramik ve cam, Radyo televizyon, Tekstil ve moda		Planlara ulaşılamadı
Gaziantep Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi		
Bölge; Güneydoğu Anadolu		Yapım yılı; 2009
Bölümler; Geleneksel Türk sanatları, Grafik tasarımı, Resim, Seramik ve cam, Radyo televizyon sinema, Film tasarımı ve yönetimi, Tekstil ve moda, Gösteri ve sahne sanatları		Planlara ulaşılamadı
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi		
Bölge; Akdeniz		Yapım yılı; 2004
Bölümler; Grafik tasarımı, Resim, Müzik, İç mimarlık ve çevre tasarımı, Endüstriyel tasarım, Radyo televizyon sinema, Tekstil ve moda		Planlar mevcut
Batman Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi		
Bölge; Güneydoğu Anadolu		Yapım yılı; 2010
Bölümler; Grafik tasarımı, Resim, Müzik, Geleneksel el sanatları, Sinema televizyon, Seramik ve cam		Planlar mevcut
Uludağ Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi		
Bölge; Marmara		Yapım yılı; 2007-2008
Bölümler; Geleneksel Türk sanatları, Grafik tasarımı, Resim Sahne sanatları, Endüstriyel tasarım, Seramik ve cam, Tekstil ve moda		Planlar mevcut
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi		
Bölge; Ege		Yapım yılı; 2004
Bölümler; Grafik tasarımı, Resim, Heykel, Sahne sanatları Seramik ve cam		Planlara ulaşılamadı
Malatya İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi		
Bölge; Doğu Anadolu		Yapım yılı; 2001
Bölümler; Grafik tasarımı, Resim, Müzik, Heykel, Geleneksel el sanatları, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı, Seramik ve cam, Tiyatro, Peyzaj		Planlar mevcut

Yapılan tüm resmi yazışmalara rağmen Tablo 1.1’de belirtilen 4 fakültenin planlarına ulaşılammış, gerekli izinler alınamamıştır. Geri kalan beş fakültenin planlarına ulaşılmıştır. Batman Üniversitesi güzel sanatlar fakültesi içerisinde başka bölümlerin de bulunmasından dolayı çalışmaya uygun görülmemiştir. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi güzel sanatlar fakültesinde ise yaşanan deprem felaketinden dolayı çalışmalar yürütülememiştir. Geriye kalan güzel sanatlar fakültelerinden 3 tanesi yani, İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi, Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi, İzmir Ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesi üzerinden çalışmalar yürütülmüştür. Belirlenen fakültelerde seçilen bireylerin alanı kullanım durumları üzerinden gözlemler yapılmıştır. Böylelikle yapıyı kullananların mekânsal deneyimleri, gözlemlediği alanlar, hangi alanın ne sıklıkta kullanıldığı, yapıyla kullanıcı ilişkisi, mekânsal organizasyonu kullanıcıların nasıl değerlendirdiği gibi durumlar saptanmaya çalışılmıştır. Daha sonra her fakültede eğitim gören 50 öğrenciye anket uygulanmıştır. Space Syntax metodu ile ise seçilen fakültelerin mekân dizim analizleri yapılmıştır.

2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

2.1 Space Syntax Yöntemine Dair Geçmişte Yapılan Çalışmalar

Yamu vd. (2021), “Bill Hillier’s Legacy: Space Syntax—A Synopsis of Basic Concepts, Measures, and Empirical Application” adlı makalede Bill Hillier’in Mekân Dizimi yöntem ve teorisi üzerine analizler yapılmıştır. Bu teorinin, sürdürülebilir bir şehrin mekânsal özelliklerini tanımlamamızı sağladığı ve yöntemin zaman içinde deneysel olarak test edilmesi, inşa edilmiş çevrelerin sosyo-mekânsal organizasyonunu anlamak ve açıklamak amacıyla mekânsal ilişkileri analiz etme kapasitesini ve yenilikçiliğini doğruladığı ifade edilmiştir. Bu yönüyle bu makale, temel öğelerinden çeşitli analitik tekniklere ve teorilere kadar Mekân dizim analizinde kullanılan çeşitli kavramlara bütünsel ve kompakt olacak şekilde genel bir bakış sunmaktadır. Burada Mekân dizim analizinde kullanılan kavramlara referans bulmak için 1970’lerden günümüze kadar literatüre geçmiş Mekân dizim analizine yönelik ulaşılmış tüm çalışmalar incelenmiştir. Bill Hillier’in çalışmaları aracılığıyla kuruluşunun ve gelişiminin kısa bir açıklamasını takiben, temel kavramları ve ölçüleri genişletilmiş bir sözlük şeklinde açıklanmıştır. Açıklamalar, Hollanda’nın Rotterdam kentine uygulanan çeşitli mekân dizim analizleri ve çeşitli ölçeklerde senaryo testleri ile zenginleştirilmiştir. Mekân diziminin avantajları ve sınırlamaları ve bu yöntemin sürdürülebilir şehirlerin yaratılmasına nasıl değer kattığı konusuna açıklık getirmeye çalışmıştır.

Matejcek ve Pribyl (2020), “Space Syntax: A multi-disciplinary tool to understand city Dynamics” adlı makale çalışması, son 35 yılda geliştirilen ve şehir planlama yaklaşımlarına etkili olduğu belirlenen mekân dizim analizinin potansiyellerinin tartışılması ve literatüre yönelik genel bir bakış açısı sunması hedeflenmektedir. Çalışma kapsamında Space syntax’ın amacı ve kullanım alanları hakkında bilgiler verilmektedir

Akkoç (2019), “İlköğretim Yapılarının Ortak Alanlarının Mekân Dizim Yöntemiyle İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde farklı plan tipolojisinde bulunan 3 farklı okul ele alınarak bu okullardaki mekânsal kurgunun öğrenciler üzerindeki etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Bunu yaparken mekân dizim yönteminden faydalanılmıştır. Öncelikle gözlem ve fotoğraflama yöntemiyle veri elde edilmiş daha sonra görünürlük

analizleri bütünsellik ve bağlantısallık analizleri yapılmıştır. Bunun yanı sıra, okul yapılarının kent içerisindeki konumu, kat sayısı, çevresel ilişkileri, sosyal aktivite olanakları incelenmiştir mekân dizim yöntemiyle elde edilen veriler gözlem sonucu elde edilen verilerle karşılaştırılarak mekân-kullanıcı ilişkisini farklı mekân kurgusuna göre değişip değişmediği belirlenmek istenmiştir.

Atam (2019), “İlkokul Yapılarındaki İç ve Dış Mekân Arayüzlerinin Serbest Zaman Deneyimi Bağlamında Anlamsal ve Mekân Dizimsel Olarak İrdelenmesi” adlı çalışmada ilkökul yapılarının mekânsal farklılıklarının çocukların algısal, bilişsel ve deneyimsel süreçlerinde ne şekilde iz bıraktığı irdelenmiştir. Bu süreçlerin birbirleri ve mekân ile ilişkileri sorgulanmaya çalışılmıştır. Çocuğun mekânı algılamasında önemli bir araç olan oyun kavramı çalışma kapsamında üzerinde durulan konulardan birisidir. Mekânların oyun düzeyleri, bellek-oyun-davranış bağlamında çocuğun mekânı kullanım biçimi ve mekân dizim analizi sonucu elde edilen veriler üzerinden belirlenen ilkökul yapılarının mekânsal ilişkileri okunmaya çalışılmıştır. Üzerinde çalışılacak ilk öğretim okulları mekânsal bağlamda iç-dış ilişkisi bağlamında farklılaşan ancak sosyoekonomik düzey ve eğitim modeli konusunda benzer özellikte taşıyan okullar arasından seçilmiştir. Kullanım durumu ve bellekte kalmaya dair üç farklı veri elde etme şekli kullanılmıştır. 1. ve 2. sınıflardan oluşan örneklem grubundan 110 öğrenci ile birlikte bilişsel haritalama metodu ve serbest zaman aralığındaki kullanım durumunu belirlemek adına iç-dış mekâna dair verileri elde etmek için davranışsal haritalama metodu kullanılmıştır. Mekânsal dinamikleri sorgulamak adına Syntax 2D programı aracılığıyla erişilebilirlik (accessibility) ve görünebilirlik (visibility) analizleri yapılmıştır. Bu üç metod arasındaki ilişkilerin anlamlılık düzeyini ölçmek adına ki kare ve basit regresyon analizleri yapılmıştır.

Güner (2019), “Üniversite Eğitim Yapılarında Ortak Sosyal Alanların Mekân Dizim Yöntemiyle İncelenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi Örneği” adlı çalışmada bireylerin hayatında üniversite kurumlarının hem öğrenme hem sosyalleşme için nemli olduğu savunulmuştur. Eğitim yapılarının mimari özelliklerinin eğitimin verimliliği ve sosyalleşme üzerinde etkili olduğu belirtilmiştir. Yükseköğretim yapılarının bireylerin yetiştirilmesinde bu mekânların her açıdan (net, algılanabilir, kullanıcı odaklı, mimari bir dili olan, kişinin üretim yapabilmesini kolaylaştıran vb.) başarıyı

destekleyecek nitelikte olması gerekmektedir. Aynı zamanda bireylerin sosyalleşmesine de olanak verecek şekilde düzenlenmeleri önem arz emektedir. Çalışmanın temel amacı, sosyal mekânların eğitimin verimliliğine destek sağlayacak nitelikte tasarlanmasıdır. Seçilen üniversite yapısı içerisindeki 5 farklı fakülte üzerinden mimari mekân analizi yapılmıştır. Farklı işleve sahip bu fakülte yapıları mekân dizim analizi yöntemi ile sosyal alanların kendi içerisinde ve diğer mekânlarla ilişkisi belirlenip yorumlanmaya çalışılmıştır.

Karakaya (2019), “Hastane Binalarında Kronolojik Açından Erişilebilirliğin Gelişimi ve Mekân Dizimi Yöntemi ile İki Örnek Üzerinden İnceleme” adlı çalışmada hastane yapılarında erişilebilirlik kavramı ele alınmıştır. Karmaşık yapılar olan hastane binalarında içsel ve dışsal erişilebilirlik önem taşımaktadır. Mekânlarda okunabilirlik, erişebilirlik, giriş katlarının dış çevreyle kurduğu ilişki, yön bulma gibi iyileştiren hastane faktörleri ele alınmıştır. Yapının yer seçimi ise, hastane binasının ulaşım ağı ile ilişkisini belirleyeceğinden dışsal erişebilirliği etkilemektedir. Hastane ile ulaşım ağının güçlü ilişkisi (yaya olarak, özel araç ve toplu taşıma araçları ile kolay ve rahat ulaşımın olması) dışsal erişebilirliğin yüksek olmasını sağlamaktadır. Tez kapsamında dışsal erişebilirlik sınırlılığında analizler yapılmış olup, analizler sonucu iç mekâna dair ana sirkülasyonun okunabilmesi ile içsel erişebilirliğe dair de plan tipi özelinde çıkarım yapılabilmektedir. Hastane binalarının giriş kotlarının kent ile kurduğu ilişki kapsamında dışsal erişebilirliğin artmasının, iyileştiren hastane mekân kalitesini arttıracak ve iyileştiren mimariye katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda belirlenen hastane yapıları üzerinden mekân dizim analizi yöntemi uygulanmıştır. ‘Depthmapx’ programı aracılığıyla mekânların görünürlük analizleri yapılmış, bağlantısallık bütünleşme ve derinlik verilerine ulaşılmıştır. Sonuç olarak, hastane yapılarında dışsal ve içsel erişilebilirliğe ve yön bulmaya dair bulgular elde edilmiş, iyileştiren hastane yapılarına dair önerilerde bulunulmuştur.

Öztürk (2018), “Mekân Dizimi Yöntemiyle Mekânsal Değişimin İncelenmesi Yıldız Teknik Üniversitesi Davutpaşa Kampüsü Örneği” adlı yüksek lisans tez çalışmada mekân dizim yöntemiyle Yıldız Teknik Üniversitesi Davutpaşa Kampüsü’nün mekânsal organizasyonunu ve mekânsal değişimini incelemek amaçlanmıştır. Aynı zamanda kampüs içerisinde bulunan mevcut yaya sirkülasyonunu belirleyerek yaya

hareketleri ve mekânsal yapı arasındaki ilişkiyi inceleyip, var olan problemlere çözüm önerisi oluşturmak hedeflenmiştir. Mekân dizim analizi yöntemi kullanılarak eksenel analiz ve görünürlük analizi yapılmıştır. Aynı zamanda istatistiksel analizler yapılmıştır. Bir alandaki yaya yoğunluğunun belirlenebilmesi için kapı sayımı (gatecount) yöntemine dayanarak gözlem noktalarında yapılan sayımlar yardımıyla yaya yoğunlukları belirlenmiştir. Kampüs içerisinde bulunan 22 adet gözlem noktası belirlenip buralardaki yaya yoğunlukları belirlenmiştir. Böylelikle kampüsün hem geçen yıllara ait mekânsal durumu hem de geleceğe yönelik master planlarının analizi yapılmıştır.

Çanakçıoğlu (2016), “Pediatrik Tedavi Mekânlarını Kullanan Bireylerin Mekânsal Algılarının Bilişsel ve Mekân Dizimi Yöntemleriyle İrdelenmesi” adlı doktora tez çalışmasında çocukların hastalıkları sonucunda uzun zaman tedavi gördükleri merkezlere yönelik mekân analizine dayanmaktadır. Çocukların ev yaşantısından çıkıp belirli bir süre kalacakları pediatrik teşhis ve tedavi merkezlerine uyum sağlamakta zorlanacakları düşünülmüştür. Böylelikle daha stresli ve baskıcı bir yaşantı söz konusu olabilmektedir. Çalışma çocuklar üzerinde yoğunlaşmasının yanı sıra refakatçileri ve tedavi merkezlerinde bulunan sağlık çalışanlarını da ele almaktadır. Dolayısıyla tezin kapsamı, pediatri hastalarının bulunduğu fiziksel çevre ve bu mekanlar içerisinde tedavi gören hasta çocuklar, hasta yakınları ile hemşire ve hastabakıcılar arasındaki ilişkileri sorgulamaktır. Mekânı analiz etme yöntemi olarak davranışsal harita, bilişsel harita ve mekân dizim yöntemi kullanılmıştır. Çalışma Cerrahpaşa Hastanesi Pediatrik Hematoloji ve Onkoloji Servisi’nde yapılmış, 30 çocuk, 30 refakatçi ile 13 hemşire ve hastabakıcının katılımıyla belirlenen yöntemler üzerinden gerçekleştirilmiştir. Yapılan analizler karşılaştırılarak mekânın, gerçekte var olan ve algısal olarak düşünülen frekanslarının anlamlı ilişkiler oluşturma durumu irdelenmiştir.

Malek (2015), “Spatial Cognition: Application Of Space Syntax On Beyazıt District, Istanbul” adlı çalışmada İstanbul tarihi yarımadasında bulunan Beyazıt bölgesi mekânsal anlamda ele alınmıştır. Kullanıcıların alana yönelik biliş haritalarının çıkarılması ve bu haritaların bölgenin sentaktik değerleriyle ilişkilendirilmesi sorgulanmıştır. Bu doğrultuda belirlenen bölgede bilişsel haritalandırma ve mekân dizimi analizinden yararlanılmıştır. Bilişsel haritalandırmada sketchmap ve

recognition test teknikleri kullanılmıştır. Mekân dizim yöntemiyle ise, bölgenin bütünleşme, bağlılık ve okunabilirlik değerleri belirlenmiştir. Elde edilen veriler sonucunda değerler karşılaştırılmış ve aralarındaki ilişkiler tespit edilmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak, yapılan korelasyonlar, bilişsel temsillerle mekânsal yapı arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermiştir.

Şişman (2015), “Mekân Dizim Yönteminin Bir Mimari Tasarım Aracı Olarak Kullanılması Üzerine Bir Deneme” adlı çalışmasıyla mimarlıkta mekânı çözümlemede kullanılan yöntemlerinden biri olan mekân dizim yöntemi üzerinde durulmuştur. Mekânı anlamanın soyut ve gözleme dayalı birçok yönteminin olmasına karşın, mekân dizim yönteminin mekâna dair bilimsel veriler barındırdığı ve bu potansiyelin tasarım aşamasında kullanılması gerektiğinin önemi vurgulanmıştır. Mekân dizim yöntemi mekânın ilişkilerine ve mekân organizasyonlarına odaklanarak mekân içerisindeki yaşantıyı çözmeyi hedeflediği belirtilmiştir. Mekândaki sosyal ilişki ağları ve hareketlilik kapsamında geliştirilen bu yöntem, matematiksel veriler barındırdığından kanıt temelli tasarım için önem arz etmektedir. Çalışma kapsamında mekân analiz yönteminin tasarlama evresi üzerindeki etkileri incelenmiştir. Bundan dolayı çeşitli mimarlar ve mimari tasarımları üzerinden analizler yapılmıştır. Tasarım evresinde olan ürünler üzerinden mekân dizim analizi yapılarak tasarımın olumlu ve olumsuz yönlerinin değerlendirilmesi sağlanmış ve bununla birlikte daha tasarım evresinde kanıta ve sayısal verilere dayalı mekân analizleri yapılmıştır. Çalışma, tasarımcılar üzerinde farkındalık oluşturabilmesi açısından önem arz etmektedir.

Silva&Heitor (2014), ‘Exploring University Morphology-Bergamo as Case Study’ adlı çalışmada İtalya’da bulunan Bergamo üniversitesi ele alınmıştır. Çalışma alanı burayla sınırlandırılmayıp Bergamo üniversitesine 5dk mesafede olan alanları da kapsamaktadır. Üniversitelerin lokal ve bölgesel anlamda kent içerisinde komşu alanlarla nasıl ilişkilendirildiği morfolojik açıdan incelenmiştir. Bu inceleme yapılırken ‘Deptmapx’ programı yardımıyla mekân analizi ve gözlem tekniği birlikte kullanılmıştır. Çalışma kapsamında imge oluşturma, kuşatılma, insan ölçeği, görülebilirlik ve karmaşıklık kavramları ele alınmıştır. Sonuç olarak üniversitenin kent içerisindeki yerleşimi açısından hem olumlu hem olumsuz etkiler oluşturduğu

sonucuna ulaşılmıştır. Yeni yapılacak üniversite yapılarının kent içerisinde daha güçlü bağlar kurması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Ye and Van Nes (2014): “Quantitative tools in urban morphology: combining space syntax, spacematrix and mixed-use index in a GIS framework” adlı makalede M. R. G. Conzen tarafından tanınan kentsel formun üç kurucu öğesinin analizlerini birleştirmek için bir Coğrafi Bilgi Sistemi kullanan bir mekânsal modelleme yöntemi sunulmaktadır. Amaç, çeşitli kentsel alan türleri için bir mekânsal sınıflandırma sistemi üretmektir ve sosyo-ekonomik açıdan ortaya koyduğu performansı anlamaktır. Makalede önerilen yöntemde, sokak ağı entegrasyonunu, bina yoğunluğunu ve arazi kullanım karışımını değerlendirmek için mekân sözdizimi, uzay matrisi ve karma kullanım indeksi (MXI) kullanılır. Yöntemin, kentsel alanlarda sosyo-ekonomik performansı iyileştirmenin yollarını önermek için bir teşhis aracı olarak iyi işlev gördüğu iddia edilmektedir. Yöntemin ayrıca, kentsel dönüşüm süreçlerinde cadde-ağ entegrasyonu, bina yoğunluğu ve arazi kullanım karışımının birbirine bağımlılıklarını ortaya çıkarmaya yardımcı olduğu iddia edilmektedir.

Köksüzer (2013), “Çocuğun Algısında Okul Öncesi Eğitim Merkezlerinin Mekânsal Dizim (Space Syntax) Yöntemiyle İrdelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde okul öncesi dönem olan 6 yaş grubu üzerinden çalışmalar yürütölmüştür. Çocuğun algısındaki mekân ve çocuğun bu mekânlarla ilişkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda mekân analizi yöntemiyle de mekân organizasyonları belirlenmiştir. Çocuğun algısındaki mekânın ne olduğu ve cinsiyete göre nasıl değiştiği üzerinde durulmuştur. Doksan dokuz okul öncesi çağdaki öğrenci belirlenip bu öğrencilerden eğitim aldıkları mekânla ilgili çizim yapmaları istenmiştir. Bununla anaokullarında fiziksel ortam; mekânsal organizasyon, oyun mahalleri, sirkölasyon alanları, renk, doku, okunabilirlik ve karmaşıklık üzerinden sorgulanmaya çalışılmıştır. Yapılan çizimlerden çocukların okul yapısında hatırladıkları ve algıladıkları mekânlar belirlenmiştir. Daha sonra mekân dizim yöntemiyle mekânsal analiz yapılmış ve bunlar karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda çocukların her türlü gelişimine katkı sağlayacak, algısal olarak ileriye taşıyacak mekân tavsiyelerinde bulunulmuştur.

Nourian vd. (2013), “Designing with Space Syntax: A configurative approach to architectural layout, proposing a computational methodology” adlı bu makale, mimari plan yerleşimlerinin konfigüratif tasarımı için parametrik bir CAD programı olarak geliştirilen bir tasarım metodolojisini ve bir araç setini oluşturmak üzerine yazılmıştır. Tasarımcılar, tanıtılan bu araç setini kullanarak ve işlevsel alanların birbirine bağlanması gereken yolu çizerek yerleşim planı sürecini başlatabilmektedirler. Bu araç, etkileşimli bir kabarcık diyagramı çizmekte ve bir dizi araç, plan yerleşim grafikleri açısından önerilen kabarcık diyagramının uygulanabilir geometrik yorumlarını ortaya çıkarmaktadır. Aynı zamanda Mekân Dizimi (space syntax) analizleri sunan bu araç ve metodoloji, tasarımlarının mekânsal nitelikleri hakkında nesnel geri bildirim sağlamak ve tasarımlarının olası sosyal performansına ilişkin göstergeler oluşturmaktadır.

Tibet (2013), “Ayvalık Evlerinin Mekân Dizimi Metodu ile Analizi” adlı çalışmada Ayvalık ilçesinde seçilen yirmi konut yapısının Space Syntax metoduyla analiz edilmesini konu almaktadır. Çalışma, Ayvalık’ta bulunan konut yapılarının mekânsal organizasyonlarının sosyal yaşam ile ilişkisini irdelenmeyi hedef almıştır. Belirlenen konut yapıları mekân dizim analiziyle incelenmiş veriler somut olarak ortaya konulmuştur. Elde edilen bulgular doğrultusunda belirlenen konutlar 4 gruba ayrılmıştır. Bu gruplar arasında benzer ve farklı özellikler ele alınmıştır. Komşuluk ilişkileri, mahremiyet ve sosyal yaşamı gibi faktörlerin Ayvalık’taki konut yapılarının mekânsal organizasyonuna etkisi belirlenmeye çalışılmıştır.

Griffith (2012), “The Use Of Space Syntax In Historical Research: current practice and future possibilities” adlı bu makalede, Mekân Dizimi (Space Syntax) teorisi ile şehir tarihçileri arasındaki diyalogun, kentsel topluluklardaki tarihsel mekânsal örgütlenme biçimlerinin kentsel komünal yaşam olasılıkları üzerinde ne ölçüde etkili olduğunun anlaşılmasını ilerletebileceği fikri önerilmektedir. Önermeyi keşfetmek için bu makale, tarihsel coğrafyacı Baker’ın "mekânsal tarihler", "mekân tarihçeleri" ve "yer tarihçeleri" arasında yaptığı ayrımın ışığında, mekân dizimi araştırmacıları tarafından üretilen bir dizi tarihsel çalışmayı gözden geçirmektedir. Bu kategorilerin, tarihsel mekâna yönelik farklı yaklaşımları karakterize etmede oldukça yararlı olduğu ifade edilmiş, aynı zamanda, mekânsal analiz ve daha nitel ve yorumlayıcı yaklaşımlar

içeren araştırmalar arasında iyi tanımlanmış sınırlar çizmeye yönelik ağır basan endişeleri bakımından da sorunlu olduklarını ifade edilmektedir.

Karimi (2012), A configurational approach to analytical urban design: ‘Space syntax’ methodology adlı çalışmada kentsel tasarımlarda konfigürasyonel yaklaşım olarak mekân dizimini ele almaktadır. Çalışmada mekân dizim analizini tasarım aşamalarında kullanılmasının, kentsel tasarımları geliştireceği savunulmaktadır. Bu yöntem tasarımın başlangıç aşamasından başlayıp, tasarımın geliştirilmesi ve proje aşamasında oluşacak risklerin ortadan kaldırılması açısından önemli olduğu vurgulanmaktadır.

Korkmaz (2011), “Buca Konutlarının Mekân Dizimi ve Görünür Alan Analizi” adlı yüksek lisans teziyle, yaşam biçimi kültür ve geleneklerin şekil verdiği geleneksel konut yapılarının mekânsal organizasyonları mekân dizim analiziyle belirlenmeye çalışılmıştır. Örnekler üzerinden mekân-kullanıcı ilişkisi değerlendirilmiştir. Buca’da bulunan geleneksel konut tipleri araştırılmış çalışma bu konutlar üzerinden yürütülmüştür. Belirlenen geleneksel konut plan tipleri mekân dizim yöntemiyle analiz edilerek, mekân ve kullanıcı arasındaki ilişkinin sorgulanması çalışmanın amacını oluşturmuştur. Mekânda erişebilirlik ve görünür alan analizleri yardımıyla kullanıcıların mekânı deneyimleme biçimi sorgulanmıştır. Daha sonra kullanıcılara yönelik anket çalışması yapılarak örnek konut tasarımı yapılmış ve var olan geleneksel Buca konutlarıyla karşılaştırılmıştır. Mekân kullanımına yönelik benzerlik ve farklılıklar belirlenmiştir. Elde edilen sayısal veriler ve analizler doğrultusunda toplumun kültürel ve sosyal yapısının mekân kurgusunda önemli rol oynadığı saptanmıştır.

Dursun (2007), “Space Syntax In Architectural Design” adlı makalede bilimsel olan ve araştırmaya dayanan bir yöntem olan mekân dizim analizinin mimari tasarım süreci üzerindeki etkisini sorgulamak üzerine oluşturulmuştur. Bu çalışmayla araştırma ve tasarım süreci arasındaki bağıntıyı belirleyerek mimarlık disiplinde yeni ufuklar açmak hedeflenmiştir. Bunu yaparken çalışma alanı olarak 3 farklı kolda çalışma yapılmıştır. İlk olarak Kentsel Bağlamda Tasarım Pratiği: Trafalgar Meydanı ele alınmıştır. Kentsel ölçekte meydanın kullanım yoğunluğu kişi sayısı geçiş alanları gözlemlenmiş ve aynı zamanda alanın mekân dizim analizi programı aracılığıyla

aksiyel analizleri oluşturulmuştur. İkinci olarak Bina Bağlamında Tasarım Uygulaması: Tate Britain üzerinde geçirgenlik analizleri yapılmıştır. Tate Britain üzerine yapılan bu keşif çalışması, tasarımcılara hem mevcut mekânsal yerleşim düzenini analiz ederek müzedeki toplumsal kodları göstermiş hem de tasarım sürecinde tasarım önerilerini test etmelerine yardımcı olmuştur. Son olarak mimarlık eğitiminde mekân dizim analizinin önemini sorgulamak üzerine British Museum'daki Prensip Projesi, MSC Kursu, UCL ele alınmıştır. Kursta ki öğrencilerden birinin müze üzerindeki mekân dizim analizi senaryosu çalışmaya aktarılmıştır. Yapılan analizler sonucunda mimari tasarımlarda mekânın hareket örüntülerine ve sosyal anlamlarına odaklanmak gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Mimarın görevinin mekân analizi konusunda var olan farklı araç ve bilgi kaynaklarının farkında olması ve bunları kullanarak tasarıma yön vermek olduğu savunulmaktadır.

Batty (2004): “A New Theory of Space Syntax” adlı makalede Mekân dizim teorisine yeni bir yaklaşım sunulmuştur. Mekân dizim analizini herhangi iki küme -bu örnekte sokaklar ve bunların kavşakları arasındaki ilişkinin özel bir durumu olarak açıklanmıştır- ve bu iki kümeden iki ilişkili temsil üretilmiştir. İlk ya da birincil sorun, kavşakları aracılığıyla sokaklar arasındaki ilişkilere dayanan geleneksel mekân dizimidir; ikinci veya ikili sorun, kavşaklar arasındaki ilişkilerin sokakları aracılığıyla daha olağan morfolojik temsildir. Makalede önerilen birleştirici çerçeve, odağımızı erişilebilirlik veya mesafenin hatlar veya sokaklarla ilişkilendirildiği birincil sorundan ikili soruna kaydırılması yönündedir.

Hillier vd. (1976), “Space Syntax” adlı bu makale Space syntax kavramının ortaya atıldığı ilk makaledir. Farklı toplumların bina biçimleri ve yerleşim örüntüleri aracılığıyla nasıl ve neden mekânsal düzenler ürettikleri sorusu üzerine odaklanmaktadır. Makale üç bölümden oluşmaktadır. İlk olarak, metateorik bir yöntemde, dizimsel organizasyonun, daha doğal ve matematiksel dillerden farklı olan ancak her birinden özellikler ödünç alan "morfik diller" ailesinin bir üyesi olarak görülmesi önerilmektedir. İkinci olarak, genel bir Mekân Dizimi (Space Syntax) analizi teorisi sunulmaktadır. Hem karmaşık binalardaki hem de yerleşim yerlerindeki mekânsal örüntülerin, yapısal yollarla birbiriyle ilişkili olan sekiz ana tipe ayrıldığı ileri sürülmektedir. Son olarak, Mekân dizimi teorisinin, insanın alan

organizasyonu ile ilgili olarak antropolojide yapılan son genel önermelerin sayısını bütünlüştirmek için kullanıldığına dair ifadeler yer verilmektedir.

Vieira ve Krüger(2015), ‘Space Codes In Architectural Teaching And Learning’ isimli bildirilerinde mimarlık okulları ele alınmıştır. Mekân kullanıcı ilişkisi üzerine kurgulanan bu çalışmada, mimarlık eğitiminin mekân konfigürasyonu ile ilişkisi irdelenmiştir. Mekânın öğrenme üzerindeki etkisinin ne olduğunu sorgulamaya çalışılmıştır. Çalışma alanı olarak, Portekiz’de bulunan mimarlık okulları belirlenmiştir. Bu okullarda Space Syntax (justified graphs, axial line, konveks alan analizleri) ve gözleme dayalı analizler yapılmıştır. Sonuç olarak mekân tasarımlarının öğrenme üzerinde önemli etkisi olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada mekânlar üretken ve destekleyici mekânlar olarak ikiye ayrılmıştır. Yapılan analizler sonucunda üretken mekânlara, programlanmamış üretken alanlar alt başlığı eklenmesi gerektiği ve bunların sosyal etkileşim alanlarından oluşturulabileceği sonucuna varılmıştır.

Literatür taramasından elde edilen verilere bakıldığında ‘Space Syntax’ metodunun ortaya çıkışı, gerekliliği, kullanım alanları ve tarihsel sürecinden bahsedilmiştir. Daha sonrasında Space Syntax metodu çeşitli yapılarda ve kentsel alanlarda analiz yöntemi olarak kullanılmış ve bu tarz çalışmalar oluşturulmuştur. Bu çalışmayı daha önce yapılanlardan ayıran özellik, tek bir analiz yönteminin kullanılmaması, Space Syntax ile birlikte anket ve davranışsal haritalama metodlarını da içermesi, Space Syntax yönteminin esneklik kavramıyla ve diğer iki yöntemle ilişkilendirilmesidir. Ayrıca güzel sanatlar fakültelerinin mekânsal dinamiklerini belirlemek için Space Syntax yönteminden faydalanması bakımından ilk çalışma olmasıyla özgün olmaktadır.

2.2 Eğitim mekânının tasarımına ve esneklik kavramına yönelik geçmişte yapılan çalışmalar

Albayrak (2020), “Eğitim Mekânları Ölçeğinde Mekân Kimliği ve Kullanıcı Kimliği İlişkisi” adlı tezde mekân ve kullanıcı kimliği arasındaki ilişki ele alınmış, mekânsal algı ve kendini var etme sürecinde eğitim mekânlarının etkisi sorgulanmıştır. Çalışma alanı olarak Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Merkez Binası seçilmiştir. Bu okulda yapılan kullanıcı kimliğine yönelik araştırmalar ve analizler sonucunda önerilerde bulunulmuştur.

Baloğlu (2020), “Flexible Learning Spaces: In sights From Use Patterns In Public Primary Schools” adlı çalışmada okul mimarisi bağlamında esneklik kavramı ele alınmıştır. Okulda bulunan eğitimcilerin mekânsal gereksinimleri ile alakalı görüşlerinin alınması hedeflenmiştir. Bunun yanı sıra eğitim sistemi ile fiziki mekânın tasarımı arasındaki ilişki ve tasarım süreçlerinde kullanılabilecek esneklik yaklaşımları belirlenmeye çalışılmıştır. Genel olarak tek tip oluşturulan okul yapıları üzerinde alan çalışmaları yapılmıştır. Bunun için İstanbul Bayrampaşa’da bulunan on beş devlet ilkokulu üzerinden çalışmalar yürütülmüştür. Analiz çalışmaları iki aşamadan oluşmuştur. İlk olarak okulda bulunan öğretmenlere anket uygulanmıştır. İkinci aşamada ise tasarımcı gözüyle okuldaki mekânsal kurguya yönelik gözlem yapılmış, kat planları incelenmiştir. Tezin sonuç ürünü olarak, ilköğretim okullarında iç mekânın organizasyonu ve dış mekân kullanımı açısından esneklik yaklaşımının uygulanması doğrultusunda bir dizi pratik tasarım stratejisi ortaya konulmuştur.

Banaz (2020), “Tarihi Yapıların Eğitim Yapılarına Dönüşümünün İncelenmesi, Toros Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Örneği” adlı çalışmada kültürel ve tarihi yapıların yeniden işlevlendirilerek topluma kazandırmak amaçlanmıştır. Bu kapsamda eğitim yapılarının onarım geçirerek ve yeniden işlevlendirilerek dönüştürülmesi üzerinde durulmuştur. Bu sebeple Toros üniversitesi güzel sanatlar ve mimarlık fakültesi incelenmiştir. Çalışmada yeniden işlevlendirilen bazı eğitim yapıları olarak analiz edilmiş öncesi ve sonrası arasındaki uyum irdelenmiştir. Stüdyo ve derslikler, işlev, malzeme, strüktür, mimari dil, aydınlatma alt yapı ve tesisat çözümleri bakımından değerlendirilmiştir.

Künyeli (2018), “Eğitim Yapılarının “Esneklik” Bağlamında Değerlendirilmesi: Kayseri Örneği” adlı çalışmasında, okul yapılarının bilimsel ve teknolojik gelişmelere ayak uydurması gerektiği üzerinde durulmuştur. Bunun esnek mekân tasarımlarıyla oluşturabileceği savunulmuştur. Öncelikle eğitim yapıları üretimindeki mimari tasarım ölçütleri incelenmiştir. Bu ölçütlerden biri olan tasarımda mekân esnekliği detaylı olarak ele alınmıştır. Okul yapılarında esnekliğin gerekliliği, fiziksel ve fonksiyonel eskimelere, teknolojik gelişmelere, yenilenen eğitim sistemine ve kullanıcı gereksinimlerine yönelik olduğu belirlenmiştir. Çalışmada esneklik kavramı, yapım ve kullanım esnekliği olarak iki alt başlıkta incelenmiştir. Esneklik

yaklaşımının, mekânın değiştirilebilir dönüştürülebilir olma, sürdürülebilirlik ve kullanıcı katılımına olanak sağladığına yer verilmiştir. Çalışma alanı olarak, Kayseri ilinde bulunan devlet ve özel okullar seçilmiştir. Bu okullar mekânsal olarak analiz edilmiş, fotoğraflanmış, plan ve vaziyet planları analiz edilmiştir. Belirlenen okullar esneklik kavramı doğrultusunda karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir. Sonuç olarak üzerinde çalışılan eğitim yapılarında, tek tip projelerin kullanıldığı, esneklik kavramının göz ardı edildiği, kullanıcı gereksinimlerinin önemsenmediği belirlenmiştir.

Tanka (2015), “Eğitim Yapılarının Esneklik Kavramı Bağlamında Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde, eğitim sisteminin, değişen sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve siyasal gelişmeler doğrultusunda değiştiği ve buna bağlı olarak mekân ihtiyacının da farklılaştığı savunulmuştur. Mekânın yapısal ve mekânsal değişim geçirmesi gerektiği vurgulanmıştır. Çalışma kapsamında değişen eğitim modellerinin tarihsel süreci ve mekânsal değişimleri incelenmiştir. Bu değişimlerin ışığında esnek mekânın gereksinimleri belirlenmiştir. Bu gereksinimler doğrultusunda Türkiye’deki ve dünyadaki eğitim yapıları sahip oldukları esneklik yaklaşımları bakımından değerlendirilmiştir. Türkiye’de bulunan eğitim yapıları arasından bazıları seçilmiş, bu yapılar yerinde gidip görülerek, mimarlarıyla görüşülerek ve teknik çizimleri incelenerek değerlendirilmiştir. Yapılan analizler doğrultusunda, eğitim yapılarının esneklik kavramı bağlamında değiştirilebilir, dönüştürülebilir, sürdürülebilir, kullanıcı katılımının sağlanabildiği yapılar olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

İslamoğlu ve Usta (2016), Herman Hertzberger Okullarında Esneklik Anlayışı adlı çalışmayla Prof. Dr. Herman Hertzberger, 1960’lı yıllardan itibaren ürettiği okul projelerinde irdelediği kullanıcı odaklı tasarım ve esnek mekân çözümleri üzerinde durulmuştur. Hertzberger’in okul yapılarındaki esnek tasarım anlayışı irdelenerek yeni yapılacak tasarımlara ışık tutması hedeflenmiştir. Hertzberger tasarladığı okul projelerinde açık uçlu çözümler ve kullanıcıyı merkeze alan bir tasarım yaklaşımı benimseyerek mimar ile kullanıcının birbirini yorumlaması ve birbiriyle iletişim kurarak varlık göstermesini sağlamış ve bu sayede esnek çözümler üretmiştir.

İslamoğlu (2014), “Okullarda Esneklik Stratejilerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Yöntem Önerisi” adlı doktora tezinde mimari tasarım parametrelerinden biri olan mekânda esneklik kavramı üzerinde durulmuş ve bu kavramın okul yapıları üzerindeki etkisi sorgulanmıştır. Esneklik kavramını bina, mekân ve donatı ölçeğinde ele alan bu çalışmada, var olan veya yeni yapılacak olan okul tasarımları için veri oluşturmak aynı zamanda tasarımcının mekânda esneklik kavramını sorgulamasını sağlayarak farkındalık oluşturmak hedeflenmiştir. Eğitim yapılarında esnek mekân oluşturma eğitimin verimliliği üzerindeki etkisi araştırılmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda eğitimin verimliliğini ve performansını etkileyebilecek değişen ve dönüşen nitelikte mekânsal kurgular oluşturma önemli olduğu varsayılmıştır. Çalışma kapsamında çocuk gelişiminin mekânla ilişkisi eğitim ve eğitim felsefesi, okul yapılarında fiziksel mekân organizasyonu gibi kavramlar ele alınmıştır. Esneklik kavramına yönelik tanımlar, yaklaşım biçimleri, tarihsel süreci, dünyada ve ülkemizde okul yapılarında esnek mekâna yönelik örnek çalışmalar incelenmiş tüm bunlar veri olarak çalışmaya aktarılmıştır. Sonrasında belirlenen okullarda esneklik kavramına yönelik analizler yapılmıştır. Bu iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada bina düzeyinde okulların kütsel olarak değerlendirilmesi yapılmış, bina ve çevre ilişkisi, mekân organizasyonları ve boyutları ele alınmıştır. İkinci aşamada ise, belirlenen esneklik stratejileri bina, mekân ve donatı bağlamında irdelenmiştir.

Perkins ve Bordwell (2010), “Elementary and secondary schools” isimli kitabında okulların başarısı üzerinde etkili bir çevre oluşturma önemine değinilmiştir. Esnekliği, tasarımda zorunluluk olarak gören Perkins ve Bordwell, esnek mekân önerilerini gelecekte oluşabilecek değişimlere yönelik çözüm yolu olarak nitelendirmişlerdir. Bu kitapta, esneklik kavramıyla oluşturulmuş plan çözümleri, geçiş alanları ve genel plan sisteminin yapılacak eklemelere olanak sağladığı ölçüde mekanların yerlerinin ve boyutlarının değiştirilmesinin teknik ekipmanlarla ve hareketli bölücü elemanlarla sağlanabileceği belirtilmiştir. Bu doğrultuda yapılan çalışmada okullara yönelik esnek mekân anlayışıyla oluşturulmuş plan önerileri sunulmuştur.

Yeşildağ (2010), “İtalya ve Türkiye’de Lisans Düzeyinde Güzel Sanatlar Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi” adlı çalışmada Türkiye ve İtalya’da

bulunan lisans düzeyindeki güzel sanatlar eğitimi karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. İki farklı ülkenin eğitim sisteminin tarihsel gelişimi incelenmiş, günümüzde uygulanan eğitim sistemi araştırılmıştır. Her ülkenin eğitim sistemi kendi sosyo-kültürel çerçevesi dahilinde değerlendirilmiştir. Lisans düzeyinde verilen güzel sanatlar eğitiminin amaçları, programları ve uygulamaları karşılaştırılmıştır. Her iki ülkenin eğitim sisteminin olumlu ve olumsuz yönleri belirlenerek birbirlerinin eğitimine olabilecek katkıları belirlenmiş bu doğrultuda öneriler geliştirilmiştir. İki ülkeden de birer güzel sanatlar fakültesi seçilerek literatür araştırması yapılmış görüşme formları yardımıyla bu fakültelerden nicel ve nitel verilere ulaşılmıştır.

Kepekcioglu (2007), “Fonksiyonel Esneklik Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme” adlı tez çalışmasında, esnekliğin tanımını yapmaktan kaçınılmış tasarım kurgusunun fonksiyonel esneklik kavramı üzerine kurulu tasarım örnekleri incelenmiş, buradan çıkarılan sonuçlar yardımıyla esneklik nosyonu tartışılmıştır. İncelenen örneklerde esneklik kavramını ele alış biçimlerindeki benzerlik ve farklılıklar üzerinde durulmuştur. Çalışmada esneklik ve fonksiyonalizm kavramları fonksiyonel sabitlik ve fonksiyonel esneklik bağdaştırılarak sorgulanmıştır. Esneklik stratejileri sabit ve değişken sistemler olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir. Tüm bunlardan hareketle, tek bir esneklik tanımının yapılamayacağı ve sorgulanması gereken şeyin esnekliğin tanımından ziyade esnekliğin mümkün olup olmadığı sonucuna varılmıştır.

Moore ve Lackney (1994), ‘Educational Facilities for the TwentyFirts Century: Research Analysis and Design Patterns’ adlı çalışmalarında okul tasarımları üzerine çalışma yapmışlardır. Yeni yapılacak okul tasarımları için model önerilerinde bulunmuşlardır. Bu modeller gelecekteki değişen koşullara ayak uyduracak nitelikte esnek mekân oluşturmak üzerine kurgulanmıştır. Eğitimin verimliliği ile eğitim mekânının ilişkisi sorgulanmış bu doğrultuda tasarım kararları alınmıştır. Çalışma kapsamında okul yapısı tasarımlarında gerekli olduğu düşünülen parametreler dörde ayrılmıştır. Bu başlıklar planlama kararları, bina organizasyon ilkeleri, kişisel mekânların karakteri ve kritik teknik detayları olarak belirlenmiştir. Bu bölümlerde okul tasarımlarında bulunması gereken özellikler ele alınmış ve çalışmaya aktarılmıştır.

William Brubaker (1998), “Planning and Designing Schools, Mc Graw Hill, Newyork” isimli kitabında okullarda öğrencilerin başarısının bu yapılarda bulunan mekânların ve mekânsal organizasyonlarının etkisine yönelik bir çalışma yürütmüştür. Bir okulda başarının yakalanabilmesini sağlayan mekânlarda olması gereken özellikler sıralanmıştır. Bu çalışmada Brubaker okullardaki mekânlarda olması gereken özelliklerden biri olan esneklik kavramının önemine değinmiştir. Esnek mekân oluşturma yöntemlerinden bahsetmiştir.

Çalışma yapılarda esneklik kavramının gereksinimlerini sorgulamayı eğitim mekanlarından biri olan, güzel sanatlar fakülteleri üzerinden yapmaktadır. Güzel sanatlar fakültelerine yönelik daha önce yapılan bu tarz bir çalışma bulunmaması açısından literatüre katkıda bulunmaktadır.

2.3 Davranışsal haritalama metoduna yönelik geçmişte yapılan çalışmalar

Cabadak (2016), “İstanbul’daki Mimarlık Okullarının Sosyal Etkileşim Mekânlarındaki Arayüzlerde İnsan Davranışı Mekân İlişkisinin Semantik ve Sentaktik Olarak İrdelenmesi” adlı çalışmasında üniversite bölümlerinden biri olan mimarlık fakültelerinin mekânsal açıdan incelenmesi üzerinde durulmuştur. Sosyal etkileşim alanlarının mimarlık eğitimindeki rolü irdelenmiştir. İstanbul’da yer alan ve çalışma kapsamında seçilen 5 farklı mimarlık fakültelerinin giriş katları üzerinden birlikte var olma durumu üzerinden etkileşim potansiyelleri incelenmiştir. Bu okulların giriş katlarında bulunan sosyal alanlardaki mekân ve insan davranışı ilişkisi belirlenen farklı arayüz olasılıkları bağlamında ele alınmıştır. Giriş katları, iç ve dış çevre arasında etkileşim ve iç mekândaki farklı kot ilişkilerini barındırması nedeniyle seçilmiştir. Tez kapsamında erişebilirlik ve görülebilirlik kavramları ele alınmıştır. Bu kavramlara yönelik İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Bilgi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Bahçeşehir Üniversitesi Mimarlık Fakültesi ve Yeditepe Üniversitesi Mimarlık Fakültesi giriş katlarına yönelik syntax2D programı yardımı ile sentaktik analizler yapılmıştır. Mekân bütünleşme (integration), merkezlilik (circularity), bağlantısallık (connectivity), eş görüş alanı yüzölçümü (isovistarea), eş görüş alanı çevresi (isovistperimeter) ve ortalama derinlik (meandepth) gibi özellikleri belirlenmiştir. Aynı zamanda belirlenen okullarda deneyim ve davranışa yönelik gözlemler sonucunda nitel ve nicel verilere

ulaşılmıştır. Elde edilen veriler sonucunda okullar karşılaştırılmalı olarak ele alınmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Şahiner (2016), 'Design Factors: The Impact Of Facility Aesthetics And Layout Accessibility On Customers' Emotions And Behavioral Intentions In Hotel Lobbies' isimli yüksek lisans tez çalışmasında fiziksel çevrenin otel müşterilerinin duygu ve davranış eğilimleri üzerindeki etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Erişilebilirlik ve mekân estetiği kavramları üzerinde durulmuş, kategorize edilmiş duygu ölçüm metodu kullanılmıştır. Çalışma Ankara ilinde bulunan Eyüpoğlu hotelde 78 katılımcıyla yürütülmüştür. Katılımcıları çoklu regresyon testleri uygulanmıştır. Sonuç olarak mekânın estetiğinin ve yerleşim erişebilirliğinin müşteri üzerinde olumlu duygular oluşturduğu saptanmıştır.

Dai & Dong&Guo(2015), 'Production Of Spatial Complexity In An Educational Building' isimli bildiride üniversite yapıları üzerinden mekânın okunabilirliği ve karmaşıklığı kavramları üzerinde durulmuştur. Çalışma kapsamında, Pritzker ödüllü bir yapı olan Campus of China Academy of Art'ın diğer eğitim yapılarıyla karşılaştırmalı olarak ele alarak, bu yapılar arasındaki fark ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu amaçla belirlenen üniversite yapılarında anket uygulamaları yapılmış bunun yanı sıra biliş haritaları ve yön bulma gibi yöntemler kullanılmıştır

Yılmazsoy (2005), 'Visitor Behavior In Museum Environments: An Analysis Of Visitor Circulation Patterns In Sadberk Hanım Museum' adlı çalışmada müze yapılarındaki ziyaretçi dolaşım biçimleri incelenmiştir. Müzelerdeki dolaşım ağlarının ve davranışsal haritaların ziyaretçilerin bireysel özellikleriyle ilişkisi sorgulanmaya çalışılmıştır. Çalışma alanı olarak Sadberk Hanım müzesi seçilmiş, ziyaretçilerin alandaki dolaşım haritaları çıkarılmıştır. Bireylerin cinsiyeti ve yerellik özelliklerinin alandaki dolaşım şekline etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan analizler sonucunda dolaşım davranışları ve demografik özellikler arasında önemli bir bağlantı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan çalışmayla güzel sanatlar fakültelerinin mekansal dinamikleri davranışsal haritalama metoduyla sorgulanmaya çalışılması açısından önem arz etmektedir. Diğer

Çalışmalardan farklı olarak mekan analizi için bu metodun yanında space syntax ve anket metodları da kullanılmıştır. Davranışsal haritalama ile mekansal esneklik arasında ilişki kurması açısından çalışma önem arz etmektedir.

3. MATERYAL VE METOT

Zaman içerisinde değişen koşullar birçok alanı etkilemektedir. Bu alanlardan biri de eğitim sistemidir. Eğitimin uygulanabilirliği fiziksel çevresiyle ilişkilidir. Eğitim mekanının güncelliğini koruması ve uyumlanabilir olması gerekmektedir. Bu da esnek mekanlarla mümkün olmaktadır. Çalışmada eğitim mekanlarından biri olan güzel sanatlar fakültelerinde, esnek mekâna duyulan ihtiyaç sorgulanmıştır. Materyal bölümü, literatür taramasından elde edilen veriler üzerinden oluşturulmuştur. Bu doğrultuda güzel sanatlar fakültelerinin tarihsel süreç içindeki gelişimi incelenmiş, Türkiye’deki güzel sanatlar fakültelerine dair tablolar hazırlanmış, çalışma kapsamında kullanılacak olan fakülteler belirlenmiştir. Belirlenen fakültelere dair elde edilen veriler çalışmaya aktarılmıştır.

Metot kısmında ise, güzel sanatlar fakültelerindeki esnek mekân kavramını sorgulamak üzere seçilen yöntemler olan, anket uygulaması, davranışsal haritalama tekniğı ve mekân dizim yöntemi (Depthmapx programı) hakkında bilgiler verilmiştir.

3.1 Materyal

Değişen yaşam koşulları ve teknoloji karşısında bireyin ve toplumun gelişmesi, bireyin toplum içinde yer edinebilmesi, çağa ayak uydurabilmesi eğitim ile mümkün olabilmektedir. Eğitimin üç önemli alanı olan bilim, teknoloji ve sanatın birlikte düşünülmesi ve her birine gereken önemin gösterilmesi gerekmektedir.

Sanat evrensel bir dil olmakla birlikte gündelik hayatın her alanına girmiş ve öğretilbilir olma özelliğıyle eğitimin içerisinde var olmaktadır. Sanat eğitimi çok yönlü düşünmeyi gerektiren bir alandır. Sanat disiplini, araştıran, ürün ortaya koyan yorumlayan estetik beğenileri gelişmiş, sorgulayan bilgiye ulaşmayı bilen, grup çalışmalarını gerçekleştirebilen, problem çözme yeteneğıne sahip, yaratıcı bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir. Bu özelliklere sahip sanatçıların yetiştirilmesinde eğitim sistemi kadar eğitimin fiziki mekânı da önemlidir. Öğrencilerin, çeşitli ebatlarda ürün üretebilecekleri, bu ürünleri sergileyebilecekleri, bireysel ve grup çalışmalarına olanak sağlayan, sanatsal aktivitelerini özgürce gerçekleştirebilecekleri, çalışma prensiplerine göre değişip dönüşebilen, gerektiğinde dış ortamla birleşip çevreyle bütünleşebilen

mekânlara sahip olmaları gerekmektedir. Böylelikle daha verimli bir eğitim ortamının ve özgün sanat eserlerinin oluşması mümkün olabilmektedir. Sanatsal disiplinlere yönelik eğitim verilen fakülte yapılarında bulunan atölyeler, etkinlik odaları, sergi alanları gibi birimlerin gerektiğinde büyüyüp küçülebilen, değişip dönüşebilen esnek mekânlar şeklinde kurgulanması faydalı olabilecektir. Çalışma kapsamında ülkemizde bulunan güzel sanatlar fakültelerinin mekânsal özellikleri esneklik kapsamında sorgulanmaktadır.

Türkiye’de güzel sanatlar eğitiminin tarihsel süreci ve gelişimi araştırılmış, günümüz üniversitelerinde bulunan güzel sanatlar fakülteleri incelenmiştir. 2000’ li yıllardan sonra Türkiye’de güzel sanatlar fakülteleri ve okutulan bölümler hızla artış göstermiştir. Çalışma kapsamında bu fakülteler araştırılarak Türkiye’de bulunan güzel sanatlar okulları, kurulum tarihi, özel ya da devlet okulu olması ve okutulan bölümler şeklinde ayrıştırılarak tablolar halinde çalışmaya eklenmiştir. Kurulum yılı 2000 ve üzeri olan fakülteler belirlenerek, bu fakülteler içerisinde en fazla ortak bölüm bulunduranlar seçilmiş, böylelikle çalışmaya sınırlılık getirilmiştir. Kapsamı daraltılarak çalışma alanı olarak belirlenen güzel sanatlar fakülteleri hakkında analiz çalışmaları yapılmıştır. Yapılan çeşitli araştırmalar sonucunda Türkiye’de 70 tane güzel sanatlar okulu bulunduğu görülmüştür. Bunların 39 tanesi ‘*Güzel Sanatlar Fakültesi*’, 8 tanesi ‘*Güzel Sanatlar Bölümü*’, 5 tanesi ‘*Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi*’, 9 tanesi ‘*Sanat ve Tasarım Fakültesi*’, 9 tanesi ise ‘*Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi*’ olarak belirlenmiştir (Tablo 3.1).

Tablo 3.1 Güzel sanatlar fakültelerinin gruplandırılması

Güzel sanatlar okulları (70 adet)				
Güzel Sanatlar Fakülteleri	Güzel Sanatlar Bölümü	Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakülteleri	Sanat ve Tasarım Fakülteleri	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakülteleri
39	8	5	9	9

Belirlenen okulların 50 tanesi devlet okulu, 20 tanesi özel kuruluşlara aittir (Tablo 3.2).

Tablo 3.2 Güzel sanatlar fakültelerinin gruplandırılması

Devlet	Özel
50	20

Bu fakültelerde Türkiye genelinde 38 farklı branşta eğitim verildiği belirlenmiştir. Aşağıda verilen tabloda hangi okulda hangi branşta eğitim verildiği numaralarla kodlanarak ifade edilmiştir. Fakülteler devlet ve özel okul olarak da gruplandırılarak tabloya eklenmiştir (Tablo 3.3).

Tablo 3.3 Güzel sanatlar fakültelerinin gruplandırılması

1. Fotoğrafçılık 2.Geleneksel Türk Sanatları 3. Grafik Tasarımı 4. Resim 5. Müzik 6.Heykel 7. Sahne Sanatları 8. Geleneksel El Sanatları 9. İç Mimarlık Ve Çevre Tasarımı 10. Mimarlık 11.Endüstriyel Tasarım 12. Şehir Bölge Planlama 13. Çizgi Film Animasyon 14. Sinema Televizyon 15. Seramik Ve Cam 16. Sanat Ve İletişim Tasarımı 17. Baskı Sanatları 18. Radyo Televizyon Sinema 19.Tiyatro 20. Gastronomi Ve Mutfak Sanatı 21. Görsel İletişim tasarımı bölümü 22. Film Tasarımı Ve Yönetimi 23. Sahne Dekorları Ve Kostümü 24. Tekstil Ve Moda 25. Sanat Eserleri Konservasyonu Ve Restorasyonu 26. kültür varlıklarını koruma ve onarım bölümü 27. Peyzaj 28. Moda Tasarım 29.Gösteri Ve Sahne Sanatları 30.Plastik Sanatlar Ve Resim 31. Sanat Ve Kültür Yönetimi 32. Görsel Sanatlar 33. Oyunculuk 34.Drama Oyun 35. Dijital Oyun Tasarımı 36. Kuyumculuk ve Mücevher Tasarımı 37. Takı Tasarımı 38. Yeni Medya ve İletişim			
Üniversite türü	Üniversite Adı	Bölüm Kodu	Kurulum Yılı
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	1,2,3,4,6,14,15,23,24,25	1882
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Marmara Üniversitesi	1,2,3,4,5,6,9,11,15,19,22	1955
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Anadolu Üniversitesi	3,4,6,13,15,17	1992
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Dokuz Eylül Üniversitesi	1,2,3,4,5,6,7,15,22,24	1975
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Akdeniz Üniversitesi	1,2,3,4,5,6,14,15,23,24,26	1999
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Dumlupınar Üniversitesi	8,13,15,18,21	1999
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Hacettepe Üniversitesi	3,4,6,9,15	1982
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	On Dokuz Mayıs Üniversitesi	3,4,6,11,21	2012
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Kocaeli Üniversitesi	1,2,3,4,5,6,7,15,26	1993
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi	2,3,4,15,19,24	1997
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Uludağ Üniversitesi	2,3,4,7,11,15,24	2007-2008
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Balıkesir Üniversitesi	4,6,17,21	2005
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Süleyman Demirel Üniversitesi	1,2,3,4,5,7,15,18,24	1994
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Trakya Üniversitesi	3,4,6,1	2005
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Erciyes Üniversitesi	2,4,5,6,15,21	1993
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Selçuk Üniversitesi	2,3,4,6,11,13,15	1999
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Kırıkkale Üniversitesi	3,4,5,9,15,27	2005
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	3,4,6,7,15	2004
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	4,7,15,21	2008
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Uşak Üniversitesi	2,3,4,5,15,24,28	2008-2009
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Ordu Üniversitesi	1,2,3,6,9,15,18,24	2009
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Afyon Kocatepe Üniversitesi	2,9,14,15	2001
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Mersin Üniversitesi	1,3,4,5,6,14,15,23,24	1992
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Gaziantep Üniversitesi	2,3,4,15,18,22,24,29	2009
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	3,4,5,9,11,18,24	2004
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	3,4,6,7,8	1995
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Adana Çukurova Üniversitesi	1,3,4,5,15,24	1993
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Erzurum Atatürk Üniversitesi	1,2,3,4,5,6,7,14,15,24	1992
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	3,4,6,15	2002
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Batman Üniversitesi	3,4,5,8,14,15	2010

Tablo 3.3 (Devam)

Güzel Sanatlar Bölümü /Devlet	Niğde Üniversitesi	1,2,3,4,11,24,29	2016
Güzel Sanatlar Fakültesi /Devlet	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1,3,4,5,6,7,8,15,24	1997
Güzel Sanatlar Fakültesi /Özel	Yeditepe Üniversitesi	3,19,20,24,30,31	1996
Güzel Sanatlar Fakültesi /Özel	Beykent Üniversitesi	3,18,20,21,24,29,33	1997
Güzel Sanatlar Fakültesi /Özel	İstanbul Arel Üniversitesi	3,13,20,24	2008-2009
Güzel Sanatlar Fakültesi /Özel	İstanbul Aydın Üniversitesi	3,13,20,24,31,34,35	2007
Güzel Sanatlar Fakültesi /Özel	Maltepe Üniversitesi	3,7,13,20	2004
Üniversite türü	Üniversite Adı	Bölüm Kodu	Kurulum Yılı
Güzel Sanatlar Fakültesi /Özel	Yeni Yüzyıl Üniversitesi	3,7	2009
Güzel Sanatlar Bölümü /Devlet	Gazi Üniversitesi	Bölüm dersleri	2005
Güzel Sanatlar Bölümü /Devlet	İstanbul Üniversitesi	Bölüm dersleri	1984
Güzel Sanatlar Bölümü /Devlet	İstanbul Teknik Üniversitesi	Bölüm dersleri	1983
Güzel Sanatlar Bölümü /Devlet	Karadeniz Teknik Üniversitesi	Bölüm dersleri	1955
Güzel Sanatlar Bölümü /Devlet	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	Bölüm dersleri	2005-2006
Güzel Sanatlar Bölümü /Devlet	Pamukkale Üniversitesi	Bölüm dersleri	1997
Güzel Sanatlar Bölümü /Devlet	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	Bölüm dersleri	2007
Güzel Sanatlar Bölümü /Devlet	Aksaray Üniversitesi	Bölüm dersleri	2014-2015
Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi /Devlet	Karabük Safranbolu Fethi Toker	3,4,5,8,10,11	2002
Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi /Devlet	Malatya İnönü Üniversitesi	3,4,5,6,8,9,15,19,27	2001
Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi /Devlet	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	4,9,11,15,21,27,36	2012
Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi /Özel	İstanbul Altınbaş Üniversitesi	3,14,24,30,37	2008
Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi /Özel	İzmir Ekonomi Üniversitesi	9,10,11,21,24	2001
Sanat ve Tasarım Fakültesi /Devlet	Yıldız Teknik Üniversitesi	5,16,29	1999
Sanat ve Tasarım Fakültesi /Devlet	Mardin Artuklu Üniversitesi	2,9,24,27,36	2020
Sanat ve Tasarım Fakültesi /Devlet	Dicle Üniversitesi	2,21,32	2017
Sanat ve Tasarım Fakültesi /Özel	Doğuş Üniversitesi	3,9,10,11,20,21,24,33	1995
Sanat ve Tasarım Fakültesi /Özel	İstanbul Kültür Üniversitesi	13,16,18,31,38	2002
Sanat ve Tasarım Fakültesi /Özel	Kadir Has Üniversitesi	9,10,11,19	2006
Sanat ve Tasarım Fakültesi /Özel	Nişantaşı Üniversitesi	3,5,9,16,18,20,24,29	2013-2014
Sanat ve Tasarım Fakültesi /Özel	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	11,21,32	2009
Sanat ve Tasarım Fakültesi /Özel	İzmir Yaşar Üniversitesi	3,5,11,13,22	1999
Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi /Devlet	Sakarya Üniversitesi	2,4,10,15,21	1997
Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi /Devlet	Namık Kemal Üniversitesi	3,4,5,11,12,14,27	2010
Mimarlık Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi /Devlet	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	3,6,10,12,26	2019
Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi /Devlet	Çankırı Karatekin Üniversitesi	2,3,4,5,6,13,14,15,24	2006-2007

Tablo 3.3 (Devam)

Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi/Özel	Ankara Başkent Üniversitesi	3,9,10,13,20,22,24	2003-2004
Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi/Özel	Ankara Atılım Üniversitesi	3,9,10,11,24	2007-2008
Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi/Özel	Okan Üniversitesi	9,10,11,14,21,31	2009-2010
Mimarlık ve Sanat Fakültesi/Özel	İstanbul Ticaret Üniversitesi	9,10,11,24	2001
Sanat tasarım ve mimarlık Fakültesi /Özel	Işık Üniversitesi	9,14,21,24,27,32	1996
Mimarlık ve Sanat Fakültesi/Özel	Ankara TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	7,9,10,11,21	2007

Türkiye’de bulunan güzel sanatlar fakültelerinin sayısının çok fazla olması sebebiyle çalışmaya sınırlılık getirilmiştir. Öncelikle bu fakülteler arasında kurulumu 2000 yılı ve sonrası olan 28 fakülte belirlenmiştir. Daha sonra bunlar arasında ortak bölümü en fazla olan 10 tane fakülte seçilmiştir. Bu fakültelerle alakalı gerçekleştirilen veri toplama işlemlerinden sonra aralarından seçilen 3 ayrı güzel sanatlar fakültesinde çalışmalar yürütülmüştür

.

3.1.1 Türkiye’deki güzel sanatlar fakültelerinin tarihçesi

Güzel sanatlar eğitimi, toplumun kültürel birikimlerini aktarma ve üretme açısından önem teşkil etmektedir. Genel anlamda, sanatın tüm alanlarını içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi tanımlamaktadır. Dar anlamda ise, okullarda sınıflardaki ve ilgili bölümlerdeki bu alana ilişkin olarak verilen dersleri tanımlar (San, 2003). Güzel sanatlar fakülteleri diğer alanlardan farklı olarak üretme, uygulama, 3d ağırlıklı çalışmalar barındırmaktadır. Yaparak öğrenme, soru- yanıt, anlatma, usta çırak ilişkisi gibi yöntemler kullanılmaktadır (Kırıçoğlu, 1991, s. 83). Sanat eğitimi soyut anlamda sadece bir duygu ya da estetik eğitimi değil, aynı zamanda zihinsel düşünce süreçlerinin zenginleştirilmesi ve doğa, insan, toplum arasındaki ilişkiler bütününe sezilmesi ya da kavranmasına ilişkin çok yönlü yöntemler bütünüdür (Gençaydın, 1993, s. 45).

İlk çağlardan beri insanoğlunun kendini ifade etme yaşam koşullarını ve kültürlerini gelecek nesillere aktarma aracı olarak sanatı kullandıkları görülmektedir. Sanat, geçmişi insanlığın ilk var olduğu zamanlara dayanmış köklü bir disiplin olarak tanımlanabilmektedir. Sanatsal faaliyetler İslamiyet öncesi Türk toplumlarında eğitim kurumlarından ziyade devlet işlerinde ve dini yönelimlerde kendini göstermektedir. Heykel, resim, duvar resimleri, minyatür, seramik, mimari gibi birçok alanlarda estetik kaygı güderek oluşturulmuş sanatsal ürünler söz konusu olmaktadır (Alakuş, 2003).

Karahanlılar döneminde ise sanatsal öğeler daha çok mimari alanda kendini göstermiştir. Cami, medrese, köprü, saray, kervansaray vb. mimari yapılar; heykel yerine bitkisel motifler ağırlıklı üç boyutlu taş işlemeciliği türünde mimari süslemeler; resimden çok minyatür; grafiksel tasarımlar anlamında hat ve tezhip sanatı; figüratif

desenli çini, cam, maden işleri ve seramikler daha çok önem verilen sanatsal etkinlikler olmuştur.

Selçuklu döneminde ise “Nigarhane” adı altında günümüz sanat atölyeleri, resim enstitüsü anlamında “Nakkaşhane”ler kurulmuştur (Alakuş, 1997). Nakkaşhanelerde günümüz sanat eğitiminden ziyade usta çırak ilişkisine dayalı öğretme prensibi görülmektedir.

Osmanlı devletinin çöküş dönemini engellemek adına yapılan batılılaşma hareketleri içerisinde eğitim sistemine yönelik yenilikler de oluşturularak resmi ve sivil okulların programlarına resim dersi de eklenmiştir. Sanat eğitiminin tarihsel süreci ve bu alanda yaşanan gelişmeler aşağıda tabloda yer almaktadır (Tablo 3.4).

Tablo 3.4 Güzel sanatlar eğitime yönelik tarihsel süreçler ve gelişmeler

Yıl	Sanat eğitime yönelik gelişmeler
1776	Mühendishane-i Bahri-i Hümayun, günümüzün ilk ve kısmen ortaöğretim düzeyinde olup, ilk iki yıl resim derslerinin de verildiği bir Askeri Deniz okuludur
1793–1794	Mühendishane-i Berri Hümayun, askeri amaçlarla yeni resim teknikleri öğretilmeye başlanmış; böylece batı perspektif kuralları ile nesneyi iki boyutlu yüzey üzerinde modüle ederek göstermeye yarayan ışık gölge uygulaması gibi kurallar, resim eğitiminin programı içinde yer almıştır.
1795	Mühendishane-i Berri-i Hümayun, hat sanatının yanı sıra resim dersi verilmiştir.
1831	Bahriye, batı tarzında resim yapan ilk önemli sanatçılar yetişmiştir.
1834	Mekteb-i Fünun-ı Harbiye, ders programında resim dersine yer verilmiştir
1835	Resim eğitimi için Viyana, Berlin, Paris, Londra’ya iki yıl içinde 12 asker öğrenci gönderilmiştir
1850	Belirli seviyeye gelmiş öğrencileri askeri ve sivil okullara öğretmen olarak yetiştirmişlerdir.
1865	Bir Fransız ressam olan Guillemet Pera (Beyoğlu) Kalyoncukulluğu bölgesinde bir sokak içinde ‘Academia’ adında atölye kurmuş, bu atölyede desen ve resim dersleri vermeye başlamıştır.
1881	Sanayii nefise mektebi; bu okulda heykel, resim (desen ve yağlı boya), mimarlık alanları bulunmaktaymış.
1926	Cumhuriyetin ilanından sonra Sanayii nefise mektebi kız öğrencilerinde eğitime alınmasıyla ‘Devlet Güzel Sanatlar Akademisi’ adı verilerek eğitime devam ettirilmiştir. Cumhuriyetin toplumsal amacı, akılcı, yaratıcı, yapıcı bir nesil yetiştirmektir. Bu amaca ulaşabilmek için; Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitimciler, okullarda çok sesli müzik, resim, batı edebiyatına önem vermişlerdir.
1923-1950	Kültür-sanat etkileşiminde devletin kültür sanat politikasından, üç ana fikrin ortaya çıktığını vurgulamaktadır. Bunlar; Ulusal bir sanat yaratma, Ulusal olan sanatın yeni, modern çağdaş olmasını sağlama, Ulusal çağdaş sanatının oluşmasında güzel sanatlar eğitime yön vermedir.
1924	Avrupa’daki sanat eğitiminin alması bilgi, birikim ve tecrübe edinebilmeleri için birçok sanatçı yurt dışına gönderilmiştir. Bu sanatçılar eğitimlerini tamamlayıp döndüklerinde sanatsal anlamda ülkeye canlılık ve hareket gelmiştir. Aktif bir sanat dönemi başlamıştır.
1926	Türk sanayii nefise birliği kurulmuş sonrada ismi güzel sanatlar birliği olarak değiştirilmiştir.
1928	Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği açılmıştır.
1932	Halk odaları, halk evleri ve halk eğitim merkezleri açılmıştır. Halkevleri, sanatı sevdirmek ve yaygınlaşmasını sağlamak için Anadolu’nun köylerine varıncaya kadar her yere kurulmuş, sanata destek vermek amaçlanmıştır. Buralarda sanat eserleri sergilenmiştir.
1950	Devlet desteğiyle müstakil ressamlar birliği tarafından plastik sanatlar etkinlikleri düzenlenmiştir.
1974	Lise türevi eğitim yapılarında sanat eğitime yönelik dersler seçmeli ders olarak müfredata eklenmiştir.
1988–1989	Güzel Sanatlar eğitiminin fakülte ve yüksekokulların birinci sınıflarından itibaren eğitime başlayanlara seçmeli dersler olarak uygulanmasına karar verilmiştir.
1991–1992	Müzik dersleri de seçmeli ders adı altında müfredata eklenmiştir.

Tablo 3.4 (Devam)

1992–1993	İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı, öğretim yılından itibaren denenip geliştirilmek üzere uygulamaya konulmuştur.
1994–1997	Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) ve Dünya Bankası'nın yürüttüğü Milli Eğitimi Geliştirme Projesi çerçevesinde, eğitim fakültelerinin yapılanması yeniden düzenlenmiş, Resim-İş Bölümleri, Müzik Eğitimi Bölümü ile birlikte, kurulan Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde; Sınıf Öğretmenliği Bölümleri de yeni kurulan İlköğretim Öğretmenliği Bölümünde Anabilim dalları olarak yer almıştır.
2000	Yeni üniversiteler kurulmuş, resim-iş bölümlerinin sayısı artmıştır. Bu yıllarda 20 adet resim-iş bölümü açılmıştır.

3.1.1.1 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Fakülte, 24 Ekim 2001 tarihinde 2001/3249 numaralı Bakanlar Kurulu kararı ile Güzel Sanatlar Fakültesi olarak kurulmuş, 2010 yılında Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi adını almıştır. 2004-2005 Eğitim-Öğretim yılında Resim ve Müzik bölümlerine ilk öğrencilerini alarak eğitim hayatına başlamıştır. Müzik bölümü 2004-2005 yılları arasında Müzik Teknolojisi, Müzik Bilimleri, Müzik teorisi ve Kompozisyon bölümlerine öğrenci alımı yaparak eğitim-öğretime başlanmıştır. Yüksek Öğretim Kurulu'nun onayı ile Müzik Bölümünün Kompozisyon Ana sanat Dalı ve Müzik Teorisi Anabilim dallarına 2006-2007 yıllarından itibaren öğrenci alınmamaktadır. 2009-2010 eğitim-öğretim yılları içerisinde Müzikoloji ve Müzik Teknolojisi bölümlerinin İkinci Öğretim programları açılmış ve öğrenci alımı başlamıştır. Fakültede, 2006 yılında Seramik Bölümü, 2007 yılında Geleneksel El Sanatları Bölümü, 2008 yılında Tiyatro Bölümü, 2010 yılında Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 2011 yılında İç Mimarlık Bölümü, 2012 yılında Heykel Bölümü ve Grafik Tasarım Bölümü açılmıştır (İnönü Üniversitesi, 2023)

Bu bölümler, üniversite içerisinde bulunan 3 ayrı binada konumlandırılmıştır. Müzik ve müzikoloji bölümleri ana binada, peyzaj mimarlığı ana binanın hemen yanında bulunan ek binada, resim, müzik öğretmenliği, heykel, seramik ve grafik tasarımı bölümleri ise eğitim fakültesi C Bloкта bulunmaktadır (İnönü üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2022)

Ana bina; bina içerisinde müzik ve müzikoloji branşlarında eğitim verilmektedir. Bina içerisinde günümüz eğitiminde kullanılan masa sandalyelerin bulunduğu standart tip derslikler, öğretim üyelerinin odaları, bireysel ve grup çalışma odaları bireysel ve grup çalışmalarına yönelik öğrenci odaları bulunmaktadır. Bu odalar normal sınıflara oranla daha küçük ebattadırlar. Koridorlarda öğrencilere ait dolaplar yer almaktadır. Ortada galeri boşlukları, galeri boşluğunu saran koridorlar ve koridorlara açılan derslikler, öğrenci odaları akademik ve idari personele ait birimlerden oluşturulmuş plan şeması söz konusudur. Bunların yanı sıra bir de konferans salonu mevcuttur (İnönü üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2022) (Tablo 3.5.).

Tablo 3.5 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana bina yapı kimlik kartı

Kat Planları

DERSLİKLER	AKADEMİK PER ODASI	DEPO	SERVİS ALANI
MUZİK DERSLİKLERİ	İDARI PER ODASI	WC BAY/ BAYAN	GİRİŞ ALANLARI
ATÖLYELER	KONFERANS SALONU	MERDİVEN ALANLARI	KORIDOR
PROJE SUNUM/AÇIK DERSLİK	TOPLANTI SALONU	SOYUNMA ODALARI	KÜTÜPHANE
AMFİ DERSLİK	BİLİŞİM DERSLİĞİ	AÇIK AMFİ	OTURMA ALANI
KÖPRÜ	TERAS	SERGİ SALONU	

Bodrum kat (İnönü üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2022)

Zemin kat (İnönü üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2022)

1.kat (İnönü üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2022)

2.kat (İnönü üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2022)

Fotoğraflar

derslik

derslik

koridor

koridor

giriş alanı

galeri boşluğu

Ek bina; bina içerisinde peyzaj mimarlığı alanında eğitim verilmektedir. Bina içerisinde derslikler ve atölyeler, akademik personel odaları bulunmaktadır. Yapılan çalışmalar giriş kattaki alanda ve koridorlarda oluşturulmuş panolarda sergilenmektedir. Derslikler yeşil, sarı, mavi, kırmızı atölye ve derslik olarak

isimlendirilmektedir. Teorik dersler dersliklerde uygulamalı dersler atölyelerde işlenmektedir (Tablo 3.6).

Tablo 3.6 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Ek Bina Yapı Kimlik Kartı

Kat Planları

■ DERSLİKLER	■ AKADEMİK PER ODASI	■ DEPO	■ SERVİS ALANI
■ MUZİK DERSLİKLERİ	■ İDARİ PER ODASI	■ WC BAY/ BAYAN	■ GİRİŞ ALANLARI
■ ATÖLYELER	■ KONFERANS SALONU	■ MERDİVEN ALANLARI	■ KORIDOR
■ PROJE SUNUM/AÇIK DERSLİK	■ TOPLANTI SALONU	■ SOYUNMA ODALARI	■ KÜTÜPHANE
■ AMFİ DERSLİK	■ BİLİŞİM DERSLİĞİ	■ AÇIK AMFİ	■ OTURMA ALANI
■ KÖPRÜ	■ TERAS	■ SERGİ SALONU	

Bodrum Kat (İnönü üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2022)

Zemin Kat (İnönü üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2022)

1. Kat (İnönü üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2022)

2. Kat (İnönü üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2022)

Fotoğraflar

giriş alanı

galeri boşluğu

koridor

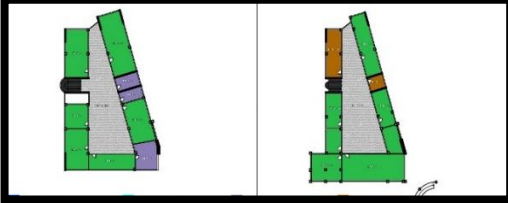
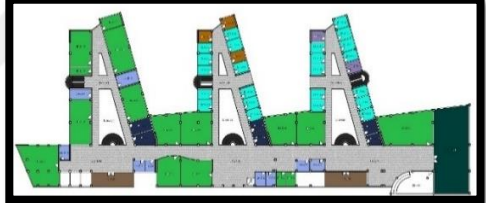
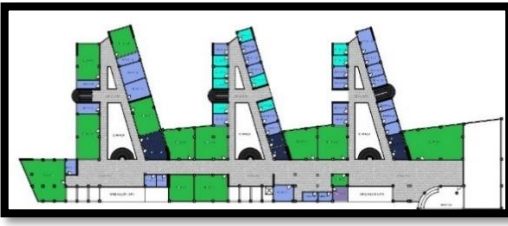
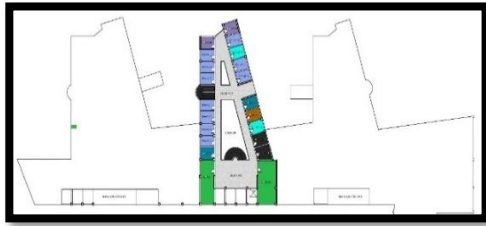
atölye

bilişim dersliği

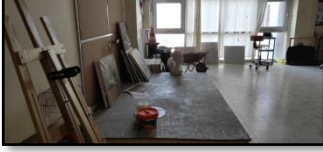
derslik

Eğitim fakültesi C blok; bina içerisinde müzik ve resim öğretmenliğine yönelik eğitim verilmektedir. Ayrıca yan dal olarak seramik, grafik tasarımı ve heykel bölümleri bulunmaktadır. Bu yan dallar resim alanının öğrencilerine yönelik oluşturulmuştur. Resim bölümünün eğitim aldığı kısımlarda atölyeler bulunmakta, müzik eğitiminin verildiği kısımlarda bireysel ve grup çalışmalarının yapıldığı öğrenci odaları mevcuttur. Ayrıca katlarda akademik personel odaları ve girişte konferans salonu bulunmaktadır. Bina içerisinde yalnızca 1 adet standart tip derslik bulunmaktadır (Tablo 3.7).

Tablo 3.7 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi C Blok yapı kimlik kartı

Kat Planları			
- DERSLİKLER - MUZİK DERSLİKLERİ - ATÖLYELER - PROJE SUNUM/AÇIK DERSLİK - AMFİ DERSLİK - KÖPRÜ	- AKADEMİK PER ODASI - IDARI PER ODASI - KONFERANS SALONU - TOPLANTI SALONU - BİLİŞİM DERSLİĞİ - TERAS	- DEPO - WC BAY/ BAYAN - MERDİVEN ALANLARI - SOYUNMA ODALARI - AÇIK AMFİ - SERGI SALONU	- SERVİS ALANI - GİRİŞ ALANLARI - KORIDOR - KÜTÜPHANE - OTURMA ALANI
 Bodrum Kat (İnönü üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2022)		 Zemin Kat (İnönü üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2022)	
 1. Kat (İnönü üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2022)		 2. Kat (İnönü üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2022)	

Tablo 3.7 (Devam)

Fotoğraflar		
atölye	atölye	atölye
		
Atölye	atölye	atölye
		

3.1.1.2 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi

Bursa Uludağ Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi 2007-2008 Eğitim- Öğretim yılında Sahne Sanatları Bölümüne 15 öğrenci ile eğitim-öğretime başlamıştır. Fakültenin henüz yapılanmasını tamamlayamadığı için eğitim-öğretime başlayamayan bölümleri bulunmaktadır. Sahne Sanatları Bölümünün “Oyunculuk” ile “Drama Yazarlığı ve Dramaturji” ana sanat dalları Mudanya yerleşkesinde eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir (Uludağ Üniversitesi, 2023).

Mudanya sahne sanatları fakültesi yapısı L plan tipine sahiptir. İçerisinde kostüm odaları, malzemelerin konulduğu bol miktarda depo alanları, standart derslikler, performansların çalışıldığı ve sergilendiği sahneler ve atölyeler mevcuttur. Binanın idari ilk iki katında eğitim verilen birimler, derslikler, atölyeler, son iki katında ise idari ve akademik birimlere ait odalar bulunmaktadır (Tablo 3.8).

Tablo 3.8 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi yapı kimlik kartı

Kat Planları

DERSLİKLER	AKADEMİK PER ODASI	DEPO	SERVİS ALANI
MUZİK DERSLİKLERİ	İDARİ PER ODASI	WC BAY/ BAYAN	GİRİŞ ALANLARI
ATÖLYELER	KONFERANS SALONU	MERDİVEN ALANLARI	KORIDOR
PROJE SUNUM/AÇIK DERSLİK	TOPLANTI SALONU	SOYUNMA ODALARI	KÜTÜPHANE
AMFİ DERSLİK	BİLİŞİM DERSLİĞİ	AÇIK AMFİ	OTURMA ALANI
KÖPRÜ	TERAS	SERGİ SALONU	

Zemin kat (Uludağ üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2022)

1.kat (Uludağ üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2022)

2.kat (Uludağ üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2022)

3.kat (Uludağ üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2022)

Fotoğraflar

atölye

sahne

atölye

derslik

koridor

sirkülasyon

3.1.1.3 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar Ve Tasarım Fakültesi

İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar fakültesi 2011 yılında tamamlanıp, yapı içerisinde eğitime başlanmıştır. Bu yapıda, iç mimarlık ve çevre tasarımı, mimarlık, endüstriyel tasarım, görsel iletişim tasarımı, tekstil ve moda tasarımı olarak beş bölümde ders verilmektedir. Bütünleşik tasarım anlayışı doğrultusunda inşa edilen bu yapı, tasarım eğitimi ihtiyaçlarına uygun olup, aynı zamanda evrensel tasarım standardı taşıması düşünülmüş ve planlanmıştır. Fakültenin tasarımındaki amaç, eşitlikçi, demokratik ve yenilikçi tasarım felsefesini desteklemektir. Yapı birçok girişi olan, açık avlulara, asma katlara ve kat açıklıklarına sahip olup görsel iletişimi güçlü bir şekilde kurmayı hedeflemektedir. Dış cephe çoğunlukla şeffaf olup, bürüt beton ve cam yoğun bir şekilde kullanılmıştır. Böylelikle doğal ve geri dönüşümlü malzeme kullanılmıştır. Fakültede farklı bölümler bina içerisindeki mekanlarda bir arada konumlandırılmış, iş birliği ve takım çalışmasının desteklenmesi sağlanmıştır. Akademik personel ofisleri disiplinler arası iletişime olanak sağlayacak biçimde yerleştirilmiştir. Bölümlere ait mekanların sınırları tanımlanmayarak, sunum ve lobi alanlarının aracılığı ile iç içe çalışmalara olanak sağlayacak mekanlar oluşturulmuştur. Stüdyo ve atölye katlarında bölümler arası entegrasyon sağlanacak şekilde kat planları oluşturulmuştur. Mimari tasarımda yer alan, açıklık, şeffaflık ve görsel iletişim parametreleri İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesinde hem yapı tasarımının hem de eğitimin ana temasını oluşturmaktadır (Ekonomi Üniversitesi, 2023).

Yapı içerisinde atölyeler, stüdyolar, amfi derslikler, normal derslikler, laboratuvarlar, akademik personel odaları, sergi alanları, açık amfiler bulunmaktadır. Yapı içerisindeki bazı mekanlar köprüler yardımıyla birbirine bağlanmıştır. Yapı içerisinde geniş koridorlar ve buralarda düzenlenmiş çeşitli oturma alanları ve birtakım boşluklar mevcuttur. Yapı sirkülasyonunu sağlamak amacıyla bazı yerlerde rampalar görülmektedir. Yapının 3 bodrum katı otopark olarak düzenlenmiş olup, zemin kat sergi alanları, oturma alanları kafeterya ve birkaç amfi sınıftan oluşmaktadır. Birinci, ikinci ve üçüncü katta, derslikler, laboratuvarlar, amfi derslikler, stüdyolar, sergi salonları bulunmaktadır. Asma kat, dört ve beşinci katlarda ofisler, açık ofisler, ortak çalışma alanları ve stüdyolar, oturma alanları, yönetim birimleri bulunmaktadır (Tablo 3.96).

Tablo 3.9 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi yapı kimlik kartı

Kat Planları

■ DERSLİKLER	■ AKADEMİK PER ODASI	■ DEPO	■ SERVİS ALANI
■ MUZİK DERSLİKLERİ	■ İDARI PER ODASI	■ WC BAY/ BAYAN	■ GİRİŞ ALANLARI
■ ATÖLYELER	■ KONFERANS SALONU	■ MERDİVEN ALANLARI	■ KORIDOR
■ PROJE SUNUM/AÇIK DERSLİK	■ TOPLANTI SALONU	■ SOYUNMA ODALARI	■ KÜTÜPHANE
■ AMFİ DERSLİK	■ BİLİŞİM DERSLİĞİ	■ AÇIK AMFİ	■ OTURMA ALANI
■ KÖPRÜ	■ TERAS	■ SERGİ SALONU	

Bodrum 1,2,3 kat (İzmir ekonomi üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2023)

Zemin kat (İzmir ekonomi üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2023)

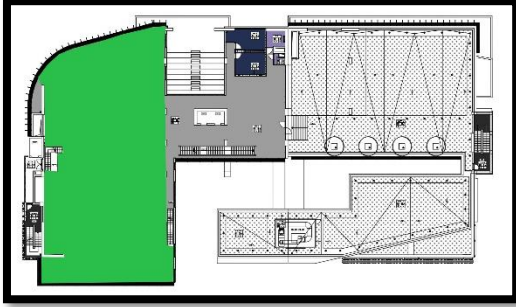
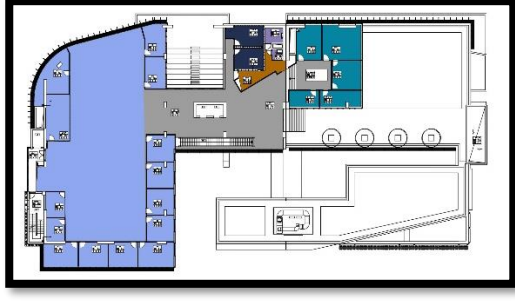
1.kat (İzmir ekonomi üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2023)

2.kat (İzmir ekonomi üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2023)

3.kat (İzmir ekonomi üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2023)

Asma katlar (İzmir ekonomi üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2023)

Tablo 3.9 (Devam)

		
4. kat (İzmir ekonomi üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2023)	5. kat (İzmir ekonomi üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı, 2023)	
Fotoğraflar		
atölye 	oturma alanları 	atölye
derslik 	koridor 	koridor

3.2 Metot

Mekânın analizi yapılırken kullanılan teknikler çeşitlilik arz etmektedirler. Çalışma kapsamında kullanıcıların mekânı kullanma şekillerini gözlemlemek için davranışsal haritalama tekniği, kullanıcı memnuniyetini belirlemeye yönelik anket tekniği ve mekâna dair verileri matematiksel olarak somutlaştırmak için ise ‘depthmapx’ programı yardımıyla mekân dizim analizleri (space syntax) yapılmıştır.

Davranışsal haritalama tekniği, mekânda gerçekleştirilen eylemler ve dolaşıma yönelik analizler için kullanılmakta, mekâna yönelik gözlemsel veriler elde etmeye dayanmaktadır. Mekânın davranışsal haritası başka bir deyişle mekânın kullanımına yönelik haritası, bireylerin hangi alanı ne amaçla kullandığı yani mekânlar içerisinde gerçekleştirilen eylemleri, mekânın kullanım durumu ve buna bağlı gelişen yoğunluk derecesini belirlemek amacıyla oluşturulmuştur. Belirlenen harita, çalışma alanını tanımak, kullanıcının mekânlarla olan ilişkisini belirlemek açısından önemli

olabilmektedir. Davranışsal haritalama yönteminde ilk olarak üzerine gözlem verilerini işaretlemek için plan krokileri oluşturulmuştur. Öncelikle fakültelere ait kat planları elde edilmiştir. Bu planlar üzerine çeşitli noktalar ve mahal isimleri eklenerek bir dolaşım ağı krokisi oluşturulmuştur. Her kata farklı bir gözlemci yerleştirilmiştir. Gözlemciler, katın tümüne hâkim olan ve alanda algılanmayan yer kalmayacak şekilde belirlenen noktalara yerleştirilmiştir. Çalışmanın daha sağlıklı olabilmesi ve gözlemlenen kişilerin etkilenmemesi için, gözlemciler kimliklerini gizleyerek alanın kullanıcılarından biri gibi davranıp gözlem yapmıştır. Bu yöntem kapsamında, gözlemlenen kişilerin kimliği çalışma kapsamında etkisiz bir parametre olduğundan kişinin cinsiyeti, yaşı, mesleği gibi özellikleri göz ardı edilerek, kişi salt bir biçimde ele alınmıştır. Gözlemler bir gün ara verilecek şekilde pazartesi, çarşamba ve cuma günleri olmak üzere 3 ayrı günde yapılmıştır. Günün farklı dilimlerindeki kullanımı görmek açısından ise gün 3 ayrı dilime bölünerek öğleden önce 11:00-12:00, öğle arası 12:00-13:00 ve öğleden sonra 13:00-14:00 olarak gözlemlenmiştir. Gözlemlenen mekânlar ise atölyeler, derslikler, wc ve koridorlardır. Gözlemciler belirlenen noktalara yerleştikten sonra plan krokileri üzerinde işaretlemeler yaparak, not alarak ve gerektiğinde yani yoğunluğun çok fazla olduğu durumlarda ise ses kaydı alarak gözlem verilerine ulaşmışlardır. Böylelikle kapılardan geçen kişi sayısı, mekânları kullanan kişi sayısı gibi kat içerisindeki dolaşım ağına yönelik davranış haritaları belirlenmiştir. Bunun yanı sıra yapı içerisinde gerçekleştirilen, bireysel ve grup çalışması, oturma, sohbet etme, telefonla konuşma, yeme-içme, bilgisayarla uğraşma, çizim yapma, maket yapma, kitap okuma, fotoğraf çekme gibi etkinliklerin yapıldığı eylemlere yönelik davranış haritaları oluşturulmuştur. Bu haritalardan hareketle davranışsal frekanslar belirlenmiş, bu frekanslar ‘SPSS’ programı aracılığıyla ‘Space Syntax’ ve anket verileri ile ilişkilendirilmiştir.

Mekân tasarımının olumlu ve olumsuz yönlerini belirlemek için yapılan analizlerde kullanıcıların görüşleri önem arz etmektedir. Kullanıcı görüşlerini belirlemek adına çalışmanın yöntemlerinden biri olan anket tekniğine başvurulmuştur. Günümüz eğitim sistemi öğrenci odaklı olduğundan öğrenciyi merkez alan bir çalışma oluşturulmuştur. Bu yüzden çalışma kapsamında uygulanacak olan anket metodunun örneklem grubu öğrenciler olarak belirlenmiştir. Anket tekniği, çalışma kapsamında belirlenen güzel sanatlar fakültelerinin tasarlanma biçiminin eğitimin uygulanabilirliği üzerindeki

etkisini, mekâna yönelik kullanıcı memnuniyetini ve öğrencilerin mekânsal organizasyonlara dair fikirlerini sorgulamak amacıyla oluşturulmuştur. Bu doğrultuda esnek mekâna, 'Space Syntax' ve davranışsal haritalama verileriyle ilişkilendirilecek şekilde anket soruları oluşturularak her okulda 50 öğrenciye uygulanmıştır. Sonuç veriler 'SPSS programı' aracılığıyla ilişkilendirilerek çalışmaya aktarılmıştır. Esnek mekânlara olan gereksinimler belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışma kapsamında seçilen güzel sanatlar fakültelerinin mekânın analizi, mekân dizim (Space Syntax) yöntemi aracılığıyla matematiksel olarak belirlenmiş, sayısal verilere dayandırılmıştır. Analizler 'DepthmapX' yazılımı yardımı ile seçilen mekânların iki boyutlu çizimleri üzerinden yapılmıştır. Bu program aracılığıyla mekânın bütünleşme, bağlantısallık, derinlik, kontroledilebilirlik, entropi,¹ harmonik ortalama derinlik, algılanabilirlik, kontrol değeri, merkezilik, kompaktlık, kapsayıcılık gibi değerler ölçülmektedir. Bu değerler birbirine orantılı olarak dağılım göstermektedirler. Çalışma kapsamında ele alınacak esnek mekân özellikleri olan, değişim, uyarlanabilirlik, mobilite, modülarite ve kapsayıcılık parametreleri ile ilişkilendirilebilmek için, belirlenen güzel sanatlar fakültelerinde Space Syntax değerleri olarak bütünleşme (integration), bağlantısallık (connectivity), derinlik (depth) ve algılanabilirlik (intelligibility), (R2) analizleri uygulanmıştır. Bu ölçümler doğrultusunda mekânın esnek mekâna uyumluluğu sorgulanmıştır. Çalışma alanı olan güzel sanatlar fakültelerinin matematiksel ölçümleri sonucunda mekânın bütünleşme, bağlantısallık, derinlik ve algılanabilirlik değerleri ile anket ve davranışsal haritalama tekniklerinden elde edilen sonuçlar bir arada yorumlanarak, esneklik parametreleri olan dönüşüm, uygulanabilirlik, mobilite, modülarite ve kapsayıcılık değerleriyle ilişkilendirilmiştir. Depthmapx programından elde edilen veriler, esnek mekân kavramlarıyla oluşturulacak olan modele altlık oluşturmuştur. Bu programla çalışma kapsamında seçilen güzel sanatlar fakültelerinin esnek mekâna elverişliliği değerlendirmiş ve mekânsal gereksinimleri belirlenmiştir. Böylelikle çalışma kapsamında kurgulanacak modelin tasarım potansiyeli, sayısal verilere dayandırılarak oluşturulmuştur.

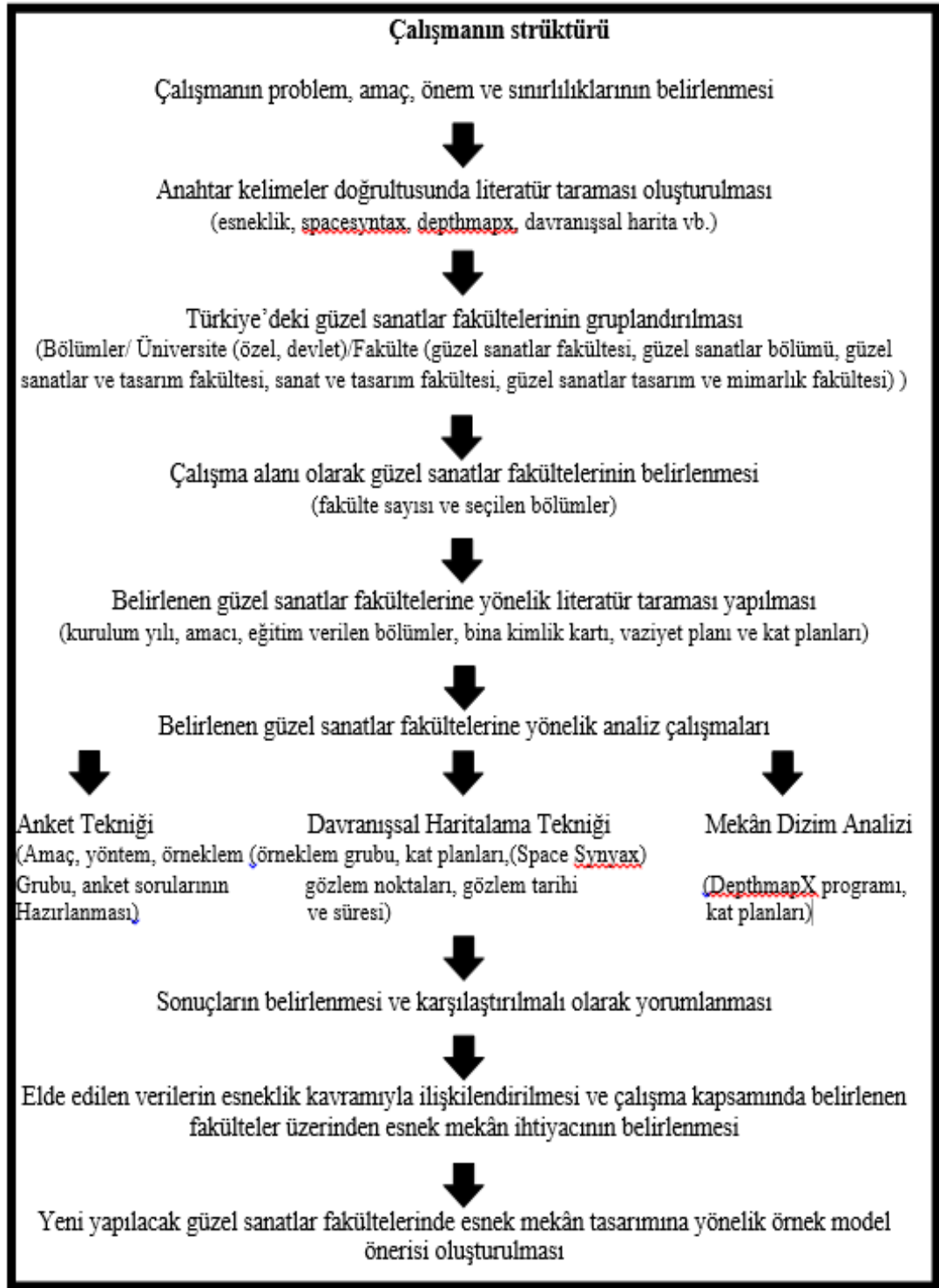
¹ Entropy değerinin yüksek olması mekânın çapraz dönüşlerde kaldığını ve mekânla alakalı net bilgiye ulaşılmadığını, anlaşılabilirlik düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

Çalışma kapsamında kullanılan yöntemler, bu yöntemler yardımıyla incelenen öğeler ve amaç tablo şeklinde çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 3.10).

Tablo 3.10 Yöntem Tablosu

Kullanılan teknik	İncelenen öğeler	Amaç
Davranışsal Haritalama	Gerçekleştirilen eylemler, kapı geçişleri, mahal kullanımları	Eylem ve dolaşım haritaları oluşturarak gözlem yardımıyla mekânsal yoğunluğu ve hareketliliği belirlemek amaçlanmıştır.
Anket	Mekanların ebatlarının yeterlilik düzeyi, mekân tasarımlarının işleve ve kullanıcı özelliklerine ne derece uygun olduğu, mekânsal organizasyonların esneklik parametrelerine ve eğitimin uygulanabilirliğine uygunluk durumu, mekân kurgusunun yapıdaki hareketliliğe, yoğunluğa ve yapılan eylemlere elverişli olma durumu	Mekâna dair kullanıcı fikirlerini ve memnuniyet düzeylerini belirlemek. Bu fikirler doğrultusunda, Space Syntax ve davranışsal haritalama metoduyla sorgulanan mekânsal dinamikleri bir de kullanıcı bakış açısıyla sorgulamak. Aynı zamanda mekandaki esneklik gereksinimini ve mevcut durumda var olup olmadığını saptamak amaçlanmıştır.
Space Syntax	Mekanların bütünleşme, bağlantısallık, derinlik ve algılanabilirlik değerleri	Mekanların ve mekanlar arasındaki ilişkilerin belirlenmesinde matematiksel verilerden yararlanmak. Diğer yöntemlerden farklı olarak mekâna dair sayısal veriler elde etmek ve bu veriler doğrultusunda mekânsal gereksinimleri belirlemek amaçlanmıştır.

Bütün bu analizler tamamlandıktan sonra, esnek mekâna yönelik yapılan araştırmalardan elde edilen veriler doğrultusunda, çalışma kapsamında kullanılacak olan mekânın değişim, uyarlanabilirlik, mobilite, modülerite ve kapsayıcılık özelliklerinin nasıl sağlanacağı, oluşturulacak modele nasıl entegre edileceği belirlenmiştir. Bu bilgilere bağlı olarak çalışmanın strüktürü aşağıdaki şekilde verilmiştir (Şekil 3.1).

Şekil 3.1 Çalışmanın strüktürü

4. MİMARİ MEKAN VE ESNEKLİK İLİŞKİSİ

Mekânın kapsamı ve tanımı geçmişten günümüze kadar mimarlık disiplininde üzerinde durulan konulardan biri olmuştur. Mekân kavramı birçok araştırmacı tarafından yorumlanmış, bu yorumlar doğrultusunda çeşitli tanımlar ortaya konmuştur. Bu tanımlarda, mekânın sınırları, canlı ya da cansız olması, iç dinamikleri, içinde bulunan nesnelere bağlı olup olmadığı, kullanıcı etkisi vb. özellikleri üzerinde durulmuştur.

Schulz, mimarlık disiplindeki mekân kavramını o mekânı kullanan kişilerin fizyolojik, psikolojik ve toplumsal ihtiyaçlarını karşılayan bir uzay parçası, boşluk olarak yorumlamaktadır (Schulz, 1963). Platon ise mekân kavramını, içinde nesnelerin bulunduğu, dış dünyada varlığını sürdüren bir hiçlik olduğunu savunur. Nesnelerin olmadığı durumda bile mekânın bir boşluk, sınırsız bir kapsayıcı olduğunu belirtmektedir (Lefebvre, 1992). Mekânın diğer mekânlarla kurduğu ilişkiye bakıldığında; merkezi, sınırlayıcı, kapsayıcı, yakın, davet edici, izole edici, belirleyici, yasaklayıcı, sürekli, ayırıcı, yönlendirici, birleştirici olmak gibi özellikler barındırdığı savunulmaktadır (Kırcı, 2013). Mekânın sayılan bu özellikleri kullanıcılar üzerinde farklı birtakım duygular uyandırabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında mekân kişiye yönelik olabilmekte ve psikolojik deneyimler içermektedir. Psikolojik mekânın orijini, algıya dayanmaktadır (Zorlu, 2013). Kullanıcıların kişisel, psikolojik ve algısal özelliklerinin farklı olduğu göz önünde bulundurulduğunda mekânın bu duruma uyum göstermesi açısından yeterli esneklikte olması gerekmektedir. Kullanıcı etmeni dışında mekân, zamana ve teknolojik gelişmelere karşı da güncelliğini korumak durumundadır. Tüm bu değişkenlere bağlı olarak, gerektiğinde ihtiyaca yönelik değişip dönüşebilen, koşullara uyum sağlayabilen mekânların oluşturulması gerekmektedir. Bu yüzden mekân oluşturmada esneklik kavramının önemi yadsınamaz. Mekânın barındırması gereken özelliklerden biri de esnekliktir. Ancak esnek mekânlar içeren yapılar, zamana ve teknolojik koşullara karşı ayakta kalabilmektedir.

4.1 Esneklik Kavramının Tanımı

Esneklik kavramı ilk olarak 1929 yılında toplanan CIAM (Congres Internationaux d'Architecture Moderne – Modern Mimarlık Kongresi – MMK) kongresinde gündeme gelmiştir. 2. Dünya Savaşı sonrası konut ihtiyacı oluşmuş, buna yönelik düşük maliyetli ve yetersiz kalitede yapılar inşa edilmiştir. Kongrede bu duruma çözüm bulmak amaçlı esneklik kavramı üzerinde durulmuş, konutlara yönelik esnek plan tipleri oluşturulmaya karar verilmiştir (Kemaldar, 2019).

Esnekliğin sözlük anlamı, herhangi bir dış gücün etkisinde uzayıp kısalabilme, şekil değiştirme ve sonrasında tekrar eski haline dönebilme özelliği taşımadır. Elastikiyet, elastik olarak tanımlanmaktadır.

Esneklik kavramı mimarlık alanına tam olarak 1950'lerin başında girmiştir (Kemaldar, 2019). Teknolojik gelişmeler, sosyal ve kültürel değişimler, yaşam koşulları, kullanıcının algısal ve psikolojik farklılıkları gibi parametrelere bağlı olarak, esneklik mimarlık disiplininde gerekliliği sorgulanan kavramlar arasında yer almıştır. Esneklik, mekânların kullanıcı ile ilişkisini doğru kurgulamak, yapı içerisinde mekânsal organizasyonu sağlamak, zamana ve değişen koşullara karşı ayakta kalabilmek açısından önemlidir. Esneklik kavramının amacı, herhangi bir yapının, zaman içerisinde değişen mekânsal ihtiyaçlara, farklılaşan kullanıcı profiline ve işlev değişikliğine uyum sağlayabilmesidir. Bunun için yapıların gerektiğinde yatay veya dikey düzlemde büyüyüp küçülebilmesi, hareket edebilmesi, dış çevreyle bütünleşebilmesi, işlev değişikliğine adaptasyonu gerekmektedir. Geçmişten günümüze kadar bu konuyla alakalı mimar ve araştırmacılar tarafından birtakım tanımlar oluşturulmuştur (Kemaldar, 2019). Yapılan tanımlar tablo üzerinden çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 4.1).

Tablo 4.1 Mimar ve Araştırmacıların Esneklik Kavramına Yönelik Tanımları (Kemaldar, 2019)

W. Gropius (2000)	Mimarlar yapıları canlı bir dinamiği olduğu unutulmamalıdır. Yapıların zamanın değişen dinamiklerine ayak uydurabilecek, gelişen ve dönüşen hayat biçimine adapte olabilecek şekilde esnek olarak tasarlanmalıdır.
Norberg Schulz(1963)	Esnekliği iki başlıkta tanımlamaktadır. İlk olarak; herhangi bir eleman eklentisi ya da çıkarılması ile binanın bütünlüğünün bozulmaması, sadece binanın büyümesi ya da küçülmesine olanak tanınmasıdır. İkinci tanım ise; binanın elemanları ve ilişkilerinin değiştirilebilmesidir. Storlar, perdeler, katlanabilir duvarlar, sürme duvarlar gibi hareketli bölücü elemanlarla mekân bölümlerinin değiştirilebileceğini ifade etmektedir.
Tapan (1972)	Binanın yapım sisteminde herhangi bir değişiklik yapmadan, tasarlanan ünitelerin farklı kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılama yeteneği ve bu ünitelerden farklı gereksinimler için yararlanma olanağı, olarak tanımlamıştır.
Atasoy (1973)	Herhangi bir şeye uyma kabiliyeti ve değişen gereksinimlerin en az çaba ile karşılanabilmesi olarak tanımlarken
Yürekli(1983)	Yeniden ilk şeklini alabilme özelliği olarak değerlendirerek, esneklik ve değişebilirlik bileşenlerini sürekli uyum halinde olan, açık uçlu çözümler, olarak yorumlamaktadır.
Schneider ve Till (2005)	Şuandaki ve gelecekteki gereksinimler ile ilgilidir. Esneklik ilk olarak; mimari birimlerin çeşitliliğini içerir. Daha sonra; bu birimlerin zaman içerisindeki ihtiyaçlara göre değişebilir ve uyabilir olma özelliğini içerir. Son olarak da; mevcut binanın yeni fonksiyonlara açık olmasını içerir. Bu bağlamda binaların esneklik özelliğine sahip olabilmesi için, kullanıcılarının yakın gelecekteki ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması gerekmektedir
Weeks(2013)	Büyüme ve değişme kavramlarının yanında belirsiz mimarlık, değişebilirlik kapasitesinden çok bina biçiminin herhangi bir fonksiyon veya kapasiteye bağlanmaması ile ilişkilendirmektedir.
Collins(1965)	Bir çeşit fonksiyonalizm olarak ifade etmektedir. Mimarın belirlediği tek bir işlev için değil, birden fazla işleve yönelik tasarım yapılması gerektiğini savunan Collins, işlevsel esneklik kavramının önemine vurgu yapmaktadır.
Oxman(1975)	Değişen koşullara uyum sağlayabilmek olarak tanımlamakta ve değişebilirlik ile büyüme kavramlarını da esneklikle ilişkilendirmektedir.
Hertzberger(1991).	Tek bir çözümle tüm kullanıcıların ihtiyaçlarına cevap verilemeyeceğini savunmakta ve çok amaçlı kullanımlara imkân veren birimler tasarlanması gerektiğini belirtmektedir.
Dluhosch(1974)	Ana kurgu değişmeden, değişen koşullara uyum sağlama yeteneği geliştirme, şartlar karşısında adapte olabilme özelliğine sahip olma olarak belirtmiştir.

Tablo 4.1 (Devam)

	Değişebilirliği kendini değiştirmek, esnekliği ise adaptasyon sağlama yeteneği olarak yorumlamıştır.
Rabaneck, Sheppard ve Town(1974)	Esnekliği sökülüp-takılabilir elemanlar ile yapı içindeki dönüştürülebilirliği sağlama, esneklik ile ilişkilendirdiği uyabilirlik kavramını ise ana sistemde herhangi bir değişiklik yaratmadan kullanılabilirliğin oluşturulması olarak belirtmektedir. Esneklik servis alanlarının konumlandırılması ve yapım sistemleri ile ilişkilendirilirken, uyabilirliğin mimari düzen ile sağlanabileceğini söylemektedir.
Turan(1974)	Strüktürel bileşenlerin genel düzenini koruyarak, yeniden düzenleme, yeniden organizasyon ve genişleme sağlama kapasitesi olarak tanımlamaktadır.
Groák(1992)	Esnekliği, fiziksel çevrede yapılacak iyileştirilmelerle ve uyabilirliği ise sosyal kullanımlarda çeşitlilik sağlayarak oluşturulabileceğini savunmaktadır.
Habraken(2008)	Mekânda özgür kullanım, adapte olabilme yeteneği, kullanımda çok yönlülük ve modifiye olabilme özelliği olarak tariflemektedir.
Forty(2000)	Esnekliğin, mimarlar için zaman içerisinde yapılarda meydana gelecek değişimlerini kontrol edebilme yeteneği sağlamada yardımcı olacak bir kavram ve yapılara yönelik oluşturulabilecek tüm eleştiriler için mimarların kendilerini savunma yöntemi olarak yorumlamaktadır.

Literatürde bunlara benzer birçok esneklik tanımı bulunmaktadır. Bu tanımlardan hareketle esnek yapı tasarımlarının, geleceğe yönelik değişen koşullar karşısında uyum sağlama, kullanıcı odaklı olma, açık uçlu olma, tasarımda zenginlik oluşturma, işlevsel değişikliklere ve farklı plan tiplerine olanak verme gibi özellikleri taşıması gerekmektedir. Esnek mimarlık, durgunluk yerine adapte olabilen, değişimi reddetmek yerine değişime cevap veren, statik olmaktan çok hareketli olan mimariyi hedeflemektedir (Kronenburg, 2007).

4.1.1 Mimari tasarımda esneklik sağlama yöntemleri

Mimarlar tasarımlarını oluştururken gelecek zamandaki değişim ve dönüşümleri öngörebilmeli, bu doğrultuda sürdürülebilir tasarımlar oluşturmalıdır. Bunun yolu ise esnek mekânlar üretmekten geçmektedir. Esneklik; adaptasyon, modülerlik, büyüme, değişim, dönüşüm ve hareketlilik ile sağlanabilmektedir (Kızmaz ve Çimşit, 2015). Mekânda esneklik oluşturma yollarıyla ilgili yapılmış tanımlar tablo şeklinde çalışmaya aktarılmıştır (İslamoğlu ve Usta, 2018) (Tablo 4.2).

Tablo 4.2 Mimar ve Araştırmacıların Esneklik Oluşturma Şekillerine Yönelik Söylemleri (İslamoğlu ve Usta, 2018)

Corbusier (1914)	Cephe ve plan sistemlerinde serbestlikle esneklik sağlanabilir. Plan kurgusu, cephe sistemleri, konstrüksiyon, duvar pencere ilişkisini birbirine bağımlı olmaktan kurtarmak gerekmektedir.
Taut (1920)	Esneklik sağlamanın yolu mekanların çok yönlü kullanıma olanak verecek şekilde tasarlanmasından geçmektedir.
Rietveld (1924)	Yapıda merdiven ve servis alanlarından meydana gelen, merkezi bir yere konumlandırılmış çekirdeğin etrafında kurgulanmış mekân düzeni oluşturmak ve hareketli paneller kurgulamak sayesinde esneklik sağlanabilir.
Rohe (1927)	İskelet sisteminin dönüşüme elverişli olması, servis ve sirkülasyon birimlerinin merkezi bir çekirdekte toplanması, açık plan kurgusu, hareketli paneller ve eklenip- çıkarılabilir elemanlar yardımıyla esneklik kurgulanabilir. Aynı cephe sistemi içerisinde farklı mekânsal kurgu oluşturabilme ve mekânsal çeşitlilik sağlayabilme yeteneği olarak yorumlanmaktadır.
Weeks (1960)	Mekân tasarımında bitmemiş çözümlerle esneklik sağlanabilir.
Rippen (1960)	Mekanların açık sistemde tasarlandığı, duvarların ve kapıların ortadan kaldırıldığı, mobilyaların ve kullanıcıların hareket halinde olduğu sirkülasyona sahip alanlar esneklik sağlamak açısından önem arz etmektedir.
Schulz (1963)	Yapı birimlerinin ve elemanların eklenip, çıkarılabilmesiyle mekânsal organizasyonların farklılaştırılabilmesi özelliği esneklik sağlamaktadır.
Kızıltan (1967)	Mahallerin modüler olarak tasarlanması, kullanımda çeşitlilik sunulması, mekanlarda çok yönlü kullanım oluşturulması ve gerektiğinde ayrılabilen birimlerden oluşması gerekmektedir.

Tablo 4.2 (Devam)

Lappart (1969)	Arsa kullanımında esnek davranıp yapının biçimsel değişikliğine olanak sağlaması, yapıdaki sabit birimlerin ve elemanların minimum düzeyde tutulması ve taşıyıcı sistemin değişime olanak sağlar biçimde oluşturulması ile yapılarda esneklik sağlanabilir.
OBOM (1980)	Yapı sisteminde hiyerarşik bir organizasyon gözetilmelidir. Bu organizasyonun alt birimleri Tissue (doku), Support (Destek) ve Infill (Dolgu) olarak belirlenmiştir.
Yürekli (1983)	Mekânsal planlama ile yapısal sisteme dair kararlar arasındaki ilişkinin doğru kurgulanması gerekmektedir.
Başakman (1986)	Yapının biçimsel tasarımına ve ana strüktüre dokunmadan içerisindeki birimlerin arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi ve gerekli değişikliklerin kurgulanabilmesine olanak sağlama özelliğidir.
Gök (1993)	Modüllerden oluşan plan sistemi kurgulanmalı, yapı içerisinde farklı plan tipine ve mekânsal ölçekte değişime olanak sağlayacak tasarım kararları alınmalıdır.
Karni (1995)	Tesisat birimleri ve ıslak hacimlerin sabit tutulduğu, diğer bütün mekânsal kurguların serbest bir şekilde bırakılıp ihtiyaç doğrultusunda düzenlenebileceği tasarım prensibi oluşturulmalıdır.
Çetin (1999)	Yük taşımayan dâhili alt bölümlerle, merkezi ısıtma sistemiyle, açık yapı strüktürüyle, planlanmış servis alanlarıyla ve harici duvar sistemleriyle esneklik sağlanabilir.
Hagan (2001)	Esnek tasarlanan yapılar aynı zamanda sürdürülebilir yapılardır. Bir yapının sürdürülebilir olması için, çok amaçlı kullanım sunması ve geçici özellikler bulundurması gerekmektedir.
Friedman (2002)	Mekânsal düzenlemelerin farklı biçimde kurgulanabilmesiyle, hacimlerin büyüme ve bölünme özelliğini barındırmasıyla esneklik sağlanabilmektedir.
Monahan (2002)	Mekânın esnek olabilmesi için, akışkan, çok yönlü kullanıma sahip, değişip dönüşebilme, bölünebilme özelliklerine sahip olması gerekmektedir.
Schneider ve Till (2007)	Yapıdaki planlama kararları ve strüktür sistemi sert ve yumuşak özellikte olmak kaydıyla birbirinden ayrıştırılmalıdır. Sert olan kısım, belirgin ve değiştirilemez olmalıdır. Yumuşak ise, sınırları belirlenmemiş ve ihtiyaç doğrultusunda dönüşebilen özellikte olması gerekmektedir.
Stoa (2003)	Yapıda ekstra kullanıma olanak sağlayacak ikincil mekanlar oluşturmak, ortak alanların çok yönlü kullanıma olanak sağlaması, ihtiyaç

Tablo 4.2 (Devam)

	doğrultusunda farklı plan şekilleri elde edebilmek esneklik sağlamak için gereklidir.
Hertzberger (2009)	Strüktür sisteminin, kullanıcıların mekanları şekillendirebilmesine olanak sağlayacak biçimde kurgulanması ve mekanların çok amaçlı kullanım sağlaması esneklik sağlamaktadır. İhtiyaç ve işlev doğrultusunda mekanların ayrışıp birleşmesi ile farklı mekânsal kombinasyonların oluşturulması gerekmektedir.
Schenk, Remoy ve Jong (2011)	Esneklik yapının teknik sistemine ve fonksiyon şemasına yönelik alınacak önlemleri kapsamaktadır.
Kronenburg (2011)	Yapıda adapte edilebilirlik, hareketlilik ve dönüşüm sayesinde esneklik sağlanabilir.
Deniz (2011)	Yapı elemanları destek yapı ve tamamlayıcı yapı olarak düzenlenmelidir.
Mehta (2013)	Yapı tasarımlarının özgür, özgün ve esnek olabilmesi için adaptasyon ve mekânda çok boyutluluk önemlidir.
Alpak ve Düzenli (2018)	Yapısal kullanımda çeşitlilik sağlamak için, geçici durumlara adaptasyon yeteneği ile mekânsal esneklik oluşturmak olasıdır.

Tabloda verilen esneklik oluşturma tanımlarından hareketle bir yapının esnek mekân tasarımına sahip olması için barındırması gereken özellikler beş grup altında toplanmaktadır. Bunlar; dönüşüm, uyarlanabilirlik, mobilite, modülerite ve kapsayıcılıktır.

- Dönüşüm; TDK sözlüğünde farklı bir hal alma, biçim değiştirme olarak tanımlanmaktadır. Mekânların ihtiyaç doğrultusunda ekleme veya çıkarılma yoluyla yatay veya düşey düzlemde büyüüp küçülebilmesi, mekânlar arası organizasyonların değiştirilebilmesi özelliklerini kapsamaktadır. Bu değişimler, bölücü duvarlar, hareketli paneller, prefabrike elemanlar iç mekân mobilyaları ve donatılar sayesinde gerçekleştirilmektedir. Mimari yapılarda dönüşüm sağlanırken yapının kullanıcıyla ve fiziksel çevresiyle olan ilişkisinin göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Kullanıcı göz ardı edilerek oluşturulmuş bir yapının yerine bambaşka bir yapının konulması dönüşümden ziyade yıkım olarak nitelendirilmektedir. Dönüşüm esneklik sağlama amacıyla yapılıyor ise, yapının kullanıcı memnuniyeti ve ihtiyaçlarını karşılaması ve istendiği takdirde tekrar eski haline getirme özelliğini taşıması gerekmektedir.
- Uyarlanabilirlik; TDK sözlüğünde adaptasyon, adapte edilebilirlik anlamlarına gelmektedir. Uyarlanabilirlik kullanıcının zaman içerisinde değişen ihtiyaçlarına

paralel olarak çevrenin de değişebilme özelliği olarak tanımlanmaktadır (Mehta, 2013). Mekânda çok boyutlu olmayı gerektiren bu özellik, kullanıcıların kişisel farklılıklarını göz önünde bulundurarak daha özgür, özgün ve konforlu mekânlar sunmaktadır. Yapı içerisinde bulunan mekânların gerekli durumlarda yapılacak planlı veya plansız geçici değişimlere adapte olabilmesi gerekmektedir. Yapı bazında uyarlanabilirlik, ayrışabilen elemanların farklı kombinasyonlara olanaklılığı, kabuk sistemleri, hareketli ve bölücü elemanlar yardımıyla oluşturulabilmektedir.

- Mobilite; hareket halinde olan, yer değişikliği yapabilen anlamına gelmektedir. (Delalex, 2006). Mobil yapı hareket eden yapı anlamına gelmektedir. Yapının hareketli olması; kapı, pencere, bölücü duvar, yapı çeperlerinin hareketli olmasıyla sağlanacağı gibi, yapının yerden bağımsız farklı yerlere kurulup kaldırılabilir olmasıyla da sağlanabilmektedir (Kronenburg, 1998). Yapılarda mobilite malzeme teknolojisinin gelişimiyle doğrudan ilişkilendirilebilir. Teknolojik gelişmelerle malzeme çeşitliliğinin artması, hareket eden sistemlerin kurgulanması gibi faktörler yapılarda esneklik oluşturmayı kolaylaştırmaktadır. Kabuk sistemlerinin geliştirilmesi, hareket eden karavan gibi yaşam alanları mobilite kavramına örnek olacak niteliktedir. Mimarlıkta mobilite, mekânların farklı işlevde kullanılması için farklı boyutlara, mekânsal ilişkilere ve mekân dizilimlerine sahip olması olarak tanımlanabilmektedir (Delalex, 2006). Yapılarda mobilite, bölücü elemanların hareket halinde olması, dönüştürülebilen sitemlerin en az maliyet ve işçilikle farklılaştırılabilmesi ile oluşturulabilmektedir.

- Modülerite; yapıyı oluşturan parçaların birbirinden bağımsız şekilde hareket etmesi serbest şekilde birbirine bağlanıp ayrılabilme özelliğinin bulunması olarak tanımlanabilmektedir (Sanchez ve Mahoney, 1996). Farklı modüllerin farklı çeşitlerde bir araya gelmesi, kullanımda çeşitlilik ve mekânsal zenginlik oluşturmaktadır. Farklı ebatlardaki modüllerin değişik şekillerde ekleme çıkarılmasıyla oluşturulan esneklik özelliğidir.

- Kapsayıcılık; içine alma kapsama anlamı taşımaktadır. Kapsayıcılık, farklı olanaklara imkân veren, farklı işlevlere dönüşmeye elverişli mekânlar için kullanılan bir esneklik özelliğidir. Bir diğer deyişle olanaklılık olarak adlandırılmaktadır. Tüm ihtimallere uyma potansiyeli olan mekânların kapsayıcılık özelliği bulunmaktadır. Bu özelliği taşıyan yapıları esneklik ile doğrudan ilişkilendirilebilmektedir. Esneklik farklı mekânsal kurgular oluşturmayı hedeflediğinden, kapsayıcılık esnekliğin en

temel özelliğini oluşturmaktadır. Olanaklılık mekânların asıl işlevlerinin sabit tutularak alternatif kullanımları barındırabilme özelliğini oluşturmaktadır. Kapsayıcılık, tasarımlarda bitmemişlikle sağlanabilmektedir. Yapının belli bir kısmının tasarımcı tarafından oluşturulduktan sonra kalan kısımların kullanıcıya bırakılması esneklik sağlama yöntemlerindendir. Yumuşak form, yumuşak kullanımla ilişkilendirilebilmektedir.

Çalışma kapsamında yapılacak mekânsal analizler sonucunda elde edilen veriler dönüşüm, uyarlanabilirlik, mobilite, modülerite ve kapsayıcılık olarak gruplandırılan beş esneklik kavramıyla ilişkilendirilerek model önerisi oluşturulmaktadır.

4.1.2 Esneklik çeşitleri

Mimari mekânda esneklik sağlamanın yolları incelendiğinde, tasarlama evresinin önemi vurgulanmaktadır. Yapının tasarım aşamasında mekânsal organizasyonun doğru kurgulanmış olması, tasarımın esnek olması önem arz etmektedir. Esneklik sağlamanın bir diğer yolu ise yapım sistemlerinden geçmektedir. Yapım tekniği ve yapım sistemleri esnekliği oluşturma açısından etkili olabilmektedir. Yapının kullanım amacı ve kullanım şeklide esnek mekân kurgulanmasında önemli rol oynamaktadır. Deniz esnekliği; tasarım esnekliği, yapım esnekliği ve kullanım esnekliği olarak 3 gruba ayırarak incelemiştir (Deniz, 2003) (Tablo 4.3).

Tablo 4.3 Esneklik sınıflandırılması

ESNEKLİK		
↓	↓	↓
Tasarım esnekliği	Yapım esnekliği	Kullanım esnekliği

Tasarım esnekliği; yapının taşıyıcı sistemine ve mekânların temel kullanım alanlarına dokunmadan, kullanıcı ihtiyaçlarını göz önünde bulundurularak bölücü elemanlar yardımıyla farklı plan kurgularının oluşturulmasına dayanmaktadır (Çetin 1999). Tasarım esnekliği kullanıcı odaklıdır. Kullanıcıya farklı kullanım alanları sunarak seçim hakkı oluşturup, mekânsal zenginlik sunmaktadır. Tasarım esnekliği bir bakıma büyüme esnekliği olarak ta değerlendirilmektedir. Yapının dış hacmine müdahale etmeden bölücü elemanlar yardımıyla mekânların büyütülüp küçültülmesi şeklinde

yorumlanabilmektedir. Büyüme yatay ve düşey düzlemde olabileceği gibi bina ölçeğinde yerleşim ölçeğinde olabilmektedir.

Yapım esnekliği; yapının taşıyıcı sisteminin ve yapım şeklinin esneklik üzerinde önemli etkisi olmaktadır. Mekânsal değişim ve dönüşümler bazen taşıyıcı sisteminin el verdiği ölçüde mümkün olabilmektedir. Geçilen açıklık miktarları, yükseklikler, taşıyıcı sistem kurgusuna yönelik kararlar mekân organizasyonunun ihtiyaca göre dönüştürülebilmesi yapım esnekliğiyle alakalıdır. Yapım esnekliğinde ana strüktürünün oluşturulup yapının geri kalanının kullanıcı tarafından şekillendirmesi beklenmektedir.

Kullanım esnekliği; kullanıcıların yapıya yönelik ihtiyaçları değişkenlik gösterebilmektedir. Değişimlere karşı güncelliğini koruyan ve nitelikli yapılarda kullanıcı profili önem arz etmektedir. Kullanıcının ihtiyaçları zamana, sosyal ve kültürel verilere, iklime göre farklılık göstermektedir. Kullanıcının farklılaşan özellikleri, mekânın kullanım esnekliğine sahip olması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Kullanım esnekliği, tasarım ve yapım esnekliğinin sonuç aşaması gibi düşünülebilmektedir. Kullanım esnekliği kullanıcıya farklı mekânları deneyimleme imkânı vermektedir.

Esneklik çeşitlerine bakıldığında kullanıcı faktörünün ne kadar önemli olduğu görülmektedir. Esnekliği gerekli kılan diğer faktörler ise, teknoloji, zaman, yapısal eskimeler, ekonomik gereksinimler, sistemsel ve işlevsel değişikliklerdir.

Çalışma kapsamında öncelikli olarak tasarım esnekliği üzerinde durulmaktadır. Ayrıca mekân analizlerinde kullanıcı hareketlerini ve memnuniyetini de göz önünde bulundurması açısından kullanım esnekliği de çalışma açısından önem arz etmektedir.

4.2 Eğitim Yapılarında Esnek Mekan Anlayışı

Eğitim, fiziksel çevresi ile etkileşim halinde olan, canlı ve dinamik yapıya sahip bir olgu olup değişime uyumlanabildiği kadar başarı sağlayabilmektedir (Milli eğitim müdürlüğü,1998). Meb'in tanımındanda anlaşıldığı üzere eğitim, canlı olan, gelişmelerden etkilenen, adaptasyon özelliği olması gereken bir olgudur. Eğitim

içerisinde eğitim verilen mekanlardan bağımsız düşünölemeyeceğinden, bu mekanların da değışime açık, adaptasyon yeteneğı yüksek, kullanıcı katılımlı, esnek tasarıma sahip olması gerekmektedir.

Eğitim verilen bölümün ihtiyaçları doğrultusunda mekanların çeşitlilik göstermesi, değışen kullanıcı sayısına ve profiline göre yapının büyüyüp küçölebilesi gerekmektedir. Yapı içerisinde oluşabilecek işlev değışikliklerine uyum sağlayabilecek mekan organizasyonları oluşturulmalıdır. Aynı zamanda gelişen eğitim teknolojileri karşısında güncel kalabilen mekanlar kurgulanmalıdır. Mekanların kullanıcının katılımına izin verir nitelikte tasarlanması esnek mekan tasarımının oluşturma yöntemleri arasında yer almaktadır. Araştırmacılar tarafından esneklik sağlama yöntemleri üzerine bir takım çalışmalar yapılmıştır.

Atabay eğitim yapılarında esneklik sağlama yöntemlerini;

- Sınıf içinde bölücü elemanlar yardımıyla oluşturulan esnek mekanlar (tasarım esnekliğı)
- Mekanlardaki girinti çıkıntılardan yararlanılarak oluşturulan esnek mekanlar (kullanım esnekliğı)
- Tekli, ikili,araçlı sunumlar için gerektiğinde birleşebilen esnek mekan (tasarım esnekliğı)
- Gerektiğinde koridorla birleşebilen enek mekan olarak sınıflandırmıştır (tasarım esnekliğı) (Atbay, 2014).

Kızıltan eğitim yapısı için esneklik sağlama yollarını şu şekilde sıralamıştır;

- Hacimlerin çok yönlü kullanımı: Bir alanın farklı işlevlere yönelik kullanılabilmesi yapıda esnekliğı sağlamaktadır. Ancak bunun olabilmesi için mekânın teknik ve mekanik alt yapısının farklı işlevler için elverişli olması gerekmektedir. (Kullanım esnekliğı)
- Değışebilir duvarlar yoluyla yapıda esneklik: Tasarımda bitmemiş çözümlerle sağlanmaktadır. Duvarların ihtiyaç doğrultusunda kaldırılıp konulacak şekilde hareketli olarak tasarlanması anlamına gelmektedir. Strüktürü sağlayacak elemanlar sabit tutulup geri kalan bölücü elemanların gerektiğı durumlarda değışime adapte olabilmesi esneklik sağlamada etkili olacaktır. (yapım esnekliğı)

- Elektronikler yoluyla esneklik: Televizyon, bilgisayar gibi teknolojik ekipmanların duvarlara asılma özelliğiyle, çeşitli hacimlere öğretim imkânı sağlamak esneklik sağlama yollarından birini oluşturmaktadır. (kullanım esnekliği)
 - İstenildiğinde esneklik: İhtiyaç doğrultusunda bir hacimden modül ayırarak küçük hacimler oluşturabilme veya ekleme yoluyla daha büyük hacimlere dönüştürebilme isteğini ele alan esneklik sağlama yöntemidir. Bu yöntemde, açılıp kapanabilen akordiyon duvarlar veya özel akustik perdeler ayırıcılar olarak kullanılmaktadır. (tasarım esnekliği)
 - Modüler Koordinasyon: Farklı yapı malzemelerini ve yapı unsurlarını ortak bir paydada buluşturup farklı ebatta ve sayıda hacim oluşturulmasıyla elde edilen esneklik sağlama çeşididir (Kızıltan, 1967). (tasarım esnekliği)
- Monahan, sınıf mekanlarında esneklik sağlamak için beş özellik sıralamaktadır.
- Akışkanlık (Fluidity): Görsel ve işitsel anlamda mekânların algılanabilirlik düzeyini ve mekânsal organizasyonların buna ne derece imkân sağladığı üzerinde durulmaktadır. Mekânların birbiri içerisine geçebilmesi, farklı mekânların iç içe olma durumuna adaptasyon sağlamasıyla akışkanlık sağlanabilmektedir. Açık mekânlar akışkanlığa olanak sağlamaktadır. Yapıda akışkanlık, mekânlar arasında doğru şekilde konumlandırılmış bölücü elemanlarla yapılabilmektedir. Böylelikle mekânlar arası bağlantılar kurgulanmaktadır. (tasarım esnekliği)
 - Çok yönlülük (Versatility): Çok yönlü kullanım sağlayan ortak kullanım alanlardan oluşmaktadır. (kullanım esnekliği)
 - Dönüştürülebilirlik (Convertibility): Yeni kullanımlar için adapte edilme kolaylığıdır. (kullanım esnekliği)
 - Ölçeklenebilirlik (Scaleability): Mekânın genişleme ve daralmasını kapsamaktadır. Kullanıcı sayısının artması veya işlevden kaynaklı farklı mekân boyutlarına duyulan ihtiyacın karşılanmasına yönelik gereksinimlere çözüm üretme amacıyla oluşturulan esneklik sağlama yöntemidir. (tasarım esnekliği)
 - Değişebilirlik (Modifiability): uyumlanabilir olmayı gerektirmektedir. Hareketli duvarlar, bölücüler, donatılar ve ekipmanlarla değiştirilebilirliği ifade etmektedir (Monahan, 2002). (tasarım esnekliği)
- Hagman, eğitim yapıları kişilerin özgür olarak gelişimini sağlayabilecek biçimde esnek olması gerektiğini savunmaktadır (Hagman, 1951).

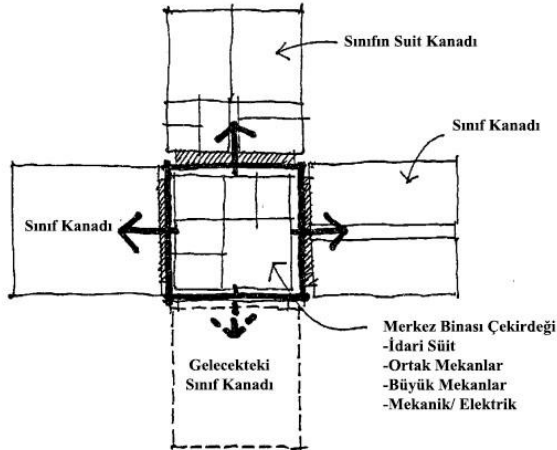
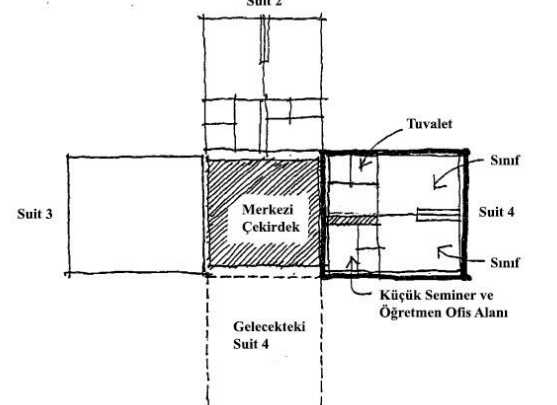
Kleberg'e göre; öğretmen ve öğrencilerin hayatlarının önemli bir dönemini geçirdikleri fiziksel mekânlar olan eğitim yapıları, kişisel gelişimi ve öğrenmeyi teşvik eden ve artıran özellikleri göstermelidir (Klerberg, 1994). Bu doğrultuda eğitim yapılarının, öğrencilerin çalışmalarını destekleyen, öğrencilere rahat, konforlu, özgür ve özgün çalışma imkânı yaratan ve öğrencinin motivasyonunu arttıran esnek mekanlar barındırması gerekmektedir. Esneklik yaklaşımıyla oluşturulan eğitim yapılarının, eğitimin verimliliğinin arttırması ve öğrenmeyi olumlu yönde etkileyecek nitelikte olacağı düşünülmektedir.

Karabey Eğitim yapılarının tasarımlarında dikkat edilmesi gereken faktörleri incelemektedir (Karabey, 2004).

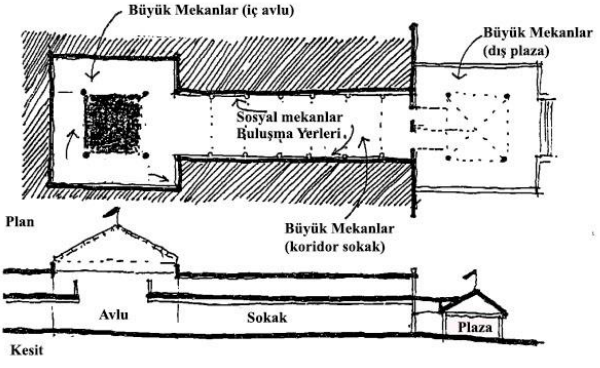
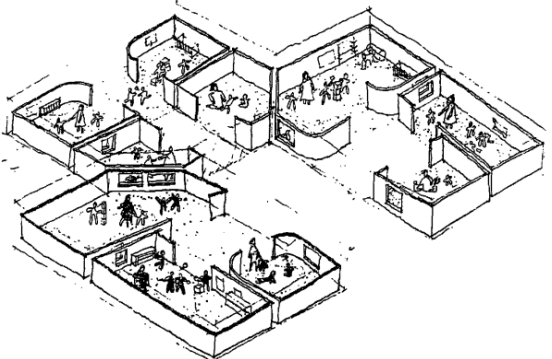
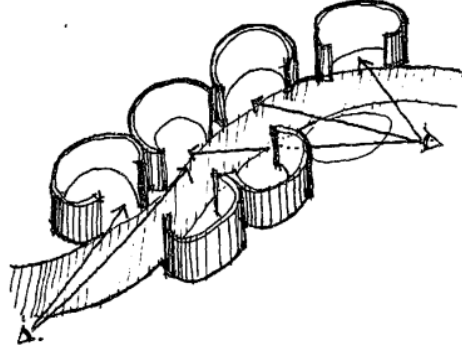
- Genel tasarım ilkeleri; bir model kurmak, iç esneklik, iç saydamlık, iç boşluklar, ışıklıklar, dış esneklik, etaplama, çevre toplumu ile ilişkiler, mimari dil, ergonomi, kimlik ve aidiyet.
- Yapısal ilkeler; alan kullanımı, modülerlik ve strüktür, hacim, kat adetleri, malzeme kullanımı, detaylar, maliyet
- Eğitim yapılarını biçimlendiren boyut ve şemalar; alan analizleri, iç dış ilişkileri ve derslikler olarak ele almıştır.

Moore ve Lackney okul yapıları üzerinde çalışmışlardır. Gelecekteki okul mekânları üzerine model önerilerinde bulunmuşlardır. Modele yönelik çalışmalar tabloda belirtilmektedir (Moore ve Lackney,1994) (Tablo 4.4).

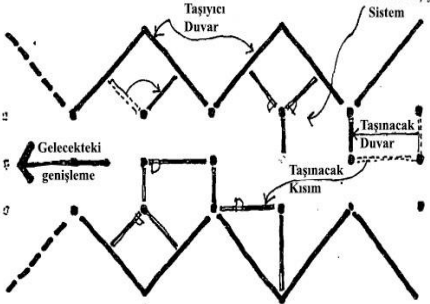
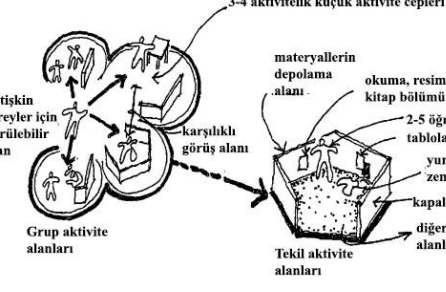
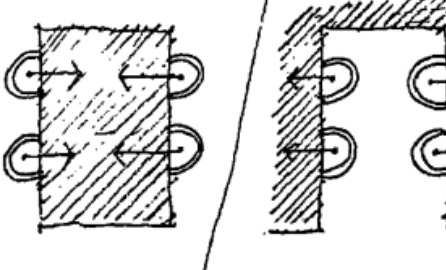
Tablo 4.4 Moore ve Lackney tarafından okul yapısı modellenme şekilleri

Moore ve Lackney, eğitim yapılarının toplumla bütünleştirilmesi gerektiğini savunmaktadırlar. Bu yapıların toplumun buluşma noktası olarak değerlendirilmesi ve toplumsal etkinliklerin devamı olarak algılanması gerekmektedir. Toplumsal merkez olarak kabul edilen eğitim yapılarında çok amaçlı kullanım söz konusu olmaktadır. Bu merkezler farklı zaman aralıklarında farklı işlevlere yönelik olarak değişip dönüşebilen esnek mekânları barındırmaktadır (Moore ve Lackney, 1994)	 Toplum merkezi olarak okul (Moore ve Lackney, 1994)
Bina avlusu tasarım modelidir. Yapı; kütüphane, çok amaçlı salon, özel eğitim sınıfları, yönetim kompleksi, mekanik, elektrik, tesisat mekânları ve bina avlusundan oluşur. Bina çekirdeği veya halk meydanı kavramları okullarda halkla ortak kullanılan merkez ya da çekirdek alanlardır. Böylece, okulun merkezi halkın merkezi haline gelebilmektedir. Bu alanlar çok amaçlı olarak kullanılan geniş alanlar olması açısından esnek planlama özelliği göstermektedir (Moore ve Lackney, 1994).	 Bina çekirdeği ve halk meydanı (Moore ve Lackney, 1994)
“Suit sınıf” ya da “müstakil sınıf topluluğu” veya “koza sınıf” olarak isimlendirilen bir planlama yaklaşımıdır. Buradaki amaç, küçük sınıf bölümleri oluşturmak ve merkezi bir çekirdek etrafında etkinliklerin yapılmasına olanak vermektir. Bu anlayış sonucu farklı mekân kurgularının sağlanabilmesi ve esnek kullanımı ile işbirlikçi yaklaşım, takım çalışmasını öğrenme, öğretmenlerin yol gösterici olarak görev yapması ve okulun gelişmekte olan bir iş yeri gibi görev yapması sağlanmaktadır (Moore ve Lackney, 1994).	 Takım Çalışması/ Sınıf Kümeleri (Moore ve Lackney, 1994)

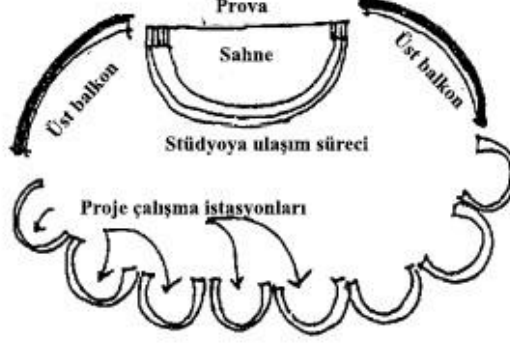
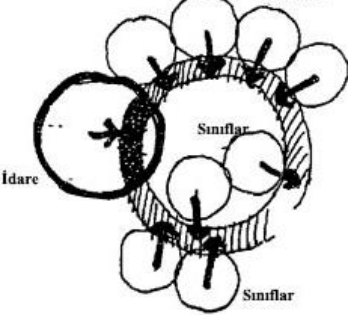
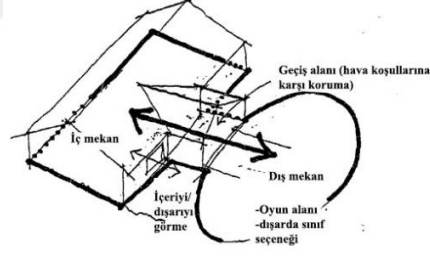
Tablo 4.4 (Devam)

Okul içerisinde oluşturulacak büyük mekânların toplumsal ilişki kurma ve okulun toplumla ilişkisinde bir sembol olmak gibi görevleri vardır. Bu tasarım prensibi, öğrencilerin sosyal iletişimini sağlayabilecek kadar geniş lobiler ve koridorlar, iç sokaklar, alışveriş birimleri, atriumlardan oluşmaktadır. Bu alanlar geniş olmaları sayesinde çok amaçlı esnek kullanımlara olanak vermektedir (Moore ve Lackney, 1994).	 Büyük mekânlar (Moore ve Lackney, 1994)
Moore&Lackney bahsedilen bu çelişkinin mekân bölücülerinin kullanılmasıyla problemleri minimize ederek iki alternatiften de faydalanabileceği bir tanımlama yapmış, bunu da değiştirilebilir açık mekânlar olarak ele almıştır. Bu tanımlama çeşitli açık alanlardan oluşmaktadır. Mekânda bölücü elemanların kullanımı söz konusudur. Bu alanlar duruma göre, küçük gruplara ayrılabilirken, aynı zamanda küçük gruplar için büyütülebilir mekânlar halini alarak esnek kullanıma olanak vermektedir (Moore ve Lackney, 1994).	 Değiştirilebilir açık mekânlar (Moore ve Lackney, 1994)
Belirsiz sirkülasyon alanları yönlendirmede eksik kalmakla beraber kaos ortamı oluşturmaktadır. Bu durumu ortadan kaldırmak için denetlenebilir sirkülasyon alanları oluşturmak gerektiği düşünülmektedir. Bu koridorlar çok işlevli olarak kullanılmaktadır. Bu da sirkülasyon alanlarının esnek kullanıma sahip olduğunu göstermektedir (Moore ve Lackney, 1994).	 Denetlenebilir sirkülasyon alanları (Moore ve Lackney, 1994)

Tablo 4.4 (Devam)

Esnek öğrenme mekânlarının öğrenme üzerinde önemli ölçüde etkili olduğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra bu mekânlar değişen şartlara ve kullanıcı sayısının ve profilinin farklılaşmasına adapte olabilecek nitelikte mekân kullanımı sunmaktadır (Moore ve Lackney, 1994).	 Esnek/uyarlanabilir öğrenme mekânları (Moore ve Lackney, 1994)
Moore ve Lackney okul yapılarında öğrenme mekânlarının çeşitli şekillerde işleve yönelik olarak esnek olarak tasarlanması gerektiğini savunmaktadırlar. Üç adet öğrenme mekânına ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir. Esnek geleneksel ana mekân, sanat ve bilim için ıslak mekân, daha sessiz çalışma ya da öğretmenle birebir çalışma için, bazen çatı ya da pencere alanlarındaki rahat oturma köşeleri olarak tanımlamaktadırlar (Moore ve Lackney, 1994).	 Öğrenme mekânlarının çeşitliliği (Moore ve Lackney, 1994)
Moore, mimari açıdan iyi tanımlanmış mekânların, öğrencilerin öğrenme aktivitelerine katılımı artırdığını, öğretmenlerin daha kesintisiz olarak öğretmelerini sağladığını ve öğrenciler arasındaki sosyal etkileşimi ve toplu davranışları olumlu yönde etkilediğini ifade etmektedir. Bunları yapmak için ders cepleri, çatı katları, iyi hesaplanmış aktivite köşeleri, ses izolasyonu düşünülmelidir (Moore ve Lackney, 1994).	 İyi tanımlanmış aktivite cepleri (Moore ve Lackney, 1994)
Bu model mimari olarak Koln Holweide modelinde açıkça görülmektedir ve farklı yaş grupları, öğrencilerin topluluk halinde çalışması, öğretmenin rehber ve öğrencinin çalışan olması gibi tüm toplu çalışma gruplarını kapsamaktadır (Moore ve Lackney, 1994).	 Masa grupları (Moore ve Lackney, 1994)

Tablo 4.4 (Devam)

Bu modelde çok sayıda mekânı içeren geniş stüdyolar yer almaktadır. Bu model A/V stüdyosu, dans ve performans stüdyosu, bireysel proje üretim mekânları, geniş açık proje masaları, sergi galerileri ve hazırlık alanlarını içermektedir. Oluşturulan küçük çalışma istasyonları kullanıcıların mekânları gerekli durumlarda farklı biçimde kullanabilmesine olanak vermektedir. Ayrıca aynı anda farklı etkinliklerin gerçekleştirilmesine katkı sağlayarak esnek kullanılabilen bir modeldir (Moore ve Lackney, 1994).	 Görev süreç sınıfları (Moore ve Lackney,1994)
Ana kararı yönetimin sınıflara, öğretmenlere ve öğrencilere karşı izole olmamış ya da yönetim kanadı olarak başka bir yere taşınmamış yönetim modelidir. İletişimde bazı etkinlikler vazgeçilebilir; yönetim fonksiyonları ana kütlede farklı iki mini yönetim birimine ayrılabilir (Moore ve Lackney, 1994).	 Ana kütlede yönetim (Moore ve Lackney,1994)
İngiliz okullarının çoğunda dış mekânda öğrenme bir gelenek haline gelmiştir. Bina elemanları dış mekâna doğru uzatılarak ve sınıf aktiviteleri için ek mekân oluşturarak sağlanabilir. Ayrıca soğuk havalardan koruyucu hafifçe uzatılan bir çatıyla yapılabilir. Bu modele göre öğrenme sadece derslik içinde kalmaz, dış mekânlara da taşınır	 İç mekân- dış mekân geçiş alanları (Moore ve Lackney, 1994)

Tüm bu tanımlardan yola çıkarak esnekliğin, mekân tasarımında önemli bir yere sahip olduğu söylenebilmektedir. Diğer bütün yapı türlerinde olduğu gibi eğitim yapılarında da esneklik kavramı tasarım kriterlerinden birini oluşturmaktadır. Esnekliğin gereksinimi gelecek zamandaki bilinmeyen üzerine kurgulanmıştır. Yeni yapılar inşa etmek yerine esnek yapılar inşa etmenin ekonomik olarak fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Eğitim yapılarında esneklik kavramı, değişim, dönüşüm, ekleme-çıkarma, büyüme-küçülme, modülerlik, mobilite, sürdürülebilirlik, kullanıcı katılımı, iç-dış mekân ilişkisi, uyumlanabilme, adaptasyon, mekânlarda farklı kombinasyonlar, kullanım çeşitliliği gibi kavramları içermektedir.

5. MEKÂN ANALİZ YÖNTEMLERİ

Mimarlıkta yapının tasarlama evresinden, kullanım evresine kadar yapı içerisinde kurgulanmış veya oluşturulmuş mekânların niteliğini belirlemek üzere bir takım analiz yöntemleri geliştirilmiştir. Bu yöntemler sayesinde, mekânların fiziksel çevreleriyle ve kullanıcılarla olan ilişkileri incelenmekte, yapı içerisindeki mekânsal organizasyonlar ve elamanların birbiriyle olan etkileşimini belirlenmektedir. Çeşitli teknik ve yöntemlerle mekân analizleri yapılabilmektedir. Mekân analizleri gözleme, istatistiksel analizlere, matematiksel verilere dayanmaktadır. Mekân analiz yöntemleri ölçülebilir sayısal verilerle oluşturulacağı gibi ölçülemeyen gözlemsel verilerle de oluşturulabilmektedir.

Çalışma kapsamında kullanılacak teknikler ise mekân dizim analizi (Space Syntax), davranışsal haritalama tekniği ve anket tekniğidir. Mekân dizim analizi (Space Syntax) mekânların birbiri ve fiziksel çevresi ile ilişkilerini incelemek üzere matematiksel verilere dayandırılmış bir yöntemdir. Bir diğer yöntem olan davranışsal haritalama tekniği yapıyı kullanan bireylerin mekânsal deneyimlerini ele almaktadır. Gözleme dayalı olan bu yöntem ile bireylerin mekânı kullanım biçimi, mekânların yoğunluk düzeyi, bireylerin mekâna dair alışkanlıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Anket tekniği ise, mekânın analizini kullanıcılar tarafından yapılması için oluşturulmuş bir yöntemdir. Kullanıcıların mekâna dair beklentilerini ve memnuniyetlerini sorgulamak hedeflenmektedir.

5.1 Mekân Dizim Analizi (Space Syntax)

Mekân Dizim Analizi; üst ölçekten bakıldığında, kentsel öğelerin ve bölgelerin, yapıli çevrelerin, yapı gruplarının mekânsal özelliklerini belirlemek, daha alt ölçeğe geçildiğinde ise, yapı içerisinde bulunan mekânların birbiri ile ilişkisini, mekânsal organizasyonlarını sorgulamak, bunların sosyal yapıyla etkileşimini saptamak üzerine kurgulanmış, matematiksel verilere dayandırılmış teknikler bütününi ifade etmektedir. Bu yöntemin amacı, yapı içerisindeki kullanıcıların hareket ve görüş alanlarını somut olarak inceleyip, mekân kavramının bireyleri bir araya getirme ve yönlendirmeye yönelik potansiyelini belirlemektir.

Mekân dizim yöntemi ilk olarak Hillier ve Hanson tarafından yazılmış olan 'Mekânın Sosyal Mantığı'' (Social Logic of Space) isimli kitapta ele alınmıştır. 1984 yılında çıkarılmış bu kitapta, kullanıcının deneyimlerine dayanan mekânın soyut özelliklerinin somut olarak ifade ve analiz edilmesini sağlayan matematiksel bir yöntem olduğu belirtilmiştir (Hillier ve Hanson, 1997). Bu yöntemle mekânlar insan deneyimlerine çıkış noktası olan parçalara ayrılmakta, bu parçalar haritalar ve grafikler şekline dönüştürülerek sayısal analiz yapılmasına elverişli hale getirilmektedir. Hillier ve Hanson'un çıkardığı bu kitapla birlikte birçok araştırmacı ve öğrenci mekânın analiz yöntemini kullanarak çalışmalar yapmış, mekânın potansiyelleri sayısal verilere dayandırılmıştır. Mimarlık, kentsel tasarım, planlama, ulaşım ve iç mimarlıktan, arkeoloji, enformasyon teknolojisi, kent ve insan coğrafyası, antropoloji, peyzaj mimarlığı ve bilişime çok geniş alanlarda mekân dizim analizi teknikleri kullanılmaya başlanmıştır. Ülkemizde de 1990'ların başlarından itibaren özellikle mimari, kentsel tasarım ve şehircilik alanlarında çalışmalar yapıldığı görülmektedir (Gündoğdu, 2014, s. 254).

Hillier ve Hanson (1984), mekân dizim analizi tekniğiyle mekânsal ilişkilere dair birtakım veriler elde etmeye çalışır.

Bunlar;

- Sisteme yönelik en temel etmenleri belirlemek ve mekânsal organizasyonlarının değişkenlerini ortaya çıkarmak,
- Mekâna dair analizlerin tekrarlanan sözlü fikirlerden sıyrarak formül ve simgelerle betimlemek simgelerle tasvir etmek,
- Mekâna dair etmenlerin birbiriyle kurduğu ilişkiyi ve uyumu belirlemek,
- Karmaşık yapı gruplarında mekâna dair etmenlerin bir araya gelme biçimlerini değerlendirmek şeklinde tanımlanabilmektedir (Hillier ve Hanson, 1997).

Hillier ve Hanson 'un Mekân analizi (Space Syntax) metoduyla alakalı yapmış olduğu tanımlamalar ve yorumlar tablo şekline getirilerek çalışmaya eklenmiştir (Tablo 5.1.).

Tablo 5.1 Hillier ve Hanson ‘un mekân dizim analizine yönelik söylemleri

Mekân dizimi kanıt tabanlı olması ve bilimsel veriler sağlamasıyla mimari sezgileri tetikleyici ve yönlendirici bir özelliğe sahiptir (Hillier ve Hanson, 1997)
Mekân dizim analizinden elde edilen sonuçlar grafiklerle ifade edilmektedir. Bu teknik grafikler, düğümler, çizgiler ve köşelerden oluşan bileşenlere sahiptir. Düğümler mekânları ifade ederken her bir çizgi iki düğüm çizgisi arasındaki bağlantıyı belirtmektedir (Hillier ve Hanson, 1984).
Birbirinden farklı mekânsal düzenlemelerin üretilmesi için gerekli kurallar bütünüdür (Hillier, 1996).
Mekânsal Dizim (Space Syntax), binaların ve şehirlerin mekânsal dokularını incelemek için kullanılan bir teknikler bütünü ve mekân ile toplumu birleştiren bir teoriler zinciri olarak mimarlık ve kentsel tasarım alanlarındaki en etkili bilimsel hareketlerden biridir (Hillier ve Hanson, 1984).
Bir başka deyişle mekân dizimi, mekânsal örgütlenmeyi biçimleyen süreçleri ve altta yatan sosyal anlamları kavramayı amaç edinen bir yaklaşımdır (Hillier ve Hanson, 1984).
Mekân dizimi, binaların biçim, ölçek, doku gibi iç özellikleri yerine onların bağlantıları, bütün içindeki konumları, sistem içindeki tüm mekânlarla ilişkileri gibi dış özelliklere odaklanır (Hillier ve Hanson, 1984).
Hillier ve Hanson yapıları, sosyo-mekânsal elemanlar (hücre / <i>cell</i>) olarak tanımlayarak, mekânsal kurgunun mekânların fiziksel olarak bir araya gelmesinin yanı sıra mekânsal elemanlar ile sosyal bileşenlerin bir araya gelmesiyle oluşturulduğunu belirtmişlerdir (Hillier ve Hanson, 1984).
Mekân dizim yöntemi, yapıyı kullanan kişilerin elde ettiği deneyimleri, algıladığı ve gözlemlediği alanların ve elemanların birbiriyle ve yapı ile olan ilişkisini açıklamaktadır. Space syntax yapıların ve yapı çevrelerinin mekânsal organizasyonlarını kavramada tasarımcılara ve kullanıcılara yol göstermektedir (Hillier, 1984).

Hillier ve Hanson’un ortaya koyduğu mekân dizim analizi yöntemine dair diğer araştırmacıların yapmış olduğu tanımlar ve yorumlar belirlenerek çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 5.2).

Tablo 5.2 Mekân dizim analizine (Space Syntax) yönelik tanımlar ve yorumlar

Araştırmacı	Yorum
Seamon D.	Mekân dizim yöntemi, mekânı kullanıcıların deneyimleri üzerinden gözlemlenmesi özelliğiyle diğer mekân analiz yöntemlerinden ayrılmaktadır (Seamon 2007)
Dursun P.	Mekân dizim analizi yönteminin amacı mekânın sosyal şifrelerini çözmek olup, bu metod mekân organizasyon teorisine dayanmaktadır (Dursun, 2007) Mimari tasarımlarında mekân dizim analizi, yapının salt fiziksel ve durağan olarak tek başına bir anlam ifade etmediğini, mekânın canlı bir organizma olarak kabul edilmesinin faydalı olacağını göstermesidir (Dursun, 2007)
Kubat A, Güney Y	Mekânın şekillenmesinde sosyal yapının etkisi ne derece olduğu mekân dizim analizi sayesinde anlaşılır (Kubat, Güney, 2007).
Çil E.	Mekân dizimi yöntemi diğer mekân analiz yöntemlerinden farklı olarak sadece biçime odaklanmadığından, mekânı variden yaşam biçimi ile mekânsal ilişkiler bağlamında mekâna yönelik farklı veriler elde etmemizi sağlar (Çil, 2006).
Güney Y.	Mekân dizim yöntemi 1970 modernizmin bitişinden sonra varlığını gösteren ve mimarlığa matematiksel bakış açısı sunan metodlardan biridir (Güney, 2005).
Fisher P.	Kenteler hakkında bilinen ve hissedilen duyguların anlatılmasının zor olduğu durumda, mekân analizinin bunu çözümlemek için var olduğu ve ihtiyaç duyulan alfabe ve grafikleri barındırdığını belirtmiştir.
Edgü E, Ünlü A	Mekân dizim analiz yöntemiyle tasarım çeşitlerinin etkilerini sorgulamak, öngörmek ve değerlendirmek mümkün olmaktadır. Yapıların tasarım biçimlerini kullanıcı veya tasarımcı tarafından okunabilirliğini ölçmekte faydalı bir yöntemdir (Edgü ve Ünlü, 2003).
Yıldırım E.	Mekân dizim analizini, mekânsal organizasyonları, mekânın içindeki elemanların ilişkilerini belirlemede ve mimari ürünler sonucunda oluşan yapıyı tanımlamada kullanılmaktadır (Yıldırım, 2002).
Çakmak B.	Mekân dizim analizi, mekân organizasyonun kullanıcılar arasında iletişim kurma kabiliyetinin kavranması için seçilen yapı çevrelerin sayısal analizler ile değerlendirilmesi için geliştirilmiş yöntemdir (Çakmak, 2012)
Peponis J.	Mekân dizim analizi, mekânsal ilişkileri tanımlamakta ve anlatmakta sayısal verilere dayalı analizler ortaya çıkaran bir mekânı okuma yöntemidir (Peponis, 2005).

Mekân dizim analizi, mimarlık disiplininde tasarım, yapım ve kullanım aşamalarında mekânın potansiyelini belirleme, mekânı anlama, yorumlama ve değerlendirme imkânı sunmaktadır.

Mekân kavramı çok yönlü, karmaşık bir yapıya sahip olduğundan onu anlamak, yorumlamak ve değerlendirmek güçleşmektedir. Mekâna dair veriler genel olarak ölçülemeyen soyut kavramları kapsadığı için mekân analizleri net ve açık olamamaktadır. Bu da mimarlık disiplininde; tasarım, üretim ve kullanım evrelerinde mekânı sorgulamak için daha somut bir yöntem olan Space Syntax'ın gerekliliğini göstermektedir. Mekân dizim analizi, mekânın gözle görülemeyen, açıkça tarif edilemeyen özelliklerini ve mekânın ilişkisel yapısını belirlemek için, matematiksel verilere dayanan ve grafiksel metotları içeren bir yaklaşım göstermektedir. Bu metod

ile oluşturulmuş mekânsal verileri doğru yorumlayabilmek ve yöntemin mantığını anlayabilmek için mekân dizim analizine dair kavramlar incelenerek çalışmaya aktarılmıştır.

Mekân dizim analizine yönelik kavramlar;

Bütünleşme (Integration) değeri; Mekân organizasyonunda mekânların konumları dolayısıyla farklı nitel ve nicel özelliklere sahiptirler. Bütünleşik mekân; yapının kullanıcılarının bir araya gelme olasılığının en yüksek olduğu mekânlardır. Bütünleşme değeri en yüksek olan mekânlar, diğer mekânlara gitmek için bile içerisinden geçme olasılığına sahip alanlardan meydana gelmektedir (Hillier ve Hanson, 1984). Bir mekândan diğerine geçiş ne kadar kolaysa sistem bütünleşik, araya başka mekânlar girip ulaşım zorlaşıyorsa sistem daha ayrışık olmaktadır (Tavlı, 2010). Bir mekânın bütünleşme değeri yüksek ise mekânlar arası geçiş ve hareketlilik rahat sağlanmaktadır (Verdil, 2007). Bütünleşme değeri en yüksek olan mekânlar yapı içerisinde en yoğun kullanımın olduğu ve kullanıcıların karşılaşma ihtimalinin en yüksek olduğu alanlardır (Çil, 2006). Bütünleşme değeri, her bir noktanın sistem içerisindeki diğer noktalara olan ortalama derinlik değerinin hesaplanmasıyla bulunur. Mekân içerisinde en yüksek bütünleşme değerine sahip alanlar, sık mekânlar olup sosyal etkileşimin en çok olduğu bütünleşik mekânlar olarak adlandırılmaktadırlar. Sosyal etkileşimin az olduğu mekânlar ise bütünleşme değeri düşük ve derinliği fazla mekânlardan oluşmaktadırlar (Ünlü ve ark. 2001). Mekânların bütünleşme değerini gösteren grafik bütünleşme haritası veya entegrasyon haritası diye adlandırılmaktadır. Mekânların bütünleşme değeri sayısal verilere dayanmakta ancak bütünleşme haritalarında grafiksel gösterim söz konusudur. Mekânlar farklı renklerle bütünleşme değerlerine göre ayrıştırılmaktadır. En yüksek bütünleşme değerine sahip bölge kırmızı renkteyken azalan sıralamaya doğru turuncu, sarı, yeşil en az bütünleşik mekânlar ise mavi ve koyu mavi olarak renklendirilmektedir. Yapı içerisindeki en dış mekânlara doğru gidildikçe mekân sistemden kopar ve derinliği artarak erişim zor hale gelmektedir (Dağ, 2005).

Çalışma kapsamında seçilen güzel sanatlar fakültelerinde bulunan derslikler, atölyeler, koridorlar ve wc mekanlarının bütünleşme değeri ölçülmüştür. Bu sayede yapı içerisinde bulunan mekanların birbirleri ile ilişkileri, bütünleşik ve ayrışık alanların

nereler olduğu, bu mekânsal organizasyonların kullanıma nasıl yansıdığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bütünleşme değerin en fazla olduğu yerler, mekanlar arası geçişlerin kolay olduğu, hareketliliğin rahat sağlandığı, kullanıcıların karşılaşma ihtimalinin yüksek olduğu ve sosyalleşmenin en fazla düzeyde sağlandığı alanlardır. Güzel sanatlar fakültelerinin zamana karşı güncelliğini koruyabilmeleri için, bütünleşme değeri yüksek olması gereken koridor, derslik, atölye gibi mekanların esnek olarak tasarlanması, dönüşüm, uyarlanabilirlik, mobilite, modülerite ve kapsayıcılık özelliklerini sağlayacak yapısal çözümlerin üretilmesi gerekmektedir.

Bağlantısallık (connectivity); bir mekânın kendine bitişik olan mekânlarla olan etkileşim düzeyini göstermektedir. Mekânların erişilebilirlik düzeyleri ve bağlantısallık değeri birbiriyle doğru orantı içerisinde (Hillier ve Hanson, 1984). Her doğrudan bir adım uzaklıktaki doğru sayısını ölçen lokal bir uzaklıktır (Hillier ve Hanson, 1984).

Güzel sanatlar fakültelerinin derslik, atölye, koridor ve wc mekanlarının bağlantısallık değerleri ölçülerek çalışmaya aktarılmıştır. Bir yapının esnek olarak tasarlanabilmesi için, yani gerektiğinde mekanların dönüşebilmesi, birleşip ayrışabilmesi, değişen koşullara uyumlanabilmesi, hareket edebilen sistemlere sahip olması, farklı mekânsal kombinasyonlar üretebilmesi için bağlantısallık değerinin yüksek olması gerekmektedir. Söz konusu esnekliğin uygulanabilmesi için mekanların birbiri ile bağlantısının güçlü bir şekilde kurgulanması gerekmektedir. Mekanların bağlantısallık değeri ne derece yüksek ise esnekliğe elverişliliği de o derece fazladır.

- Derinlik (depth) değeri; derinlik bir mekâna ulaşabilmek için geçilmesi gereken mekânların toplam sayısını ifade eden bir kavramdır (Hillier ve Hanson, 1984). Grafiklerde temel olarak kabul edilen mekâna ise “kök” denir. Kök olarak esas alınan mekân ile diğer mekânlar arasındaki doğrusal hatlar o mekânın derinliğini verir (Hillier, 1996). Derin mekânlar, mavinin tonlarıyla belirtilirken, sığ mekânlar kırmızı, turuncu gibi renklerle gösterilir. Ulaşılması en zor mekân derin, en rahat mekân ise sığ mekân olarak adlandırılır. Derinliği en fazla mekân en az hareket, derinliği en az mekân ise en çok hareket içerir (Hillier, 2001).

Çalışmada kök mekan olarak koridorlar ele alınmıştır. Güzel sanatlar fakültelerinde koridorların işlevi, boyutu, geçiş sağlama durumu, sosyalleşmeye ve ders dışı çalışmalara elverişliliği önem arz etmektedir. Koridorlar mekanları birbirine bağlamaktadırlar. Koridorlar boyut ve işlev olarak dönüşüme elverişli olacak şekilde esnek olarak tasarlanması gerekmektedir. Koridorların derinlik değerinin az olması, dönüşüme olanak sağlaması, uyarlanabilir, hareketli, farklı kombinasyonlara elverişli olması ve kapsayıcılık özelliğini barındırması gerekmektedir. Esnek tasarım oluşturmada koridorlar önemli yere sahiptirler.

- Algılanabilirlik (intelligibility), (R2); Mekânın tamamının ve mekânlar arasındaki ilişkilerin kullanıcılar tarafından anlaşılabilmesi olarak yorumlanmaktadır. Okunabilirlik diye de bilinen bu kavram bağlantısallık değeri ile bütünleşme değeri arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. Mekânların birbiri ile bağlantılarının sağlam olması ve bütünleşme değerlerinin yüksek olması o yapı içerisindeki mekânsal ilişkilerin güçlü olduğunu ve sistemin algılanabilirliğin fazla olduğunu göstermektedir (Hillier ve Hanson, 1984). Bütünleşme değeriyle mekânsal okunabilirlik doğru orantılıdır. Bütünleşme değeri en yüksek olan mekânlar, kullanıcının yön bulmada zorlanmadığı, anlaşılabilirliği en fazla olan mekânlardır (Çil, 2006). Analizlerde elde edilen R2 değeri mekânların anlaşılabilirlik değerlerini göstermektedir. Bu değer bire eşit olduğunda mekânsal okunabilirlik maximum düzeyde iken değer birin altına düştükçe aynı oranda okunabilirlik düzeyi de azalmaktadır (Hillier, 1996).

Algılanabilirlik değeri diğer değerler gibi tek bir mekân üzerinden okunmamaktadır. Her katın genel bir algılanabilirlik değeri vardır. Bütünleşme değeri ile bağlantısallık değerinin orantısından oluşmaktadır. İki değer arasındaki ilişkiyi ortaya koyar. Bir kat planında bütünleşme değeri ve bağlantısallık değeri ne derece yüksekse o planın algılanabilirliği o derece güçlü olmaktadır. Dolaylı olarak esnek mekanların oluşturulması için daha bütünleşik ve bağlantısallığı güçlü olan mekanlara ihtiyaç duyulduğundan okunabilirliğinin de yüksek olması gerekmektedir.

- Kontrol değeri (control value); kontrol değeri lokal bir ölçümdür. Her mekânın n tane komşusu olduğu varsayılırsa, her bir mekândan elde edilen $1/n$ değeri toplanarak kontrol değeri elde edilir. Mekânların kontrol değeri 1'den fazla ise kontrolü güçlü, 1'den düşük ise kontrolü zayıf anlamına gelmektedir (Hillier ve Hanson, 1984).
- Aksiyal çizgi (axial lines); mekânların birbiri ile olan bağlantısallık ilişkileri aksiyal çizgiler üzerinden okunabilmektedir (Haq ve Lou, 2012).

- Aksiyal çizgi grafiği (axial line analysis); aksiyal çizgilerin bir araya gelerek oluşturduğu grafiği oluşturmaktadır. Bütünleşme değerinin analiz edilen mekânın neresinde olduğunu göstermektedir (Haq ve Lou, 2012).
- Eşgörüş alanı; Eş görüş alanı ise, herhangi bir noktadan 360°lik açıyla görülebilen alanı tanımlar. Etraftaki her nokta bir eş görüş noktası, herhangi bir mekânsal geometrik özellik de bir eş görüş alanını ifade eder (Batty, 2001). Eşgörüş alanı mekânın özellikleri bağlamında altı alt başlığa indirgenmektedir. Bunlar, eşgörüş alanı (isovist area), eşgörüş çevresi (isovist perimeter), kapsayıcılık (occlusivity), değişim (variance), yamukluk ve bükülme (skewness), merkezilik (circularity) değerlerinden oluşmaktadır (Batty, 2001).
- Kapsayıcılık (Occlusivity); Mekân içerisinde az kullanıma sahip bölgelerin kullanıcı tarafından görülebilmeye potansiyelini içermektedir. Kapsayıcılık değeri fazla olan bir alanın kullanıcılar tarafından görülebilirliği yüksek olmaktadır.
- Değişim (Variance); eşgörüş alanı içerisindeki herhangi bir noktanın radyal ve ışımsal değerini ifade etmek için kullanılmaktadır.
- Kompaktlık (compactness) Merkezilik (circularity); eşgörüş çevresinin karesinin eşgörüş alanına olan oranını belirtmektedir. Merkezilik değeri ile kompaktlık değeri birbirine ters orantılı şekilde ilişkilidir. Merkezilik değeri yüksek olan mekânlar daha merkezde herkesin rahat ulaşım, sağladığı algılanabilirliği fazla, görünür alanı yüksek mekânlardır. Ancak kompaktlık değeri yüksek olan mekânlar daha merkezden uzak dairesel plan şemasından uzaklaşan alanlardır. Bu doğrultuda merkezilik değeri yüksek olan yapılarda daha uzun süre vakit geçirilen sosyalleşme olanağının yüksek olduğu yapının bütün kullanıcıları tarafından tercih edilen alanlar iken kompaktlık değeri yüksek olan mekânlarda bu durum tam tersi özellik göstermektedir (Şalgamcıoğlu, 2013).
- Rolatif Asimetri/Rolatif Ortalama Derinlik (RA)(Relative Asymmetry); bu ölçüm yönteminde mekânlardaki boyutsal farklılık önemlidir. Aynı mekânsal boyutlar içeren sistemlerde doğru sonuç vermektedir. Herhangi bir mekânın bir noktaya olan derinliğini ifade etmek için kullanılır. Sistemin derinliğine bağlı bir değişken olduğundan mekânların bütünleşme değeriyle de ilişkilidir. Rölatif asimetri değeri düşük ise o mekân daha sığ ve daha bütünleşik olmaktadır. Değer yükseldikçe mekân daha derin ve ayrışık olmaya doğru gitmektedir (Hillier ve Hanson, 1984).

- Geçirgenlik analizleri; bu analiz yöntemiyle mekânlar içerisinde bulundukları sınırlar dâhilinde değerlendirilmektedir. Bu ölçümde kullanılan değerler, entegrasyon (ai), kontrol edilebilirlik (contrability, acontr), ortalama derinlik ve entropy dir. Entegrasyon farklı alanların birbiri ile olan ilişkileri açısından bütünleşme değeri en yüksek alanları göstermektedir. Bir mekânın entegrasyon değerinin yüksek olması o mekâna erişilebilirliğin de yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Grafik gösterimlerinde en yüksek entegrasyon değerine sahip alanlar kırmızı renkle boyanırken, azalan değerler doğrultusunda en düşük değere sahip alan mavi renkle ifade edilmektedir. Kontrol edilebilirlik ise; geçirgenlik analizlerinde sınırları belirlenmiş farklı mekânların birbiriyle olan bağlantı şekillerinin kontrol edilmesini sağlayan bir değerdir. Kontrol edilebilirliği en yüksek alan kırmızı renkle ifade edilirken en düşük mekân mavi renkle gösterilmektedir.
- Görünür alan analizleri; yapı içerisinde herhangi bir noktadan bireyin görebildiği alanı kapsayan bir ölçümdür (Güney, 2007). Farklı mekânların farklı noktalarının görsel bilgisidir. Görünür alan analizine dair değerler, entegrasyon (vi), ortalama derinlik (md), rölatif entropi (r.entropy), entropi (entropy), katsayı kümelenmesi (cc), kontroledilebilirlik (vcontr), grafik büyüklüğü (gs) dür. Mekânın görünürlük oranının en fazla olduğu noktada entegrasyon değeri en yüksektir. Ortalama derinlik, bir mekânı oluşturan gridler arasındaki ölçümlerdir. Bu ölçüm sayesinde mekân kullanıcılarının hareketi anlaşılmaktadır (Atak, 2009). Entropy değerinin yüksek olması mekânın çapraz dönüşlerde kaldığını ve mekânla alakalı net bilgiye ulaşılmadığını, anlaşılabilirlik düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir. Bu değer düşük olması ise mekânın merkezi bir yerde olduğunu ve mekânla alakalı kullanıcıların bilgisinin fazla olduğunu göstermektedir. Yüksek entropy'e sahip mekânlar kırmızı renkle boyanırken düşük entropy'e sahip mekân mavi renktedir (Güney, 2007). Mekândaki birleşme noktaları, katsayı kümelenmesi ölçümleri sayesinde elde edilmektedir (Güney,2007). Kontrol-edilebilirlik değeri bir noktanın karşılıklı komşuluk ölçülerinin toplamından oluşur. Kontrol-edilebilirlik değeri yüksek olan mekanlar geniş görünür alana sahiptirler. (Atak, 2009).

Tüm bu tanımlar doğrultusunda, mekân dizim analiziyle alakalı bahsedilen bu kavramların birbiriyle olan ilişkisini incelemeye yönelik tablo oluşturulmuştur (Tablo 5.3).

Tablo 5.3 Mekân dizim analizine yönelik kavramların ilişkisel gösterimi

Bütünleşme değeri yüksek ise, derinlik düşük
Bağlantısallık yüksek ise, erişebilirlik düşük
Algılanabilirlik yüksek ise, bağlantısallık, erişilebilirlik ve bütünleşme değeri yüksek, derinlik düşük
Kapsayıcılık yüksek ise, görünebilirlik yüksek
Merkezlilik yüksek ise, kompaktlık düşük, erişebilirlik, algılanabilirlik ve görünebilirlik yüksek
Rölatif asimetri yüksek ise, bütünleşme değeri düşük, derinlik yüksektir
Entegrasyon değeri yüksek ise, erişebilirlik ve görünebilirlik yüksek
Entropy değeri yüksek ise, algılanabilirlik yüksek
Kontrol edilebilirlik yüksek ise, görünebilir alan yüksek

Mekân Dizimi yöntemi; mimarlık, kentsel planlama ve bunlara yönelik bilgisayar, destekli tasarımlarda, yapı morfolojisi, yapı iç mekânı, kentte mekân dinamikleri, kentsel dönüşüm ve planlama, kentsel mekânda suç ve güvenlik, kent içerisinde navigasyon ve bilişim gibi birçok alanda kullanılmaktadır. Mimarlık disiplininde ilk olarak yapı tasarımlarının olası etkilerini göstermek amacıyla geliştirilen mekânsal dizim analizi, tek binadan yerleşim ölçeğine varan geniş bir yelpazede kullanıma olanak tanınması ve bilgisayar yazılımlarının geliştirilmesiyle hızlı bir ilerleme göstererek, çok geniş çaplı araştırmalarda ve tasarım uygulamalarında kullanılmaya başlanmıştır. Mekân dizim analizi oluşturulurken Depthmap, DepthmapX, Axman, Ajax, Confeego, gibi bir takım bilgisayar programları kullanılmaktadır (Tibet, 2013) (Tablo 5.4).

Tablo 5.4 Mekân dizim analizi için geliştirilen yazılımlar (Tibet, 2013)

Yazılımın Adı	Yazılımın kurucusu	Yazılımın amacı
Axman	Nick Dalton	Eksenel haritaların analiz etmek üzerine kurgulanmıştır. Plan düzlemindeki düğüm yerleri ve bağlantıları arasındaki ilişkileri yorumlayarak organizasyon grafiklerini oluşturmak için kullanılır (Atak, 2007).
Ajax	Mike Batty	Eksenel ve görünürlük alan analizleri arasında matematiksel ilişkiyi tarifler. Mekânsal analizde bütünleşme ve erişilebilirlik verilerinin belirlenmesi için kullanılır (Atak, 2009).
Confeego	Limited Space Syntax	Bu program farklı ölçeklerdeki kentsel haritaların bütünleşme, eksenel hat, derinlik değerlerinin belirlenmesinde kullanılır (Tibet, 2013).
Depthmap	Alasdair Turner	Hem Benedikt, hem de Hillier ve Hanson'un oluşturduğu mekân dizimi analizi olarak bilinmektedir. Benedikt yapılarıdaki görünür alanı hesaplamak için kullanmıştır. Hillier ve Hanson mekânın dinamiklerini belirlemek adına mekânsal ilişkileri sorgulamak adına kullanmışlardır. Depthmap yazılımıyla görünür alan analizi, geçirgenlik analizleri, eksenel analizler yapılmaktadır (Güney, 2009).
DepthmapX	UCL (University College London)	Depthmap programının geliştirilmiş hali olan depthmapx programıyla, kent ve bina ölçeğinde analizler yapılabilmektedir. Bu program istatistiksel verilerin ön izlemesine izin veren ve harita ile istatistik veriler arasındaki etkileşimi sağlayan çok platformlu bir ağ analizi yazılımıdır (Gil, Varoudis, Karimi, Penn, 2015)

Çalışma kapsamında kullanılacak program, 'DepthmapX' olarak belirlenmiştir. Bu program aracılığıyla çalışma kapsamında belirlenen güzel sanatlar fakültelerine yönelik mekânsal analizler yapılmaktadır. Mekânların bütünleşme (integration), bağlantısallık (connectivity), derinlik (depth), ve algılanabilirlik (intelligibility, R2) analizleri DepthmapX programı aracılığıyla belirlenip çalışmaya aktarılmıştır.

5.1.1 Depthmapx programı

Depthmapx programı, büyük ölçekli kentsel projelerde kullanıldığı gibi daha küçük ölçekte yapılar içerisindeki mekânsal organizasyonları belirlemekte de kullanılabilir. Programa kullanımına yönelik bilgiler çalışmaya eklenmiştir (Tablo 5.5).

Tablo 5.5 Mekân dizim analiz programı olan depthmapx 'in çalışma şekli

Öncelikle kat planları mimari çizim programı olan AutoCAD'de hiçbir çizgi açıkta kalmayacak ve kapı yerleri açık olarak gösterilecek şekilde düzenlenir. Sınırları belirlemek için planların dış çerçevesi olarak bir dörtgen 'polyline' çizilir. Hazırlanan plan 'dxf' dosyası olarak 'DepthmapX' programına atılmak üzere hazır hale getirilir.
DepthmapX programında öncelikle file menüsünden 'new' sekmesiyle boş bir sayfa açılır. Daha sonra komut satırından 'import' sekmesine basılarak oluşturulan dxf dosyası programın içine alınır. Komut satırı aktif hale gelir. Bu aşamadan sonra, yapılacaklar plana dair elde edilmesi gereken veriler doğrultusunda ilerlenir.
Depthmapx programında görünürlük analizleri için; plan içeri alındıktan sonra Tools menüsünden önce 'Visibility' sonra 'Set Grid' komutu seçilir. Burada bir değer girilir. Bu değer diğer tüm kat planlarında aynı girilmesi önemlidir. Yoksa farklı sonuçlar elde edilebilir. Daha sonra komut satırındaki fill komutu ile plan doldurulur. Böylelikle plan, görünürlük analizlerini gerçekleştirmek için hazır hale getirilmiş olur. Tools sekmesinden önce 'Visibility' sonra 'Make visibility graph' komutu seçilir. Ekrana gelen pencerede işaretleme yapılmadan onaylanır. Böylelikle görünürlük analizlerinde kullanılmak üzere bağlantısallık(connectivity) verilerine ulaşılmış olunur. Daha sonra global (grafikteki bütün köşelerden bilgi alarak oluşturulan) ve lokal (grafikteki her bir tepe noktasını o anlık komşusundan bilgi alarak oluşturulan) ölçümler yapılması için, yine 'Tools' menüsü açılır. Buradan tekrar 'Visibility' sonrasında 'Run visibility graph analysis' komutu seçilerek gerekli sekmeler işaretlenip analizler oluşturulur. Burada lokal ölçümler için Radius değeri 3, global analizler için ise n olarak işaretlenir.
DepthmapX programının aksiyal analizleri için ise; Map menüsünden 'New map' komutu sonrada 'Axial map' seçeneği seçilir. Constracting all line ile tüm plan içerisindeki akslar işaretlenir. Daha sonra tekrar 'Tools' sekmesinden 'Axial, Convex, Pesh' sekmesi seçilir. 'Run graph analysis' sekmesinden lokal ve global ölçümler elde edilir. Burada plan üzerinden bağlantısallık, bütünleşme, anlaşılabilirlik, kontrol edilebilirlik, tercih, kontrol değeri, entropy, derinlik ortalama derinlik, relatif asimetri ve yoğunluk değerleri hem global hem yerel ölçekte elde edilmektedir.
Grafikler hazırlandıktan sonra 'Edit' menüsünden 'Export screen' seçeneği seçilerek dosya dışarıya aktarılır

5.2 Anket Tekniği

Anket belirlenen üniversitelerdeki güzel sanatlar fakültelerinde eğitim gören öğrencilere uygulanmaktadır. Anket çalışması, fakültelerde bulunan mekânların kullanım şekillerini ve mekânlar arası ilişkileri belirlemek ve bu ilişkinin eğitimin verimliliği üzerindeki etkisinin ne derece olduğunu öğrencilerin bakış açısıyla değerlendirmek amacıyla kurgulanmıştır. Aynı zamanda belirlenen fakültelerin mekânsal kurgusuna yönelik öğrenci memnuniyeti belirlenmeye çalışılmıştır. Eğitimin

zaman içerisinde sürekli değişen ve gelişen bir yapısının olması, okul yapılarının da bu duruma ayak uyduracak nitelikte değişip dönüşebilen esnek mekânlardan oluşturulması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Anket soruları yardımıyla seçilen güzel sanatlar fakültelerinin, çağa ayak uydurabilecek ve zaman içerisinde etkinliğini koruyabilecek, esnek mekân anlayışını ne derece göz önünde bulundurulduğu araştırılmaya çalışılmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda anket çalışması, varsayımlar, esneklik kavramı parametreleri, ‘Space Syntax’ ölçümleri ve davranışsal haritalama gözlemleri doğrultusunda oluşturulmuştur. 25 sorudan oluşan anket sorularının, ilk ikisi okulun adı ve okuduğunuz bölüm nedir şeklinde genel bilgi almak için, 3-13 arasındaki sorular esneklik parametrelerine, 14-21 arası Space Syntax değerlerine, 22-25 arasındaki sorular ise davranışsal haritalama gözlem verileri göz önünde bulundurularak oluşturulmuştur (Tablo 5.6)

Tablo 5.6 Anket soruları ve varsayımların, esneklik, Space Syntax yöntemi ve davranışsal haritalama tekniği ile ilişkilendirilmesi

	Varsayımlar	Anket Soruları
		1.Okulunuzun adı? 2.Okuduğunuz bölüm?
ESNEKLİK	yapı tasarımında ve mekânsal kurguda tek tipleşmenin olduğu	3.Okulunuzun mekânsal kurgusunun ve tasarlanma biçiminin aldığınız eğitime ne derece uygun olduğunu düşünüyorsunuz?
	esnek mekân anlayışıyla oluşturulmadığından zamana karşı direnemediği	4. Okulunuzdaki mekanlar aşağıdaki esneklik kavramlarına (mekânın değişip/dönüşme, büyüyüp/küçülme, hareket edebilme, ekleme/çıkarma, çok amaçlı kullanıma olanak verebilme, özgün ve rahat çalışma ortamı sunma) ne derece elverişlidir?
	gerektiğinde değişip dönüşebilen esnek mekânlara yer verilmediği	
	esnek çalışma zamanlarına elverişli mekânların kurgulanmadığı	
	mekânın kullanıcı ve işleve yönelik adaptasyonunun sağlanmadığı	5.Okulunuzda bulunmaktan ve zaman geçirmekten keyif alıyor musunuz? 6. Kendinizi okulunuza ait hissediyor musunuz? 7. Sizce kendinizi okulunuza ait hissetmeniz ve okulunuzda zaman geçirmek istemeniz derslerdeki başarınızı ne derece etkiler?
	atölyelerin normal derslikler gibi tasarlandığı	8. Uygulamalı ve teorik derslerinizi aynı (birbirinin aynısı özelliklere ve eşyalara sahip olan mekanlar) dersliklerde mi yapıyorsunuz? 9. Uygulamalı ve teorik dersleri aynı dersliklerde yapıyor iseniz bundan ne derece memnunsunuz?
	mekânların daha çok 2d çalışmalarına uyumlu olup 3d çalışmalarına yeterli düzeyde olanak vermediği	10. Okulunuzun mekânsal yapısı 3d çalışmalarınızı (alanınızla alakalı uygulama yapma, ürün üretme ve ürünleri sergileme gibi durumları) gerçekleştirmenizde ne derece imkân sağlamaktadır?
	sergileme alanlarının yeterli olmadığı	11. Okulunuzda çalışmalarınızı sergileyebileceğiniz alanlar yeterli midir?

Tablo 5.6 (Devam)

	mekânların hem grup çalışmalarına hem de bireysel çalışmalara olanak sağlayacak ebatlarda tasarlanmadığı	12. Okulunuzda bireysel çalışma alanları yeterli midir? 13. Okulunuzda grup çalışma alanları yeterli midir?
SPACE SYNTAX	mekânsal boyutların eğitimin uygulanma şekli göz önünde bulundurulmadan tasarlandığı	14. Atölye ebatları çalışmalarınıza ne derecede olanak sağlamaktadır? 15. Dersliklerin ebatları çalışmalarınıza ne derece olanak sağlamaktadır? 16. Ortak kullanım alanlarının ebatları çalışmalarınıza ne derece olanak sağlamaktadır? 17. Sergileme alanlarını ebatları çalışmalarınıza ne derece olanak sağlamaktadır?
	birbiriyle ilişkilendirilmesi gereken mekânlar arasında bağlantısallığın yeterli düzeyde sağlanmadığı	18. Okul içerisinde ihtiyaç duyduğunuz alanlara rahat erişebiliyor musunuz?
	mekânlar arası geçişlerin ihtiyaç doğrultusunda kurgulanmadığı	18. Okul içerisinde ihtiyaç duyduğunuz alanlara rahat erişebiliyor musunuz?
	mekânların sosyalleşmeye olanak sağlayacak şekilde tasarlanmadığı	19. Okulunuzda açık ortak kullanım alanları yeterli midir? 20. Okulunuzda kapalı ortak kullanım alanları yeterli midir? 21. Zorunlu çalışmalar ve ders saatleri dışında okulda ne derece vakit geçirirsiniz?
DAVRANIŞSAL HARİTALAMA	mekân tasarımında, kullanıcı davranışlarının ve mekân içerisinde gerçekleştirilen eylemin göz önünde bulundurulmadığı	22. Okulun tasarlanma biçiminin ve mekânsal organizasyonların, yeme içme, oturma, sohbet etme, ders çalışma, serbest zaman geçirme gibi eylemlere elverişlilik düzeyi nedir?
	yapı içerisindeki yoğunluk düzeyi ve hareket ağlarıyla alakalı öngöründe bulunulmadığından mekânsal organizasyonların doğru kurgulanmadığı varsayılmaktadır.	23. Yapı içerisinde kullanımdan oluşan yoğunluk düzeyi ne derecedir? 24. Yapı içerisinde sirkülasyon (hareketlilik) düzeyi ne derecedir? 25. Yapının tasarlanma biçimi ve mekânsal boyutlar yapı içerisindeki yoğunluğu ne derece kaldırabilmektedir?

25 sorudan oluşan anket hazırlanıp birebir görüşmelerle çalışma kapsamında belirlenen güzel sanatlar fakültelerinde eğitim gören öğrencilere uygulanmaktadır. Her fakülteden rastgele seçilen 50 öğrenciye uygulanan soruların, derecelendirme (1 en kötü, 2 kötü, 3 orta, 4 iyi, 5 en iyi) tekniğiyle cevaplanması istenmektedir.

5.3 Davranışsal Haritalama Tekniği

Struder, mekân kavramının bireylerin davranışlarını ve sosyal çevreleriyle olan ilişkilerini sorgulayan sosyal bir sistem olarak tanımlamaktadır. Kullanıcıyla fiziksel çevre arasındaki ilişkiyi belirlemek için mekânın sosyal organizasyonlarının belirlenmesi gerektiği düşünülmektedir. Sosyal bir olgu olarak kabul edilen mekân kavramının kullanıcı ile etkileşimini sorgulamanın yöntemlerinden biri, bireylerin

mekânsal deneyimlerinin analiz edilmesiyle oluşturulmaktadır (Struder, 1970). Bu bağlamda mekân içerisindeki davranış biçimleri önem kazanmaktadır. Davranışsal haritaları oluşturmak için, bireylerin deneyimlerini belirleyecek gözlemler yapılmakta ve kullanıcı davranışları sistemli bir şekilde kayıt altına alınmaktadır.

Fiziksel çevrenin, bireylerin davranışları üzerindeki etkisini belirlemek üzerine 1960 tarihinde ilk davranış haritaları geliştirilmiştir (Barker, 1968). Bu haritalarda insanların konumları, eylemleri ve özellikleri haritalar üzerine kaydedilmiştir (Beeken ve Janzen 1978; Moore 1986; Moore ve Young 1978). Daha sonraki araştırmalarda dijital araçlarla birey davranışlarının kaydedilmesi ile yöntem ilk defa dış mekânda uygulanmış ve sonrasında benzer uygulamalarla yaygınlaşmıştır (Van Andel, 1985). Davranış haritaları birey odaklı olabildiği gibi, yer odaklı da olabilmektedir. Bazı çalışmalarda ise hem birey hem yer odaklı davranış haritaları görülmektedir (Marcus, C. C. ,1990, Sommer ve Sommer 2002). Yer merkezli haritalar, bireylerin davranışlarının yere ve zamana göre değerlendirilirken, birey odaklı olanlar ise bireylerin özelliklerine ve mekândan bağımsız olarak kişi davranışlarına odaklanmaktadır. Çalışma kapsamında mekân ve birey arasındaki etkileşim incelendiğinden çalışmalar yer, zaman ve kullanıcı üçgeninde geliştirilmektedir.

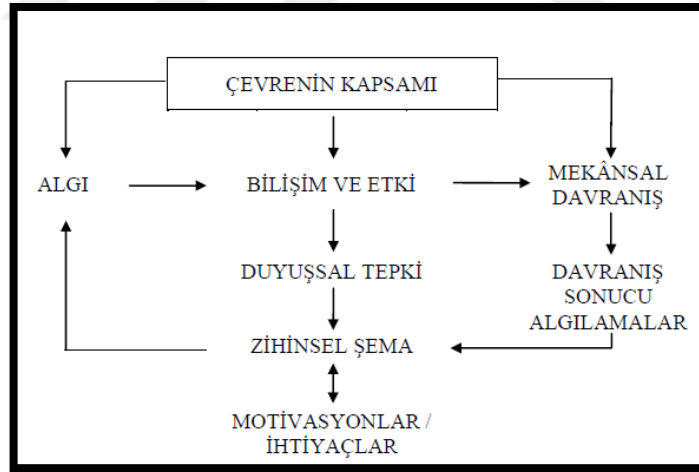
Davranış haritaları, kullanıcının mekân içerisindeki;

- yürüyüş, koşma, oturma, konuşma, ayakta durma gibi eylemlerini
- mekândaki konumları, kullanım sıklıkları, yer değiştirmeleri, mekânı kullanım yoğunlukları gibi mekânsal davranışlarını ele almaktadır.

Davranış haritaları, belirtilen bu deneyimlerin çeşitli sembol, renklendirme veya kısaltmalar kullanılarak, öncesinden hazırlanmış plan krokileri üzerine işaretlenmesiyle oluşturulmaktadır (McKenzie ark., 2000). Yapılan gözlemler, alanda krokiler üzerine alınan birtakım notlarla oluşturulabildiği gibi gözlem cihazları (kamera, cep telefonu gibi kayıt cihazları) yardımı ile de oluşturulmaktadır (Larson, Bradlow ve Fader 2005). Weiss ve Boutourline'ın oluşturduğu davranışsal haritalar, analitik bir biçimde kayıt altına alma yöntemlerinden yararlanılmış haritalama yöntemine örnek gösterilmektedir (Winkel ve Sasanoff, 1970. Bu çalışmada bir müze yapısının ziyaretçilerin davranışlarını gözlemek üzerine oluşturulmuştur.

Ziyaretçilerin yer değiştirme hareketlerini plan üzerine çizerek, bekledikleri yerleri ve bekleme süresini kayıt ederek bireyin müzede bulunma süresinin ne kadar olduğu, hangi eserin önünde daha fazla beklediğinin galeri içerisindeki yoğunluğun nerelerde olduğunu belirlemişlerdir. Ziyaretçilerin bireysel mi grup şeklinde mi gezdikleri, bireyin tahmini yaş ve cinsiyeti gibi bireysel özellikleri de gözlemleyen gözlemciler ziyaretçilerin davranışlarını engellemek için sıradan bir ziyaretçi gibi davranmışlardır. Kullanıcıları haberdar etmeden oluşturulmuş bir davranışsal haritalama yöntemi söz konusudur.

Bireylerin bir yapı içerisindeki davranış biçimlerinin şekillenmesinde algı, yaş, cinsiyet, duyuşsal ve bilişsel zekâ gibi bireysel özelliklerin etkisi olduğu gibi mekânsal organizasyonların mekânların birbiri ile olan bağlantılarının algılanabilirliğinin, erişilebilirliğinin ve görünür alanında etkisi olmaktadır. Bu çıkarım Gibson ve Lang'ın insan davranışının temel süreçlerini gösteren şablondan (Şekil 5.1) (Gibson, 1966) ve Hillier 'in mekân dizim analizine yönelik yaptığı çalışmalardan hareketle oluşturulmuştur (Hillier, 1985).

Şekil 5.1 İnsan davranışının temel süreçleri (Gibson, 1966, Lang, 1987)

Çalışma kapsamında belirlenen güzel sanatlar fakültelerinde öğrencilerin yapı içerisindeki hareket ağları, mekânlarda oluşan kullanım yoğunlukları ve nereyi ne kadar süreyle ne sıklıkta kullandıkları, boş zamanları nerede geçirdikleri, grup ve bireysel çalışma alanı olarak nereleri tercih ettikleri gibi mekân içerisindeki davranış biçimleri davranışsal haritalama metoduyla belirlenmeye çalışılmıştır. Öncelikle fakültelere ait kat planları üzerine çeşitli noktalar ve mahal isimleri eklenerek bir

dolaşım ağı krokisi oluşturulmuştur. Daha sonra her kat için gözlemcilerin tüm kata hakim olabileceği şekilde gözlem noktaları belirlenmiştir. Bu metot, gözlemcilerin plan krokileri üzerine işaretlemeler yapma, not alma, yoğunluk durumunda gerektiğinde ses kaydı alma şekillerinde uygulanmıştır. Kullanıcı hareketlerini etkilememek için gözlemler, gözlemci kimliğini açık etmeden oluşturulmuştur. Bu yöntem kapsamında, gözlemlenen kişilerin kimliği çalışma kapsamında etkisiz bir parametre olduğundan kişinin cinsiyeti, yaşı, mesleği gibi kişisel özellikleri göz ardı edilmiştir. Gözlemler bir gün ara verilecek şekilde pazartesi, çarşamba ve cuma günleri olmak üzere 3 ayrı günde yapılmıştır. Günü farklı dilimlerindeki kullanımı görmek açısından ise gün 3 ayrı dilime bölünerek öğleden önce 11:00-12:00, öğle arası 12:00-13:00 ve öğleden sonra 13:00-14:00 olarak gözlemlenmiştir. Atölyeler, derslikler, wc ve koridorlar gözlem mekânları olarak belirlenmiştir (Tablo 5.7).

Tablo 5.7 Davranışsal haritalama tekniği strüktürü

Davranış grup çalışması, bireysel çalışma, oturma, sohbet etme, yeme içme, fotoğraf çekme, çizim yapma, maket yapma, bilgisayarla uğraşma, telefonla konuşma vb.
Gözlemci gözlemci kimliği gizlenerek, okuldaki bir öğrenci gibi davranmıştır
Gözlem Yöntemi plan krokileri üzerine işaretleme, not alma ve ses kaydı yapma şeklinde oluşturulmuştur
Gözlem Süresi Pazartesi, çarşamba ve cuma günleri, öğleden önce 11:00-12:00, öğle arası 12:00-13:00 ve öğleden sonra 13:00-14:00 olmak üzere 3 gün, 3'er saat olacak şekilde ayarlanmıştır
Gözlem Noktaları gözlemciler kör nokta kalmayacak şekilde koridorlara yerleştirilecek, her katta aynı anda gözlem yapılmıştır
Gözlemlenecek Örneklem Grup gözlemlenen kişilerin kimliği çalışma kapsamında etkisiz bir parametre olduğundan kişinin cinsiyeti, yaşı, mesleği gibi kişisel özellikleri göz ardı edilmiştir
Gözlemlenecek Mekânlar koridorlar, derslikler, atölyeler, wc

Yapılan gözlemler sonucunda kapılardan geçen kişi sayısı ve mekânları kullanan kişi sayısı olmak üzere kat içerisindeki dolaşım ağını, hareketliliği ve yoğunluğu gösterecek davranış haritaları oluşturulmuştur. Bunun yanı sıra yapı içerisinde gerçekleştirilen, bireysel ve grup çalışması, oturma, sohbet etme, telefonla konuşma, yeme-içme, bilgisayarla uğraşma, çizim yapma, maket yapma, kitap okuma, fotoğraf çekme gibi etkinliklerin yapıldığı eylemlere yönelik davranış haritaları çıkarılmıştır.

Bu haritalardan hareketle davranışsal frekanslar belirlenmiş, bu frekanslar ‘SPSS’ programı aracılığıyla ‘Space Syntax’ verileri ile ilişkilendirilmiştir.

Davranış haritaları oluşturulurken amaç, mekân analizi metoduyla (Space Syntax) yapılan sayısal analizlerin yanında, mekân analizini kullanıcı deneyimleri bağlamında da gerçekleştirebilmektir. Kullanıcı davranışları mekânın kullanımına yönelik ipuçları barındırmaktadır. Bunlardan hareketle, mekânın hareket ağları, kullanım yoğunlukları, mekânların bağlantısallığı, alan kullanımına bağlı derin ve sığ mekânlar, mekânda algılanabilirlik gibi mekânsal özelliklere ulaşılmaktadır.

Mekân içerisinde esnek kullanımı sağlamak için kullanıcı davranışları göz önünde bulundurulmalıdır. Mekân, kendini tamamlayan kullanıcı davranışları faktörüyle canlılığını sağlayabilmektedir. Aksi durumda tasarımcı tarafından oluşturulmuş sınırlardan ve tanımlanamamış bir boşluktan öteye geçememektedir. Tasarımda esneklik sağlamak için, bu sınırların ve boşlukların kullanıcı davranışlarıyla ilişkilendirilip tariflenmesi gerekmektedir.

6. BULGULAR VE TARTIŞMA

Çalışma kapsamında seçilen güzel sanatlar fakültelerine dair analizler oluşturulmuş ve yorumlanmıştır. Space Syntax analizinden elde edilen bütünleşme, bağlantısallık, derinlik algılanabilirlik değerleri, hem her mekân için ayrı ayrı hem de katlara yönelik genel ortalama frekans belirlenerek çalışmaya aktarılmıştır. ‘Depthmapx’ programından elde edilen veriler doğrultusunda tablolar oluşturulmuş, daha sonra tablolardan elde edilen frekans değerleri SPSS programı aracılığıyla karşılaştırmalı olarak incelenmiş ve bu doğrultuda grafikler oluşturulmuştur. Davranışsal haritalama tekniğiyle elde edilen veriler, eylem haritaları kapı haritaları ve mekânsal dolaşım haritaları şeklinde çalışmaya aktarılmıştır. Öncelikle kişi sayıları belirlenip her gün ve saat için ayrı ayrı frekans ve yüzde tabloları oluşturulmuştur. Daha sonra bu tablolar SPSS programı aracılığıyla grafiklere dönüştürülmüştür. Ayrıca planlar üzerinde dolaşım ağları ve eylem haritaları görsel olarak çalışmaya aktarılmıştır. Anket sonuçları ise, tek tek soru bağlamında SPSS programı aracılığıyla analiz edilerek grafikleri oluşturulmuştur. Bütün bu yöntemler ilk başta kendi içlerinde yorumlanmış daha sonrasında karşılaştırmalı olarak incelenip yöntemler arasındaki ilişkiler belirlenmiştir. Aynı şekilde çalışma kapsamında ele alınan fakülteler öncesinde tek tek, daha sonra hepsi birlikte karşılaştırılmalı olarak analiz edilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda mekâna yönelik gözleme dayalı, kullanıcı odaklı ve sayısal veriler elde edilmiş olup esnek mekân tasarımı ile kurgulanacak olan yeni tasarımlar için altlık oluşturmuştur.

6.1 Mekân Dizim Analizi (Space Syntax) Sonuçları

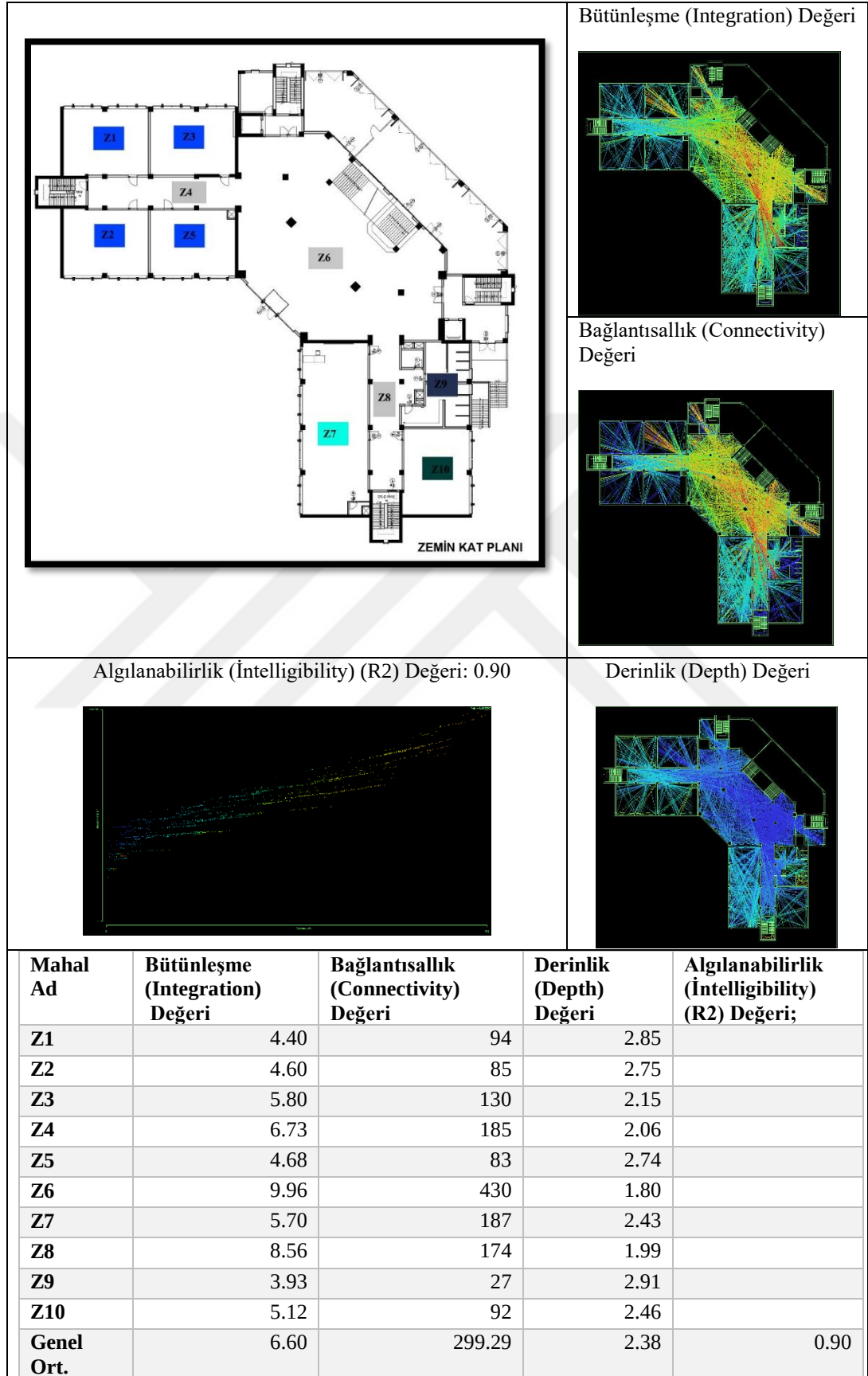
Çalışma kapsamında belirlenen güzel sanatlar fakültelerinde ‘Depthmapx’ programı aracılığıyla mekân dizim analizleri yapılmıştır. Bu analizleri yapmaktaki amaç günümüzde içerisinde eğitim verilen bu fakültelerin kullanım aşamasında mekânların potansiyellerinin belirlemek ve yorumlamaktır. Kullanıcıların mekân içerisindeki hareket alanlarını sayısal verilere dayandırarak inceleyip, mekânsal organizasyonları saptamaktır. Mekânın karmaşık yapısı gereği mekânsal verileri sorgulamak zorlaşmaktadır. Güzel sanatlar fakültelerinin mekânsal verilerinin açık ve net bir şekilde ortaya konması açısından Space Syntax yöntemi önem arz etmektedir. Bu yöntemle çalışma kapsamında seçilen yapılar içerisindeki mekânlar hem ayrı ayrı ele

alınmış hem de birbirleriyle olan ilişkileri değerlendirilmektedir. Depthmapx programıyla belirlenen güzel sanatlar fakültelerinin bütünleşme (integration), bağlantısallık (connectivity), derinlik (depth), algılanabilirlik (intelligibility), (R2) değerleri ölçülmüştür.

6.1.1 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek binaya ait Space Syntax verileri

Çalışma kapsamında atölyeler, derslikler, koridorlar ve wc'ler değerlendirildiği için 4 katlı olan bu yapının zemin ve birinci katı üzerinden analizler yapılmıştır. Zemin kat mahalleri Z1, Z2, Z3 ve Z5 derslik, Z4, Z6, Z8 koridor, Z7 atölye, Z9 wc ve Z10 yardımcı derslik, birinci kat mahalleri ise A1, A3, A8 derslik, A4, A6, A7, A12 yardımcı derslik, A2, A5, A9, A10 koridor, A11 wc olarak isimlendirilmişlerdir. Bu fakülteye ait katların her mekân için ayrı ayrı bütünleşme bağlantısallık ve derinlik değerleri alınarak çalışmaya aktarılmıştır. Ayrıca bu değerlerin genel ortalamaları ve algılanabilirlik değerleri tabloya eklenmiştir. Depthmapx programı yardımıyla renkli aksiyel haritaları oluşturulmuştur (Tablo 6.1 ve 6.2).

Tablo 6.1 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina zemin kat 'Space Syntax' verileri

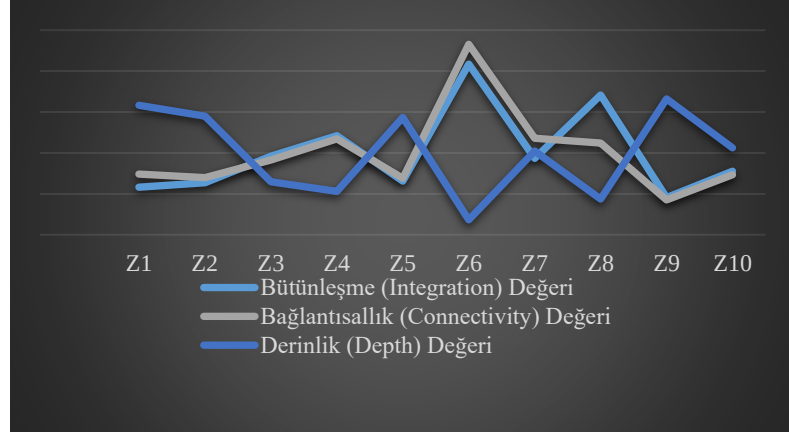

Tabloda görüldüğü üzere zemin kat için,

- Zemin kat için kırmızı ve turuncu renkler Z4, Z6 VE Z8 mahalleri olan koridor bölgelerinde ağırlıklı iken, koyu mavi renkler Z1, Z2 mahalleri olan en köşede kalmış dersliklerde ve Z9 mahali olan wc'lerde görülmektedir. Tablodaki sayısal değerlere bakıldığında ise, en düşük bütünleşme değeri, 3.93 ile Z9 isimli mahal olan wc, en yüksek değer ise 9.96 ile Z6 isimli mahal olan giriş alanına aittir. Zemin kat için genel ortalama bütünleşme değeri 6.60 tır.
- Bağlantısallık değerine bakıldığında renk haritasında en yüksek olan kırmızı ve turuncu Z4, Z6 VE Z8 mahalleri olan koridor bölgelerinde ağırlıklı iken, mavinin tonları Z2, Z5 VE Z9 mahallerinde görülmektedir. Sayısal verilere bakıldığında en yüksek bağlantısallık değerine sahip alan 430 ile Z6 mahalline, en düşük değer 27 ile Z9 mahalline aittir. Zemin kat için genel ortalama bağlantısallık değeri 299.29 dur.
- Derinlik değeri diğer değerlerle ters orantılı olarak değişmektedir. Renk haritasında mavinin koyusuna doğru gidildikçe derinlik artar açık maviye doğru gidildikçe derinlik değeri azalır. En yüksek derinlik değerine sahip mekân 2.91 ile Z9 isimli mekân olan wc, en düşük derinlik değerine sahip mekân 1.80 ile Z6 isimli mekândır. Zemin kat için genel ortalama derinlik değeri 2.38 dir.
- Algılanabilirlik değeri zemin kat için 0,90 olarak ölçülmüştür.

Zemin kat için koridor mahalleri, bütünleşme ve bağlantısallık değerlerinin en yüksek olduğu, derinlik değerinin en düşük olduğu mahallerdir. Bu mahaller yapı içerisinde erişimin en kolay olduğu, yoğunluğun fazla olduğu, kullanıcıların karşılaşma ihtimalinin en yüksek olduğu, sosyal etkileşimin fazla olduğu mekanlardır. Ayrıca bu sonuca göre, yapının zemin katında bulunan Z4, Z6, Z8 isimli koridor alanları diğer mekanlarla güçlü ilişki kuran ve etkileşimi fazla olan mahallerdir. Z1, Z2, Z5 derslik ve Z9 wc mahalleri ise, bütünleşme ve bağlantısallık değerleri düşük derinlik değeri yüksek mekanlardır. Bu sonuca göre bu mekanların sistemden uzaklaştığını, algılanmasının ve erişilebilirliğinin güç olduğunu göstermektedir.

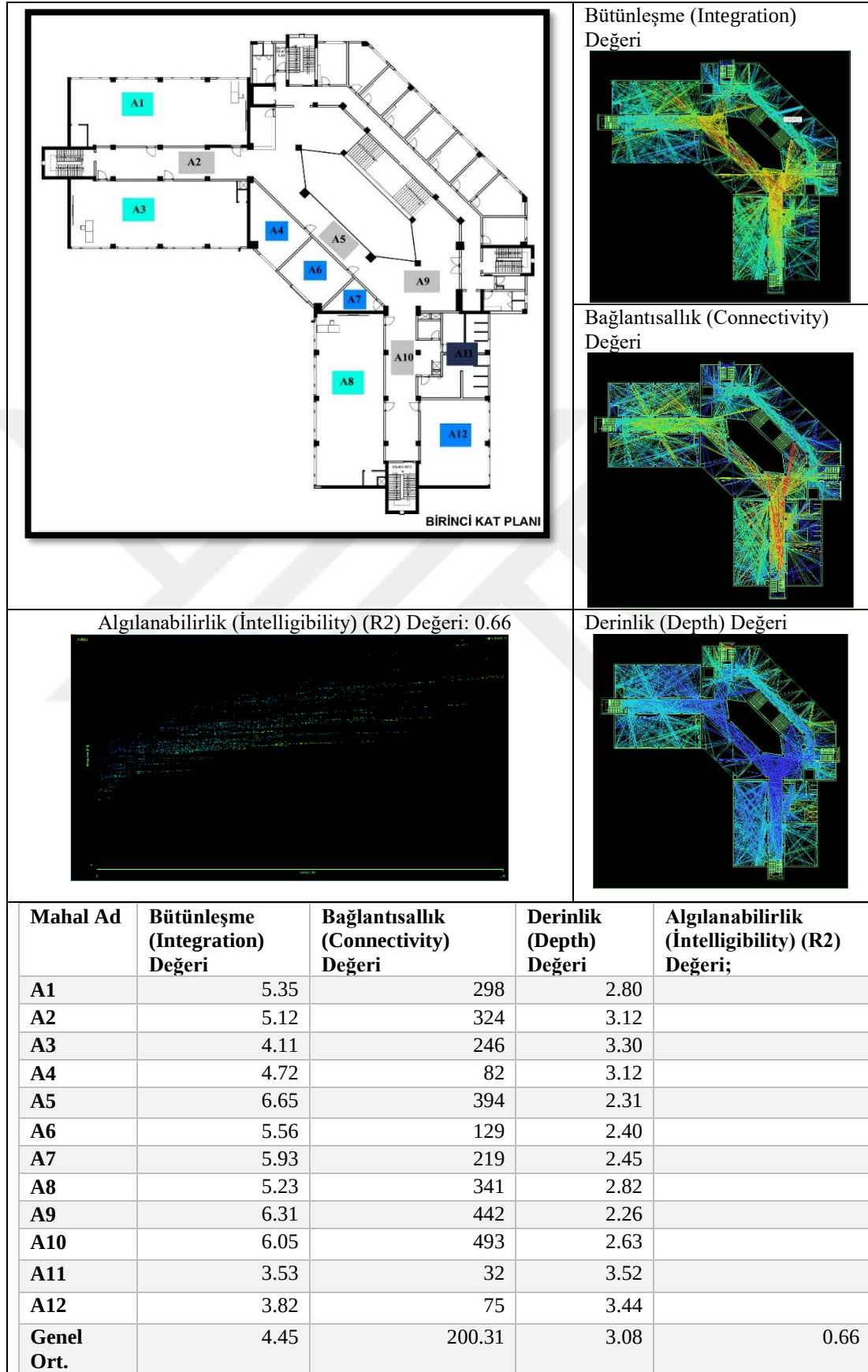
Elde edilen veriler doğrultusunda zemin katta bulunan mekanların bütünleşme, bağlantısallık ve derinlik değerleri üzerinden çizgi grafiği oluşturulmuştur (Şekil 6.1).

Şekil 6.1 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina zemin kat mekân dizim analizi

Çizelgede görüldüğü üzere mekânların bütünleşme ve bağlantısallık değerleri birbiriyle doğru orantılı iken derinlik değeri ters orantılıdır.

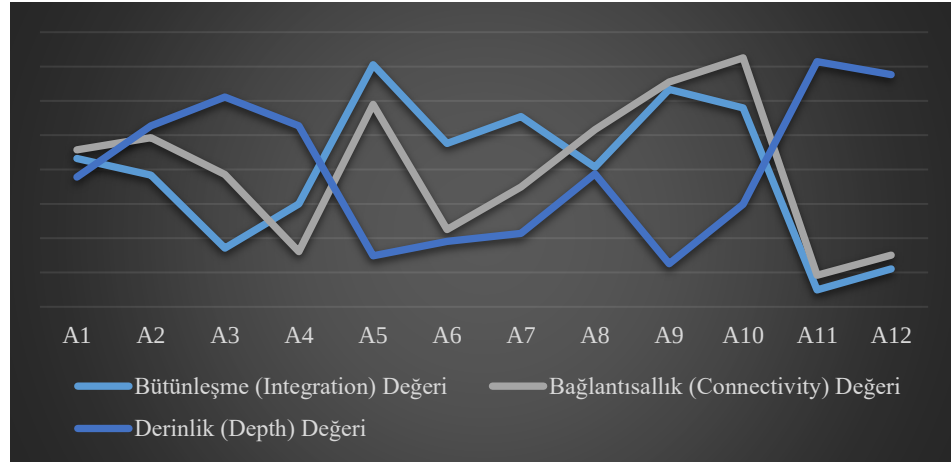
Tablo 6.2 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina birinci kat ‘Space Syntax’ verileri

İnönü üniversitesi ek bina birinci kat için yapılan analizler sonucunda,

- Birinci kat için kırmızı ve turuncu renkler A5, A9 VE A10 mahalleri olan koridor bölgelerinde ağırlıklı iken, koyu mavi renkler A11, A12 mahalleri olan wc ve yardımcı derslikte görülmektedir. Tablodaki sayısal değerlere bakıldığında ise, en düşük bütünleşme değeri, 3.53 ile A11 isimli mahal olan wc, en yüksek değer ise 6.65 ile A5 isimli mahal olan koridor alanına aittir. Birinci kat için genel ortalama bütünleşme değeri 4.45 tir.
- Bağlantısallık değerine bakıldığında renk haritasında en yüksek olan kırmızı ve turuncu A5, A9 VE A10 mahalleri olan koridor bölgelerinde ağırlıklı iken, mavinin tonları A4, A11 VE A12 mahallerinde görülmektedir. Sayısal verilere bakıldığında en yüksek bağlantısallık değerine sahip alan 493 ile A10 mahalline, en düşük değer 32 ile A11 mahalline aittir. Birinci kat için genel ortalama bağlantısallık değeri 200.31 dir.
- Derinlik değeri diğer değerlerle ters orantılı olarak değişmektedir. Renk haritasında mavinin koyusuna doğru gidildikçe derinlik artar açık maviye doğru gidildikçe derinlik değeri azalır. En yüksek derinlik değerine sahip mekân 3.52 ile A11 isimli mekân olan wc, en düşük derinlik değerine sahip mekân 2.26 ile A9 isimli mekândır. Birinci kat için genel ortalama derinlik değeri 3.08 dir.
- Algılanabilirlik değeri birinci kat için 0.66 olarak ölçülmüştür. Birinci katın bütünleşme bağlantısallık değerlerine bakıldığında en yüksek değere sahip alanlar A5, A9, A10 isimli koridor mekanlarıdır. Aynı zamanda derinliği en düşük mekanlardır. Birinci katta bulunan koridor mekanları erişimin yüksek sosyalleşmeye olanak sağlayacak, algılanabilirlikleri fazla olan sistem içerisindeki en bütünleşik mekanlardır. Ayrıca diğer mekanlarla bağlantısı en kuvvetli olan alanlardır. A4 dersliği, A11 wc ve A12 dersliği bütünleşme ve bağlantısallık değeri en düşük olan derinliği ise en yüksek olan mekanlardır. Bu alanlar yapı içerisinde algılanması en güç, ulaşılabilirliği en zor mekanlardır.

Elde edilen veriler doğrultusunda birinci katta bulunan mekanların bütünleşme, bağlantısallık ve derinlik değerleri üzerinden çizgi grafiği oluşturulmuştur (Şekil 6.2)

Şekil 6.2 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina birinci kat mekân dizim analizi

Çizelgede görüldüğü üzere mekânların bütünleşme ve bağlantısallık değerleri birbiriyle doğru orantılı iken derinlik değeri ters orantılıdır.

İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina içerisinde analiz edilen iki ayrı kat planından alınan değerler karşılaştırılmıştır (Tablo 6.3.).

Tablo 6.3 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina ‘Space Syntax’ verileri

	Bütünleşme (Integration) Değeri	Bağlantısallık (Connectivity) Değeri	Derinlik (Depth) Değeri	Algılanabilirlik (İntelligibility) (R2) Değeri;
Zemin kat	6.60	299.29	2.38	0.90
Birinci kat	4.45	200.31	3.08	0.66

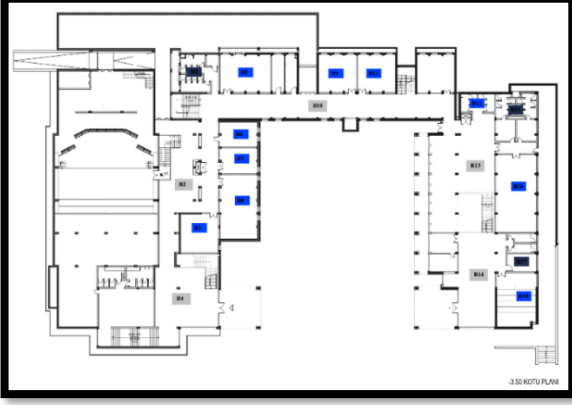
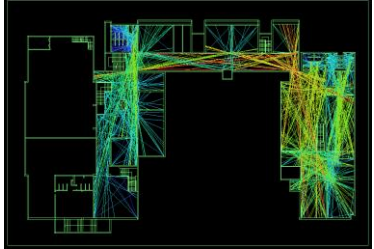
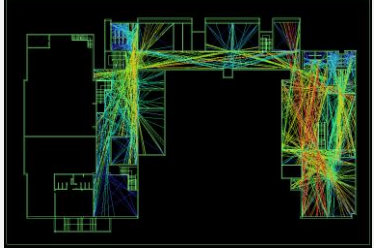
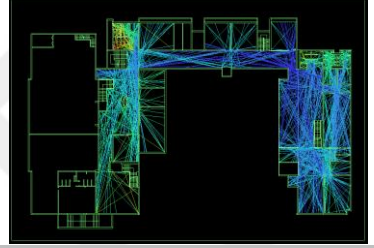
Zemin kat ile birinci kat planları şeması açısından aynıdır. Ancak zemin katta geniş bir giriş holü bulunmaktadır. Birinci katta ise galeri boşluğu bulunmaktadır. Derslikler birleştirilerek büyütülmüştür. 3 tane fazla derslik eklenmiştir. Bu farklılıklardan dolayı katların Depthmapx değerleri birbirinden ayrıdır. Zemin kat bütünleşme ve bağlantısallık değerleri birinci kata oranla daha yüksek, derinlik değeri daha düşüktür. Algılanabilirlik değeri zemin katta daha yüksek ve 1’e daha yakındır. Bu durumda birinci katın mekânsal organizasyonunun birinci kata oranla daha iyi kurgulandığı belirlenmiştir. Bu sonuca göre zemin katta kullanıcıların yapıya hakimiyeti, mekânsal okunabilirlik, ulaşılabilirlik, sosyal etkileşim düzeyi, mekanlar arasındaki bağlantı kurma durumlarının birinci kata oranla daha iyi olduğu görülmektedir. Bunlardan hareketle, koridor, giriş holü gibi sirkülasyon alanlarının geniş olması plan içerisinde

orantılı olarak dağılması ve merkezi alanda olması dersliklerin bu sirkülasyon alanlarının çevresinde konumlandırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

6.1.2 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana binaya ait Space Syntax verileri

4 kattan oluşan bu yapıda bodrum kat ve birinci kat üzerinden çalışmalar yapılmıştır. B1, B15, B17 wc, B2, B4, B10, B13, B14 koridor, B3, B5, B6, B7, B8, B9, B11, B12, B15, B16, B17, B18 derslik, birinci kat mahalleri ise B1, B17 wc, B2, B5, B14, B16 koridor, B3, B4, B6, B7, B8, B9, B10, B11, B12, B13, B15, B18, B19, B20, B21 derslik mahalleri olarak adlandırılıp çalışmaya eklenmiştir. Birinci kat mahalleri ise, A1, A17 wc, A2, 5, 14, A16 koridor, A3, A4, A6, A7, A8, A9, A10, A11, A12, A13, A15, A18, A19, A20, A21 derslik ve atölyeler olarak isimlendirilmiştir. Bu mahallerin Space Syntax verileri belirlenen mahaller üzerinden ve iki katın ayrı ayrı ortalaması ‘Depthmapx’ programı aracılığıyla hesaplanmıştır. Sayısal olarak elde edilen veriler ve katların renk haritaları tabloya eklenmiştir (Tablo 6.4, Tablo 6.5).

Tablo 6.4 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina bodrum kat ‘Space Syntax’ verileri

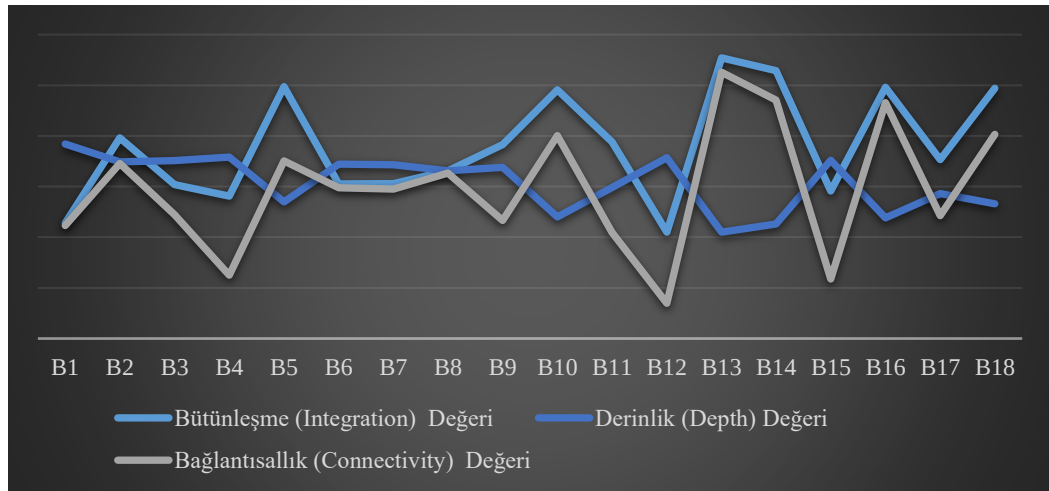
		Bütünleşme (Integration) Değeri		
				
		Bağlantısallık (Connectivity) Değeri		
				
Algılanabilirlik (İntelligibility) (R2) Değeri:0.71		Derinlik (Depth) Değeri		
				
Mahal Ad	Bütünleşme (Integration) Değeri	Bağlantısallık (Connectivity) Değeri	Derinlik (Depth) Değeri	Algılanabilirlik (İntelligibility) (R2) Değeri;
B1	2.28	93	3.84	
B2	3.96	144	3.49	
B3	3.04	102	3.51	
B4	2.81	52	3.58	
B5	4.97	146	2.70	
B6	3.05	124	3.44	
B7	3.06	123	3.43	
B8	3.31	136	3.31	
B9	3.83	97	3.38	
B10	4.91	167	2.40	
B11	3.88	87	2.98	
B12	2.10	29	3.57	
B13	5.54	219	2.10	
B14	5.29	196	2.26	
B15	2.91	49	3.52	
B16	4.96	194	2.38	
B17	3.53	101	2.86	
B18	4.94	168	2.66	
Genel ort.	3.91	119.50	3.04	0.71

İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina bodrum kat için yapılan Space Syntax analizlerine göre,

- bütünleşme değeri en yüksek mekân B13 isimli koridor, en düşük ise B12 isimli wc mekânıdır.
- bağlantısallık değeri en yüksek mekân B13, en düşük değer ise B12dir.
- derinlik değerine bakıldığında, bağlantısallık ve bütünleşme değeriyle ters orantılı olduğundan en derin mekân B1 olan wc iken, en sık mekân B13 koridor alanı olarak belirlenmiştir. Genel olarak koridor mekânlarının değerleri yüksek iken wc mekânlarının değerleri düşük olduğu sonucuna varılmıştır.
- algılanabilirlik değeri ise 0.71 olarak ölçülmüştür.

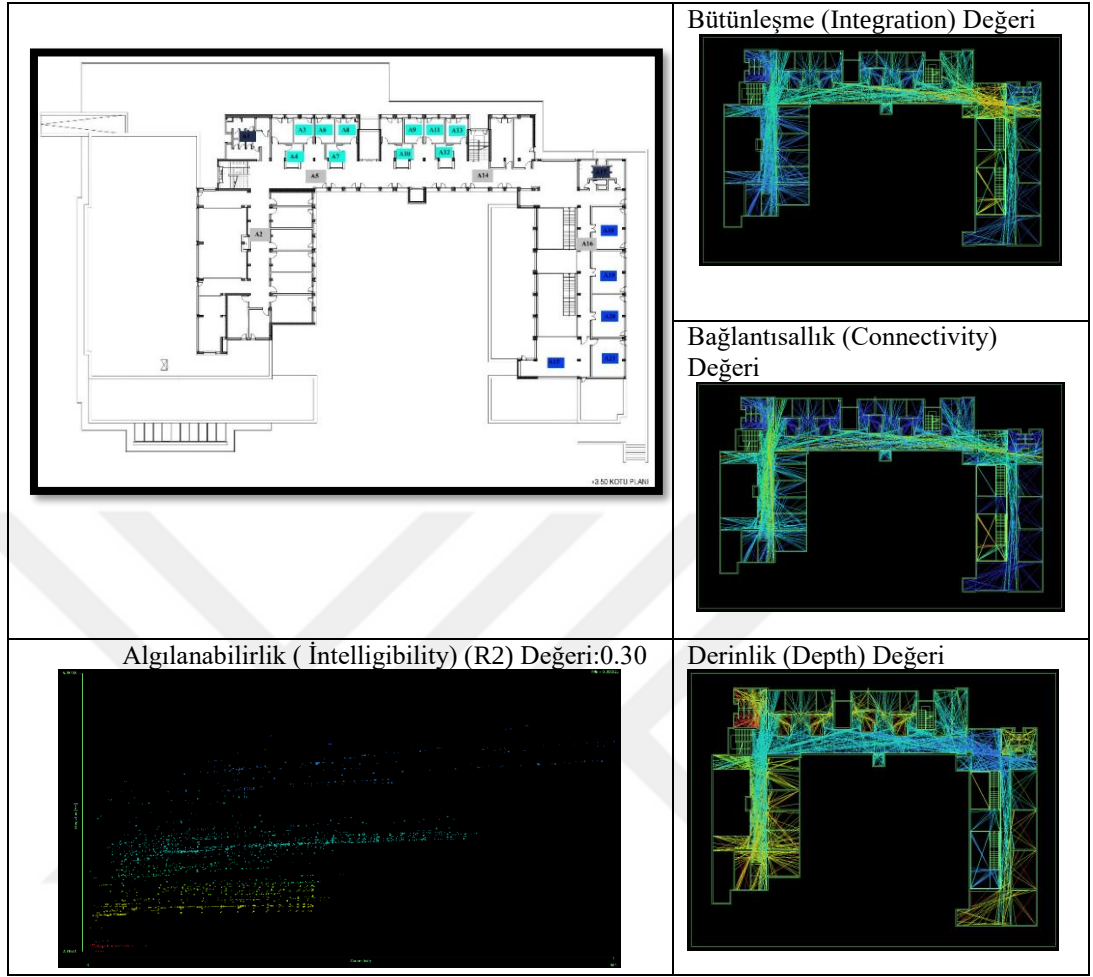
Bodrum katın Space Syntax verilerine göre, bütünleşme ve bağlantısallık değerleri en yüksek derinlik değeri en düşük mekanlar olan koridorlar bu kattaki etkileşimi en yüksek, erişilebilirliği fazla, diğer mekanlarla güçlü ilişkiler kurabilen, karşılaşma ihtimali en yüksek ve en yoğun olan mekanlardır. En düşük değerlere sahip mekan olan wc'ler ise koridor mekanlarının tam tersi olarak, sistemden en kopuk olan, diğer mekanlarla bağlantısı zayıf olan, ulaşılabilirliği az olan alanlardır.

Elde edilen veriler doğrultusunda bodrum katta bulunan mekanların bütünleşme, bağlantısallık ve derinlik değerleri üzerinden çizgi grafiği oluşturulmuştur (Şekil 6.3).

Şekil 6.3 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina bodrum kat mekan dizim analizi

Tablo 6.5 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina birinci kat ‘Space Syntax’ verileri

Tablo 6.5 (Devam)

Mahal Ad	Bütünleşme (Integration) Değeri	Bağlantısallık (Connectivity) Değeri	Derinlik (Depth) Değeri	Algılanabilirlik (İntelligibility) (R2) Değeri;
A1	2.60	104	3.75	
A2	3.41	276	3.48	
A3	2.60	68	3.84	
A4	2.34	43	4.45	
A5	3.38	128	3.67	
A6	3.10	56	3.90	
A7	2.24	24	4.71	
A8	2.60	62	4.00	
A9	2.73	97	3.76	
A10	2.07	35	4.62	
A11	3.28	98	3.74	
A12	2.21	22	4.92	
A13	2.54	59	3.86	
A14	3.75	291	2.83	
A15	2.11	39	4.44	
A16	3.39	172	3.52	
A17	2.10	36	4.63	
A18	3.18	42	3.88	
A19	2.49	48	4.34	
A20	2.35	35	4.42	
A21	2.32	34	4.46	
Genel ort.	3.39	181.43	3.80	0.30

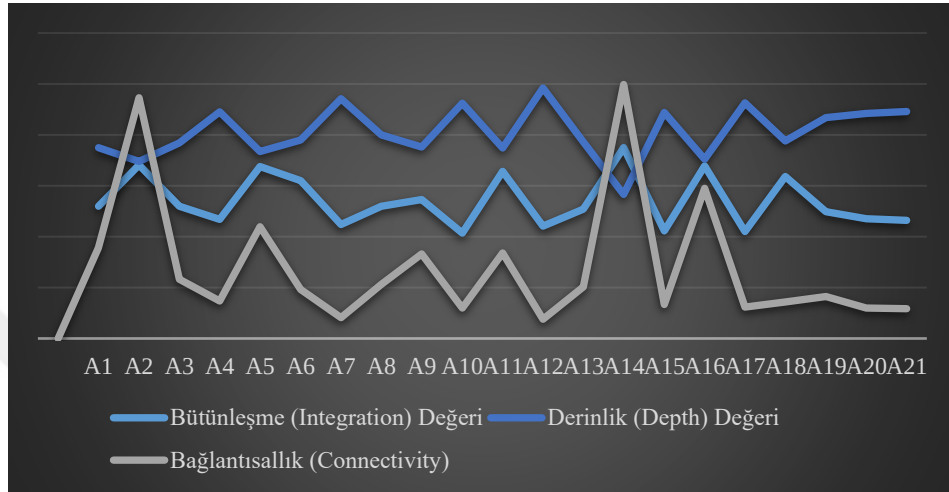
Birinci kat Deptmapx programı aracılığıyla elde edilen verilerine bakıldığında,

- Bütünleşme değeri en yüksek mekân 3.75 olan A14 isimli koridor iken en düşük değere sahip olan 2.07 ile A10 isimli atölye mahalidir.
- Bağlantısallık değeri en yüksek olan mahal 291 ile A14 mekânı iken en düşük değere sahip A12 mekânı olarak belirlenmiştir.
- Derinlik değeri en yüksek mekân, 4. 92 olan A12 iken, en düşük yani en sığ mekân ise, A14 tür.
- Bu kat için algılanabilirlik değeri ise, 0.30 dur.

Birinci katın Space Syntax analizlerine göre bağlantısallık ve bütünleşme değeri en yüksek derinlik değeri en düşük mekân koridor iken, en düşük bütünleşme ve bağlantısallık en yüksek derinlik değerine sahip mekanlar ise wc ve A10 isimli atölyedir. Koridor mekanları bu kat için, erişilebilirliğin en fazla olduğu, yoğun kullanıma sahip, sosyal etkileşimin yüksek olduğu mekanlar iken, wc mekanları diğer

mekanlarla etkileşimi az olan, az yoğun kullanıma sahip, ulaşılabilirliğin az olduğu, ilk bakışta algılanması güç bir konumda olan mekanlardır.

Bu veriler doğrultusunda zemin kat için bütünleşme, bağlantısallık ve derinlik için çizgi grafiği oluşturulmuştur (Şekil 6.4).

Şekil 6.4 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina birinci kat mekân dizim analizi

İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi yapısında, bodrum kat ve birinci kat üzerinden yapılan analizler sonucunda iki kat için elde edilen veriler tabloya aktarılmıştır (Tablo 6.6).

Tablo 6.6 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina Space Syntax verileri

	Bütünleşme (Integration) Değeri	Bağlantısallık (Connectivity) Değeri	Derinlik (Depth) Değeri	Algılanabilirlik (İntelligibility) (R2) Değeri;
Bodrum kat	3.91	119.50	3.04	0.71
Birinci kat	3.39	181.43	3.80	0.30

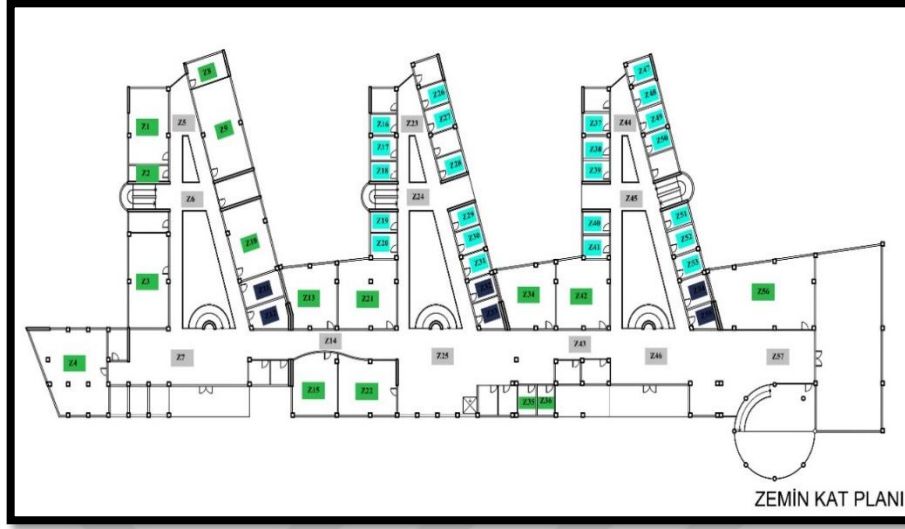
Yapının bodrum ve birinci katının planı aynı olmasına karşın birinci katta merdiven alanları ve galeri boşlukları söz konusu olmaktadır. Bunun yanında bodrum katta hacimce büyük olan birimler birinci katta bölünerek daha küçük mekânlara dönüştürülmüştür. Bu durum katların Space Syntax veri analizlerini etkilemiştir. Bodrum katın bütünleşme ve algılanabilirlik değeri daha yüksekken birinci katın bağlantısallık ve derinlik değeri daha yüksektir. Bu sonuca göre , sosyalleşmenin en yüksek olduğu, algılanması kolay, yoğunluğun fazla, sisteme en entegre olan daha

bütünleşik yapıda olan bodrum kat iken , erişilebilirliği en yüksek, mekanlar arası bağlantıların en güçlü olduğu kat birinci kat olarak belirlenmiştir.

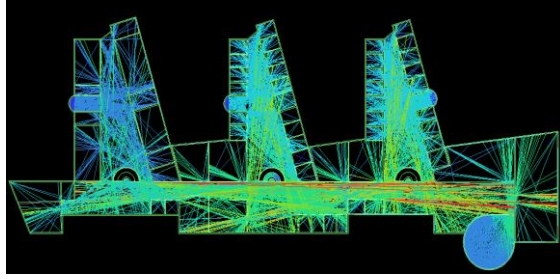
6.1.3 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi C Blok'a yönelik Space Syntax verileri

Çalışma kapsamında belirlenen bu yapı 4 kattan oluşup içerisinde derslikler, atölyeler, wc ve koridorların yer aldığı zemin ve birinci kat üzerinden analizler yapılmıştır. Zemin kat için mahaller, Z11, Z12, Z32, Z33, Z54, Z55 wc, Z5, Z6, Z7, Z14, Z23, Z24, Z25, Z44, Z45, Z46, Z57 koridor, Z1, Z2, Z3, Z4, Z8, Z9, Z10, Z13, Z15, Z16, Z17, Z18, Z19, Z20, Z21, Z22, Z26, Z27, Z28, Z29, Z30, Z31, Z34, Z35, Z36, Z37, Z38, Z39, Z40, Z41, Z42, Z43, Z47, Z48, Z49, Z50, Z51, Z52, Z53, Z56 derslik ve atölyeler olarak adlandırılmıştır. Birinci kat mahalleri, A9, A10, A26, A27, A37, A38 wc, A4, A5, A6, A12, A20, A21, A22, A29, A34, A35, A36, A40 koridor, A1, A2, A3, A7, A8, A11, A13, A14, A15, A16, A17, A18, A19, A23, A24, A25, A28, A30, A31, A32, A33, A39 derslik olarak belirlenmiştir. DepthmapX programından elde edilen veriler çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.7, Tablo 6.8).

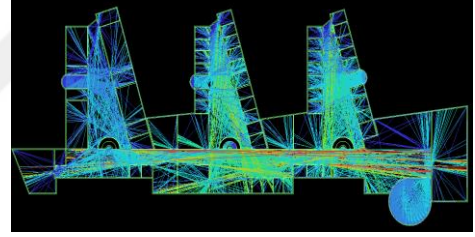
Tablo 6.7 İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok zemin kat 'Space Syntax' verileri

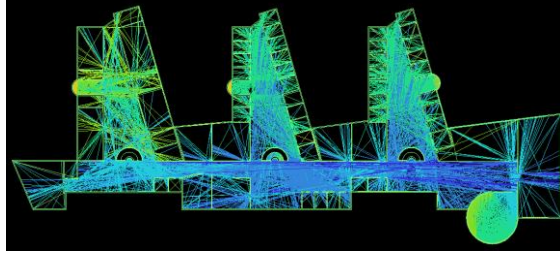
Bütünleşme (Integration) Değeri

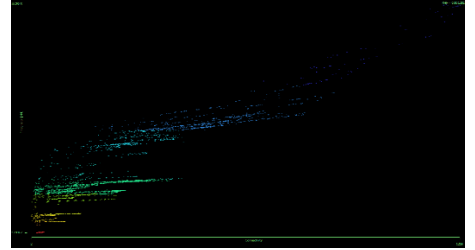
Bağlantısallık (Connectivity) Değeri

Derinlik (Depth) Değeri

Algılanabilirlik (İntelligibility) (R2)
Değeri:0.80

Tablo 6.7 (Devam)

Mahal Ad	Bütünleşme (Integration) Değeri	Bağlantısallık (Connectivity) Değeri	Derinlik (Depth) Değeri	Algılanabilirlik (İntelligibility) R2) Değeri;
Z1	3.83	207	3.41	
Z2	3.75	137	3.44	
Z3	3.82	220	3.41	
Z4	4.91	522	2.59	
Z5	5.98	393	3.40	
Z6	5.77	365	2.52	
Z7	7.60	977	2.50	
Z8	3.71	207	3.49	
Z9	3.87	236	3.42	
Z10	5.72	260	3.40	
Z11	3.77	140	3.45	
Z12	3.78	150	3.41	
Z13	6.25	335	2.40	
Z14	9.64	1098	2.09	
Z15	5.84	944	2.53	
Z16	4.32	327	3.19	
Z17	4.31	305	3.21	
Z18	4.33	308	3.18	
Z19	4.32	251	3.15	
Z20	4.35	258	3.14	
Z21	6.42	446	2.44	
Z22	6.85	520	2.30	
Z23	4.33	339	3.20	
Z24	4.83	502	2.91	
Z25	9.23	970	2.10	
Z26	4.18	214	3.20	
Z27	4.35	241	3.15	
Z28	4.35	280	3.14	
Z29	4.12	238	3.20	
Z30	4.20	275	3.10	
Z31	4.33	232	3.13	
Z32	3.12	105	4.19	
Z33	4.84	119	2.41	
Z34	5.66	304	2.50	
Z35	5.74	313	2.49	
Z36	6.41	449	2.40	
Z37	4.14	309	3.23	
Z38	4.15	306	3.24	
Z39	4.32	320	3.18	
Z40	4.77	349	3.13	
Z41	4.29	314	3.17	
Z42	6.15	295	2.50	
Z43	10.90	1016	2.13	
Z44	4.46	340	3.18	

Tablo 6.7 (Devam)

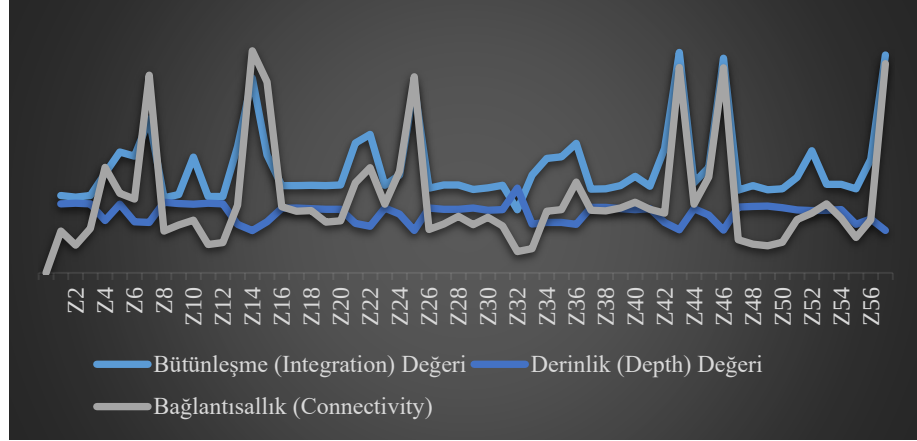
Z45	5.21	474	2.86	
Z46	10.61	1014	2.12	
Z47	4.09	164	3.26	
Z48	4.31	142	3.28	
Z49	4.11	134	3.30	
Z50	4.15	151	3.22	
Z51	4.73	263	3.11	
Z52	6.04	296	3.08	
Z53	4.38	341	3.10	
Z54	4.37	270	3.12	
Z55	4.15	175	2.40	
Z56	5.61	262	2.67	
Z57	10.77	1034	2.10	
Genel ort.	4.85	269.44	2.38	0.80

İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blokta mekânın sayısal verilerini elde etmek için yapılan Space Syntax analizleri sonucunda yapının zemin katı için belirlenen mahaller üzerinden elde edilen verilere göre,

- bütünlüşme değeri en yüksek olan mahal Z43 koridor iken, en düşük alan ise Z8 derslik olduğu görülmüştür.
- bağlantısallık değeri en yüksek alan Z14 koridor, en düşük mekan ise, Z32 wc dir.
- en derin mekan 4.19 ile Z32 isimli wc, en sığ mekan ise 2.09 değerli Z14 koridor mahalidir.
- algılanabilirlik değeri zemin kat için 0.80 olarak ölçülmüştür.

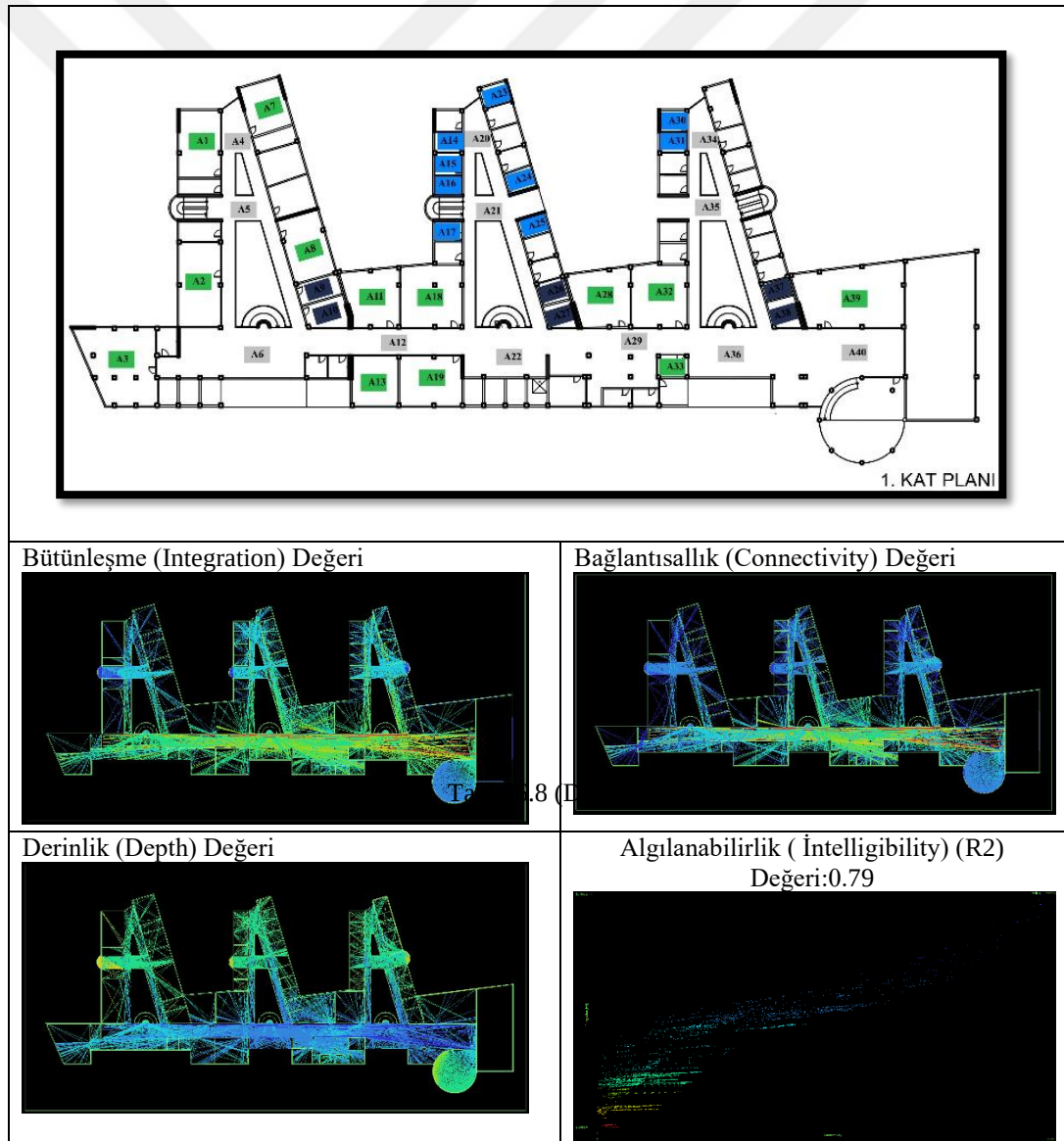
Bütünlüşme ve bağlantısallık değerleri bu kat için en yüksek olan mekanlar koridorlar, derinliği en az olan mekanlardır. Koridorlar sistem içerisinde en bütünlüşik, diğer mahallerle en güçlü ilişkide olan, bir mahalden diğerine geçiş sağlama oranının en yüksek olduğu, mekânsal okunabilirliği en yüksek mahallerdir. Wc'ler ise bütünlüşme ve bağlantısallık değerinin en yüksek olduğu derinlik değerinin en yüksek olduğu mekanlardır. Bu mekanlar ise tam tersi sistemden en kopuk, en uzak, erişilmesi en güç mekanlardır.

Çalışma kapsamında belirlenen bu yapı için Space Syntax yöntemiyle yapılan ölçümler doğrultusunda değerlere yönelik çizelge oluşturulmuştur (Şekil. 6.5).

Şekil 6.5 İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok zemin kat mekân dizim analizi

Tablo 6.8 İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok birinci kat 'Space Syntax' verileri

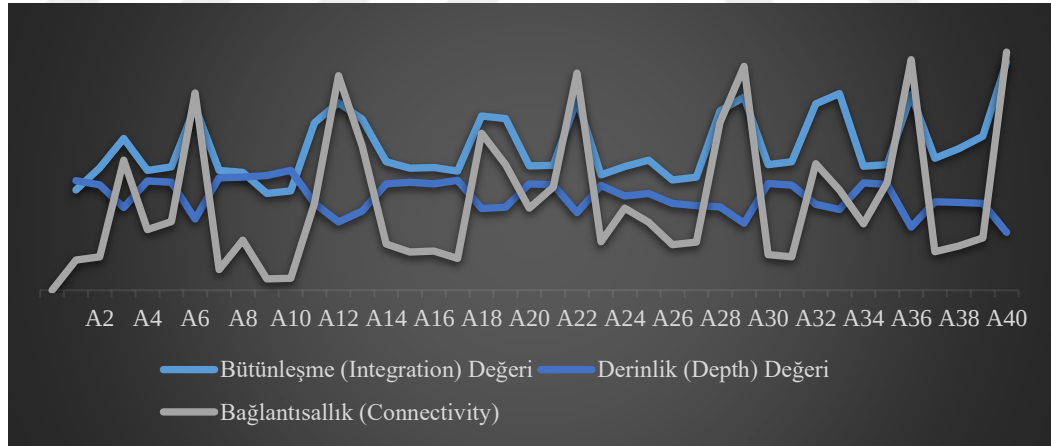
Mahal Ad	Bütünleşme (Integration) Değeri	Bağlantısallık (Connectivity) Değeri		Derinlik (Depth) Değeri	Algılanabilirlik (İntelligibility) (R2) Değeri;
A1	3.12	82		3.41	
A2	3.81	91		3.28	
A3	4.72	354		2.57	
A4	3.73	165		3.40	
A5	3.84	187		3.36	
A6	5.71	537		2.21	
A7	3.73	56		3.50	
A8	3.67	136		3.52	
A9	3.01	31		3.57	
A10	3.09	33		3.73	
A11	5.21	236		2.70	
A12	5.84	584		2.12	
A13	5.32	392		2.46	
A14	4.00	126		3.31	
A15	3.80	104		3.36	
A16	3.82	107		3.31	
A17	3.71	87		3.42	
A18	5.42	427		2.54	
A19	5.34	342		2.58	
A20	3.87	223		3.31	
A21	3.89	281		3.28	
A22	5.93	591		2.41	
A23	3.59	132		3.26	
A24	3.85	223		2.93	
A25	4.05	185		3.01	
A26	3.43	124		2.70	
A27	3.52	131		2.63	
A28	5.58	457		2.59	
A29	6.01	609		2.08	
A30	3.91	97		3.32	
A31	4.00	91		3.27	
A32	5.80	344		2.67	
A33	6.12	273		2.51	
A34	3.86	181		3.34	
A35	3.91	293		3.29	
A36	6.09	627		1.97	
A37	4.11	105		2.75	
A38	4.40	121		2.73	
A39	4.79	142		2.70	
A40	7.10	648		1.80	
Genel ort.	4.51	222.20		3.22	0.79

İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok birinci kat için yapılan Depthmapx analizleri sonucunda,

- bütünleşme değeri en yüksek alan 7.10 ile A40 koridor mekanı iken, en düşük değerli mekan 3.01 değerli A9 wc mekanıdır.
- bağlantısallık değeri en yüksek A40 koridor alanı, en düşük ise A9 wc mekanıdır.
- derinlik değerine bakıldığında ise en derin mekan A9 wc alanı iken, en sık A40 koridor olarak belirlenmiştir.
- algılanabilirlik değeri ise 0.79 olarak belirlenmiştir.
-

Birinci kat içinde durum benzerdir. Koridor mekanları diğer mekanlara oranla algılanabilirlikleri, erişilebilirliği ve sisteme entegrasyonu en yüksek mekanlar iken, wc mahalleri, ulaşılması en zor, karşılaşma ihtimali en düşük, okunabilirliği en düşük mekanlardır.

Bu değerler doğrultusunda birinci kat için de çizgi grafiği oluşturulmuştur (Şekil 6.6).

Şekil 6.6 İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok birinci kat mekan dizim analizi

Bu doğrultusunda fakültenin zemin ve birinci katına ait bütünleşme, bağlantısallık, derinlik ve algılanabilirlik değerleri karşılaştırılmıştır (Tablo 6.9).

Tablo 6.9 İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok Space Syntax verileri

	Bütünleşme (Integration) Değeri	Bağlantısallık (Connectivity) Değeri	Derinlik (Depth) Değeri	Algılanabilirlik (İntelligibility) (R2) Değeri;
Zemin kat	4.85	269.44	2.38	0.80
Birinci kat	4.51	222.20	3.22	0.79

Zemin kat ve birinci kat plan şemaları ve mekânların ebatları hemen hemen birbirinin aynısıdır. Birinci katta farklı galeri boşlukları bulunmaktadır. Zemin katın bütünleşme bağlantısallık ve algılanabilirlik değerleri daha yüksekken, birinci katın derinlik değeri daha yüksek olduğu saptanmıştır. Zemin katta kullanıcılar için hakimiyetin daha güçlü olduğu, ulaşılabilirliğin rahat olduğu, sistemin daha bütünleşik olduğu, mekânsal ilişkilerin daha iyi kurgulandığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak katların mekânsal boyutları ve yerleşimleri hemen hemen aynı olduğundan Space Syntax değerlerinin de birbirine yakın olduğu görülmüştür.

6.1.4 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesine yönelik Space Syntax verileri

Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesinde zemin ve birinci katlarda bulunan mahallere yönelik Space Syntax analizleri yapılmıştır. Zemin katta analiz edilmek üzere Z1, Z2, Z3, Z4 derslikleri, Z5, Z6, Z8, Z9 koridor alanı, Z7 wc alanı seçilmiştir. Birinci katta ise, A1, A3, A4, A5, A9 derslikler, A2, A6, A8 koridor, A7 wc olarak belirlenmiştir. DepthmapX programı aracılığıyla bu mekânların bütünleşme, bağlantısallık, derinlik ve algılanabilirlik değerleri saptanmıştır (Tablo 6.10, Tablo 6.11).

Tablo 6.10 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi zemin kat ‘Space Syntax’ verileri

Bağlantısallık (Connectivity)
Değeri

Algılanabilirlik (İntelligibility) (R2) Değeri: 0.93

Derinlik (Depth) Değeri

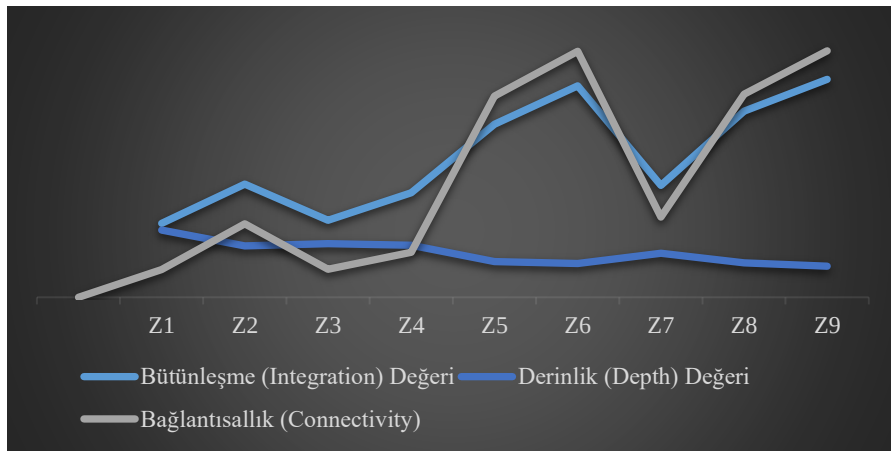
Mahal Ad	Bütünleşme (Integration) Değeri	Bağlantısallık (Connectivity) Değeri	Derinlik (Depth) Değeri	Algılanabilirlik (İntelligibility) (R2) Değeri;
Z1	3.40	74	3.09	
Z2	5.20	197	2.37	
Z3	3.54	75	2.46	
Z4	4.80	121	2.40	
Z5	7.95	540	1.64	
Z6	9.72	660	1.55	
Z7	5.15	215	2.03	
Z8	8.56	545	1.59	
Z9	10.02	661	1.43	
Genel ort.	7.44	302.00	2.21	0.93

Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi zemin kata yönelik verilere bakıldığında,

- bütünleşme değeri en yüksek mekan Z9 giriş alanı iken, en düşük Z1 yani derslik mekanıdır.
- bağlantısallık değerine bakıldığında en yüksek değer Z9 giriş alanı, en düşük değer ise Z1 dersliğidir.
- zemin kat içerisinde bulunan en derin mekân 3.09 ile Z1 dersliği iken, en sığ yani derinliği en az olan alan 1.43 ile Z9 isimli giriş alanıdır.

Bütünleşme ve bağlantısallık değeri en yüksek derinlik değeri en düşük olan mekan Z9 giriş alanıdır. Bu alan sistem içerisinde diğer mekanlarla en güçlü ilişki kuran, anlaşılabilirliği fazla, rahat ulaşılabilen, sisteme entegre olan, sosyalleşme durumunun en iyi sağlandığı mekandır. Z1 dersliği ise, tam tersi olarak sistemden kopuk, erişilebilirliği az, algılanması güç, kullanıcıların karşılaşma ihtimali en az olan mekandır.

Elde edilen veriler doğrultusunda Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesinin bütünleşme, bağlantısallık ve derinlik değerlerinin mekanlara göre değerleri çizgi grafiği şeklinde çalışmaya aktarılmıştır (Şekil 6.7).

Şekil 6.7 Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi zemin kat mekân dizim analizi

Tablo 6.11 Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi birinci kat ‘Space Syntax’ verileri

Bağlantısallık (Connectivity) Değeri

Algılanabilirlik (İntelligibility) (R2) Değeri:0.77

Derinlik (Depth) Değeri

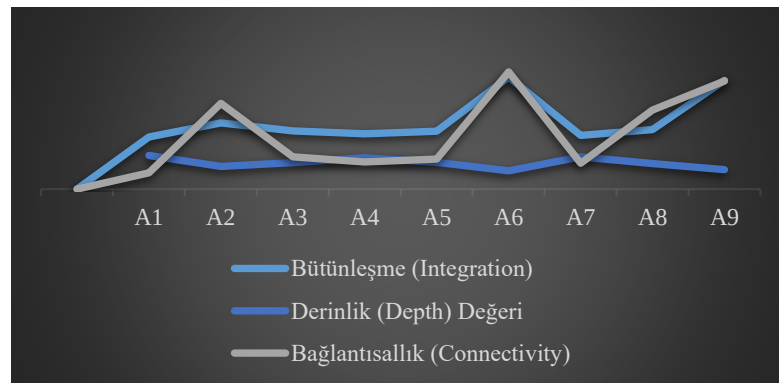
Mahal Ad	Bütünleşme (Integration) Değeri	Bağlantısallık (Connectivity) Değeri	Derinlik (Depth) Değeri	Algılanabilirlik (İntelligibility) (R2) Değeri;
A1	5.12	161	3.31	
A2	6.52	842	2.23	
A3	5.73	318	2.61	
A4	5.44	267	3.08	
A5	5.70	294	2.63	
A6	11.02	1153	1.80	
A7	5.28	255	3.17	
A8	5.84	778	2.53	
A9	10.71	1065	1.92	
Genel ort.	6.86	479.78	2.46	0.77

Birinci kat verilerine bakıldığında ise,

- bütünleşme değeri en yüksek olan alan 11.02 değeri ile A6 yani koridor alanı iken, en düşük değer 5.12 ile A1 alanı olan dersliktir.
- bağlantısallık değerinde en yüksek değere sahip mekan 1153 ile A6, en düşük ise 161 ile A1 dersliğidir.
- derinlik değeri değeri en yüksek olan alan 3.31 ile A1, en düşük mekan ise 1.80 ile A6'dır.
- birinci katın Depthmapx verilerine göre algılanabilirlik değeri 0.77 olarak belirlenmiştir.

Birinci katta ise koridor alanının diğer mekanlara oranla kuvvetli ilişki kuran, sisteme entegre, mekanlar arası geçişi sağlayan, erişilebilirliği yüksek, kullanıcıların hakimiyet kurmada zorlanmadığı mekandır. A1 dersliği ise, bütünleşme ve bağlantısallık değeri en düşük, derinlik değeri en yüksek mahaldir. Bu sonuca göre, A1 dersliğinin, sistemden en ayrıışık, ulaşılması ve algılanması en zor, kullanıcıların karşılaşma ihtimalinin az olduğu, diğer mekanlarla etkileşim kuramayan bir mekân olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu değerler doğrultusunda çalışma kapsamında belirlenen bu fakültenin Space Syntax verileri çizgi grafiğine dönüştürülmüştür (Şekil 6.8).

Şekil 6.8 Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi birinci kat mekân dizim analizi

Katların ayrı ayrı Space Syntax değerleri ele alındıktan sonra, zemin kat ve birinci katın bütünleşme, bağlantısallık, derinlik ve algılanabilirlik değerleri karşılaştırmalı olarak çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.12).

Tablo 6.12 Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi Space Syntax verileri

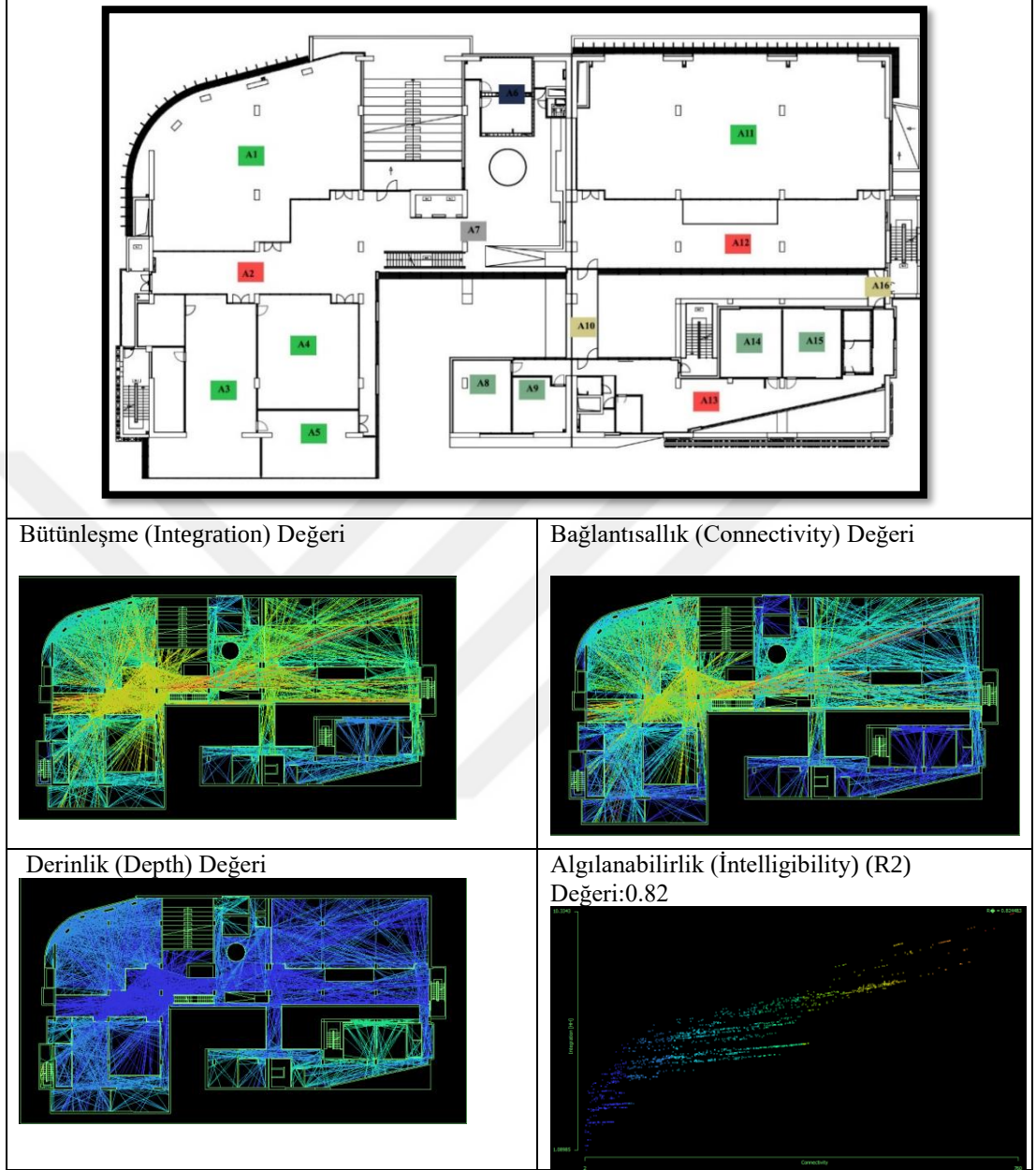
	Bütünleşme (Integration) Değeri	Bağlantısallık (Connectivity) Değeri	Derinlik (Depth) Değeri	Algılanabilirlik (Intelligibility) (R2) Değeri;
Zemin kat	7.44	302.00	2.21	0.93
Birinci kat	6.86	479.78	2.46	0.77

Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesinde analiz edilen iki kat planı olan zemin kat ve birinci kat hemen hemen benzer mekân organizasyonuna sahiptir. Zemin katta giriş alanı bulunmaktadır. Birinci katta bazı birimler bölünerek ve yeni derslikler eklenerek mekân sayısı arttırılmıştır. Bu farkların dışında planlama aynı şekildedir. Katlardaki farklılıktan kaynaklı Space Syntax verilerinde değişiklik görülmektedir. Bütünleşme ve algılanabilirlik değerleri zemin katta daha yüksek olmasına karşın, bağlantısallık ve derinlik değerleri birinci katta daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç doğrultusunda, zemin kat mahallerinin birinci kata oranla daha bütünleşik sisteme sahip, sosyalleşmeye elverişli, mekânsal algılanabilirliği yüksek özellikte olduğu saptanmıştır. Buna karşılık birinci katın zemin kata göre mekanlar arası ilişkilerin daha güçlü kurgulandığı, erişilebilirliğin daha iyi olduğu sonucuna varılmıştır.

6.1.5 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesine ait Space Syntax verileri

Fakülte yapısında, iki ve üçüncü katlarda analizler çalışmaları yapılmıştır. Derslik ve atölyelerin yoğun olarak görüldüğü bu katlarda çalışma yapılacak mahaller isimlendirilmiştir. İkinci kattaki mahaller, A1, A3, A4, A5, A11 atölyeler, A7 koridor, A2, A12 ve A13 proje sunum ve açık derslik alanları, A6 wc'ler, A10 ve A16 köprü, A8, A9, A14, A15 bilişim derslikleri olarak isimlendirilmiştir. Üçüncü kat mahalleri ise, C1, C3, C5 atölyeler, C7, C15 koridor, C2, C4 ve C13 proje sunum ve açık derslik alanları, C10 ve C21 köprü, C8, C9, C17, C20 bilişim derslikleri, C11, C12, C14, C16, C18, C19 dersliklerden oluşmaktadır. Her katta bulunan her mahal için ayrı ayrı Space Syntax analizleri yapılmıştır. Her mekân için bütünleşme, bağlantısallık ve derinlik değeri hesaplanarak çalışmaya aktarılmıştır. Ayrıca her kat için ortalama değerler ve algılanabilirlik değeri belirlenmiştir. Matematiksel verilerin yanı sıra katların renk sıcaklığını gösteren haritalar çalışmaya eklenmiştir (Tablo 6.13 ve 6.14).

Tablo 6.13 İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesi ikinci kat ‘Space Syntax’ verileri

Tablo 6.13 (Devam)

Mahal Ad	Bütünleşme (Integration) Değeri	Bağlantısallık (Connectivity) Değeri	Derinlik (Depth) Değeri	Algılanabilirlik (İntelligibility) (R2) Değeri;
A1	6.33	554	2.15	
A2	7.93	637	2.09	
A3	4.96	317	2.76	
A4	5.94	386	2.44	
A5	4.21	97	2.97	
A6	3.34	38	4.15	
A7	7.76	607	2.11	
A8	3.61	87	4.07	
A9	3.94	62	3.11	
A10	5.34	230	2.27	
A11	6.82	383	2.12	
A12	6.59	378	2.13	
A13	3.28	101	3.88	
A14	2.16	43	4.02	
A15	2.15	38	4.05	
A16	5.27	221	2.57	
Genel ort.	5.23	238.7	2.79	0.82

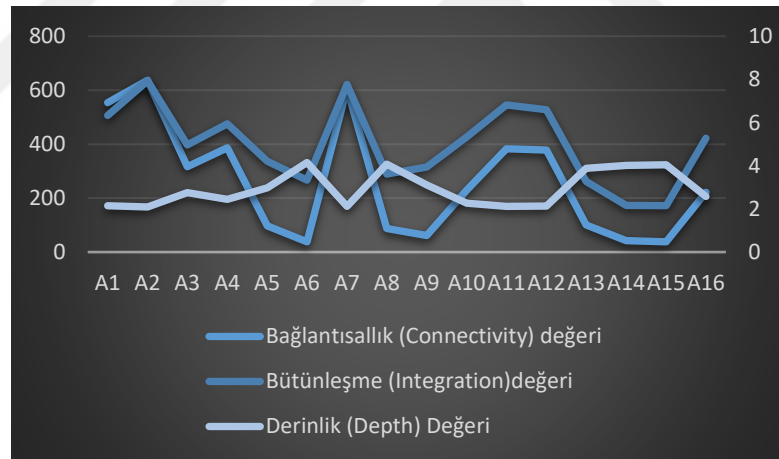
İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ikinci kapı Space Syntax verilerine bakıldığında,

- Bütünleşme değeri yüksek olan mekânlar kırmızıdan turuncuya doğru azalırken en düşük değerdeki mekânlar mavinin en koyu rengine doğru ilerlemektedir. İkinci kat için kırmızı ve turuncu renkler A2 açık derslik ve A7 koridor mekânları iken, koyu mavi renkler A14, A15 bilişim derslikleridir. Tablodaki verilere göre bu mahallerin bütünleşme değerleri, A2 7.93, A7 7.76 iken, A14 2.16, A15 2.15 olarak ölçülmüştür. İkinci kat için genel ortalama bütünleşme değeri 5.23 tür.
- Bağlantısallıkta ise, renk haritasında en yüksek olan A2 açık derslik ve A7 koridor mekânları iken, mavinin tonları A14, A15 bilişim derslikleri ve A6 wc mahallerinde görülmektedir. Sayısal verilere bakıldığında, en yüksek bağlantısallık değerine sahip alan A2 637, A7 607, en düşük değer A6 38, A14 43 ve A15 38 olarak ölçülmüştür. İkinci kat için genel ortalama bağlantısallık değeri 238.7'dir.
- Derinlik değeri diğer değerlerle ters orantılı olarak değişmektedir. Renk haritasında mavinin koyusuna doğru gidildikçe derinlik artar açık maviye doğru gidildikçe derinlik değeri azalır. En yüksek derinlik değerine sahip mekân 4.15 ile A6

wc mekânı, en düşük derinlik değerine sahip mekân 2.09 ile A2 isimli açık derslik mekânıdır. İkinci kat için genel ortalama derinlik değeri 2.79 dir.

- algılanabilirlik değeri ikinci kat için 0.82 olarak ölçülmüştür.

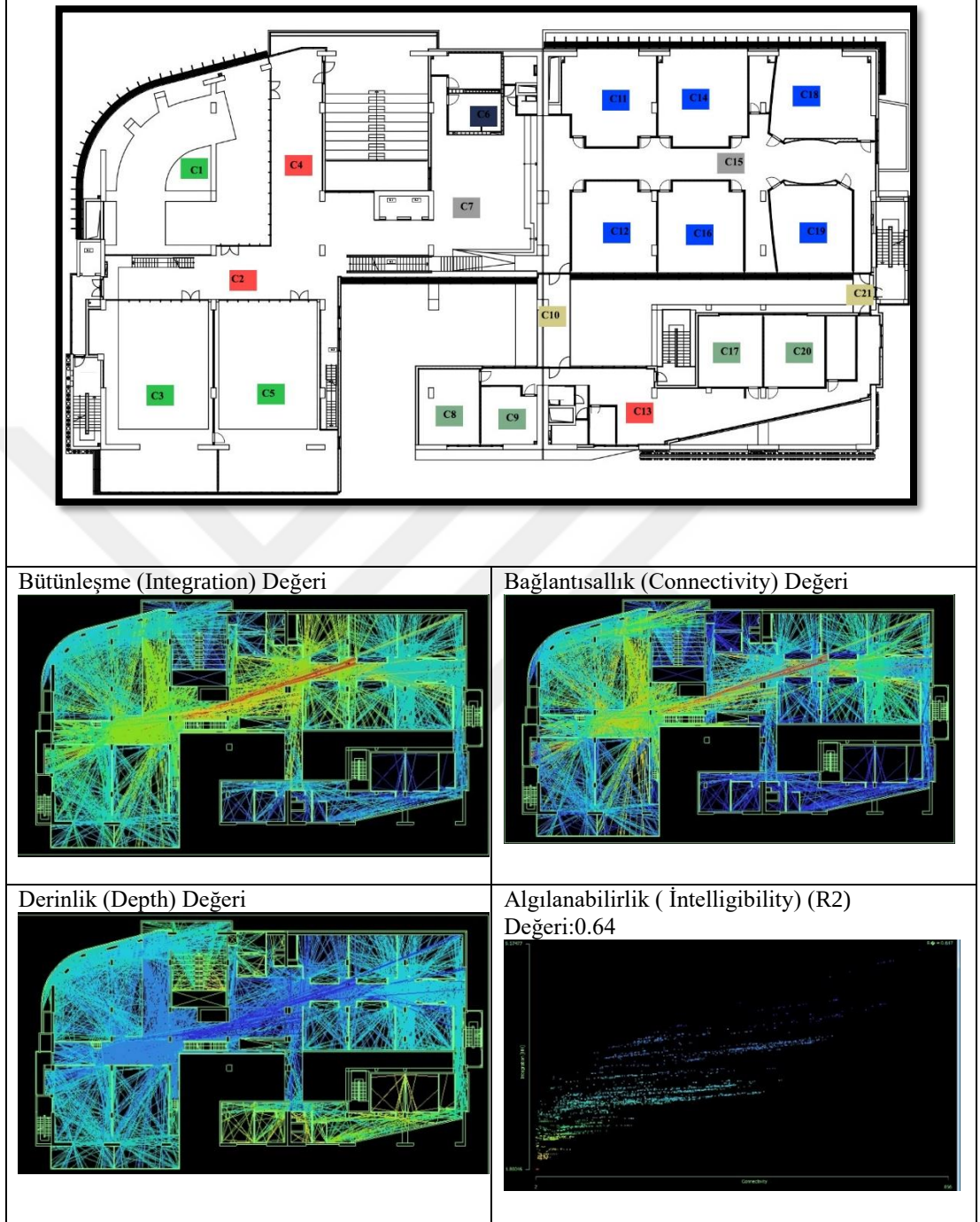
İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar fakültesinin birinci katına yönelik Space Syntax analizlerine göre, koridor ve açık derslik alanlarının diğer mahallere oranla daha bütünleşik yapıda olup, ulaşılabilirliğin ve algılanabilirliğin fazla olduğu, sosyal etkileşimin yüksek olduğu, sisteme entegre, diğer mekanlarla güçlü ilişkiye sahip özelliklerde olduğu saptanmıştır. A14 ve A15 derslikleri ve A6 wc mekanlarının ise, daha yüksek derinlik değerine sahip mekanlar olarak, ulaşımı zor, okunabilirliği daha düşük, diğer mekanlarla ilişki kurmada zayıf, sistemden ayrışık olduğu belirlenmiştir. İkinci kata yönelik bütün bu veriler doğrultusunda, mekanların bütünleşme, bağlantısallık ve derinlik değerleri baz alınarak çizgi grafiği oluşturulmuştur (Şekil 6.9).

Şekil 6.9 İzmir üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesi ikinci kat mekân dizim analizi

Şekil 6.9'den görüldüğü üzere mekânların bütünleşme ve bağlantısallık değerleri birbiriyle doğru orantılı iken derinlik değeri ters orantılıdır.

Tablo 6.14 İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesi üçüncü kat 'Space Syntax' verileri

Tablo 6.14 (Devam)

Mahal Ad	Bütünleşme (Integration) Değeri	Bağlantısallık (Connectivity) Değeri	Derinlik (Depth) Değeri	Algılanabilirlik (İntelligibility) (R2) Değeri;
C1	4.39	430	3.11	
C2	6.16	595	2.41	
C3	4.96	468	2.77	
C4	5.11	539	2.45	
C5	4.54	448	3.19	
C6	3.20	40	3.42	
C7	6.90	451	2.40	
C8	2.89	93	4.11	
C9	2.83	72	4.13	
C10	5.13	255	2.41	
C11	6.02	250	2.44	
C12	4.82	270	2.81	
C13	3.01	96	3.95	
C14	4.69	329	2.91	
C15	6.48	562	2.83	
C16	5.02	348	2.86	
C17	2.31	32	4.94	
C18	4.68	328	2.90	
C19	4.59	311	2.87	
C20	2.32	27	4.57	
C21	3.46	88	3.82	
Genel ort.	4.56	229.1	3.09	0.64

Çalışma kapsamında analiz edilen fakülte yapısının üçüncü katına dair elde edilen Depthmapx verileri sonucunda,

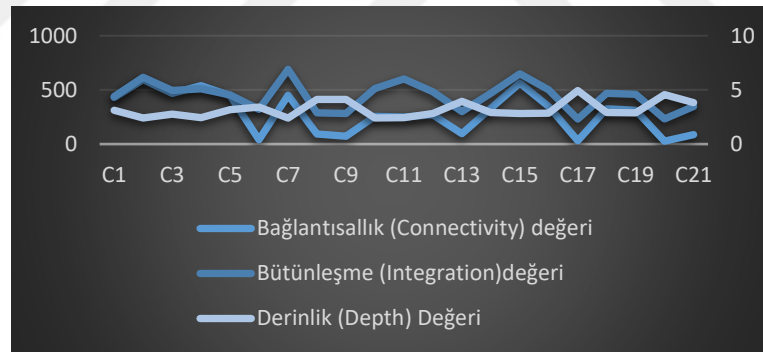
- Bütünleşme değerinin yüksek olduğu, kırmızı ve turuncu renklerin yoğunlukta bulunduğu bölgeler, 6.16 değeri ile C2 proje sunum ve açık derslik mahalli, 6.90 değeri ile C7 yani koridor alanı olarak belirlenmiştir. Koyu mavi renklerin yoğunlukta olduğu yani bütünleşme değerinin düşük olduğu bölgeler, 2.31 ile C17 ve 2.32 değeri ile C20 bilişim derslikleridir. Bu kat için ortalama bütünleşme değeri ise, 4.56'dır.
- Bağlantısallık değerine bakıldığında renk haritasında en yüksek olan kırmızı ve turuncu C2 açık derslik VE C15 koridor mahalleridir. C2'nin bütünleşme değeri 595 iken C15'in değeri 562 olarak ölçülmüştür. Mavinin tonlarının yoğun olarak görüldüğü mahaller 32 ile C17 ve 27 değeri ile C20 bilişim derslikleridir. Üçüncü kat için genel ortalama bağlantısallık değeri 229.1'dir.

- Derinlik değeri bütünleşme ve bağlantısallık değerleriyle ters orantılı olarak değişmektedir. Renk haritasında mavinin koyusuna doğru gidildikçe derinlik artar açık maviye doğru gidildikçe derinlik değeri azalır. En yüksek derinlik değerine sahip mekân 4.94 ile C17 isimli mekân olan bilişim dersliği, en düşük derinlik değerine sahip mekân 2.40 ile C7 isimli koridor alanıdır. Bu kat için genel ortalama derinlik değeri 3.09'dur.

- algılanabilirlik değeri üçüncü kat için 0.64 olarak ölçülmüştür.

İkinci kat içinde yine aynı şekilde koridor ve açık dersliklerin diğer mahallere oranla daha güçlü ilişki kurabilen, geçiş rahatlığı sağlayan, etkileşimi, entegrasyonu ve erişilebilirliği yüksek mekanlar iken, C17 ve C20 derslikleri ise sistemden ayrılmış, sosyal etkileşimi az, ulaşılabilirliği ve algılanabilirliği az olan mekanlardır.

Elde edilen veriler doğrultusunda birinci katta bulunan mekânların bütünleşme, bağlantısallık ve derinlik değerleri üzerinden çizgi grafiği oluşturulmuştur (Şekil 6.10).

Şekil 6.10 İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesi üçüncü kat mekan dizim analizi

İzmir ekonomi üniversitesinde iki kat için elde edilen ortalama bütünleşme, bağlantısallık, derinlik ve algılanabilirlik değerleri tablo şeklinde çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.15).

Tablo 6.15 İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesinin ‘Space Syntax’ verileri

	Bütünleşme (Integration) Değeri	Bağlantısallık (Connectivity) Değeri	Derinlik (Depth) Değeri	Algılanabilirlik (İntelligibility) (R2) Değeri;
İkinci kat	5.23	238.7	2.79	0.82
Üçüncü kat	4.56	229.1	3.09	0.64

Çalışma kapsamında analiz edilen fakülte yapısının iki kat planı benzer şekilde olmasına rağmen Space Syntax değerleri farklı çıkmıştır. İkinci katın üçüncü kata oranla algılanabilirlik değeri daha yüksek ve bire yakındır. Bütünleşme ve bağlantısallık değerleri ikinci katta daha yüksektir. Derinlik değeri ise üçüncü katta daha yüksektir. Üçüncü katta atölye bölünerek derslikler oluşturulmuştur. Bu durum planda algılanabilirliğin azalmasına değerlerin düşmesine sebep olmuştur. Derinlik artmıştır. Plan üzerinde koridorlar arttıkça birimler küçük parçalar haline getirildikçe erişilebilirlik okunabilirlik anlaşılabilirlik azalmaktadır. Bu doğrultuda ikinci katta mekânsal okunabilirlik, erişilebilirlik, kullanıcıların yapıya hakimiyeti, sosyal etkileşim düzeyi, entegrasyon, mekanlar arasındaki bağlantı kurma durumlarının üçüncü kata göre daha iyi kurgulandığı görülmektedir.

6.1.6 Mekân dizim analiz sonuçlarının karşılaştırılması

Çalışma kapsamında seçilen bu beş güzel sanatlar fakültesinin Space Syntax verileri arasında karşılaştırma yapmak üzere tablo şeklinde çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.16).

Tablo 6.16 Çalışma kapsamında seçilen bütün güzel sanatlar fakültelerinin Space Syntax verileri

Space Syntax Genel Ortalama Değerleri		Bütünleşme (Integration) Değeri	Bağlantısallık (Connectivity) Değeri	Derinlik (Depth) Değeri	Algılanabilirlik (Intelligibility) (R2) Değeri
İnönü Üniversitesi Ek Bina GSF	Zemin kat	6.60	299.29	2.38	0.90
	Birinci kat	4.45	200.31	3.08	0.66
İnönü Üniversitesi Ana Bina GSF	Bodrum kat	3.91	119.50	3.04	0.71
	Birinci kat	3.39	181.43	3.80	0.30
İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi C Blok	Zemin kat	4.85	269.44	2.38	0.80
	Birinci kat	4.51	222.20	3.22	0.79
Uludağ Üniversitesi Mudanya GSF	Zemin kat	7.44	302.00	2.21	0.93
	Birinci kat	6.86	479.78	2.46	0.77
İzmir ekonomi üniversitesi GSTF	İkinci kat	5.23	238.7	2.79	0.82
	Üçüncü kat	4.56	229.1	3.09	0.64

- bütünleşme değeri; Uludağ üniversitesi Mudanya gsf > İnönü üniversitesi ek bina gsf > İzmir ekonomi üniversitesi gsf> İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok > İnönü üniversitesi ana bina gsf
- bağlantısallık değeri; Uludağ üniversitesi Mudanya gsf > İnönü üniversitesi ek bina gsf> İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok > İzmir ekonomi üniversitesi gsf> İnönü üniversitesi ana bina gsf
- derinlik değeri; İnönü üniversitesi ana bina gsf> İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok> İzmir ekonomi üniversitesi gsf >İnönü üniversitesi ek bina gsf> Uludağ üniversitesi Mudanya gsf
- algılanabilirlik değeri; Uludağ üniversitesi Mudanya gsf > İnönü üniversitesi ek bina gsf> İzmir ekonomi üniversitesi gsf> İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok > İnönü üniversitesi ana bina gsf

Space Syntax verileri doğrultusunda ideal olana en yakın yapı tasarımının Uludağ üniversitesi Mudanya gsf, en uzak olanın ise İnönü üniversitesi ana bina gsf olduğu belirlenmiştir.

Mudanya güzel sanatlar fakültesi ve İnönü üniversitesi ek binaya yönelik Space Syntax verilerinin yüksek çıkmasının sebebi,

- Yapıların diğer yapılara nazaran daha küçük olması
- Merkezci plan şemasının olması yani merkezi bir koridor etrafında mahallerin dizilmesi
- Kullanıcının fakülteye girdiği andan itibaren, yapının kontrolünün, erişilebilirliğinin ve algılanmasının rahat olması, görülebilir alanların fazla olması
- Yapı üzerinde hakimiyet kurmanın kolay olması
-

İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana binanın Space Syntax değerlerinin düşük olmasının nedeni ise,

- Yapı U biçiminde olmasından dolayı yapıyı algılamak için birçok görüş noktasını birleştirmek gerekmektedir. Yapıda bir karmaşa söz konusudur.

- Yapıda gereğinden fazla boşluklar mevcuttur. Bu da yapıdaki dolu boş dengesini bozmakta erişilebilirliği ve kullanılabilirliği azaltmaktadır.
- Yapıya hakimiyet sağlamak zorlaşmaktadır.
- Merkezci plan şemasına sahip değildir. Parçalardan oluşmuş bir kütle gibi planlanmıştır. Yapının bir anda bütün olarak algılanabilmesi güçtür.

6.2 Anket Tekniği Sonuçları

Anket soruları seçilen güzel sanatlar fakültelerinde rastgele seçilmiş 50 tane öğrenciye uygulanmıştır. Sorular derecelendirme yöntemiyle oluşturulmuştur. Alınan cevaplar SPSS programı aracılığıyla değerlendirilerek her soru için ayrı ayrı sütun grafiği oluşturulmuştur.

Okulda okuyan öğrencilere yönelik oluşturulmuş anket 25 sorudan oluşmaktadır. Sorular çalışmanın varsayımlarına dayandırılarak oluşturulmuştur. Anket sorularıyla güzel sanatlar fakültelerindeki mekanların esneklik durumu sorgulanmış, aynı zamanda elde edilen veriler doğrultusunda Space Syntax ve davranışsal haritalama metodundan çıkan sonuçlarla karşılaştırılması amaçlanmıştır. İlk iki soru okulun adı ve okunulan bölümün ne olduğuna dair sorulardır. Bu kısım çalışma esnasında oluşacak karışıklığı önlemek amacıyla kurgulandığından çalışmaya herhangi bir etkisi yoktur o yüzden çalışmaya dahil edilmemiştir. 3 ile 13 arası esneklik kavramına, 14 ile 21 arası Space Syntax, 22 ile 25 arası davranışsal haritalamaya yönelik oluşturulmuştur.

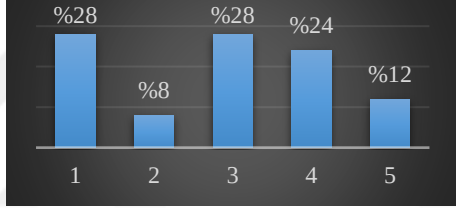
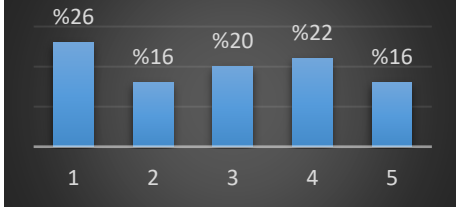
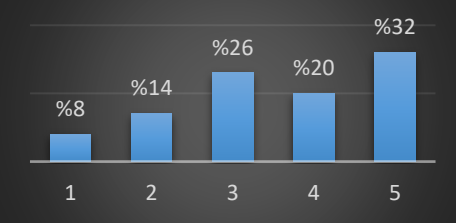
6.2.1 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek bina;

Esneklik kavramıyla ilişkilendirilmiş sorular;

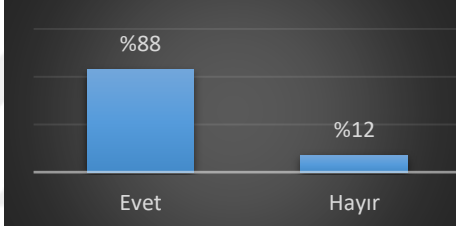
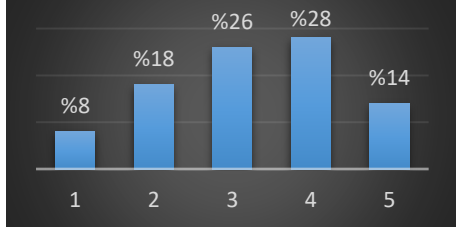
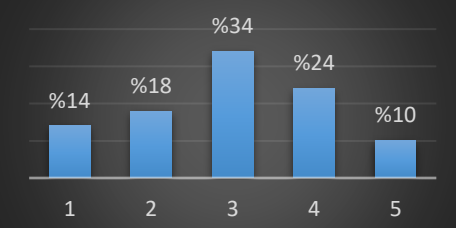
Tablo 6.17 Esneklik kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi

Soru	Grafik (1 en az, 2 az, 3 orta, 4 çok, 5 en çok)	Yorum																																										
Okulunuzun mekânsal kurgusunun ve tasarlanma biçiminin aldığınız eğitime ne derece uygun olduğunu düşünüyorsunuz?	<table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%10</td></tr><tr><td>2</td><td>%26</td></tr><tr><td>3</td><td>%22</td></tr><tr><td>4</td><td>%24</td></tr><tr><td>5</td><td>%18</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%10	2	%26	3	%22	4	%24	5	%18	İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek binayı kullanan öğrencilerin %26'sı okulun mekânsal kurgusunun ve tasarlanma biçiminin aldıkları eğitime 2(az) derecede uygun olduğunu belirtmiştir. Bu soru yapı tasarımında ve mekânsal kurguda tek tipleşmenin olduğu varsayımına dayandırılarak oluşturulduğundan yapıda bu durumun var olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.																														
Derece	Oran (%)																																											
1	%10																																											
2	%26																																											
3	%22																																											
4	%24																																											
5	%18																																											
Okulunuzdaki mekanlar aşağıdaki esneklik kavramlarına (mekânın değişip/dönüşme, büyüüp/küçülme, hareket edebilme, ekleme/çıkarma, çok amaçlı kullanıma olanak verebilme, özgün ve rahat çalışma ortamı sunma) ne derece elverişlidir?	<table><thead><tr><th>Kavram</th><th>1</th><th>2</th><th>3</th><th>4</th><th>5</th></tr></thead><tbody><tr><td>Değişip/Dönüşebilme</td><td>%22</td><td>%44</td><td>%12</td><td>%8</td><td>%14</td></tr><tr><td>Büyüyüp/Küçülebilme</td><td>%12</td><td>%54</td><td>%12</td><td>%10</td><td>%12</td></tr><tr><td>Hareket edebilme</td><td>%6</td><td>%20</td><td>%44</td><td>%18</td><td>%12</td></tr><tr><td>Ekleme/Çıkartılabilme</td><td>%8</td><td>%28</td><td>%38</td><td>%14</td><td>%12</td></tr><tr><td>Çok amaçlı kullanıma olanak...</td><td>%8</td><td>%50</td><td>%16</td><td>%10</td><td>%16</td></tr><tr><td>Özgün ve rahat çalışma...</td><td>%12</td><td>%34</td><td>%18</td><td>%20</td><td>%16</td></tr></tbody></table>	Kavram	1	2	3	4	5	Değişip/Dönüşebilme	%22	%44	%12	%8	%14	Büyüyüp/Küçülebilme	%12	%54	%12	%10	%12	Hareket edebilme	%6	%20	%44	%18	%12	Ekleme/Çıkartılabilme	%8	%28	%38	%14	%12	Çok amaçlı kullanıma olanak...	%8	%50	%16	%10	%16	Özgün ve rahat çalışma...	%12	%34	%18	%20	%16	İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek binasının; değişip dönüşebilme, %44 oranında 3 (orta) derecede ve %22 ile 2 (az) derecede değişip dönüşebilme özelliğinin olduğu, büyüüp küçülebilme, %54 oranında 3(orta) derecede uygun özellikte olduğu, hareket edebilme, %44 oranında 3(orta) derecede, %20 ile 2 (az) derecede uygun olduğu, ekleme\ çıkarılabilme, %38 ile 3(orta) derecede, %28 ile 2 (az) derecede uygun olduğu, çok amaçlı kullanım, %50 ile 3 (orta) derece uygun olduğu, özgün ve rahat çalışma ortamı sunma, %34 ile 3(orta) derecede, %18 ile 4 (çok) derecede uygun olduğu sonucuna varılmıştır. Sonuçlar 3(orta) derecede olup, 2 (az) dereceye yakın olduğundan bu fakültenin, çalışma kapsamında varsayılan yapı tasarımlarının esnek mekân anlayışıyla oluşturulmadığından zamana karşı direnemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.
Kavram	1	2	3	4	5																																							
Değişip/Dönüşebilme	%22	%44	%12	%8	%14																																							
Büyüyüp/Küçülebilme	%12	%54	%12	%10	%12																																							
Hareket edebilme	%6	%20	%44	%18	%12																																							
Ekleme/Çıkartılabilme	%8	%28	%38	%14	%12																																							
Çok amaçlı kullanıma olanak...	%8	%50	%16	%10	%16																																							
Özgün ve rahat çalışma...	%12	%34	%18	%20	%16																																							

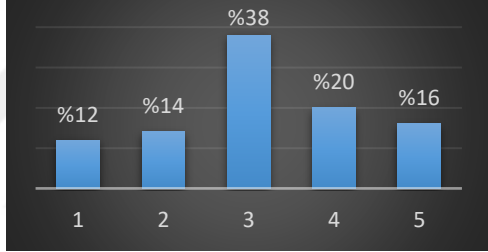
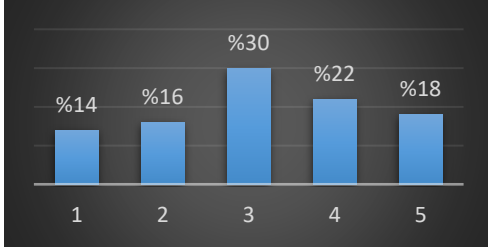
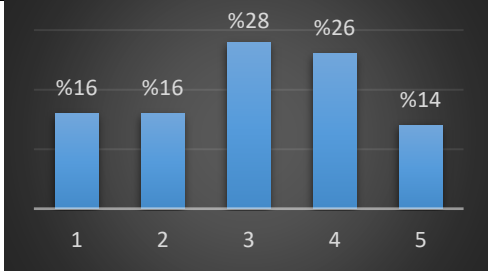
Tablo 6.17 (Devam)

Okulunuzda bulunmaktan ve zaman geçirmekten keyif alıyor musunuz ?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>28</td></tr><tr><td>2</td><td>8</td></tr><tr><td>3</td><td>28</td></tr><tr><td>4</td><td>24</td></tr><tr><td>5</td><td>12</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	28	2	8	3	28	4	24	5	12	Öğrencilerin %28'i 3 (orta) %28'i ise 1 (en az) derecede okulda bulunmaktan ve zaman geçirmekten keyif aldığı saptanmıştır. Varılan sonuç doğrultusunda çalışma kapsamında ele alınan fakülte yapısına aidiyet duyma ve memnuniyet düzeyinin düşük düzeyde olduğu saptanmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	28													
2	8													
3	28													
4	24													
5	12													
Kendinizi okulunuza ait hissediyor musunuz ?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>26</td></tr><tr><td>2</td><td>16</td></tr><tr><td>3</td><td>20</td></tr><tr><td>4</td><td>22</td></tr><tr><td>5</td><td>16</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	26	2	16	3	20	4	22	5	16	Fakültedeki öğrencilerin %26'sı 1 (en az) derecede okula aidiyet hissi duydukları sonucuna varılmıştır. Bu sonuç doğrultusunda çalışma kapsamında varsayılan mekânın kullanıcı ve işleve yönelik adaptasyonunun sağlanmadığı sonucuna varılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	26													
2	16													
3	20													
4	22													
5	16													
Sizce kendinizi okulunuza ait hissetmeniz ve okulunuzda zaman geçirmek istemeniz derslerdeki başarınızı ne derece etkiler ?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>8</td></tr><tr><td>2</td><td>14</td></tr><tr><td>3</td><td>26</td></tr><tr><td>4</td><td>20</td></tr><tr><td>5</td><td>32</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	8	2	14	3	26	4	20	5	32	Şekile bakıldığında %32 oranında 5(en çok) dereceyle okula aidiyet hissi duymanın derslerdeki başarı üzerinde etkili olduğu düşünüldüğü sonucuna varılmıştır. Okulda bulunmaktan duyulan memnuniyet, aidiyet ve aidiyetin başarı üzerinde etkisi üzerine oluşturulmuş bu üç sorunun sonuçları doğrultusunda inönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek binasının tasarımının kullanıcı ve işleve yönelik adaptasyonun sağlamada yeterli düzeyde olmadığı belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	8													
2	14													
3	26													
4	20													
5	32													

Tablo 6.17 (Devam)

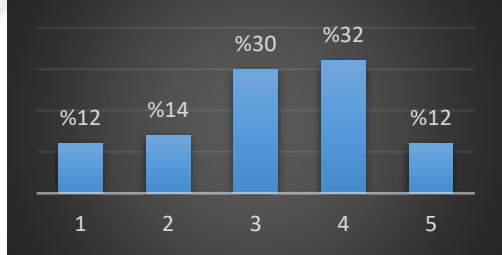
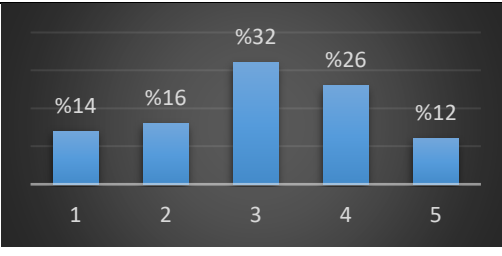
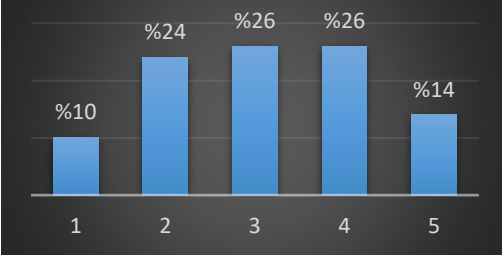
Uygulamalı ve teorik derslerinizi aynı (birbirinin aynısı özelliklere ve eşyalara sahip olan mekanlar) dersliklerde mi yapıyorsunuz?	 <table><tr><th>Cevap</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>Evet</td><td>88</td></tr><tr><td>Hayır</td><td>12</td></tr></table>	Cevap	Oran (%)	Evet	88	Hayır	12	Fakülteyi kullanan öğrencilerin %88'i uygulamalı ve teorik derslerin aynı sınıflarda yapıldığını belirtmişlerdir.						
Cevap	Oran (%)													
Evet	88													
Hayır	12													
Uygulamalı ve teorik dersleri aynı dersliklerde yapıyor iseniz bundan ne derece memnunsunuz ?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>8</td></tr><tr><td>2</td><td>18</td></tr><tr><td>3</td><td>26</td></tr><tr><td>4</td><td>28</td></tr><tr><td>5</td><td>14</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	8	2	18	3	26	4	28	5	14	Tabloda görüldüğü üzere %28 oranında 4(çok) düzeyinde memnuniyet sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma kapsamında varsayılan atölyelerin normal dersliklermiş gibi tasarlandığı durumu bu fakültede görülmektedir. Ancak kullanıcıların çoğunluğunun bu durumdan memnun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	8													
2	18													
3	26													
4	28													
5	14													
Okulunuzun mekânsal yapısı 3d çalışmalarınızı (alanınızla alakalı uygulama yapma, ürün üretme ve ürünleri sergileme gibi durumları) gerçekleştirmenizde ne derece imkân sağlamaktadır?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>14</td></tr><tr><td>2</td><td>18</td></tr><tr><td>3</td><td>34</td></tr><tr><td>4</td><td>24</td></tr><tr><td>5</td><td>10</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	14	2	18	3	34	4	24	5	10	Elde edilen veriler doğrultusunda %34 ile 3(orta), %24 ile 4(çok) düzeyde okulun mekânsal yapısının 3d çalışmalarına elverişli olarak tasarlandığı düşünülmektedir. Çalışma kapsamında belirlenen, mekânların daha çok 2d çalışmalarına uyumlu olup 3d çalışmalarına yeterli düzeyde olanak vermediği varsayımı, bu fakülte yapısı için geçerli olmadığı saptanmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	14													
2	18													
3	34													
4	24													
5	10													

Tablo 6.17 (Devam)

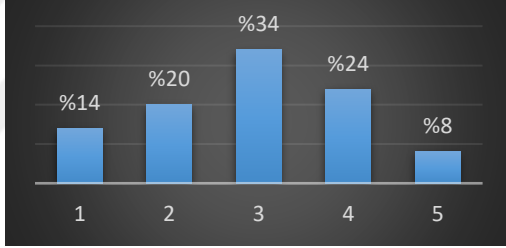
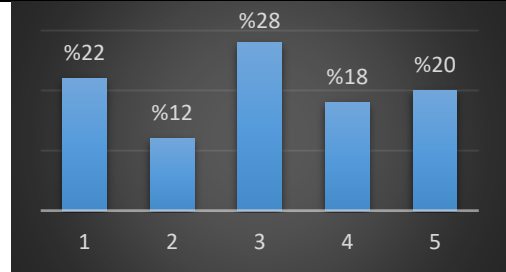
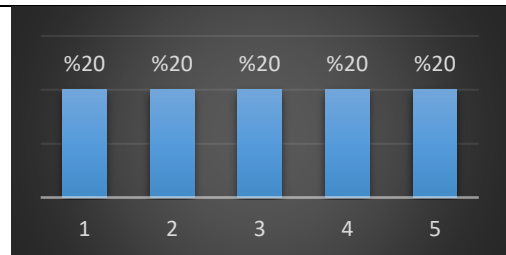
Okulunuzda çalışmalarınızı sergileyebileceğiniz alanlar yeterli midir?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>%12</td></tr><tr><td>2</td><td>%14</td></tr><tr><td>3</td><td>%38</td></tr><tr><td>4</td><td>%20</td></tr><tr><td>5</td><td>%16</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	%12	2	%14	3	%38	4	%20	5	%16	Yapılan anket çalışması sonucunda okuldaki sergi alanlarının %38 oranında 3 (orta) derecede, %20 oranında 4(çok) derecede yeterli olduğu belirlenmiştir. Böylelikle İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek binası için, sergileme alanlarının yetersiz olduğu varsayımının doğru olmadığı sonucuna varılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%12													
2	%14													
3	%38													
4	%20													
5	%16													
Okulunuzda bireysel çalışma alanları yeterli midir?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>%14</td></tr><tr><td>2</td><td>%16</td></tr><tr><td>3</td><td>%30</td></tr><tr><td>4</td><td>%22</td></tr><tr><td>5</td><td>%18</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	%14	2	%16	3	%30	4	%22	5	%18	Görüldüğü üzere fakültede eğitim gören öğrencilerin %30'u 3(orta), %22'si 4(çok) düzeyde bireysel çalışma alanlarını yeterli bulmuşlardır. Böylelikle güzel sanatlar fakültelerinde bireysel çalışma alanlarının yetersiz olduğu varsayımının bu fakülte yapısı için geçerli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%14													
2	%16													
3	%30													
4	%22													
5	%18													
Okulunuzda grup çalışma alanları yeterli midir?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>%16</td></tr><tr><td>2</td><td>%16</td></tr><tr><td>3</td><td>%28</td></tr><tr><td>4</td><td>%26</td></tr><tr><td>5</td><td>%14</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	%16	2	%16	3	%28	4	%26	5	%14	Anket sonuçlarına göre %28 ile 3(orta), %26 ile 4(çok) düzeyde fakülte yapısı tasarımının grup çalışmalarına imkân sağladığı saptanmıştır. Grup ve bireysel çalışma alanlarının yeterlilik düzeyini sorgulayan bu iki sorunun dayandırıldığı, mekânların hem grup çalışmalarına hem de bireysel çalışmalara olanak sağlayacak ebatlarda tasarlanmadığı varsayımının üzerinde çalışma yapılan bu fakülte için geçerli olmadığı sonucuna varılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%16													
2	%16													
3	%28													
4	%26													
5	%14													

Space syntax yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilmiş sorular;

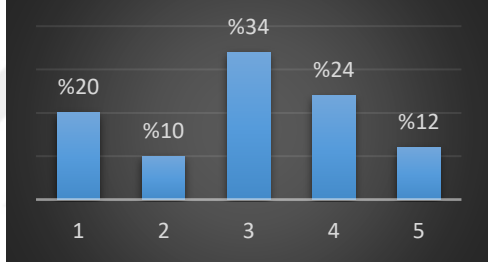
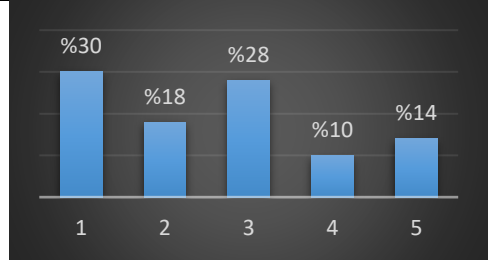
Tablo 6.18 Space Syntax yöntemine dair kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi

Atölye ebatları çalışmalarınıza ne derecede olanak sağlamaktadır?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%12</td></tr><tr><td>2</td><td>%14</td></tr><tr><td>3</td><td>%30</td></tr><tr><td>4</td><td>%32</td></tr><tr><td>5</td><td>%12</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%12	2	%14	3	%30	4	%32	5	%12	İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek binada bulunan atölyelerin %30 oranında 3(orta), %32 oranında 4(çok) düzeyde yeterli olduğu belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	%12													
2	%14													
3	%30													
4	%32													
5	%12													
Dersliklerin ebatları çalışmalarınıza ne derece olanak sağlamaktadır?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%14</td></tr><tr><td>2</td><td>%16</td></tr><tr><td>3</td><td>%32</td></tr><tr><td>4</td><td>%26</td></tr><tr><td>5</td><td>%12</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%14	2	%16	3	%32	4	%26	5	%12	Çalışma kapsamında elde edilen veriler sonucunda belirlenen fakülte yapısında eğitim gören öğrencilerin %32'sinin derslik ebatlarını 3(orta), %26'sının ise 4(çok) oranında yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%14													
2	%16													
3	%32													
4	%26													
5	%12													
Ortak kullanım alanlarının ebatları çalışmalarınıza ne derece olanak sağlamaktadır?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%10</td></tr><tr><td>2</td><td>%24</td></tr><tr><td>3</td><td>%26</td></tr><tr><td>4</td><td>%26</td></tr><tr><td>5</td><td>%14</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%10	2	%24	3	%26	4	%26	5	%14	Şekilde görüldüğü üzere %26 3(orta) %26 4(çok) derecede ortak kullanım alanlarının çalışmalara olanak sağladığı belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	%10													
2	%24													
3	%26													
4	%26													
5	%14													

Tablo 6.18 (Devam)

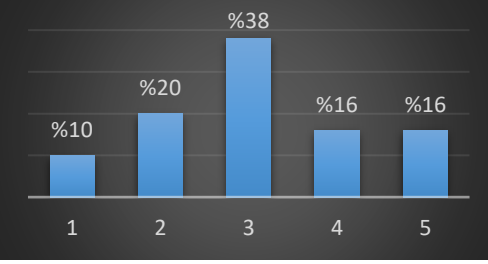
Sergileme alanlarını ebatları çalışmalarınıza ne derece olarak sağlamaktadır?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>%14</td></tr><tr><td>2</td><td>%20</td></tr><tr><td>3</td><td>%34</td></tr><tr><td>4</td><td>%24</td></tr><tr><td>5</td><td>%8</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	%14	2	%20	3	%34	4	%24	5	%8	Çalışmada belirlenen fakülte yapısını kullanan öğrenciler fakülte'deki sergileme alanlarının ebatlarının çalışmalara olanak sağlama durumunun %34'ü 3(orta), %24'ü 4(çok) düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Atölye derslik, ortak kullanım alanları ve sergileme alanlarının mekânsal boyutlarının yeterlilik düzeyinin ölçüldüğü bu 4 soru yardımıyla çalışma kapsamında saptanan, mekânsal boyutların eğitimin uygulanma şekli göz önünde bulundurulmadan tasarlandığı varsayımının bu fakülte yapısı için geçerli olmadığı sonucuna varılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%14													
2	%20													
3	%34													
4	%24													
5	%8													
Okul içerisinde ihtiyaç duyduğunuz alanlara rahat erişebiliyor musunuz?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>%22</td></tr><tr><td>2</td><td>%12</td></tr><tr><td>3</td><td>%28</td></tr><tr><td>4</td><td>%18</td></tr><tr><td>5</td><td>%20</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	%22	2	%12	3	%28	4	%18	5	%20	Belirlenen güzel sanatlar fakültesindeki öğrencilerin %28'i 3(orta) düzeyde, %22'si 1(az) düzeyde okul içerisinde ihtiyaç duydukları alanlara erişimin rahat olduğunu savunmuşlardır. Böylelikle birbiriyle ilişkilendirilmesi gereken mekânlar arasında bağlantısallığın yeterli düzeyde sağlanmadığı varsayımı doğrulanmaktadır. Aynı zamanda mekânlar arası geçişlerin ihtiyaç doğrultusunda kurgulanmadığı sonucuna varılmaktadır.
Derece	Oran (%)													
1	%22													
2	%12													
3	%28													
4	%18													
5	%20													
Okulunuzda açık ortak kullanım alanları yeterli midir	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>%20</td></tr><tr><td>2</td><td>%20</td></tr><tr><td>3</td><td>%20</td></tr><tr><td>4</td><td>%20</td></tr><tr><td>5</td><td>%20</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	%20	2	%20	3	%20	4	%20	5	%20	Ankete katılan öğrenciler her derecede %20 oranında eşit olarak görüş bildirmişlerdir. Bu durumda okulun açık kullanım alanlarının yeterlilik düzeyi hakkında kesin bir yargıya varılmamıştır. Bu soruya alınan yanıtla çalışmada varsayılan açık alanların sosyalleşmeye olanak sağlayacak şekilde tasarlanmış olma durumu hakkında bir sonuca ulaşılamamıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%20													
2	%20													
3	%20													
4	%20													
5	%20													

Tablo 6.18 (Devam)

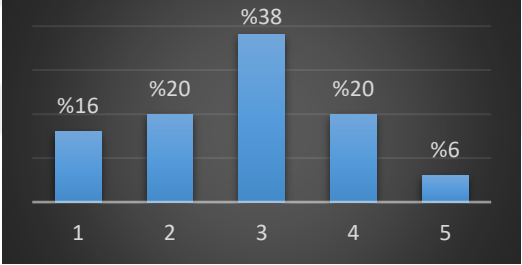
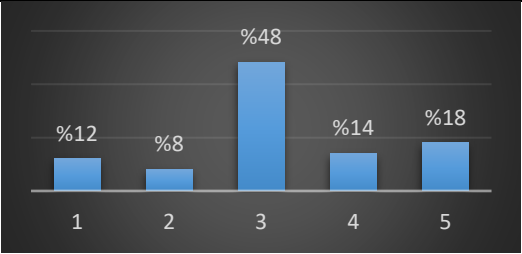
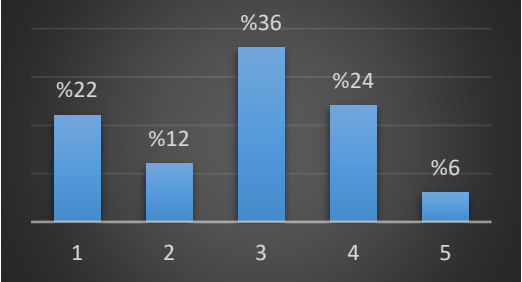
Okulunuzda kapalı ortak kullanım alanları yeterli midir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>20</td></tr><tr><td>2</td><td>10</td></tr><tr><td>3</td><td>34</td></tr><tr><td>4</td><td>24</td></tr><tr><td>5</td><td>12</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	20	2	10	3	34	4	24	5	12	İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek binada yapılan anket sonucuna göre okuldaki kapalı ortak kullanım alanları %34 oranında 3(orta), %24 oranında 4(çok) derecede olduğu belirlenmiştir. Böylece kapalı mekânların sosyalleşmeye olanak sağlayacak şekilde tasarlanmadığı varsayımının bu yapı için geçerli olmadığı anlaşılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	20													
2	10													
3	34													
4	24													
5	12													
Zorunlu çalışmalar ve ders saatleri dışında okulda ne derece vakit geçirirsiniz?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>30</td></tr><tr><td>2</td><td>18</td></tr><tr><td>3</td><td>28</td></tr><tr><td>4</td><td>10</td></tr><tr><td>5</td><td>14</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	30	2	18	3	28	4	10	5	14	Şekilde görüldüğü üzere öğrencilerin % 30'u 1(en az) derecede zorunlu çalışmalar ve ders saatleri dışında okulda vakit geçirdiklerini belirtmişlerdir. Bu sebeple mekânların sosyalleşmeye olanak sağlayacak şekilde tasarlanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	30													
2	18													
3	28													
4	10													
5	14													

Davranışsal haritalama yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilmiş sorular;

Tablo 6.19 Davranışsal haritalama yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi

Okulun tasarlanma biçiminin ve mekânsal organizasyonların, yeme içme, oturma, sohbet etme, ders çalışma, serbest zaman geçirme gibi eylemlere elverişlilik düzeyi nedir?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>10</td></tr><tr><td>2</td><td>20</td></tr><tr><td>3</td><td>38</td></tr><tr><td>4</td><td>16</td></tr><tr><td>5</td><td>16</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	10	2	20	3	38	4	16	5	16	Anket verileri doğrultusunda belirlenen fakültenin tasarlanma biçiminin ve mekânsal organizasyonların, yapılabilecek eylemlere elverişlilik durumunun %38 oranında 3 (orta), %20 oranında 2(az) düzeyde olduğu sonucu çıkarılmıştır. Böylelikle mekân tasarımında, kullanıcı davranışlarının ve mekân içerisinde gerçekleştirilen eylemin göz önünde bulundurulmadığı varsayımı doğrulanmaktadır.
Derece	Oran (%)													
1	10													
2	20													
3	38													
4	16													
5	16													

Tablo 6.19 (Devam)

Yapı içerisinde kullanımdan oluşan yoğunluk düzeyi ne derecedir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%16</td></tr><tr><td>2</td><td>%20</td></tr><tr><td>3</td><td>%38</td></tr><tr><td>4</td><td>%20</td></tr><tr><td>5</td><td>%6</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%16	2	%20	3	%38	4	%20	5	%6	Yapı içerisinde kullanımdan oluşan yoğunluk düzeyi %38 oranında 3(orta) düzeyde olduğu belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	%16													
2	%20													
3	%38													
4	%20													
5	%6													
Yapı içerisindeki sirkülasyon (hareketlilik) düzeyi ne derecedir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%12</td></tr><tr><td>2</td><td>%8</td></tr><tr><td>3</td><td>%48</td></tr><tr><td>4</td><td>%14</td></tr><tr><td>5</td><td>%18</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%12	2	%8	3	%48	4	%14	5	%18	Belirlenen fakülte yapısı içerisinde sirkülasyon düzeyinin %48 ile 3(orta) dereceli olduğu sonucuna varılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%12													
2	%8													
3	%48													
4	%14													
5	%18													
Yapının tasarlanma biçimi ve mekânsal boyutlar yapı içerisindeki yoğunluğu ne derece kaldırabilmektedir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%22</td></tr><tr><td>2</td><td>%12</td></tr><tr><td>3</td><td>%36</td></tr><tr><td>4</td><td>%24</td></tr><tr><td>5</td><td>%6</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%22	2	%12	3	%36	4	%24	5	%6	Yapılan anket çalışması doğrultusunda İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek binanın tasarlanma biçiminin ve mekânsal boyutlarının yapı içerisindeki yoğunluğu kaldırabilme düzeyi %36 oranında 3(orta), %24 oranında 4(çok) derecede olduğu saptanmıştır. Yoğunlukla alakalı olarak hazırlanmış son üç anket sorusundaki amaç, yapı içerisindeki yoğunluk düzeyi ve hareket ağılarıyla alakalı öngörüde bulunulmadığından mekânsal organizasyonların doğru kurgulanmadığı varsayımını sorgulamaktır. Sonuçlara bakıldığında bu varsayımın belirlenen fakülte yapısı için geçerli olmadığı belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	%22													
2	%12													
3	%36													
4	%24													
5	%6													

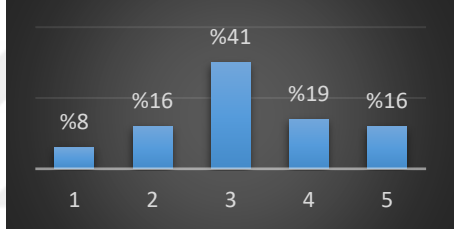
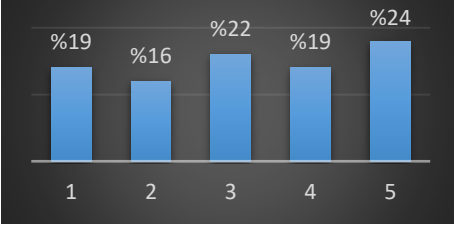
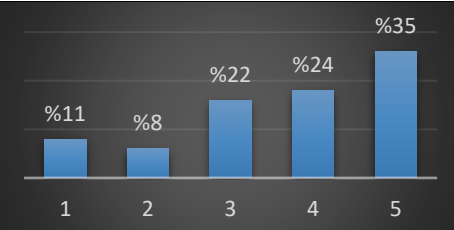
6.2.2 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana bina

Esneklik kavramıyla ilişkilendirilmiş sorular;

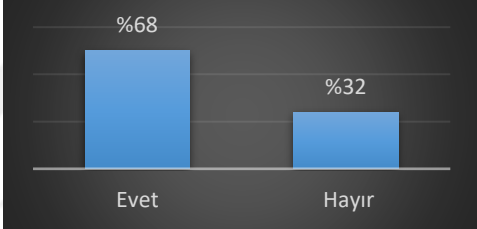
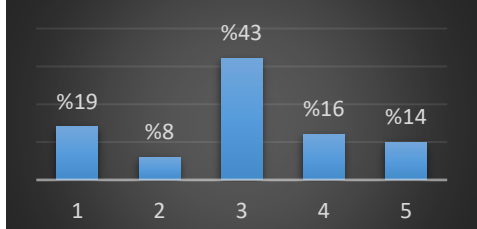
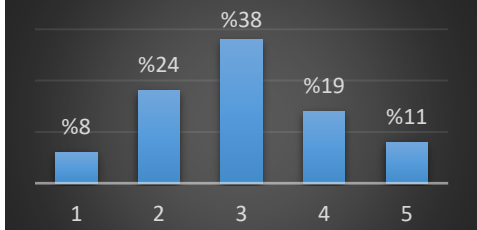
Tablo 6.20 Esneklik kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi

Soru	Grafik (1 en az, 2 az, 3 orta, 4 çok, 5 en çok)	Yorum																																										
Okulunuzun mekânsal kurgusunun ve tasarlanma biçiminin aldığınız eğitime ne derece uygun olduğunu düşünüyorsunuz?	<table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%10</td></tr><tr><td>2</td><td>%14</td></tr><tr><td>3</td><td>%38</td></tr><tr><td>4</td><td>%24</td></tr><tr><td>5</td><td>%14</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%10	2	%14	3	%38	4	%24	5	%14	İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana binada eğitim gören öğrencilerin %38'i 3 (orta), %24'ü 4(çok) derecede, yapının mekânsal kurgusunun ve tasarlanma biçiminin aldıkları eğitime uygun olduğu görüşünde oldukları saptanmıştır. Bu durum üzerinde çalışma yapılan yapının tasarımında ve mekânsal kurgusunda tek tipleşmenin olduğu varsayımının doğru olmadığını göstermektedir.																														
Derece	Oran (%)																																											
1	%10																																											
2	%14																																											
3	%38																																											
4	%24																																											
5	%14																																											
Okulunuzdaki mekanlar aşağıdaki esneklik kavramlarına (mekânın değişip/dönüşme, büyüüp/küçülme, hareket edebilme, ekleme/çıkarma, çok amaçlı kullanıma olanak verebilme, özgün ve rahat çalışma ortamı sunma) ne derece elverişlidir?	<table><thead><tr><th>Kavram</th><th>1</th><th>2</th><th>3</th><th>4</th><th>5</th></tr></thead><tbody><tr><td>Değişip Dönüşme</td><td>%27</td><td>%43</td><td>%11</td><td>%11</td><td>%8</td></tr><tr><td>Büyüyüp Küçülme</td><td>%19</td><td>%30</td><td>%27</td><td>%14</td><td>%11</td></tr><tr><td>Hareket Edebilme</td><td>%16</td><td>%32</td><td>%22</td><td>%19</td><td>%11</td></tr><tr><td>Ekleme Çıkarma</td><td>%14</td><td>%46</td><td>%14</td><td>%14</td><td>%8</td></tr><tr><td>Çok Amaçlı Kullanım</td><td>%19</td><td>%35</td><td>%14</td><td>%16</td><td>%8</td></tr><tr><td>Özgün ve Rahat</td><td>%11</td><td>%46</td><td>%19</td><td>%16</td><td>%8</td></tr></tbody></table>	Kavram	1	2	3	4	5	Değişip Dönüşme	%27	%43	%11	%11	%8	Büyüyüp Küçülme	%19	%30	%27	%14	%11	Hareket Edebilme	%16	%32	%22	%19	%11	Ekleme Çıkarma	%14	%46	%14	%14	%8	Çok Amaçlı Kullanım	%19	%35	%14	%16	%8	Özgün ve Rahat	%11	%46	%19	%16	%8	İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana binasının; değişip dönüşebilme, %43 oranında 3 (orta) derecede ve %27 ile 2 (az) derecede değişip dönüşebilme özelliğinin olduğu, büyüüp küçülebilme, %30 oranında 2(az) derecede uygun özellikte olduğu, hareket edebilme, %32 oranında 3(orta) derecede uygun olduğu, ekleme\ çıkartabilme, %46 ile (orta) derecede, %19 ile 1 (en az) derecede uygun olduğu, çok amaçlı kullanım, %35 ile 3 (orta) derece, %19 ile 1(en az) derece uygun olduğu, özgün ve rahat çalışma ortamı sunma, %46 ile 3 (orta) derecede, %19 ile 4 (çok) derecede uygun olduğu sonucuna varılmıştır. Esneklik kavramlarının üzerinde çalışma yapılan bu yapının tasarımında ne derece göz önünde bulundurulduğu anlaşılmaya çalışılmıştır. Genel olarak orta ve çok az düzeyde derecelendirildiğinden çalışma kapsamında varsayılan yapı tasarımlarının esnek mekân anlayışıyla oluşturulmadığından zamana karşı direnemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.
Kavram	1	2	3	4	5																																							
Değişip Dönüşme	%27	%43	%11	%11	%8																																							
Büyüyüp Küçülme	%19	%30	%27	%14	%11																																							
Hareket Edebilme	%16	%32	%22	%19	%11																																							
Ekleme Çıkarma	%14	%46	%14	%14	%8																																							
Çok Amaçlı Kullanım	%19	%35	%14	%16	%8																																							
Özgün ve Rahat	%11	%46	%19	%16	%8																																							

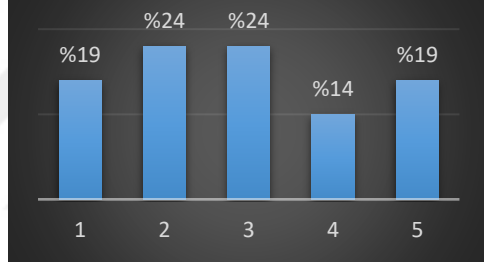
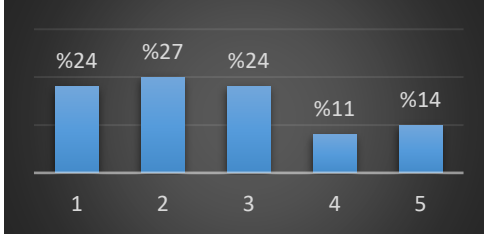
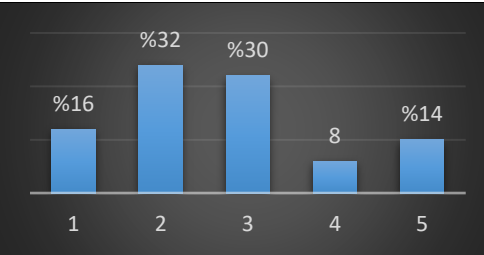
Tablo 6.20 (Devam)

Okulunuzda bulunmaktan ve zaman geçirmekten keyif alıyor musunuz ?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>8</td></tr><tr><td>2</td><td>16</td></tr><tr><td>3</td><td>41</td></tr><tr><td>4</td><td>19</td></tr><tr><td>5</td><td>16</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	8	2	16	3	41	4	19	5	16	Belirlenen güzel sanatlar fakültesinin öğrencilerinin %41'i okulda bulunmaktan ve zaman geçirmekten 3(orta) derecede keyif alıyorken, %19'u 4(çok derecede keyif almaktadırlar. Bu durum çoğunluğun okula aidiyet duyma ve memnuniyet durumunun yüksek olduğunu göstermektedir.
Derece	Oran (%)													
1	8													
2	16													
3	41													
4	19													
5	16													
Kendinizi okulunuza ait hissediyor musunuz ?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>19</td></tr><tr><td>2</td><td>16</td></tr><tr><td>3</td><td>22</td></tr><tr><td>4</td><td>19</td></tr><tr><td>5</td><td>24</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	19	2	16	3	22	4	19	5	24	İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana binada eğitim gören öğrencilerin %24'ü 5(en çok) düzeyde fakülteye aidiyet duydukları saptanmıştır. Bu sonuç doğrultusunda çalışma kapsamında belirlenen fakülte mekânlarının kullanıcı ve işleve yönelik adaptasyonunun sağlanmadığı varsayımının doğru olmadığı belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	19													
2	16													
3	22													
4	19													
5	24													
Sizce kendinizi okulunuza ait hissetmeniz ve okulunuzda zaman geçirmek istemeniz derslerdeki başarınızı ne derece etkiler ?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>11</td></tr><tr><td>2</td><td>8</td></tr><tr><td>3</td><td>22</td></tr><tr><td>4</td><td>24</td></tr><tr><td>5</td><td>35</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	11	2	8	3	22	4	24	5	35	Görüldüğü üzere öğrencilerin %35'i 5 (en çok) derecede okula aidiyet hissi duymanın derslerdeki başarı üzerinde etkili olduğunu düşündükleri sonucuna varılmıştır. Fakülte yapısında bulunmaktan duyulan memnuniyet, aidiyet ve aidiyetin başarı üzerinde etkisi üzerine oluşturulmuş bu üç sorunun sonuçları doğrultusunda inönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana binanın tasarımının kullanıcı ve işleve yönelik adaptasyonu sağlamada yeterli düzeyde olduğu belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	11													
2	8													
3	22													
4	24													
5	35													

Tablo 6.20 (Devam)

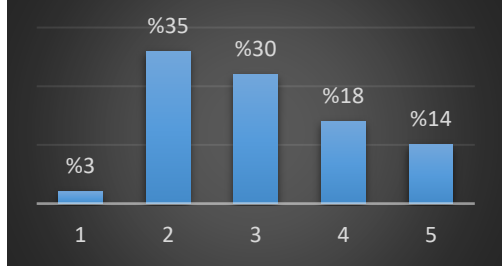
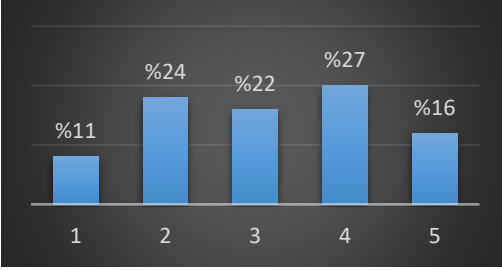
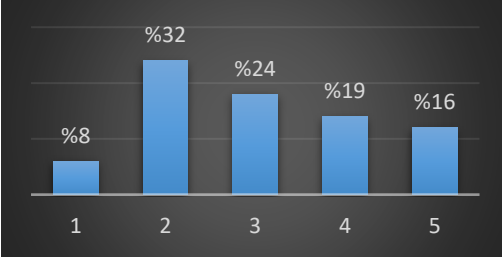
Uygulamalı ve teorik derslerinizi aynı (birbirinin aynısı özelliklere ve eşyalara sahip olan mekanlar) dersliklerde mi yapıyorsunuz?	 <table><tr><th>Cevap</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>Evet</td><td>68</td></tr><tr><td>Hayır</td><td>32</td></tr></table>	Cevap	Oran (%)	Evet	68	Hayır	32	Bu yapıda eğitim gören öğrencilerin %68'i uygulamalı ve teorik derslerin aynı sınıflarda yapıldığını belirtmişlerdir. Çalışma kapsamında varsayılan atölyelerin normal dersliklermiş gibi tasarlanması durumu bu fakültede görülmektedir.						
Cevap	Oran (%)													
Evet	68													
Hayır	32													
Uygulamalı ve teorik dersleri aynı dersliklerde yapıyor iseniz bundan ne derece memnunsunuz ?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>19</td></tr><tr><td>2</td><td>8</td></tr><tr><td>3</td><td>43</td></tr><tr><td>4</td><td>16</td></tr><tr><td>5</td><td>14</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	19	2	8	3	43	4	16	5	14	Anket verilerine göre %43 oranında 3(orta) düzeyde, %19 1(en az) düzeyde, memnuniyet sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Kullanıcıların uygulamalı ve teorik derslerin aynı dersliklerde yapılıyor olmasından memnuniyet duymadıkları sonucuna varılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	19													
2	8													
3	43													
4	16													
5	14													
Okulunuzun mekânsal yapısı 3d çalışmalarınızı (alanınızla alakalı uygulama yapma, ürün üretme ve ürünleri sergileme gibi durumları) gerçekleştirmenizde ne derece imkân sağlamaktadır?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>8</td></tr><tr><td>2</td><td>24</td></tr><tr><td>3</td><td>38</td></tr><tr><td>4</td><td>19</td></tr><tr><td>5</td><td>11</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	8	2	24	3	38	4	19	5	11	Tabloda görüldüğü üzere okulun mekânsal yapısının 3d çalışmalarına, %38 3(orta), %24 2(az) düzeyde elverişli olduğu saptanmıştır. Çalışma kapsamında belirlenen, mekânların daha çok 2d çalışmalarına uyumlu olup 3d çalışmalarına yeterli düzeyde olanak vermediği varsayımı, bu fakülte yapısı için geçerli olduğu belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	8													
2	24													
3	38													
4	19													
5	11													

Tablo 6.20 (Devam)

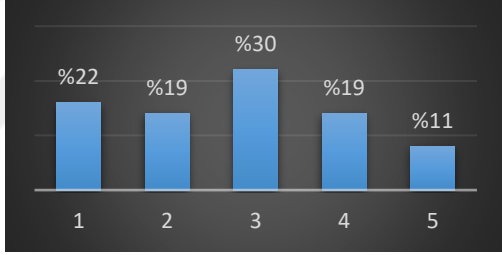
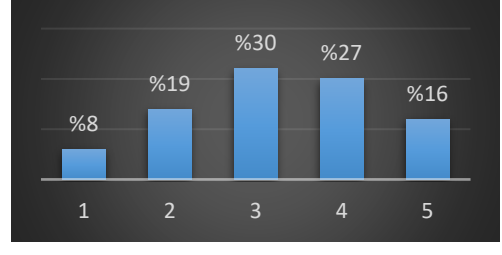
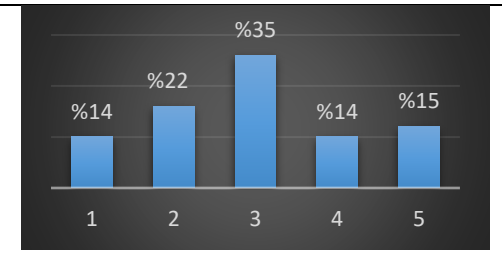
Okulunuzda çalışmalarınızı sergileyebileceğiniz alanlar yeterli midir?	 <table><tr><th>Rating</th><th>Percentage</th></tr><tr><td>1</td><td>%19</td></tr><tr><td>2</td><td>%24</td></tr><tr><td>3</td><td>%24</td></tr><tr><td>4</td><td>%14</td></tr><tr><td>5</td><td>%19</td></tr></table>	Rating	Percentage	1	%19	2	%24	3	%24	4	%14	5	%19	Çalışma yapılan fakültenin sergi alanları %24 oranında 3(orta) ve 2(az) düzeyde yeterli bulunmuştur. Böylece güzel sanatlar fakültelerindeki sergileme alanlarının belirlenen fakülte için yetersiz olduğu varsayımı doğrulanmıştır.
Rating	Percentage													
1	%19													
2	%24													
3	%24													
4	%14													
5	%19													
Okulunuzda bireysel çalışma alanları yeterli midir?	 <table><tr><th>Rating</th><th>Percentage</th></tr><tr><td>1</td><td>%24</td></tr><tr><td>2</td><td>%27</td></tr><tr><td>3</td><td>%24</td></tr><tr><td>4</td><td>%11</td></tr><tr><td>5</td><td>%14</td></tr></table>	Rating	Percentage	1	%24	2	%27	3	%24	4	%11	5	%14	Tabloda görüldüğü üzere, öğrencilerin %27'si yapı içerisindeki bireysel çalışma alanlarının 2(az) derecede olduğu saptanmıştır. Bu sonuca göre güzel sanatlar fakültelerinde bireysel çalışma alanlarının yetersiz olduğu varsayımının, bu fakülte yapısı için geçerli olduğu belirlenmiştir.
Rating	Percentage													
1	%24													
2	%27													
3	%24													
4	%11													
5	%14													
Okulunuzda grup çalışma alanları yeterli midir?	 <table><tr><th>Rating</th><th>Percentage</th></tr><tr><td>1</td><td>%16</td></tr><tr><td>2</td><td>%32</td></tr><tr><td>3</td><td>%30</td></tr><tr><td>4</td><td>8</td></tr><tr><td>5</td><td>%14</td></tr></table>	Rating	Percentage	1	%16	2	%32	3	%30	4	8	5	%14	İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana binadaki öğrencilerin %32'si fakültede bulunan grup çalışma alanlarının 2(az) derecede yeterli olduğu sonucuna varılmıştır. Grup ve bireysel çalışma alanlarının yeterlilik düzeyini sorgulayan bu iki sorunun dayandırıldığı, mekânların hem grup çalışmalarına hem de bireysel çalışmalara olanak sağlayacak ebatlarda tasarlanmadığı varsayımının belirlenen fakülte yapısı için geçerli olduğu sonucuna varılmıştır.
Rating	Percentage													
1	%16													
2	%32													
3	%30													
4	8													
5	%14													

Space syntax yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilmiş sorular;

Tablo 6.21 Space Syntax yöntemine dair kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi

Atölye ebatları çalışmalarınıza ne derecede olanak sağlamaktadır?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%3</td></tr><tr><td>2</td><td>%35</td></tr><tr><td>3</td><td>%30</td></tr><tr><td>4</td><td>%18</td></tr><tr><td>5</td><td>%14</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%3	2	%35	3	%30	4	%18	5	%14	Anket verilerine göre çalışma yapılan fakülte'deki atölyelerin ebatlarının %35 oranında 2(az) derecede yeterli olduğu belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	%3													
2	%35													
3	%30													
4	%18													
5	%14													
Dersliklerin ebatları çalışmalarınıza ne derece olanak sağlamaktadır?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%11</td></tr><tr><td>2</td><td>%24</td></tr><tr><td>3</td><td>%22</td></tr><tr><td>4</td><td>%27</td></tr><tr><td>5</td><td>%16</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%11	2	%24	3	%22	4	%27	5	%16	Veri sonuçlarından anlaşılacağı üzere fakülte'deki öğrencilerin derslik ebatlarını %27 oranında 4(çok) düzeyde yeterli buldukları görülmektedir.
Derece	Oran (%)													
1	%11													
2	%24													
3	%22													
4	%27													
5	%16													
Ortak kullanım alanlarının ebatları çalışmalarınıza ne derece olanak sağlamaktadır?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%8</td></tr><tr><td>2</td><td>%32</td></tr><tr><td>3</td><td>%24</td></tr><tr><td>4</td><td>%19</td></tr><tr><td>5</td><td>%16</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%8	2	%32	3	%24	4	%19	5	%16	Tabloda görüldüğü üzere %32 oranında 2(az) derecede ortak kullanım alanlarının ebatlarının çalışmalara olanak sağladığı saptanmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%8													
2	%32													
3	%24													
4	%19													
5	%16													

Tablo 6.21 (Devam)

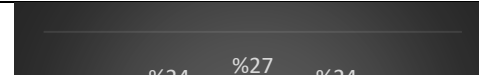
Sergileme alanlarını ebatları çalışmalarınıza ne derece olanak sağlamaktadır?	 <table><tr><th>Sıra</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>%22</td></tr><tr><td>2</td><td>%19</td></tr><tr><td>3</td><td>%30</td></tr><tr><td>4</td><td>%19</td></tr><tr><td>5</td><td>%11</td></tr></table>	Sıra	Oran (%)	1	%22	2	%19	3	%30	4	%19	5	%11	Çalışma kapsamında belirlenen fakülte yapısının %30 oranında 3(orta), % 22 oranında 1(çok az) düzeyde sergileme alanlarının ebatlarının çalışmalara olanak verilecek yeterlilikte olduğu belirlenmiştir. Atölye, derslik, ortak kullanım alanları ve sergileme alanlarının mekânsal boyutlarının yeterlilik düzeyinin ölçüldüğü bu 4 sorudan derslik ebatları hariç diğer üç soru yardımıyla çalışma kapsamında saptanan, mekânsal boyutların eğitimin uygulanma şekli göz önünde bulundurulmadan tasarlandığı varsayımının bu fakülte yapısı için geçerli olduğu sonucuna varılmıştır.
Sıra	Oran (%)													
1	%22													
2	%19													
3	%30													
4	%19													
5	%11													
Okul içerisinde ihtiyaç duyduğunuz alanlara rahat erişebiliyor musunuz?	 <table><tr><th>Sıra</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>%8</td></tr><tr><td>2</td><td>%19</td></tr><tr><td>3</td><td>%30</td></tr><tr><td>4</td><td>%27</td></tr><tr><td>5</td><td>%16</td></tr></table>	Sıra	Oran (%)	1	%8	2	%19	3	%30	4	%27	5	%16	İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana binaya yönelik hazırlanan bu anket sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda öğrencilerin %30'u 3(orta), %27'si 4(çok) düzeyde okul içerisinde ihtiyaç duyulan alanlara rahatlıkla erişilebildiği sonucuna varılmıştır. Çalışma kapsamında belirlenen varsayımlardan biri olan birbiriyle ilişkilendirilmesi gereken mekânlar arasında bağlantısallığın yeterli düzeyde sağlanmama durumunun bu fakülte için geçerli olmadığı saptanmıştır.
Sıra	Oran (%)													
1	%8													
2	%19													
3	%30													
4	%27													
5	%16													
Okulunuzda açık ortak kullanım alanları yeterli midir	 <table><tr><th>Sıra</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>%14</td></tr><tr><td>2</td><td>%22</td></tr><tr><td>3</td><td>%35</td></tr><tr><td>4</td><td>%14</td></tr><tr><td>5</td><td>%15</td></tr></table>	Sıra	Oran (%)	1	%14	2	%22	3	%35	4	%14	5	%15	Tabloda görüldüğü üzere, okuldaki ortak kullanım alanlarının yeterlilik düzeyi öğrenciler tarafından %35 3(orta), %22 oranında 2(az) olarak belirlenmiştir. Bu soruya alınan yanıtla çalışmada varsayılan açık alanların sosyalleşmeye olanak sağlamayacak şekilde tasarlanmış olma durumunun bu yapı için geçerli olduğu saptanmıştır.
Sıra	Oran (%)													
1	%14													
2	%22													
3	%35													
4	%14													
5	%15													

Tablo 6.21 (Devam)

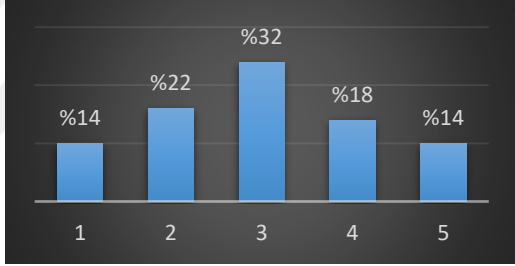
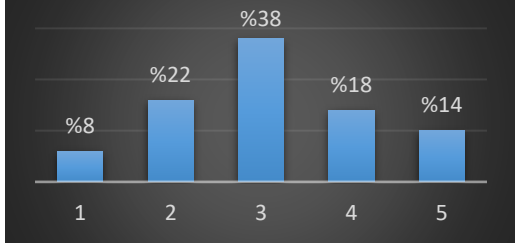
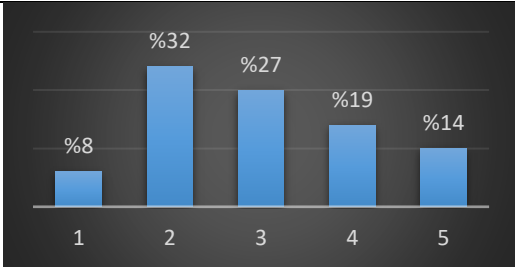
Okulunuzda kapalı ortak kullanım alanları yeterli midir?	<table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>%5</td></tr><tr><td>2</td><td>%35</td></tr><tr><td>3</td><td>%28</td></tr><tr><td>4</td><td>%16</td></tr><tr><td>5</td><td>%16</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	%5	2	%35	3	%28	4	%16	5	%16	Yapılan anket sonucuna göre okuldaki kapalı ortak kullanım alanları %35 oranında 2(az) derecede olduğu belirlenmiştir. Böylelikle kapalı mekânların sosyalleşmeye olanak sağlayacak şekilde tasarlanmadığı varsayımının bu yapı için geçerli olduğu anlaşılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%5													
2	%35													
3	%28													
4	%16													
5	%16													
Zorunlu çalışmalar ve ders saatleri dışında okulda ne derece vakit geçirirsiniz?	<table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>%5</td></tr><tr><td>2</td><td>%27</td></tr><tr><td>3</td><td>%19</td></tr><tr><td>4</td><td>%27</td></tr><tr><td>5</td><td>%22</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	%5	2	%27	3	%19	4	%27	5	%22	Çalışma yapılan fakülte yapısında eğitim gören öğrencilerin %27'si 2(az), %27'si 4(çok) derecede zorunlu çalışmalar ve ders saatleri dışında okulda vakit geçirdiklerini belirtmişlerdir. Bu soruya alınan yanıtla çalışmada varsayılan mekanların sosyalleşmeye olanak sağlayacak şekilde tasarlanmış olma durumu hakkında bir sonuca ulaşılamamıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%5													
2	%27													
3	%19													
4	%27													
5	%22													

Davranışsal haritalama yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilmiş sorular;

Tablo 6.22 Davranışsal haritalama yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi

Okulun tasarlanma biçiminin ve mekânsal organizasyonların, yeme içme, oturma, sohbet etme, ders çalışma, serbest zaman geçirme gibi eylemlere elverişlilik düzeyi nedir?	 <table border="1"><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%11</td></tr><tr><td>2</td><td>%24</td></tr><tr><td>3</td><td>%27</td></tr><tr><td>4</td><td>%24</td></tr><tr><td>5</td><td>%14</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%11	2	%24	3	%27	4	%24	5	%14	Okulun tasarlanma biçiminin ve mekânsal organizasyonların, yeme içme, oturma, sohbet etme, ders çalışma, serbest zaman geçirme gibi eylemlere elverişlilik düzeyini sorgulayan bu soruya öğrencilerin %27'si 3(orta), %24'ü 2(az) ve 4(çok) derecede olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuç doğrultusunda çalışmanın varsayımlarından biri olan, mekân tasarımında, kullanıcı davranışlarının ve mekân içerisinde gerçekleştirilen eylemin göz önünde bulundurulmadığı hakkında bu yapı için kesin bir yargıya varılamamıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%11													
2	%24													
3	%27													
4	%24													
5	%14													

Tablo 6.22 (Devam)

Yapı içerisinde kullanımdan oluşan yoğunluk düzeyi ne derecedir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>14</td></tr><tr><td>2</td><td>22</td></tr><tr><td>3</td><td>32</td></tr><tr><td>4</td><td>18</td></tr><tr><td>5</td><td>14</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	14	2	22	3	32	4	18	5	14	Anket verilerine bakıldığında yapı içerisinde oluşan yoğunluk düzeyi %32 oranında 3(orta), %22 oranında 2(az) olduğu saptanmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	14													
2	22													
3	32													
4	18													
5	14													
Yapı içerisindeki sirkülasyon (hareketlilik) düzeyi ne derecedir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>8</td></tr><tr><td>2</td><td>22</td></tr><tr><td>3</td><td>38</td></tr><tr><td>4</td><td>18</td></tr><tr><td>5</td><td>14</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	8	2	22	3	38	4	18	5	14	Tabloda görüldüğü üzere, öğrencilerin %38'i yapı içerisindeki hareketlilik düzeyinin 3(orta), %22'si ise 2(az) olduğunu savunmuşlardır.
Derece	Oran (%)													
1	8													
2	22													
3	38													
4	18													
5	14													
Yapının tasarlanma biçimi ve mekânsal boyutlar yapı içerisindeki yoğunluğu ne derece kaldırabilmektedir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>8</td></tr><tr><td>2</td><td>32</td></tr><tr><td>3</td><td>27</td></tr><tr><td>4</td><td>19</td></tr><tr><td>5</td><td>14</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	8	2	32	3	27	4	19	5	14	Elde edilen anket verileri sonucunda İnönü üniversitesi ana binada bulunan öğrenciler, bu yapının tasarlanma biçiminin ve mekânsal boyutların yapı içerisindeki yoğunluğu kaldırabilme düzeyini %32 2(az) olduğu sonucuna varılmıştır. Yapı içerisindeki yoğunluk ve hareketlilik durumu çok olmamasına rağmen yapının bu yoğunluğu kaldırma durumunun az olması durumu söz konusudur. Buradan hareketle çalışmanın varsayımlarından biri olan, yapı içerisindeki yoğunluk düzeyi ve hareket ağlarıyla alakalı öngörude bulunulmadığından mekânsal organizasyonların doğru kurgulanmaması durumu doğrulanmaktadır.
Derece	Oran (%)													
1	8													
2	32													
3	27													
4	19													
5	14													

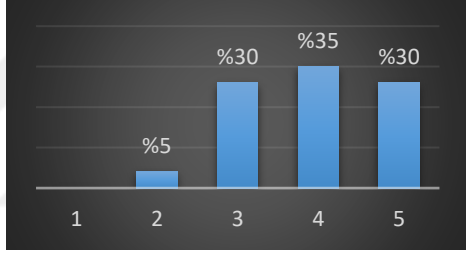
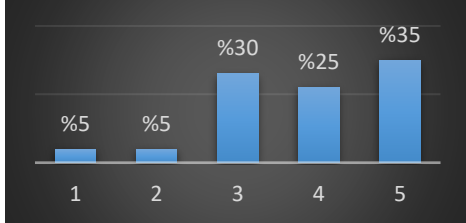
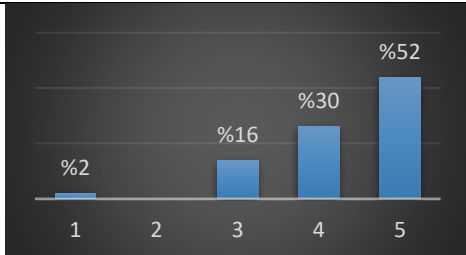
6.2.3 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi C blok

Esneklik kavramıyla ilişkilendirilmiş sorular;

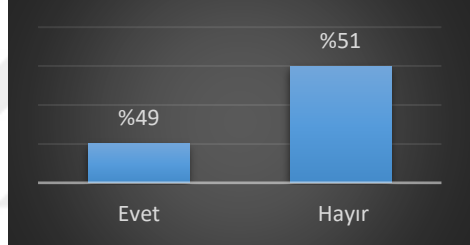
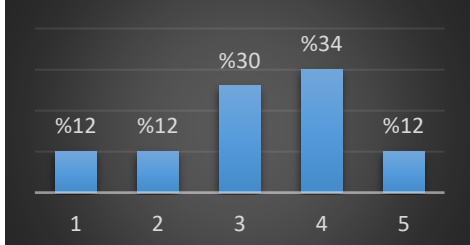
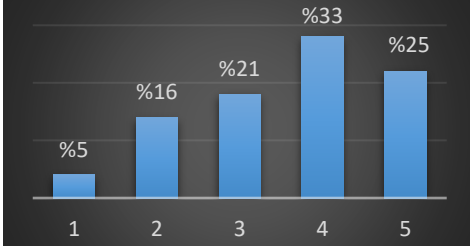
Tablo 6.23 Esneklik kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi

Soru	Grafik (1 en az, 2 az, 3 orta, 4 çok, 5 en çok)	Yorum																																										
Okulunuzun mekânsal kurgusunun ve tasarlanma biçiminin aldığınız eğitime ne derece uygun olduğunu düşünüyorsunuz?	<table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>5</td></tr><tr><td>2</td><td>12</td></tr><tr><td>3</td><td>33</td></tr><tr><td>4</td><td>30</td></tr><tr><td>5</td><td>20</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	5	2	12	3	33	4	30	5	20	yapılan anket çalışmasından elde edilen veriler sonucunda, bu yapının mekânsal kurgusunun ve tasarlanma biçiminin aldığı eğitime uygunluk durumu öğrenciler tarafından değerlendirilmiştir. Öğrencilerin %33'ü 3(orta) %30'u ise 4 (çok) derecede yeterli düzeyde bulmuşlardır. Çalışma kapsamında güzel sanatlar fakülteleri tasarımlarında ve mekânsal kurgularında tek tipleşmenin olduğu varsayımının bu yapı için geçerli olmadığı belirlenmiştir.																														
Derece	Oran (%)																																											
1	5																																											
2	12																																											
3	33																																											
4	30																																											
5	20																																											
Okulunuzdaki mekanlar aşağıdaki esneklik kavramlarına (mekânın değişip/dönüşme, büyüüp/küçülme, hareket edebilme, ekleme/çıkarma, çok amaçlı kullanıma olanak verebilme, özgün ve rahat çalışma ortamı sunma) ne derece elverişlidir?	<table><thead><tr><th>Kavram</th><th>1</th><th>2</th><th>3</th><th>4</th><th>5</th></tr></thead><tbody><tr><td>Değişip Dönüşme</td><td>23</td><td>35</td><td>26</td><td>12</td><td>5</td></tr><tr><td>Büyüüp Küçülme</td><td>26</td><td>35</td><td>12</td><td>5</td><td>5</td></tr><tr><td>Hareket Edebilme</td><td>30</td><td>30</td><td>16</td><td>1</td><td>1</td></tr><tr><td>Ekleme Çıkarma</td><td>28</td><td>30</td><td>19</td><td>5</td><td>2</td></tr><tr><td>Çok Amaçlı Kullanım</td><td>30</td><td>30</td><td>12</td><td>2</td><td>2</td></tr><tr><td>Özgün ve Rahat</td><td>26</td><td>35</td><td>23</td><td>9</td><td>5</td></tr></tbody></table>	Kavram	1	2	3	4	5	Değişip Dönüşme	23	35	26	12	5	Büyüüp Küçülme	26	35	12	5	5	Hareket Edebilme	30	30	16	1	1	Ekleme Çıkarma	28	30	19	5	2	Çok Amaçlı Kullanım	30	30	12	2	2	Özgün ve Rahat	26	35	23	9	5	İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok yapısının; değişip dönüşebilme, %35 oranında 3 (orta) derecede ve %26 ile 4 (çok) derecede değişip dönüşebilme özelliğinin olduğu, büyüüp küçülebilme, %35 oranında 4(çok) derecede uygun özellikte olduğu, hareket edebilme, %30 oranında 3(orta), %30 ile 4 (çok) derecede uygun olduğu, ekleme\ çıkarabilme, %30 ile 4 (çok) derecede uygun olduğu, çok amaçlı kullanım, %30 ile 3 (orta) derece, %30 ile 4(çok) derece uygun olduğu, özgün ve rahat çalışma ortamı sunma, %35 ile 4 (çok) derecede uygun olduğu sonucuna varılmıştır. Anket kapsamında hazırlanan bu soru yardımıyla İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi c blok yapısının tasarımında esneklik parametrelerinin ne derece göz önünde bulundurulduğu sorgulanmaya çalışılmıştır. Sonuçlardan da görüldüğü üzere, çalışma kapsamında belirlenen, yapı tasarımlarının esnek mekân anlayışıyla oluşturulmadığından zamana karşı direnemeyeceği varsayımının bu yapı için geçerli olmadığı anlaşılmıştır.
Kavram	1	2	3	4	5																																							
Değişip Dönüşme	23	35	26	12	5																																							
Büyüüp Küçülme	26	35	12	5	5																																							
Hareket Edebilme	30	30	16	1	1																																							
Ekleme Çıkarma	28	30	19	5	2																																							
Çok Amaçlı Kullanım	30	30	12	2	2																																							
Özgün ve Rahat	26	35	23	9	5																																							

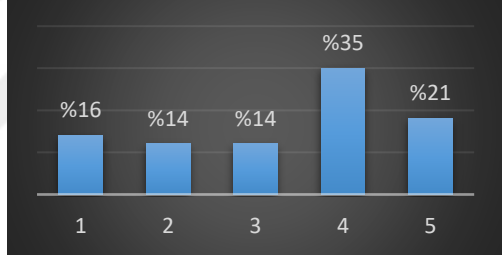
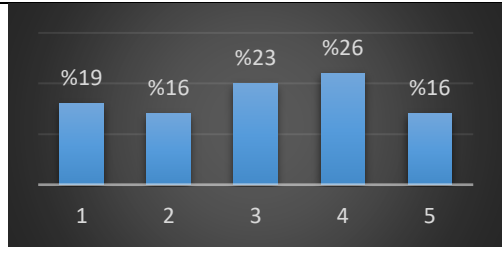
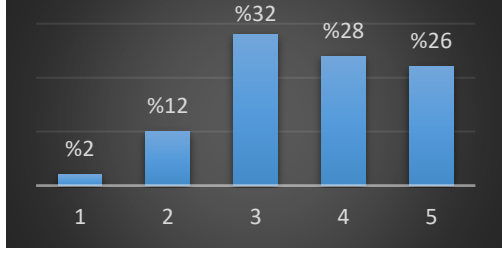
Tablo 6.23 (Devam)

Okulunuzda bulunmaktan ve zaman geçirmekten keyif alıyor musunuz ?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>0</td></tr><tr><td>2</td><td>5</td></tr><tr><td>3</td><td>30</td></tr><tr><td>4</td><td>35</td></tr><tr><td>5</td><td>30</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	0	2	5	3	30	4	35	5	30	Öğrencilerin %35'lik kısmı 4(çok) derecede okulda bulunmaktan ve zaman geçirmekten keyif aldığı belirlenmiştir. Bu durum çalışma yapılan fakülte yapısına aidiyet duyma ve memnuniyet durumunun yüksek olduğu anlamına gelmektedir.
Derece	Oran (%)													
1	0													
2	5													
3	30													
4	35													
5	30													
Kendinizi okulunuza ait hissediyor musunuz ?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>5</td></tr><tr><td>2</td><td>5</td></tr><tr><td>3</td><td>30</td></tr><tr><td>4</td><td>25</td></tr><tr><td>5</td><td>35</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	5	2	5	3	30	4	25	5	35	Tabloda görüldüğü üzere öğrencilerin %35'i 5(en çok) derecede okula aidiyet duydukları belirlenmiştir. Bu sonuç doğrultusunda mekânlarının kullanıcı ve işleve yönelik adaptasyonunun sağlanmadığı varsayımının bu yapı için geçerli olmadığı görülmüştür.
Derece	Oran (%)													
1	5													
2	5													
3	30													
4	25													
5	35													
Sizce kendinizi okulunuza ait hissetmeniz ve okulunuzda zaman geçirmek istemeniz derslerdeki başarılarınızı ne derece etkiler ?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>2</td></tr><tr><td>2</td><td>0</td></tr><tr><td>3</td><td>16</td></tr><tr><td>4</td><td>30</td></tr><tr><td>5</td><td>52</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	2	2	0	3	16	4	30	5	52	Çalışma yapılan okulun öğrencilerinin %52'si aidiyet durumunun derslerdeki başarıyla bağlantılı olduğunu düşünmektedirler. Belirlenen fakültede bulunmaktan duyulan memnuniyet, aidiyet ve aidiyetin başarı üzerinde etkisi üzerine oluşturulmuş bu üç sorudan elde edilen sonuçlar doğrultusunda inönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana binanın tasarımının kullanıcı ve işleve yönelik adaptasyonu sağlamada yeterli düzeyde olduğu belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	2													
2	0													
3	16													
4	30													
5	52													

Tablo 6.23 (Devam)

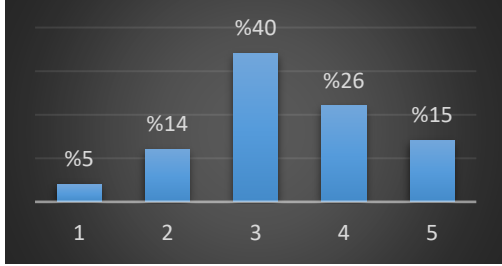
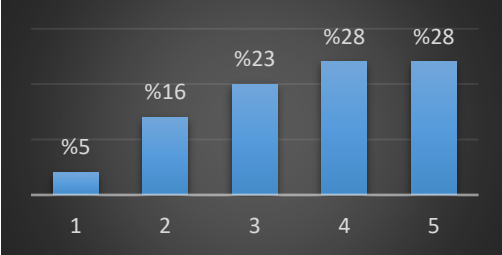
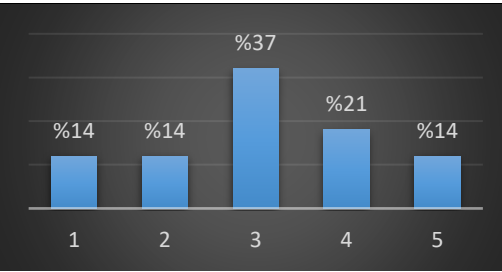
Uygulamalı ve teorik derslerinizi aynı (birbirinin aynısı özelliklere ve eşyalara sahip olan mekanlar) dersliklerde mi yapıyorsunuz?	 <table><tr><th>Cevap</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>Evet</td><td>49</td></tr><tr><td>Hayır</td><td>51</td></tr></table>	Cevap	Oran (%)	Evet	49	Hayır	51	Anket verilerinden hareketle öğrencilerin %51'i uygulamalı ve teorik derslerin yanı sıra dersliklerde yapmadıklarını belirtmişlerdir. Çalışma kapsamında varsayımlardan biri olan atölyelerin normal dersliklermiş gibi tasarlanması durumu bu yapı için geçerli olmadığı saptanmıştır.						
Cevap	Oran (%)													
Evet	49													
Hayır	51													
Uygulamalı ve teorik dersleri aynı dersliklerde yapıyor iseniz bundan ne derece memnunsunuz ?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>12</td></tr><tr><td>2</td><td>12</td></tr><tr><td>3</td><td>30</td></tr><tr><td>4</td><td>34</td></tr><tr><td>5</td><td>12</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	12	2	12	3	30	4	34	5	12	Uygulamalı ve teorik derslerin aynı dersliklerde yapılıyor olmasının %34 oranında 4(çok) düzeyde memnuniyet duyulduğu görülmektedir.
Derece	Oran (%)													
1	12													
2	12													
3	30													
4	34													
5	12													
Okulunuzun mekânsal yapısı 3d çalışmalarınızı (alanınızla alakalı uygulama yapma, ürün üretme ve ürünleri sergileme gibi durumları) gerçekleştirmenizde ne derece imkân sağlamaktadır?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>5</td></tr><tr><td>2</td><td>16</td></tr><tr><td>3</td><td>21</td></tr><tr><td>4</td><td>33</td></tr><tr><td>5</td><td>25</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	5	2	16	3	21	4	33	5	25	Tabloda görüldüğü üzere okulun mekânsal yapısının 3d çalışmalarına, %33 4(çok), düzeyde elverişli olduğu saptanmıştır. Çalışma kapsamında belirlenen, mekânların daha çok 2d çalışmalarına uyumlu olup 3d çalışmalarına yeterli düzeyde olanak vermediği varsayımı, bu fakülte yapısı için geçerli olmadığı belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	5													
2	16													
3	21													
4	33													
5	25													

Tablo 6.23 (Devam)

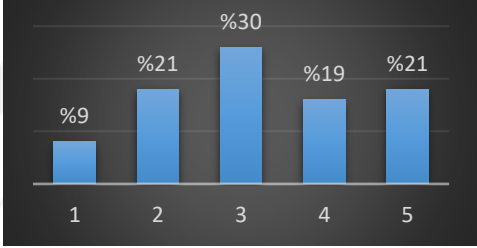
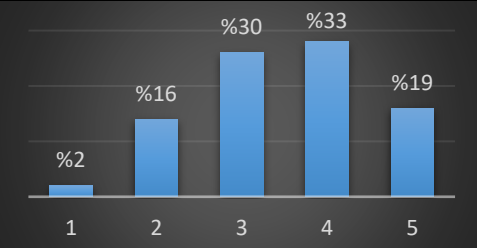
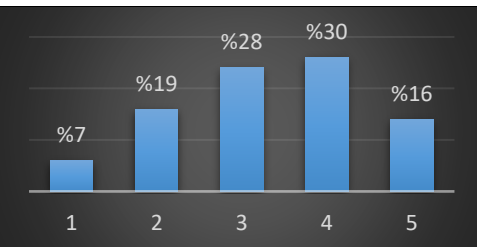
Okulunuzda çalışmalarınızı sergileyebileceğiniz alanlar yeterli midir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%16</td></tr><tr><td>2</td><td>%14</td></tr><tr><td>3</td><td>%14</td></tr><tr><td>4</td><td>%35</td></tr><tr><td>5</td><td>%21</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%16	2	%14	3	%14	4	%35	5	%21	Çalışma kapsamında belirlenen güzel sanatlar fakültesinin sergi alanlarının yeterlilik düzeyinin ölçüldüğü bu soruyla öğrencilerin %35'inin 4(çok) derecede yeterli buldukları belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	%16													
2	%14													
3	%14													
4	%35													
5	%21													
Okulunuzda bireysel çalışma alanları yeterli midir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%19</td></tr><tr><td>2</td><td>%16</td></tr><tr><td>3</td><td>%23</td></tr><tr><td>4</td><td>%26</td></tr><tr><td>5</td><td>%16</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%19	2	%16	3	%23	4	%26	5	%16	Bireysel çalışma alanlarının yeterlilik düzeyi öğrencilerin %26'sı tarafından 4 (çok) derecede yeterli bulunmuştur. Böylelikle güzel sanatlar fakültelerinde bireysel çalışma alanlarının yetersiz olduğu varsayımının, bu fakülte yapısı için geçerli olmadığı belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	%19													
2	%16													
3	%23													
4	%26													
5	%16													
Okulunuzda grup çalışma alanları yeterli midir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%2</td></tr><tr><td>2</td><td>%12</td></tr><tr><td>3</td><td>%32</td></tr><tr><td>4</td><td>%28</td></tr><tr><td>5</td><td>%26</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%2	2	%12	3	%32	4	%28	5	%26	Tabloda görüldüğü üzere öğrencilerin %32'si 3(orta) derecede, %28'i ise 4(çok) derecede grup çalışma alanlarını yeterli bulmuşlardır. Grup ve bireysel çalışma alanlarının yeterliliğini sorgulayan bu iki sorudan elde edilen veriler doğrultusunda çalışma kapsamında oluşturulmuş güzel sanatlar fakültelerinin mekânların hem grup çalışmalarına hem de bireysel çalışmalara olanak sağlayacak ebatlarda tasarlanmadığı varsayımının doğrulanmadığı görülmektedir.
Derece	Oran (%)													
1	%2													
2	%12													
3	%32													
4	%28													
5	%26													

Space syntax yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilmiş sorular;

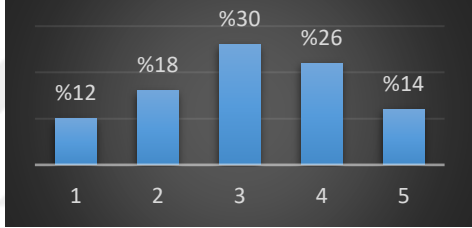
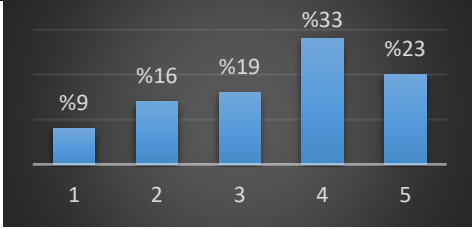
Tablo 6.24 Space Syntax yöntemine dair kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi

Atölye ebatları çalışmalarınıza ne derecede olanak sağlamaktadır?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%5</td></tr><tr><td>2</td><td>%14</td></tr><tr><td>3</td><td>%40</td></tr><tr><td>4</td><td>%26</td></tr><tr><td>5</td><td>%15</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%5	2	%14	3	%40	4	%26	5	%15	Atölye ebatları yapılan anket sonuçlarına göre %40 3(orta), %26 4(çok) düzeyde yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%5													
2	%14													
3	%40													
4	%26													
5	%15													
Dersliklerin ebatları çalışmalarınıza ne derece olanak sağlamaktadır?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%5</td></tr><tr><td>2</td><td>%16</td></tr><tr><td>3</td><td>%23</td></tr><tr><td>4</td><td>%28</td></tr><tr><td>5</td><td>%28</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%5	2	%16	3	%23	4	%28	5	%28	İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blokta eğitim gören öğrencilerin %28'i 3(orta) ve 4(çok) derecede derslik ebatlarını yeterli bulmaktadırlar.
Derece	Oran (%)													
1	%5													
2	%16													
3	%23													
4	%28													
5	%28													
Ortak kullanım alanlarının ebatları çalışmalarınıza ne derece olanak sağlamaktadır?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%14</td></tr><tr><td>2</td><td>%14</td></tr><tr><td>3</td><td>%37</td></tr><tr><td>4</td><td>%21</td></tr><tr><td>5</td><td>%14</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%14	2	%14	3	%37	4	%21	5	%14	Tabloda görüldüğü üzere %37 oranında 3(orta), %21 oranında 4(çok) derecede ortak kullanım alanlarının ebatlarının çalışmalarına olanak sağlayacak nitelikte olduğu savunulmuştur.
Derece	Oran (%)													
1	%14													
2	%14													
3	%37													
4	%21													
5	%14													

Tablo 6.24 (Devam)

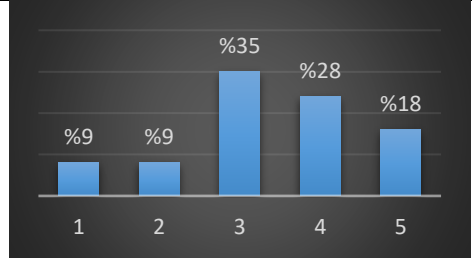
Sergileme alanlarını ebatları çalışmalarınıza ne derece olarak sağlamaktadır?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%9</td></tr><tr><td>2</td><td>%21</td></tr><tr><td>3</td><td>%30</td></tr><tr><td>4</td><td>%19</td></tr><tr><td>5</td><td>%21</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%9	2	%21	3	%30	4	%19	5	%21	İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok yapısında %30 oranında 3(orta) düzeyde sergileme alanlarının ebatlarının çalışmalara olanak verilecek yeterlilikte olduğu belirlenmiştir. Atölye, derslik, ortak kullanım alanları ve sergileme alanlarının mekânsal boyutlarının yeterlilik düzeyinin ölçüldüğü bu 4 sorudan sergileme alanlarının ebatları hariç diğer üç soru yardımıyla çalışma kapsamında saptanan, mekânsal boyutların eğitimin uygulanma şekli göz önünde bulundurulmadan tasarlandığı varsayımının bu fakülte yapısı için geçerli olmadığı sonucuna varılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%9													
2	%21													
3	%30													
4	%19													
5	%21													
Okul içerisinde ihtiyaç duyduğunuz alanlara rahat erişebiliyor musunuz?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%2</td></tr><tr><td>2</td><td>%16</td></tr><tr><td>3</td><td>%30</td></tr><tr><td>4</td><td>%33</td></tr><tr><td>5</td><td>%19</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%2	2	%16	3	%30	4	%33	5	%19	Çalışma kapsamında hazırlanan anket sorusu sonucunda belirlenen fakülte yapısında ihtiyaç durumunda erişebilirlik oranı %33 ile 4(çok) olarak belirlenmiştir. Birbiriyle ilişkilendirilmesi gereken mekânlar arasında bağlantısallığın yeterli düzeyde sağlanmama varsayımı bu fakülte için geçerli olmadığı saptanmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%2													
2	%16													
3	%30													
4	%33													
5	%19													
Okulunuzda açık ortak kullanım alanları yeterli midir	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%7</td></tr><tr><td>2</td><td>%19</td></tr><tr><td>3</td><td>%28</td></tr><tr><td>4</td><td>%30</td></tr><tr><td>5</td><td>%16</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%7	2	%19	3	%28	4	%30	5	%16	Belirlenen fakülte yapısındaki öğrenciler tarafından okuldaki açık ortak kullanım alanlarının %30 oranında 4(çok) derecede yeterli olduğu saptanmıştır. Çalışmada varsayılan açık alanların sosyalleşmeye olanak sağlamayacak şekilde tasarlanmış olma durumunun bu yapı için geçerli olmadığı saptanmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%7													
2	%19													
3	%28													
4	%30													
5	%16													

Tablo 6.24 (Devam)

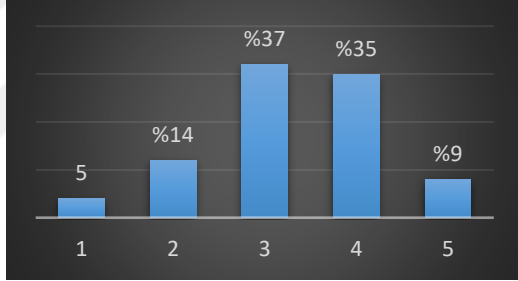
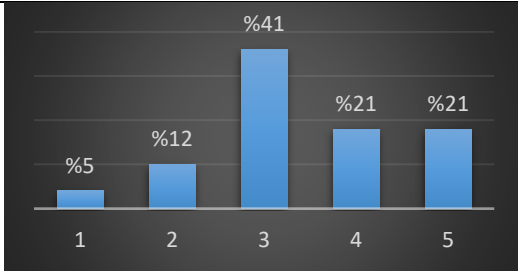
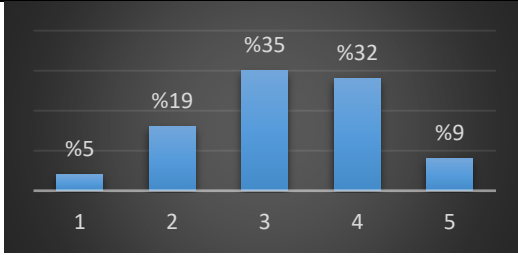
Okulunuzda kapalı ortak kullanım alanları yeterli midir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%12</td></tr><tr><td>2</td><td>%18</td></tr><tr><td>3</td><td>%30</td></tr><tr><td>4</td><td>%26</td></tr><tr><td>5</td><td>%14</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%12	2	%18	3	%30	4	%26	5	%14	Fakültedeki kapalı ortak kullanım alanları %30 oranında 3(orta) derecede, %26 oranında 4(çok) derecede olduğu belirlenmiştir. Böylelikle kapalı mekânların sosyalleşmeye olanak sağlayacak şekilde tasarlanmadığı varsayımının bu yapı için geçerli olmadığı anlaşılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%12													
2	%18													
3	%30													
4	%26													
5	%14													
Zorunlu çalışmalar ve ders saatleri dışında okulda ne derece vakit geçirirsiniz?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%9</td></tr><tr><td>2</td><td>%16</td></tr><tr><td>3</td><td>%19</td></tr><tr><td>4</td><td>%33</td></tr><tr><td>5</td><td>%23</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%9	2	%16	3	%19	4	%33	5	%23	Belirlenen fakülte yapısında eğitim gören öğrencilerin %33'ü 4(çok) derecede zorunlu çalışmalar ve ders saatleri dışında okulda vakit geçirdiklerini belirtmişlerdir. Bu soruya alınan yanıtla çalışmada varsayılan mekanların sosyalleşmeye olanak sağlayacak şekilde tasarlanmadığı durumu inönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok yapısı için geçerli olmadığı saptanmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%9													
2	%16													
3	%19													
4	%33													
5	%23													

Davranışsal haritalama yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilmiş sorular;

Tablo 6.25 Davranışsal haritalama yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi

Okulun tasarlanma biçiminin ve mekânsal organizasyonların, yeme içme, oturma, sohbet etme, ders çalışma, serbest zaman geçirme gibi eylemlere elverişlilik düzeyi nedir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%9</td></tr><tr><td>2</td><td>%9</td></tr><tr><td>3</td><td>%35</td></tr><tr><td>4</td><td>%28</td></tr><tr><td>5</td><td>%18</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%9	2	%9	3	%35	4	%28	5	%18	İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c bloktaki öğrencilerle yapılan anket sonucunda, Okulun tasarlanma biçiminin ve mekânsal organizasyonların, yeme içme, oturma, sohbet etme, ders çalışma, serbest zaman geçirme gibi eylemlere elverişlilik durumunun %35 ile 3(orta), %28 ile 4(çok) düzeyde olduğu belirlenmiştir. Güzel sanatlar fakültelerinde mekân tasarımında, kullanıcı davranışlarının ve mekân içerisinde gerçekleştirilen eylemin göz önünde bulundurulmadığı varsayımının bu yapı geçerli olmadığı sonucuna varılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%9													
2	%9													
3	%35													
4	%28													
5	%18													

Tablo 6.25 (Devam)

Yapı içerisinde kullanımdan oluşan yoğunluk düzeyi ne derecedir?	 <table><thead><tr><th>Densite Düzeyi</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>5</td></tr><tr><td>2</td><td>14</td></tr><tr><td>3</td><td>37</td></tr><tr><td>4</td><td>35</td></tr><tr><td>5</td><td>9</td></tr></tbody></table>	Densite Düzeyi	Oran (%)	1	5	2	14	3	37	4	35	5	9	Tabloda görüldüğü üzere %37 oranında 3(orta) %35 oranında 4(çok) derecede yapı içerisinde yoğunluk olduğu belirlenmiştir.
Densite Düzeyi	Oran (%)													
1	5													
2	14													
3	37													
4	35													
5	9													
Yapı içerisindeki sirkülasyon (hareketlilik) düzeyi ne derecedir?	 <table><thead><tr><th>Sirkülasyon Düzeyi</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>5</td></tr><tr><td>2</td><td>12</td></tr><tr><td>3</td><td>41</td></tr><tr><td>4</td><td>21</td></tr><tr><td>5</td><td>21</td></tr></tbody></table>	Sirkülasyon Düzeyi	Oran (%)	1	5	2	12	3	41	4	21	5	21	Çalışma kapsamında belirlenen bu fakülte yapısındaki öğrencilerin %41'i 3(orta), 5 21'i ise 4(çok) ve 5 (en çok) derecede hareketlilik olduğunu savunmuşlardır.
Sirkülasyon Düzeyi	Oran (%)													
1	5													
2	12													
3	41													
4	21													
5	21													
Yapının tasarlanma biçimi ve mekânsal boyutlar yapı içerisindeki yoğunluğu ne derece kaldırabilmektedir?	 <table><thead><tr><th>Tasarlanma Biçimi</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>5</td></tr><tr><td>2</td><td>19</td></tr><tr><td>3</td><td>35</td></tr><tr><td>4</td><td>32</td></tr><tr><td>5</td><td>9</td></tr></tbody></table>	Tasarlanma Biçimi	Oran (%)	1	5	2	19	3	35	4	32	5	9	İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c bloktaki öğrencilerin %35'i 3(orta) derecede, %32'si 4(çok) derecede yapının tasarlanma biçiminin ve mekânsal boyutların yapı içerisindeki yoğunluğu kaldırabilme durumu olduğunu belirtmişlerdir. Böylelikle çalışmanın varsayımlarından biri olan, yapı içerisindeki yoğunluk düzeyi ve hareket ağlarıyla alakalı öngörude bulunulmadığından mekânsal organizasyonların doğru kurgulanmaması durumunun bu yapı için geçerli olmadığı saptanmıştır.
Tasarlanma Biçimi	Oran (%)													
1	5													
2	19													
3	35													
4	32													
5	9													

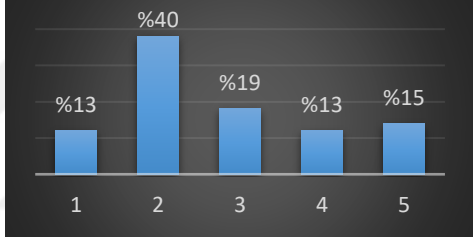
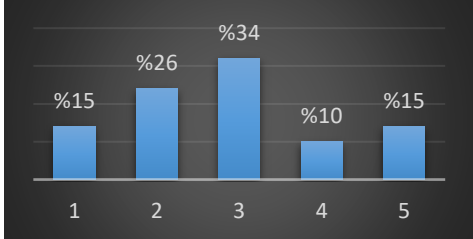
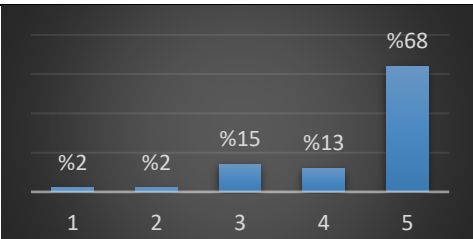
6.2.4 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi

Esneklik kavramıyla ilişkilendirilmiş sorular;

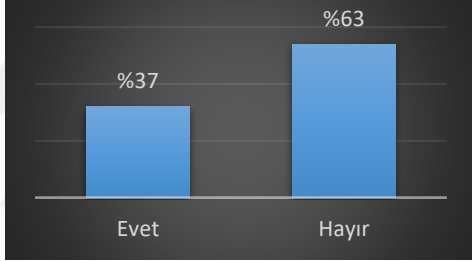
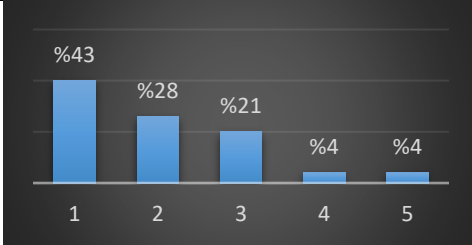
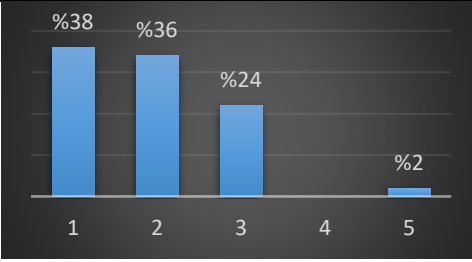
Tablo 6.26 Esneklik kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi

Soru	Grafik (1 en az, 2 az, 3 orta, 4 çok, 5 en çok)	Yorum																																										
Okulunuzun mekânsal kurgusunun ve tasarlanma biçiminin aldığınız eğitime ne derece uygun olduğunu düşünüyorsunuz?	<table border="1"><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>51</td></tr><tr><td>2</td><td>32</td></tr><tr><td>3</td><td>13</td></tr><tr><td>4</td><td>2</td></tr><tr><td>5</td><td>2</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	51	2	32	3	13	4	2	5	2	Uludağ üniversitesi Mudanya güze sanatlar fakültesi öğrencilerine uygulanan anket sonucuna göre okulun mekânsal kurgusu ve tasarlanma biçiminin alınan eğitime uygunluk derecesi %51 oranında 1(en az) derece olarak belirlendi. Bu durum güzel sanatlar fakülteleri tasarımlarında ve mekânsal kurgularında tek tipleşmenin olduğu varsayımının bu yapı için geçerli olduğunu göstermektedir.																														
Derece	Oran (%)																																											
1	51																																											
2	32																																											
3	13																																											
4	2																																											
5	2																																											
Okulunuzdaki mekanlar aşağıdaki esneklik kavramlarına (mekânın değişip/dönüşme, büyüüp/küçülme, hareket edebilme, ekleme/çıkarma, çok amaçlı kullanıma olanak verebilme, özgün ve rahat çalışma ortamı sunma) ne derece elverişlidir?	<table border="1"><thead><tr><th>Kavram</th><th>1 (%)</th><th>2 (%)</th><th>3 (%)</th><th>4 (%)</th><th>5 (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>Değişip Dönüşme</td><td>53</td><td>23</td><td>21</td><td>2</td><td>2</td></tr><tr><td>Büyüyüp Küçülme</td><td>60</td><td>28</td><td>11</td><td>2</td><td>2</td></tr><tr><td>Hareket Edebilme</td><td>47</td><td>34</td><td>17</td><td>2</td><td>2</td></tr><tr><td>Ekleme Çıkarma</td><td>51</td><td>34</td><td>13</td><td>2</td><td>2</td></tr><tr><td>Çok Amaçlı Kullanım</td><td>43</td><td>34</td><td>19</td><td>2</td><td>2</td></tr><tr><td>Özgün ve Rahat</td><td>49</td><td>32</td><td>13</td><td>2</td><td>4</td></tr></tbody></table>	Kavram	1 (%)	2 (%)	3 (%)	4 (%)	5 (%)	Değişip Dönüşme	53	23	21	2	2	Büyüyüp Küçülme	60	28	11	2	2	Hareket Edebilme	47	34	17	2	2	Ekleme Çıkarma	51	34	13	2	2	Çok Amaçlı Kullanım	43	34	19	2	2	Özgün ve Rahat	49	32	13	2	4	Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi; değişip dönüşebilme, %53 oranında 1 (en az) derecede, değişip dönüşebilme özelliğinin olduğu, büyüüp küçülebilme, %60 oranında 1(en az) derecede uygun özellikte olduğu, hareket edebilme, %47 oranında 1(en az) derecede uygun olduğu, ekleme\ çıkarabilme, %51 ile 1(en az) derecede uygun olduğu, çok amaçlı kullanım, %43 ile 2 (az) derece uygun olduğu, özgün ve rahat çalışma ortamı sunma, %49 ile 1(en az) derecede uygun olduğu sonucuna varılmıştır. Anket kapsamında hazırlanan bu soru yardımıyla Uludağ Üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi yapısının tasarımında esneklik parametrelerinin ne derece göz önünde bulundurulduğu sorgulanmaya çalışılmıştır. Sonuçlardan da görüldüğü üzere, çalışma kapsamında belirlenen, yapı tasarımlarının esnek mekân anlayışıyla oluşturulmadığından zamana karşı direnemeyeceği varsayımının bu yapı için geçerli olduğu anlaşılmıştır.
Kavram	1 (%)	2 (%)	3 (%)	4 (%)	5 (%)																																							
Değişip Dönüşme	53	23	21	2	2																																							
Büyüyüp Küçülme	60	28	11	2	2																																							
Hareket Edebilme	47	34	17	2	2																																							
Ekleme Çıkarma	51	34	13	2	2																																							
Çok Amaçlı Kullanım	43	34	19	2	2																																							
Özgün ve Rahat	49	32	13	2	4																																							

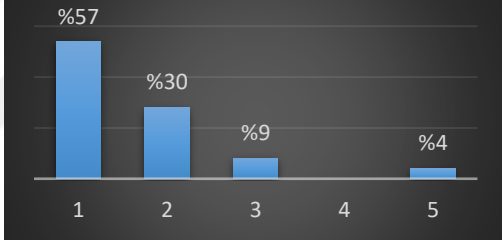
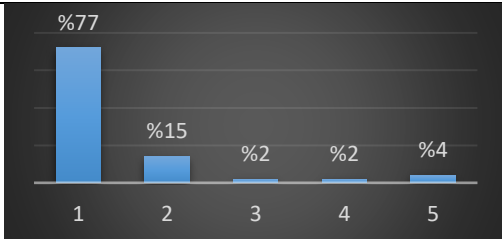
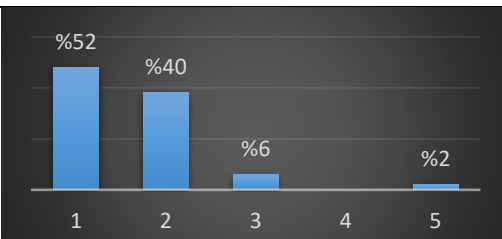
Tablo 6.26 (Devam)

Okulunuzda bulunmaktan ve zaman geçirmekten keyif alıyor musunuz ?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%13</td></tr><tr><td>2</td><td>%40</td></tr><tr><td>3</td><td>%19</td></tr><tr><td>4</td><td>%13</td></tr><tr><td>5</td><td>%15</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%13	2	%40	3	%19	4	%13	5	%15	Tabloda görüldüğü üzere öğrencilerin %40'ı okulda bulunmaktan ve zaman geçirmekten 2(az) derecede keyif almaktadırlar. Böylece bu yapı için, kullanıcı memnuniyeti ve aidiyet hissinin oluşmadığı belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	%13													
2	%40													
3	%19													
4	%13													
5	%15													
Kendinizi okulunuza ait hissediyor musunuz ?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%15</td></tr><tr><td>2</td><td>%26</td></tr><tr><td>3</td><td>%34</td></tr><tr><td>4</td><td>%10</td></tr><tr><td>5</td><td>%15</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%15	2	%26	3	%34	4	%10	5	%15	Üzerinde çalışma yürütülen bu fakültede %34oranında 3(orta), %26 oranında 2(az) derecede aidiyet durumu olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç doğrultusunda mekânlarının kullanıcı ve işleve yönelik adaptasyonunun sağlanmadığı varsayımının bu yapı için geçerli olduğu görülmüştür.
Derece	Oran (%)													
1	%15													
2	%26													
3	%34													
4	%10													
5	%15													
Sizce kendinizi okulunuza ait hissetmeniz ve okulunuzda zaman geçirmek istemeniz derslerdeki başarılarınızı ne derece etkiler ?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%2</td></tr><tr><td>2</td><td>%2</td></tr><tr><td>3</td><td>%15</td></tr><tr><td>4</td><td>%13</td></tr><tr><td>5</td><td>%68</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%2	2	%2	3	%15	4	%13	5	%68	Öğrencilerin %68 oranla çoğunluğu okula aidiyet duyma ve zaman geçirmek istemenin derslerdeki başarıyı etkilediğini düşünmektedirler. Çalışma kapsamına belirlenen bu fakültede bulunmaktan duyulan memnuniyet, aidiyet ve aidiyetin başarı üzerinde etkisi üzerine oluşturulmuş bu üç sorudan elde edilen sonuçlar doğrultusunda Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi tasarımının kullanıcı ve işleve yönelik adaptasyonu sağlamada yeterli düzeyde olmadığı belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	%2													
2	%2													
3	%15													
4	%13													
5	%68													

Tablo 6.26 (Devam)

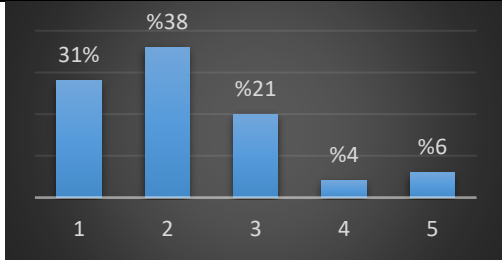
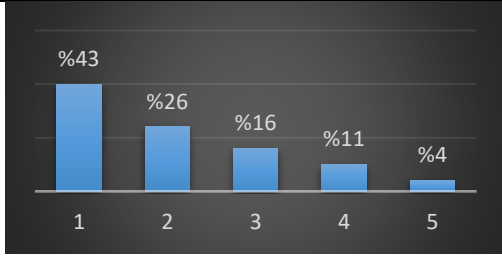
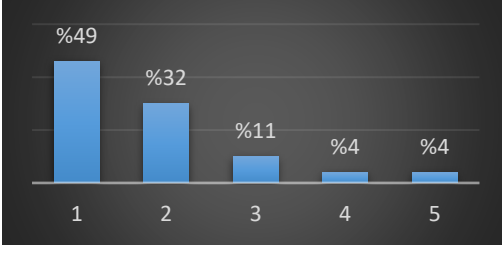
Uygulamalı ve teorik derslerinizi aynı (birbirinin aynısı özelliklere ve eşyalara sahip olan mekanlar) dersliklerde mi yapıyorsunuz?	 <table><tr><th>Cevap</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>Evet</td><td>37</td></tr><tr><td>Hayır</td><td>63</td></tr></table>	Cevap	Oran (%)	Evet	37	Hayır	63	Tabloda görüldüğü üzere öğrencilerin %63'ü uygulamalı ve teorik derslerin yanı sıra dersliklerde yapmadıklarını belirtmişlerdir. Çalışma kapsamında varsayımlardan biri olan atölyelerin normal dersliklermiş gibi tasarlanması durumu bu yapı için geçerli olmadığı saptanmıştır.						
Cevap	Oran (%)													
Evet	37													
Hayır	63													
Uygulamalı ve teorik dersleri aynı dersliklerde yapıyor iseniz bundan ne derece memnunsunuz ?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>43</td></tr><tr><td>2</td><td>28</td></tr><tr><td>3</td><td>21</td></tr><tr><td>4</td><td>4</td></tr><tr><td>5</td><td>4</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	43	2	28	3	21	4	4	5	4	Uygulamalı ve teorik derslerin aynı dersliklerde yapılıyor olmasının %43 oranında 1(en az) düzeyde memnuniyet oluşturduğu belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	43													
2	28													
3	21													
4	4													
5	4													
Okulunuzun mekânsal yapısı 3d çalışmalarınızı (alanınızla alakalı uygulama yapma, ürün üretme ve ürünleri sergileme gibi durumları) gerçekleştirmenizde ne derece imkân sağlamaktadır?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>38</td></tr><tr><td>2</td><td>36</td></tr><tr><td>3</td><td>24</td></tr><tr><td>4</td><td>2</td></tr><tr><td>5</td><td>0</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	38	2	36	3	24	4	2	5	0	Okulunuzun mekânsal yapısı 3d çalışmalarınızı (alanınızla alakalı uygulama yapma, ürün üretme ve ürünleri sergileme gibi durumları) gerçekleştirilmesindeki etkisi üzerine hazırlanmış bu soruda öğrencilerin %38'i 1(en az) oranda imkân sağlandığını düşünmüşlerdir. Böylelikle, mekânların daha çok 2d çalışmalarına uyumlu olup 3d çalışmalarına yeterli düzeyde olanak vermediği varsayımı, bu fakülte yapısı için geçerli olduğu belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	38													
2	36													
3	24													
4	2													
5	0													

Tablo 6.26 (Devam)

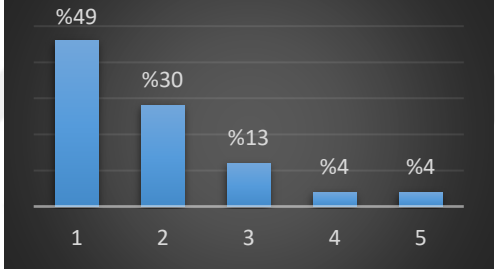
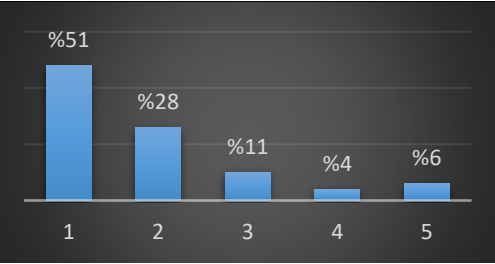
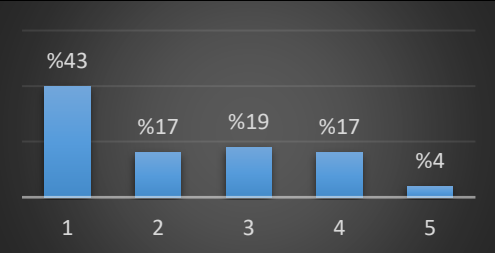
Okulunuzda çalışmalarınızı sergileyebileceğiniz alanlar yeterli midir?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>57</td></tr><tr><td>2</td><td>30</td></tr><tr><td>3</td><td>9</td></tr><tr><td>4</td><td></td></tr><tr><td>5</td><td>4</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	57	2	30	3	9	4		5	4	Tabloda görüldüğü üzere çalışma yapılan güzel sanatlar fakültesindeki sergi alanları %57 oranında 1(en az) derecede yeterli olduğu saptanmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	57													
2	30													
3	9													
4														
5	4													
Okulunuzda bireysel çalışma alanları yeterli midir?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>77</td></tr><tr><td>2</td><td>15</td></tr><tr><td>3</td><td>2</td></tr><tr><td>4</td><td>2</td></tr><tr><td>5</td><td>4</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	77	2	15	3	2	4	2	5	4	Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi yapısında bireysel çalışma alanlarının %77 oranında 1 (en az) derecede yeterli olduğu belirlenmiştir. Çalışma kapsamında belirlenen bireysel çalışma alanlarının yetersiz olduğu varsayımının, bu fakülte yapısı için geçerli olduğu saptanmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	77													
2	15													
3	2													
4	2													
5	4													
Okulunuzda grup çalışma alanları yeterli midir?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>52</td></tr><tr><td>2</td><td>40</td></tr><tr><td>3</td><td>6</td></tr><tr><td>4</td><td></td></tr><tr><td>5</td><td>2</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	52	2	40	3	6	4		5	2	Anket sonuçlarına göre üzerinde çalışma yapılan fakültenin grup çalışma alanları %52 oranında 1(en az) derecede yeterli bulunmuştur. Böylelikle, güzel sanatlar fakültelerinin mekânların hem grup çalışmalarına hem de bireysel çalışmalara olanak sağlayacak ebatlarda tasarlanmadığı varsayımının bu fakülte için geçerli olduğu belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	52													
2	40													
3	6													
4														
5	2													

Space syntax yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilmiş sorular;

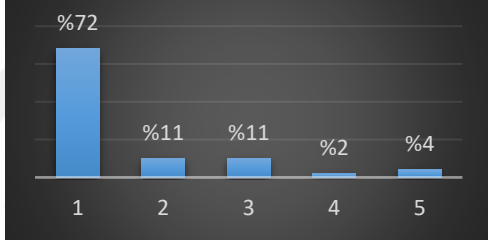
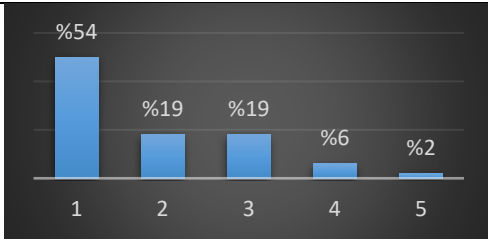
Tablo 6.27 Space Syntax yöntemine dair kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi

Atölye ebatları çalışmalarınıza ne derecede olanak sağlamaktadır?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>31%</td></tr><tr><td>2</td><td>38%</td></tr><tr><td>3</td><td>21%</td></tr><tr><td>4</td><td>4%</td></tr><tr><td>5</td><td>6%</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	31%	2	38%	3	21%	4	4%	5	6%	Çalışma yapılan güzel sanatlar fakültesinde atölye ebatları %38 2(az) düzeyde yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	31%													
2	38%													
3	21%													
4	4%													
5	6%													
Dersliklerin ebatları çalışmalarınıza ne derece olanak sağlamaktadır?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>43%</td></tr><tr><td>2</td><td>26%</td></tr><tr><td>3</td><td>16%</td></tr><tr><td>4</td><td>11%</td></tr><tr><td>5</td><td>4%</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	43%	2	26%	3	16%	4	11%	5	4%	Anket çalışmaları sonuçlarına göre Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesinde eğitim gören öğrencilerin %43'ü 1(en az) derecede derslik ebatlarının çalışmalarına olanak sağlamada yeterli olduklarını belirtmişlerdir.
Derece	Oran (%)													
1	43%													
2	26%													
3	16%													
4	11%													
5	4%													
Ortak kullanım alanlarının ebatları çalışmalarınıza ne derece olanak sağlamaktadır?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>49%</td></tr><tr><td>2</td><td>32%</td></tr><tr><td>3</td><td>11%</td></tr><tr><td>4</td><td>4%</td></tr><tr><td>5</td><td>4%</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	49%	2	32%	3	11%	4	4%	5	4%	Tabloda görüldüğü üzere %49 oranında 1(en az) derecede ortak kullanım alanlarının ebatlarının çalışmalara olanak sağlayacak nitelikte olduğu savunulmuştur.
Derece	Oran (%)													
1	49%													
2	32%													
3	11%													
4	4%													
5	4%													

Tablo 6.27 (Devam)

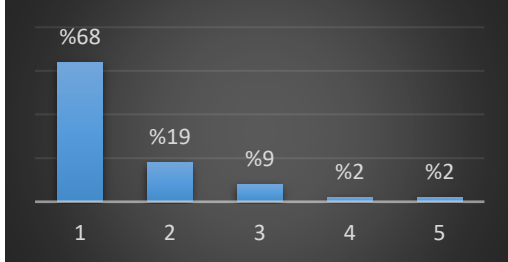
Sergileme alanlarını ebatları çalışmalarınıza ne derece olarak sağlamaktadır?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>49</td></tr><tr><td>2</td><td>30</td></tr><tr><td>3</td><td>13</td></tr><tr><td>4</td><td>4</td></tr><tr><td>5</td><td>4</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	49	2	30	3	13	4	4	5	4	Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi öğrencilerinin %49'luk kısmı sergileme alanlarının ebatlarının çalışmalarına olarak sağlama durumunun 1(en az) olduğunu belirtmişlerdir. Atölye, derslik, ortak kullanım alanları ve sergileme alanlarının mekânsal boyutlarının yeterlilik düzeyinin ölçüldüğü bu 4 soruya verilen yanıtlar sonucunda çalışma kapsamında belirlenen varsayımlardan biri olan, mekânsal boyutların eğitimin uygulanma şekli göz önünde bulundurulmadan tasarlanması durumunun bu yapı için geçerli olduğu belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	49													
2	30													
3	13													
4	4													
5	4													
Okul içerisinde ihtiyaç duyduğunuz alanlara rahat erişebiliyor musunuz?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>51</td></tr><tr><td>2</td><td>28</td></tr><tr><td>3</td><td>11</td></tr><tr><td>4</td><td>4</td></tr><tr><td>5</td><td>6</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	51	2	28	3	11	4	4	5	6	Çalışmada belirlenen fakülte yapısına dair erişilebilirlik durumunun ölçüldüğü bu soruda %51 ile 1(en az) derecede yeterlilik sağlandığı saptanmıştır. Böylelikle birbiriyle ilişkilendirilmesi gereken mekânlar arasında bağlantısallığın yeterli düzeyde sağlanmama varsayımı bu fakülte için geçerli olduğu belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	51													
2	28													
3	11													
4	4													
5	6													
Okulunuzda açık ortak kullanım alanları yeterli midir	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>43</td></tr><tr><td>2</td><td>17</td></tr><tr><td>3</td><td>19</td></tr><tr><td>4</td><td>17</td></tr><tr><td>5</td><td>4</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	43	2	17	3	19	4	17	5	4	Belirlenen fakülte yapısındaki öğrenciler tarafından okuldaki açık ortak kullanım alanlarının %43 oranında 1(en az) derecede yeterli olduğu saptanmıştır. Çalışmada varsayılan açık alanların sosyalleşmeye olanak sağlamayacak şekilde tasarlanmış olma durumunun bu yapı için geçerli olduğu saptanmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	43													
2	17													
3	19													
4	17													
5	4													

Tablo 6.27 (Devam)

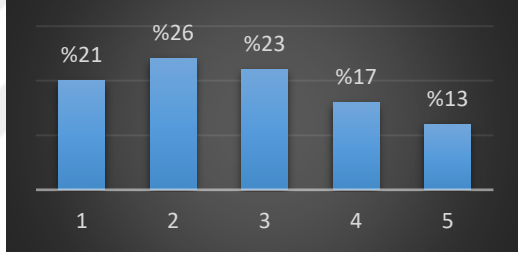
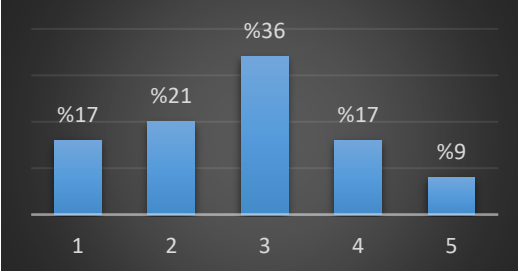
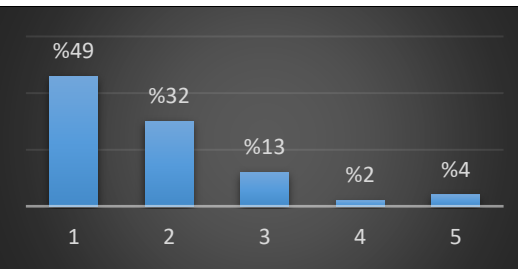
Okulunuzda kapalı ortak kullanım alanları yeterli midir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>72</td></tr><tr><td>2</td><td>11</td></tr><tr><td>3</td><td>11</td></tr><tr><td>4</td><td>2</td></tr><tr><td>5</td><td>4</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	72	2	11	3	11	4	2	5	4	Kapalı ortak kullanım alanlarının yeterlilik düzeyinin ölçüldüğü bu soruda %72 ile 1 (en az) derecede yeterli olduğu saptanmıştır. Böylelikle kapalı mekânların sosyalleşmeye olanak sağlayacak şekilde tasarlanmadığı varsayımının bu yapı için geçerli olduğu anlaşılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	72													
2	11													
3	11													
4	2													
5	4													
Zorunlu çalışmalar ve ders saatleri dışında okulda ne derece vakit geçirirsiniz?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>54</td></tr><tr><td>2</td><td>19</td></tr><tr><td>3</td><td>19</td></tr><tr><td>4</td><td>6</td></tr><tr><td>5</td><td>2</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	54	2	19	3	19	4	6	5	2	Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesinde eğitim gören öğrencilerin %54'ü 1(en az) derecede zorunlu çalışmalar ve ders saatleri dışında okulda vakit geçirdiklerini belirtmişlerdir. Mekanların sosyalleşmeye olanak sağlayacak şekilde tasarlanmadığı durumu bu fakülte yapısı için geçerli olduğu saptanmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	54													
2	19													
3	19													
4	6													
5	2													

Davranışsal haritalama yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilmiş sorular;

Tablo 6.28 Davranışsal haritalama yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi

Okulun tasarlanma biçiminin ve mekânsal organizasyonların, yeme içme, oturma, sohbet etme, ders çalışma, serbest zaman geçirme gibi eylemlere elverişlilik düzeyi nedir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>68</td></tr><tr><td>2</td><td>19</td></tr><tr><td>3</td><td>9</td></tr><tr><td>4</td><td>2</td></tr><tr><td>5</td><td>2</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	68	2	19	3	9	4	2	5	2	Okulun tasarlanma biçiminin ve mekânsal organizasyonların, yeme içme, oturma, sohbet etme, ders çalışma, serbest zaman geçirme gibi eylemlere elverişlilik durumunun %68 ile 1 (en az) derecede olduğu belirlenmiştir. Güzel sanatlar fakültelerinde mekân tasarımında, kullanıcı davranışlarının ve mekân içerisinde gerçekleştirilen eylemin göz önünde bulundurulmadığı varsayımının bu yapı geçerli olduğu sonucuna varılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	68													
2	19													
3	9													
4	2													
5	2													

Tablo 6.28 (Devam)

Yapı içerisinde kullanımdan oluşan yoğunluk düzeyi ne derecedir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>21</td></tr><tr><td>2</td><td>26</td></tr><tr><td>3</td><td>23</td></tr><tr><td>4</td><td>17</td></tr><tr><td>5</td><td>13</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	21	2	26	3	23	4	17	5	13	Belirlenen fakülte yapısında kullanımdan oluşan yoğunluk düzeyinin %26 ile 2 (az) derecede olduğu belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	21													
2	26													
3	23													
4	17													
5	13													
Yapı içerisindeki sirkülasyon (hareketlilik) düzeyi ne derecedir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>17</td></tr><tr><td>2</td><td>21</td></tr><tr><td>3</td><td>36</td></tr><tr><td>4</td><td>17</td></tr><tr><td>5</td><td>9</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	17	2	21	3	36	4	17	5	9	Tabloda görüldüğü üzere yapı içerisindeki hareketlilik düzeyi %36 ile 3(orta), %21 ile 2(az) olduğu görülmüştür.
Derece	Oran (%)													
1	17													
2	21													
3	36													
4	17													
5	9													
Yapının tasarlanma biçimi ve mekânsal boyutlar yapı içerisindeki yoğunluğu ne derece kaldırabilmektedir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>49</td></tr><tr><td>2</td><td>32</td></tr><tr><td>3</td><td>13</td></tr><tr><td>4</td><td>2</td></tr><tr><td>5</td><td>4</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	49	2	32	3	13	4	2	5	4	Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi öğrencileri %49 oranında yapının tasarlanma biçiminin ve mekânsal boyutların yapı içerisindeki yoğunluğu kaldırabilme durumunun 1 (en az) derecede olduğunu savunmuşlardır. Sonuç olarak çalışmanın varsayımlarından biri olan, yapı içerisindeki yoğunluk düzeyi ve hareket ağlarıyla alakalı öngörüde bulunulmadığından mekânsal organizasyonların doğru kurgulanmaması durumunun bu yapı için geçerli olduğu saptanmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	49													
2	32													
3	13													
4	2													
5	4													

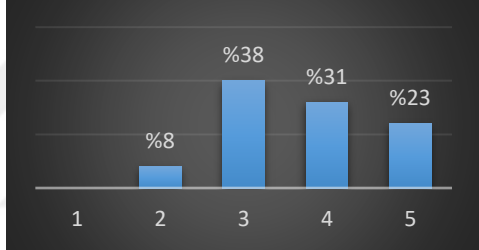
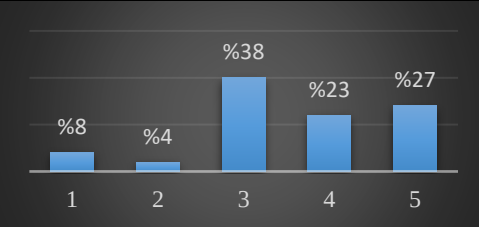
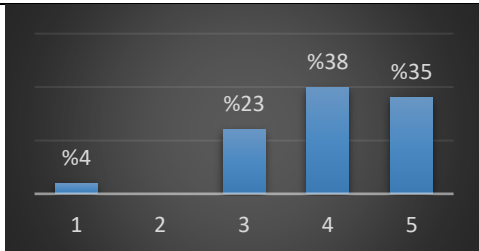
6.2.5 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi

Esneklik kavramıyla ilişkilendirilmiş sorular;

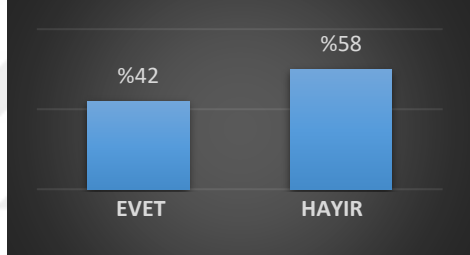
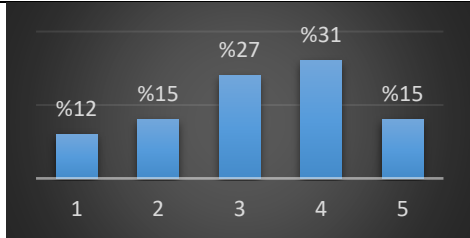
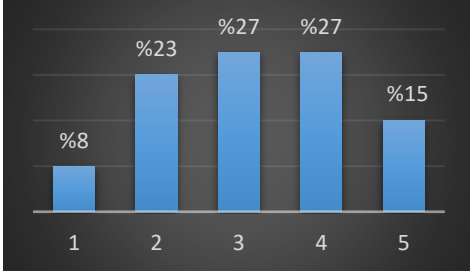
Tablo 6.29 Esneklik kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi

Soru	Grafik (1 en az, 2 az, 3 orta, 4 çok, 5 en çok)	Yorum																																										
Okulunuzun mekânsal kurgusunun ve tasarlanma biçiminin aldığınız eğitime ne derece uygun olduğunu düşünüyorsunuz?	<table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%4</td></tr><tr><td>2</td><td>%15</td></tr><tr><td>3</td><td>%46</td></tr><tr><td>4</td><td>%35</td></tr><tr><td>5</td><td>%4</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%4	2	%15	3	%46	4	%35	5	%4	Çalışma yapılan fakülte yapısındaki öğrencilerin %30 oranında çoğunluğu okulun mekânsal kurgusunun ve tasarlanma biçiminin aldıkları eğitime 4(çok) derecede uygun olduğunu savunmuşlardır. Böylelikle yapı tasarımında ve mekânsal kurguda tek tipleşmenin olduğu varsayımının bu yapı için geçerli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.																														
Derece	Oran (%)																																											
1	%4																																											
2	%15																																											
3	%46																																											
4	%35																																											
5	%4																																											
Okulunuzdaki mekanlar aşağıdaki esneklik kavramlarına (mekânın değişip/dönüşme, büyüyüp/küçülme, hareket edebilme, ekleme/çıkarma, çok amaçlı kullanıma olanak verebilme, özgün ve rahat çalışma ortamı sunma) ne derece elverişlidir?	<table><thead><tr><th>Kavram</th><th>1</th><th>2</th><th>3</th><th>4</th><th>5</th></tr></thead><tbody><tr><td>Değişip Dönüşme</td><td>%8</td><td>%23</td><td>%42</td><td>%15</td><td>%12</td></tr><tr><td>Büyüyüp Küçülme</td><td>%8</td><td>%19</td><td>%35</td><td>%27</td><td>%12</td></tr><tr><td>Hareket Edebilme</td><td>%8</td><td>%15</td><td>%38</td><td>%27</td><td>%12</td></tr><tr><td>Ekleme Çıkarma</td><td>%8</td><td>%15</td><td>%38</td><td>%23</td><td>%12</td></tr><tr><td>Çok Amaçlı Kullanım</td><td>%4</td><td>%12</td><td>%38</td><td>%27</td><td>%19</td></tr><tr><td>Özgün ve Rahat</td><td>%8</td><td>%12</td><td>%35</td><td>%31</td><td>%15</td></tr></tbody></table>	Kavram	1	2	3	4	5	Değişip Dönüşme	%8	%23	%42	%15	%12	Büyüyüp Küçülme	%8	%19	%35	%27	%12	Hareket Edebilme	%8	%15	%38	%27	%12	Ekleme Çıkarma	%8	%15	%38	%23	%12	Çok Amaçlı Kullanım	%4	%12	%38	%27	%19	Özgün ve Rahat	%8	%12	%35	%31	%15	İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesi; değişip dönüşebilme, %42 oranında 3 (orta) derecede ve %23 ile 2 (az) derecede değişip dönüşebilme özelliğinin olduğu, büyüyüp 3(orta), %27 ile 4(çok) derecede uygun olduğu, ekleme\ çıkarabilme, %38 ile (orta) derecede, %23 ile 2 (az) derecede uygun olduğu, çok amaçlı kullanım, %38 ile 3 (orta) derece, %27 ile 4(çok) derece uygun olduğu, özgün ve rahat çalışma ortamı sunma, %35 ile 4 (çok) derecede uygun olduğu sonucuna varılmıştır. Genel olarak orta ve çok düzeyde derecelendirildiğinden çalışma kapsamında varsayılan yapı tasarımlarının esnek mekân anlayışıyla oluşturulmadığından zamana karşı direnemeyeceği durumunun doğrulanmadığı görülmüştür.
Kavram	1	2	3	4	5																																							
Değişip Dönüşme	%8	%23	%42	%15	%12																																							
Büyüyüp Küçülme	%8	%19	%35	%27	%12																																							
Hareket Edebilme	%8	%15	%38	%27	%12																																							
Ekleme Çıkarma	%8	%15	%38	%23	%12																																							
Çok Amaçlı Kullanım	%4	%12	%38	%27	%19																																							
Özgün ve Rahat	%8	%12	%35	%31	%15																																							

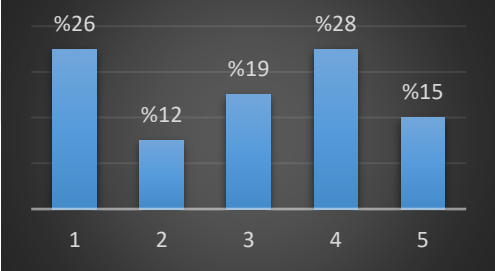
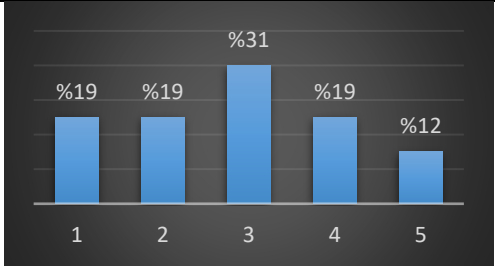
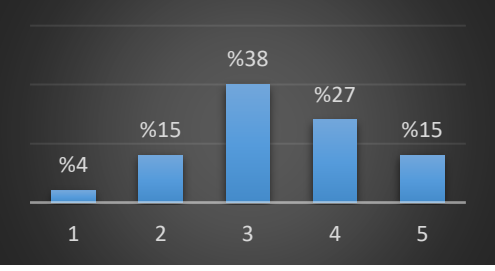
Tablo 6.29 (Devam)

Okulunuzda bulunmaktan ve zaman geçirmekten keyif alıyor musunuz ?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%8</td></tr><tr><td>2</td><td>%8</td></tr><tr><td>3</td><td>%38</td></tr><tr><td>4</td><td>%31</td></tr><tr><td>5</td><td>%23</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%8	2	%8	3	%38	4	%31	5	%23	Okulun öğrencilerinin %38'i 3(orta) derecede, %31'i ise 4(çok) derecede okulda bulunmaktan ve zaman geçirmekten keyif aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Böylelikle çalışmanın bu yapının kullanıcılarının yapıya karşı aidiyet ve memnuniyet duyma düzeyinin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%8													
2	%8													
3	%38													
4	%31													
5	%23													
Kendinizi okulunuza ait hissediyor musunuz ?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%8</td></tr><tr><td>2</td><td>%4</td></tr><tr><td>3</td><td>%38</td></tr><tr><td>4</td><td>%23</td></tr><tr><td>5</td><td>%27</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%8	2	%4	3	%38	4	%23	5	%27	Görüldüğü üzere, %38 oranında 3(orta) derecede, %23 4(çok) derecede aidiyet hissinin olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre varsayımlardan biri olan mekânın kullanıcı ve işleve yönelik adaptasyonunun sağlanmadığı varsayımı doğrulanmamaktadır.
Derece	Oran (%)													
1	%8													
2	%4													
3	%38													
4	%23													
5	%27													
Sizce kendinizi okulunuza ait hissetmeniz ve okulunuzda zaman geçirmek istemeniz derslerdeki başarılarınızı ne derece etkiler ?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%4</td></tr><tr><td>2</td><td>%23</td></tr><tr><td>3</td><td>%38</td></tr><tr><td>4</td><td>%35</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%4	2	%23	3	%38	4	%35	Öğrencilerim %38 oranında 4(çok) derecede okula aidiyet hissi duymanın derslerdeki başarı üzerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Okulda bulunmaktan duyulan memnuniyet, aidiyet ve aidiyetin başarı üzerinde etkisi üzerine oluşturulmuş bu üç sorunun sonuçları doğrultusunda İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesinin tasarımına biçiminin kullanıcı ve işleve yönelik adaptasyonun sağlamada yeterli düzeyde olduğu saptanmıştır.		
Derece	Oran (%)													
1	%4													
2	%23													
3	%38													
4	%35													

Tablo 6.29 (Devam)

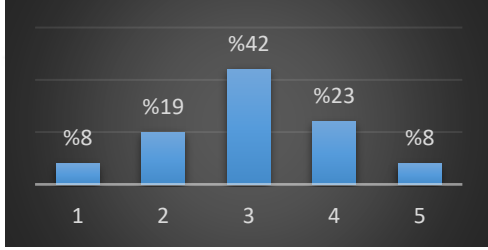
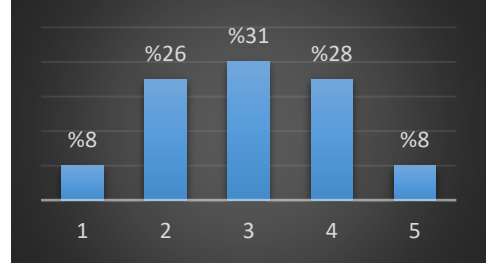
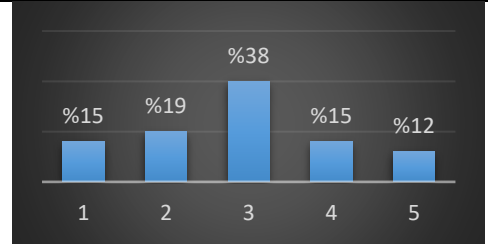
Uygulamalı ve teorik derslerinizi aynı (birbirinin aynısı özelliklere ve eşyalara sahip olan mekanlar) dersliklerde mi yapıyorsunuz?	 <table><tr><th>Cevap</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>EVET</td><td>42</td></tr><tr><td>HAYIR</td><td>58</td></tr></table>	Cevap	Oran (%)	EVET	42	HAYIR	58	Öğrencilerin %58'i teorik ve uygulamalı derslerin farklı dersliklerde yapıldığını savunmuşlardır.						
Cevap	Oran (%)													
EVET	42													
HAYIR	58													
Uygulamalı ve teorik dersleri aynı dersliklerde yapıyor iseniz bundan ne derece memnunsunuz ?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>12</td></tr><tr><td>2</td><td>15</td></tr><tr><td>3</td><td>27</td></tr><tr><td>4</td><td>31</td></tr><tr><td>5</td><td>15</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	12	2	15	3	27	4	31	5	15	Çalışma yapılan bu fakültede %31 oranında 4(çok) düzeyinde memnuniyet sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma kapsamında varsayılan atölyelerin normal dersliklermiş gibi tasarlandığı durumu bu fakültede görülmemektedir. Ancak kullanıcıların evet diyenlerinin çoğunluğunun bu durumdan memnun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	12													
2	15													
3	27													
4	31													
5	15													
Okulunuzun mekânsal yapısı 3d çalışmalarınızı (alanınızla alakalı uygulama yapma, ürün üretme ve ürünleri sergileme gibi durumları) gerçekleştirmenizde ne derece imkân sağlamaktadır?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>8</td></tr><tr><td>2</td><td>23</td></tr><tr><td>3</td><td>27</td></tr><tr><td>4</td><td>27</td></tr><tr><td>5</td><td>15</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	8	2	23	3	27	4	27	5	15	Anket çalışmasından elde edilen veriler doğrultusunda öğrencilerin %27 oranında 3(orta) ve 4(çok) derecede fakültenin mekânsal yapısının 3d çalışmalarına elverişli olarak tasarlandığı belirlenmiştir. Çalışma kapsamında belirlenen, mekânların daha çok 2d çalışmalarına uyumlu olup 3d çalışmalarına yeterli düzeyde olanak vermediği varsayımı, bu fakülte yapısı için geçerli olmadığı saptanmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	8													
2	23													
3	27													
4	27													
5	15													

Tablo 6.29 (Devam)

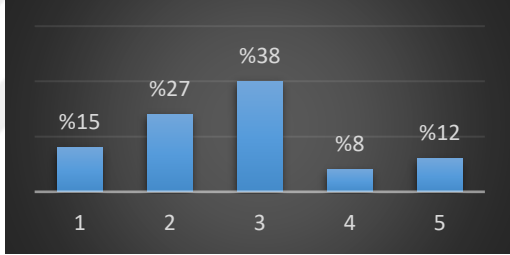
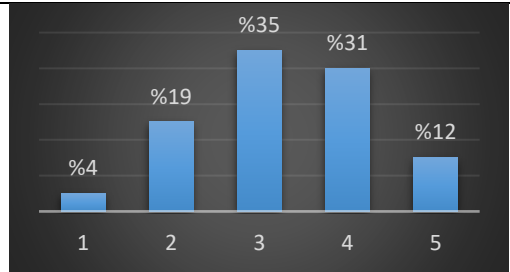
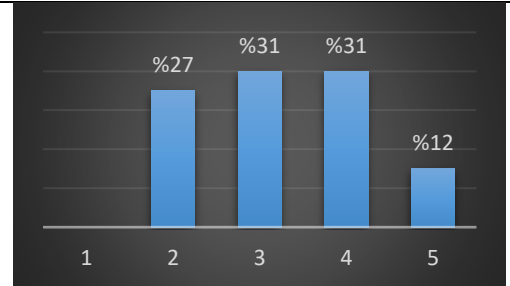
Okulunuzda çalışmalarınızı sergileyebileceğiniz alanlar yeterli midir?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>26</td></tr><tr><td>2</td><td>12</td></tr><tr><td>3</td><td>19</td></tr><tr><td>4</td><td>28</td></tr><tr><td>5</td><td>15</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	26	2	12	3	19	4	28	5	15	Çalışma kapsamında yapılan anket metodu ile bu yapıda çalışmaların sergilenme alanlarının %28 oranında 4(çok) düzeyde yeterli olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmanın varsayımlarından olan, güzel sanatlar fakülteleri tasarımlarında sergileme alanlarının yetersiz olması durumunun bu yapı için doğru olmadığı belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	26													
2	12													
3	19													
4	28													
5	15													
Okulunuzda bireysel çalışma alanları yeterli midir?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>19</td></tr><tr><td>2</td><td>19</td></tr><tr><td>3</td><td>31</td></tr><tr><td>4</td><td>19</td></tr><tr><td>5</td><td>12</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	19	2	19	3	31	4	19	5	12	Bireysel çalışma alanlarının yeterlilik düzeyinin ölçüldüğü bu soruda, İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesindeki öğrencilerin %31 'inin 3(orta), %19'unun ise 1(en az) derecede yeterli buldukları sonucu çıkarılmıştır. Bundan dolayı çalışmanın varsayımlarından olan bireysel çalışma alanlarının yetersiz olduğu durumu doğrulanmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	19													
2	19													
3	31													
4	19													
5	12													
Okulunuzda grup çalışma alanları yeterli midir?	 <table><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr><tr><td>1</td><td>4</td></tr><tr><td>2</td><td>15</td></tr><tr><td>3</td><td>38</td></tr><tr><td>4</td><td>27</td></tr><tr><td>5</td><td>15</td></tr></table>	Derece	Oran (%)	1	4	2	15	3	38	4	27	5	15	Görüldüğü üzere öğrencilerim %38'i 3(orta), %27'si 4(çok) derecede grup çalışma alanlarını yeterli bulmuşlardır. Grup çalışma alanlarının yetersiz olduğu varsayımı bu yapı için doğrulanmadığı belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	4													
2	15													
3	38													
4	27													
5	15													

Space syntax yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilmiş sorular;

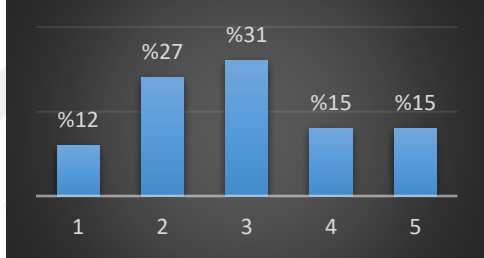
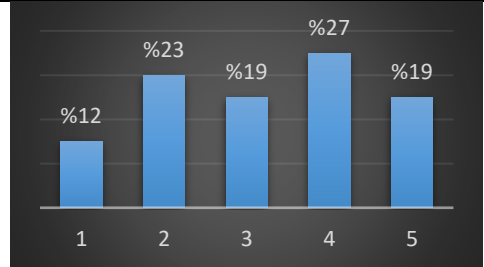
Tablo 6.30 Space Syntax yöntemine dair kavramıyla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi

Atölye ebatları çalışmalarınıza ne derecede olanak sağlamaktadır?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>8</td></tr><tr><td>2</td><td>19</td></tr><tr><td>3</td><td>42</td></tr><tr><td>4</td><td>23</td></tr><tr><td>5</td><td>8</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	8	2	19	3	42	4	23	5	8	İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesinde atölyelerin %42 3(orta), %23 4(çok) derecede yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	8													
2	19													
3	42													
4	23													
5	8													
Dersliklerin ebatları çalışmalarınıza ne derece olanak sağlamaktadır?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>8</td></tr><tr><td>2</td><td>26</td></tr><tr><td>3</td><td>31</td></tr><tr><td>4</td><td>28</td></tr><tr><td>5</td><td>8</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	8	2	26	3	31	4	28	5	8	Öğrencilerin %31'i 3(orta), %28'i 4 (çok) oranında derslik ebatlarının yeterli olduğunu düşündükleri sonucuna varılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	8													
2	26													
3	31													
4	28													
5	8													
Ortak kullanım alanlarının ebatları çalışmalarınıza ne derece olanak sağlamaktadır?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>15</td></tr><tr><td>2</td><td>19</td></tr><tr><td>3</td><td>38</td></tr><tr><td>4</td><td>15</td></tr><tr><td>5</td><td>12</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	15	2	19	3	38	4	15	5	12	Veriler doğrultusunda ortak kullanım alanlarının ebatlarının %38 3(orta) ve %19 2 (az) derecede yeterli olduğu saptanmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	15													
2	19													
3	38													
4	15													
5	12													

Tablo 6.30 (Devam)

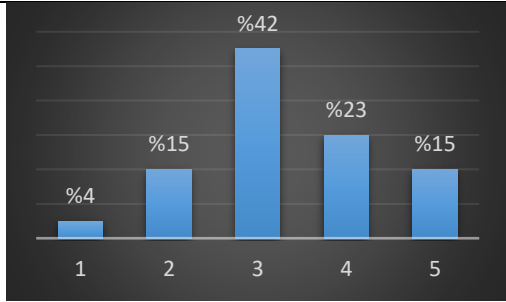
Sergileme alanlarını ebatları çalışmalarınıza ne derece olarak sağlamaktadır?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%15</td></tr><tr><td>2</td><td>%27</td></tr><tr><td>3</td><td>%38</td></tr><tr><td>4</td><td>%8</td></tr><tr><td>5</td><td>%12</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%15	2	%27	3	%38	4	%8	5	%12	Sergileme alanlarının ebatlarının çalışmalarına olanak sağlama durumunun %38'i 3(orta), %27'si 2(az) düzeyde olduğu belirlenmiştir. Mekânsal boyutların eğitimin uygulanma şekli göz önünde bulundurulmadan tasarlandığı varsayımının bu yapı için ortalama düzeyde olduğu saptanmıştır. Atölye ve dersliklerin ebatlarının yeterli olduğu ancak ortak kullanım alanları ve sergileme alanlarının yetersiz düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%15													
2	%27													
3	%38													
4	%8													
5	%12													
Okul içerisinde ihtiyaç duyduğunuz alanlara rahat erişebiliyor musunuz?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%4</td></tr><tr><td>2</td><td>%19</td></tr><tr><td>3</td><td>%35</td></tr><tr><td>4</td><td>%31</td></tr><tr><td>5</td><td>%12</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%4	2	%19	3	%35	4	%31	5	%12	Okul içerisinde erişebilirlik durumunun %35 oranında 3(orta), %31 oranında 4(çok) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Böylelikle birbiriyle ilişkilendirilmesi gereken mekânlar arasında bağlantısallığın yeterli düzeyde sağlanmadığı varsayımı doğrulanmamaktadır. Aynı zamanda mekânlar arası geçişlerin ihtiyaç doğrultusunda kurgulandığı sonucuna varılmaktadır.
Derece	Oran (%)													
1	%4													
2	%19													
3	%35													
4	%31													
5	%12													
Okulunuzda açık ortak kullanım alanları yeterli midir	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>0</td></tr><tr><td>2</td><td>%27</td></tr><tr><td>3</td><td>%31</td></tr><tr><td>4</td><td>%31</td></tr><tr><td>5</td><td>%12</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	0	2	%27	3	%31	4	%31	5	%12	Fakültedeki öğrencilerin %31'i 3(orta) ve 4(çok) derecede açık ortak kullanım alanlarını yeterli bulmuşlardır. Çalışmada varsayılan açık alanların sosyalleşmeye olanak sağlayacak şekilde tasarlanmadığı durumunun doğrulanmadığı belirlenmiştir.
Derece	Oran (%)													
1	0													
2	%27													
3	%31													
4	%31													
5	%12													

Tablo 6.30 (Devam)

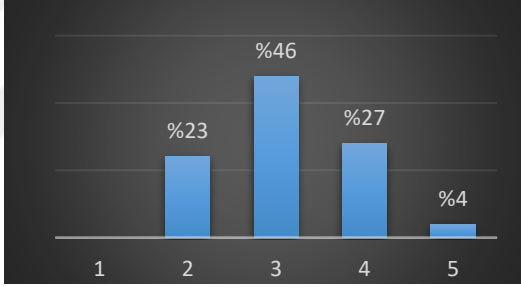
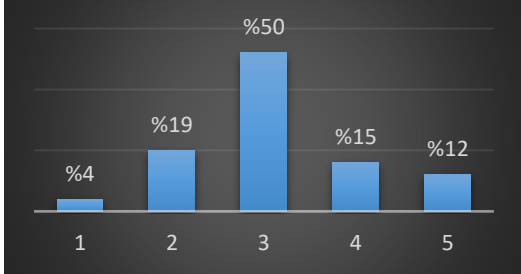
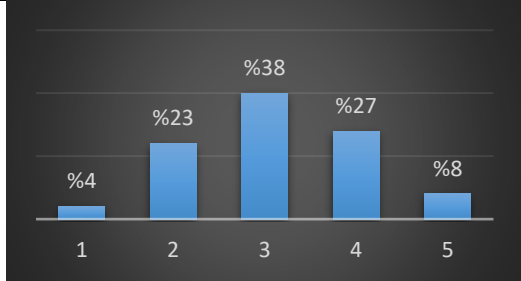
Okulunuzda kapalı ortak kullanım alanları yeterli midir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%12</td></tr><tr><td>2</td><td>%27</td></tr><tr><td>3</td><td>%31</td></tr><tr><td>4</td><td>%15</td></tr><tr><td>5</td><td>%15</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%12	2	%27	3	%31	4	%15	5	%15	Anket sonucuna göre okuldaki kapalı ortak kullanım alanları %31 oranında 3(orta), %27 oranında 2(az) derecede olduğu belirlenmiştir. Böylece kapalı mekânların sosyalleşmeye olanak sağlayacak şekilde tasarlanmadığı varsayımının bu yapı için geçerli olduğu anlaşılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%12													
2	%27													
3	%31													
4	%15													
5	%15													
Zorunlu çalışmalar ve ders saatleri dışında okulda ne derece vakit geçirirsiniz?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%12</td></tr><tr><td>2</td><td>%23</td></tr><tr><td>3</td><td>%19</td></tr><tr><td>4</td><td>%27</td></tr><tr><td>5</td><td>%19</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%12	2	%23	3	%19	4	%27	5	%19	Şekilde görüldüğü üzere öğrencilerin % 27'si 4(çok) derecede zorunlu çalışmalar ve ders saatleri dışında okulda vakit geçirdiklerini belirtmişlerdir. Böylelikle mekânların sosyalleşmeye olanak sağlayacak şekilde tasarlandığı sonucuna ulaşılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%12													
2	%23													
3	%19													
4	%27													
5	%19													

Davranışsal haritalama yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilmiş sorular;

Tablo 6.31 Davranışsal haritalama yöntemine dair kavramlarla ilişkilendirilen anket sorularını değerlendirilmesi

Okulun tasarlanma biçiminin ve mekânsal organizasyonların, yeme içme, oturma, sohbet etme, ders çalışma, serbest zaman geçirme gibi eylemlere elverişlilik düzeyi nedir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%4</td></tr><tr><td>2</td><td>%15</td></tr><tr><td>3</td><td>%42</td></tr><tr><td>4</td><td>%23</td></tr><tr><td>5</td><td>%15</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%4	2	%15	3	%42	4	%23	5	%15	Belirlenen fakültenin tasarlanma biçiminin ve mekânsal organizasyonların, yapılabilecek eylemlere elverişlilik durumunun %42 oranında 3 (orta), %23 oranında 4(çok) düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bundan dolayı mekân tasarımında, kullanıcı davranışlarının ve mekân içerisinde gerçekleştirilen eylemin göz önünde bulundurulmadığı varsayımının bu yapı için geçerli olmadığı anlaşılmaktadır.
Derece	Oran (%)													
1	%4													
2	%15													
3	%42													
4	%23													
5	%15													

Tablo 6.31 (Devam)

Yapı içerisinde kullanımdan oluşan yoğunluk düzeyi ne derecedir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%4</td></tr><tr><td>2</td><td>%23</td></tr><tr><td>3</td><td>%46</td></tr><tr><td>4</td><td>%27</td></tr><tr><td>5</td><td>%4</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%4	2	%23	3	%46	4	%27	5	%4	Öğrencilerin %27'si 4(çok) derecede yapı içerisinde kullanımdan yoğunluk durumunun olduğunu savunmuşlardır.
Derece	Oran (%)													
1	%4													
2	%23													
3	%46													
4	%27													
5	%4													
Yapı içerisindeki sirkülasyon (hareketlilik) düzeyi ne derecedir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%4</td></tr><tr><td>2</td><td>%19</td></tr><tr><td>3</td><td>%50</td></tr><tr><td>4</td><td>%15</td></tr><tr><td>5</td><td>%12</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%4	2	%19	3	%50	4	%15	5	%12	Yapı içerisinde sirkülasyon düzeyinin %50 3(orta), %19 2(az) düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%4													
2	%19													
3	%50													
4	%15													
5	%12													
Yapının tasarlanma biçimi ve mekânsal boyutlar yapı içerisindeki yoğunluğu ne derece kaldırabilmektedir?	 <table><thead><tr><th>Derece</th><th>Oran (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>%4</td></tr><tr><td>2</td><td>%23</td></tr><tr><td>3</td><td>%38</td></tr><tr><td>4</td><td>%27</td></tr><tr><td>5</td><td>%8</td></tr></tbody></table>	Derece	Oran (%)	1	%4	2	%23	3	%38	4	%27	5	%8	İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesinin tasarlanma biçiminin ve mekânsal boyutlarının yapı içerisindeki yoğunluğu kaldırabilme düzeyi %38 oranında 3(orta), %27 oranında 4(çok) derecede olduğu belirlenmiştir. Anket metodu kapsamında hazırlanmış son üç soru ile, yapı içerisindeki yoğunluk düzeyi ve hareketlilikle ilgili fikir sahibi olmak ve mekânsal organizasyonların güzel sanatlar fakültelerinde doğru kurgulanmaması varsayımını sorgulanmak amaçlanmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda bu varsayımın belirlenen fakülte yapısı için doğru olmadığı saptanmıştır.
Derece	Oran (%)													
1	%4													
2	%23													
3	%38													
4	%27													
5	%8													

Bu veriler doğrultusunda varsayımların çalışmada belirlenen yapılar için geçerli olup olmadığını belirlemek üzerine tablo oluşturulmuştur (Tablo 6.32).

Tablo 6.32 Anket verileri doğrultusunda varsayımların belirlenen yapılar için geçerlilik durumu

	Varsayımlar	İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek bina	İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana bina	İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi c blok	Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi	İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi
ESNEKLİK	yapı tasarımında ve mekânsal kurguda tek tipleşmenin olduğu	✓	☒	☒	✓	☒
	esnek mekân anlayışıyla oluşturulmadığından zamana karşı direnemediği	✓	✓	☒	✓	☒
	gerektiğinde değişip dönüşebilen esnek mekânlara yer verilmediği	✓	✓	☒	✓	☒
	esnek çalışma zamanlarına elverişli mekânların kurgulanmadığı	✓	✓	☒	✓	☒
	mekânın kullanıcı ve işleve yönelik adaptasyonunun sağlanmadığı	✓	☒	☒	✓	☒
	atölyelerin normal derslikler gibi tasarlandığı	✓	✓	☒	☒	☒
	mekânların daha çok 2d çalışmalarına uyumlu olup 3d çalışmalarına yeterli düzeyde olanak vermediği	☒	✓	☒	✓	☒
	sergileme alanlarının yeterli olmadığı	☒	✓	☒	✓	☒

Tablo 6.32 (Devam)

	mekânların hem grup çalışmalarına hem de bireysel çalışmalara olanak sağlayacak ebatlarda tasarlanmadığı	☒	✓	☒	✓	☒
SPACE SYNTAX	mekânsal boyutların eğitimin uygulanma şekli göz önünde bulundurulmadan tasarlandığı	☒	✓	☒	✓	belirsiz
	birbiriyle ilişkilendirilmesi gereken mekânlar arasında bağlantısallığın yeterli düzeyde sağlanmadığı	☒	☒	☒	✓	☒
	mekânlar arası geçişlerin ihtiyaç doğrultusunda kurgulanmadığı	✓	☒	☒	✓	☒
	mekânların sosyalleşmeye olanak sağlayacak şekilde tasarlanmadığı	✓	belirsiz	☒	✓	☒
DAVRANIŞAL HARİTALAMA	mekân tasarımında, kullanıcı davranışlarının ve mekân içerisinde gerçekleştirilen eylemin göz önünde bulundurulmadığı	✓	belirsiz	☒	✓	☒
	yapı içerisindeki yoğunluk düzeyi ve hareket ağlarıyla alakalı öngöründe bulunulmadığından mekânsal organizasyonların doğru kurgulanmadığı varsayılmaktadır.	☒	✓	☒	✓	☒

Anket sonuçlarına göre ideale en yakın ve kullanıcı memnuniyetinin en fazla sağlandığı fakülte, İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım fakültesi iken, kullanıcı memnuniyetinin minimum düzeyde olduğu ve ideale en uzak yapının Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar fakültesi ve İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar fakültesi ana bina olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

6.3 Davranışsal Haritalama Tekniği ile Elde Edilen Sonuçlar

Güzel sanatlar fakültelerindeki mekanların yoğunluk düzeyini hareketliliğini, yapılan eylemlerin neler olduğunu ve nerelerde yapıldığını belirlemek için davranışsal haritalama metodu kullanılarak analizler yapılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda yapılara ait dolaşım ve eylem haritaları oluşturulmuştur.

6.3.1 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek bina

Çalışma kapsamında seçilen İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek binaya yönelik yapılan gözlemler doğrultusunda yapının davranış haritaları oluşturulmuştur. Davranışsal haritalama metodunu uygulamak üzere öncelikle plan krokileri oluşturulmuştur. Bu krokilerde şekil 6.1’de görüldüğü üzere kırmızı çizgi ile gösterilen dolaşım ağı oluşturulmuş ve düğüm noktalarına harf verilmiştir. Zemin kat mahalleri Z1, Z2, Z3 ve Z5 derslik, Z4, Z6, Z8 koridor, Z7 atölye, Z9 wc ve Z10 yardımcı derslik olarak, birinci kat mahalleri ise A1, A3, A8 derslik, A4, A6, A7, A12 yardımcı derslik, A2, A5, A9, A10 koridor, A11 wc olarak isimlendirilmiştir (Tablo 6.33). Yine aynı plan krokilerinin üzerine kapı geçişlerini belirlemek için kapılara isim verilmiştir.

ve koridorlar gözlem mekânları olarak belirlenmiştir. Her kat için bir gözlemci belirlenen yere konumlanacak şekilde seçilmiştir. Gözlemcilerin aldığı notlar sonucunda yapılan eylemler kapı geçişleri ve mekân kullanımları için sayımlar yaparak çalışmaya aktarılmıştır. Dolaşım ağları harflendirmelere bakılarak belirlenmiş, dolaşım haritaları oluşturulmuştur.

Yapılan gözlemler sonucunda öncelikle eylem tabloları oluşturulmuştur. Bu eylemler çalışma yapılan günlere göre ayrıştırılıp çalışmaya elenmiştir. Eylemi gerçekleştiren kişi sayısı frekans olarak belirlenip, bu frekanslara bağlı olarak eylemlerin yüzdelik oranları oluşturulmuştur. Fakültede gerçekleştirilen eylemler, sohbet etme, oturma, telefonla konuşma, grup çalışması, kitap okuma, çizim yapma, koridoru inceleme iken birinci katta gerçekleştirilen eylemler, sohbet etme, oturma, telefonla konuşma, bilgisayarla uğraşma, grup çalışması, kitap okuma, çizim yapma, maket yapma, yeme-içme, fotoğraf çekme ve koridoru inceleme olarak belirlenmiştir (Tablo 6.34).

Tablo 6.34 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek binaya ait eylemler

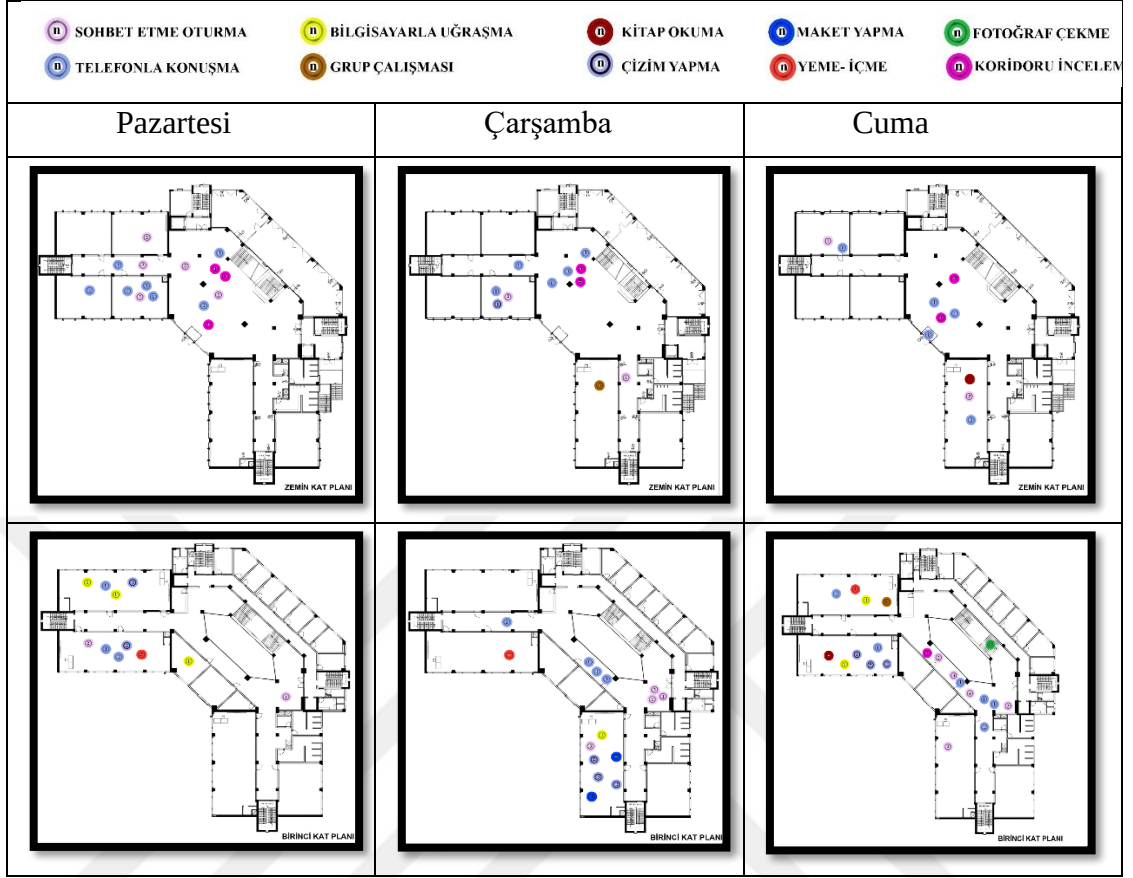
Zemin kat						
Eylemler	Pazartesi		Çarşamba		Cuma	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Sohbet etme, oturma	10	50.00	4	21.05	5	35.71
Telefonla konuşma	7	35.00	5	26.31	5	35.71
Bilgisayarla uğraşma	-	-	-	-	-	-
Grup çalışması	-	-	6	31.57	-	-
Kitap okuma	-	-	-	-	1	7.14
Çizim yapma	-	-	1	5.26	-	-
Maket yapma	-	-	-	-	-	-
Yeme-içme	-	-	-	-	-	-
Fotoğraf çekme	-	-	-	-	-	-
Koridoru inceleme	3	15.00	3	15.78	3	21.42
Toplam	20	100	19	100	14	100
Birinci kat						
Eylemler	Pazartesi		Çarşamba		Cuma	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Sohbet etme, oturma	3	20	8	29.62	13	16.04
Telefonla konuşma	3	20	4	14.81	6	7.04
Bilgisayarla uğraşma	3	20	1	3.70	8	9.87
Grup çalışması	-	-	-	-	8	9.87
Kitap okuma	-	-	-	-	1	1.23
Çizim yapma	3	20	7	25.92	8	9.87
Maket yapma	-	-	6	22.22	-	-
Yeme-içme	3	20	1	3.70	1	1.23
Fotoğraf çekme	-	-	-	-	35	43.20
Koridoru inceleme	-	-	-	-	1	1.23
Toplam	15	100	27	100	81	100

Yapı içerisinde ders dışında yapılan eylemlere bakıldığında;

- zemin katta, en fazla gerçekleştirilen eylemin, sohbet etme, oturma ve telefonla konuşma olduğu görülmektedir. Bu eylemlerin yanı sıra grup çalışması, çizim yapma ve koridoru inceleme eylemlerinin yapıldığı ancak bunların çok az kişi tarafından gerçekleştirildiği saptanmıştır. Pazartesi sohbet etme, oturma, telefonla konuşma ve koridoru inceleme eylemlerini gerçekleştiren toplam 20 kişi, çarşamba günü sohbet etme, oturma, telefonla konuşma, grup çalışması, çizim yapma ve koridoru inceleme eylemlerini gerçekleştiren toplam 19 kişi, cuma sohbet etme, oturma, telefonla konuşma, kitap okuma ve koridoru inceleme eylemlerini gerçekleştiren toplam 14 kişi olduğu belirlenmiştir.
- birinci katta ise en çok yapılan eylem, sohbet etme, oturma, telefonla konuşma ve çizim yapmadır. 35 kişilik bir grubun toplu fotoğraf çekimi yaptığı gözlemlenmiştir. Ayrıca kişi sayısı az olmakla beraber bilgisayarla uğraşma yeme içme maket yapma ve koridoru inceleme eylemlerinin gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Pazartesi günü sohbet etme, oturma, telefonla konuşma, bilgisayarla uğraşma, çizim yapma ve yeme-içme eylemlerini gerçekleştiren toplam 15 kişi, çarşamba günü sohbet etme, oturma, telefonla konuşma, bilgisayarla uğraşma, çizim yapma, maket yapma ve yeme-içme eylemlerini gerçekleştiren toplam 27 kişi, cuma günü sohbet etme, oturma, telefonla konuşma, bilgisayarla uğraşma, grup çalışması, kitap okuma, çizim yapma, yeme-içme, fotoğraf çekme ve koridoru inceleme eylemlerini gerçekleştiren toplam 81 kişi olduğu belirlenmiştir.

Bu veriler doğrultusunda plan krokilerinin üzerine bu eylemlerin yapıldığı yerler işaretlenmiştir. Her eylem farklı renkte daireyle gösterilerek ve dairelerin içerisine ‘n’ yani eylemi yapan kişi sayısı eklenerek lejant oluşturulmuştur. Bu eylemsel davranışlara ait haritalar her gün için ayrı ayrı hazırlanıp çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.35).

Tablo 6.35 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek binada gerçekleştirilen eylem haritaları

Eylem haritaları oluşturulduktan sonra dolaşım ağlarına dair veriler belirlenmiştir. Bunun için her iki katta da kapılardan geçen kişi sayıları saptanarak çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.36).

Tablo 6.36 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek bina kapı geçişleri

Zemin kat									
Kapı no	Pazartesi			Çarşamba			Cuma		
	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00
ZK1	12	17	39	32	36	9	4	9	10
ZK2	12	34	63	21	1	4	-	-	30
ZK3	-	-	10	-	-	-	-	-	-
ZK4	-	-	-	-	-	-	-	-	15
ZK5	35	-	-	-	-	1	-	-	-
ZK6	1	-	2	25	37	-	9	15	-
ZK7	13	7	22	1	7	2	1	7	10
ZK8	-	-	-	-	2	-	-	-	-
ZK9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	73	58	136	79	83	16	14	31	65
Genel toplam	267			178			110		

Birinci kat									
Kapı no	Pazartesi			Çarşamba			Cuma		
	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00
AK1	3	1	-	-	-	-	29	17	2
AK2	4	8	2	76	37	30	31	24	36
AK3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AK4	9	14	16	2	-	-	7	6	3
AK5	1	1	1	-	-	5	-	-	-
AK6	-	-	1	-	-	-	-	-	-
AK7	-	-	-	-	-	4	-	-	-
AK8	-	-	4	68	27	27	4	11	2
AK9	-	-	-	-	-	-	1	-	-
AK10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AK11	6	6	7	18	3	8	8	21	13
Toplam	23	30	31	164	67	74	80	79	56
Genel toplam	84			305			215		

Zemin kat için kapılardan geçen kişi sayısı,

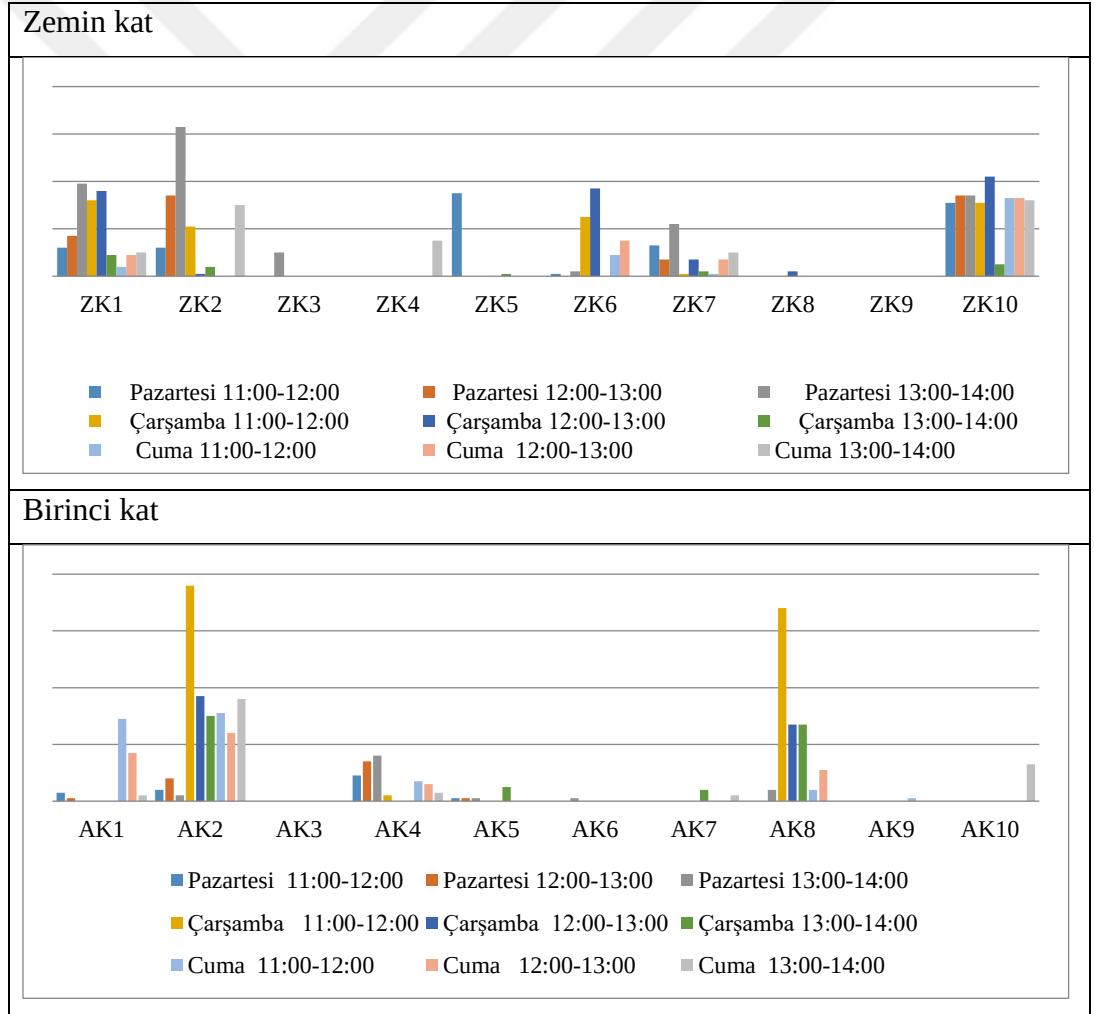
- pazartesi 11:00-12:00 arasında toplamda 73, 12:00-13:00 arasında toplam 58, 13:00-14:00 arasında toplam 136 kişi
- çarşamba 11:00-12:00 arasında toplamda 79, 12:00-13:00 arasında toplam 83, 13:00-14:00 arasında toplam 16 kişi
- cuma 11:00-12:00 arasında toplamda 14, 12:00-13:00 arasında toplam 31, 13:00-14:00 arasında toplam 65 kişi olarak belirlenmiştir.

Birinci kat için kapılardan geçen kişi sayısı ise,

- pazartesi günü 11:00-12:00 arasında toplamda 23, 12:00-13:00 arasında toplam 30, 13:00-14:00 arasında toplam 31 kişi
- çarşamba günü 11:00-12:00 arasında toplamda 164, 12:00-13:00 arasında toplam 67, 13:00-14:00 arasında toplam 74 kişi
- cuma günü 11:00-12:00 arasında toplamda 80, 12:00-13:00 arasında toplam 79, 13:00-14:00 arasında toplam 56 kişi olarak belirlenmiştir.

Çalışma verileri SPSS programı aracılığıyla grafiklere dönüştürülüp çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.37).

Tablo 6.37 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina kapı geçişleri sütun grafiği

Haftanın 3 farklı günü ve günün 3 farklı zaman dilimi baz alınarak yapılan gözlemler sonucunda İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek binada kullanım yoğunluğu araştırılmıştır. Zemin kat için kullanım durumuna bakıldığında toplamda, pazartesi günü tüm kapılardan geçen kişi sayısı 267, çarşamba günü 178, cuma günü 110 kişi olarak belirlenmiştir. Birinci katta ise kapıların, pazartesi günü 84, çarşamba günü 305, cuma günü 215 kişi tarafından kullanıldığı saptanarak çalışmaya aktarılmıştır.

Kapı geçişleri belirlendikten sonra kat planları üzerinden mekânların kullanım yoğunluğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda her iki kat için mekânı kullanan kişi sayısına yönelik grafikler belirlenen günlere ve saatlere ayrıştırılarak oluşturulmuştur (Tablo 6.38).

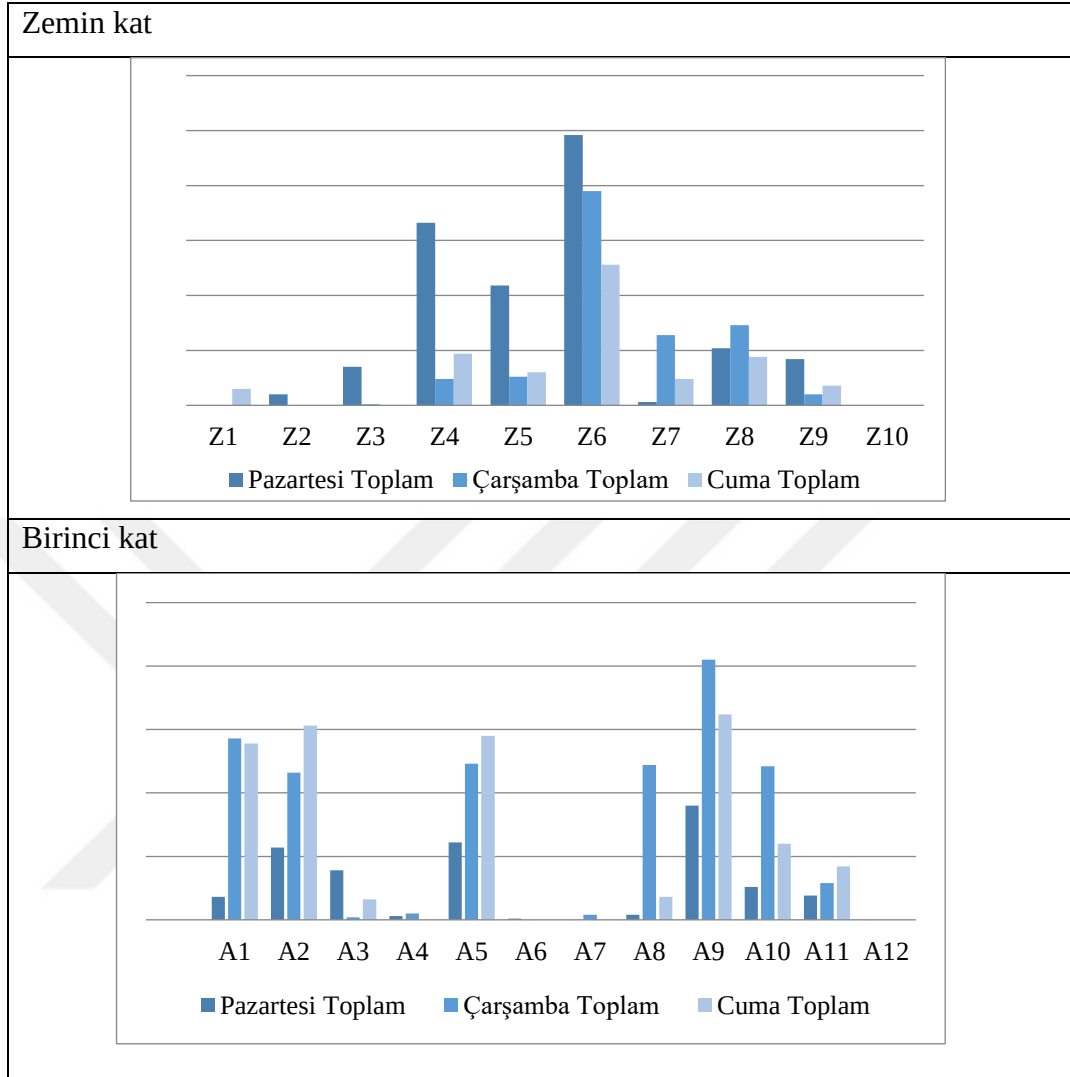
Tablo 6.38 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek bina mahal kullanımları

Zemin kat												
Mahal no	Pazartesi				Çarşamba				Cuma			
	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top
Z1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15
Z2	-	-	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Z3	35	-	-	35	-	-	1	1	-	-	-	-
Z4	44	40	82	166	18	1	5	24	-	-	47	47
Z5	12	34	63	109	21	1	4	26	-	-	30	30
Z6	67	64	115	246	90	85	20	195	22	45	61	128
Z7	1	-	2	3	25	39	-	64	9	15	-	24
Z8	16	7	29	52	26	45	2	73	10	24	10	44
Z9	13	7	22	42	1	7	2	10	1	7	10	18
Z10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Birinci kat												
Mahal no	Pazartesi				Çarşamba				Cuma			
	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top
A1	7	9	2	18	76	37	30	143	60	41	38	139
A2	15	22	20	57	49	37	30	116	65	47	41	153
A3	9	14	16	39	2	-	-	2	7	6	3	16
A4	1	1	1	3	-	-	5	5	-	-	-	-
A5	15	22	24	61	50	37	36	123	61	43	41	145
A6	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
A7	-	-	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-
A8	-	-	4	4	68	27	27	122	5	11	2	18
A9	19	31	40	90	83	59	63	205	62	49	51	162
A10	4	6	16	26	60	30	31	121	14	29	17	60
A11	6	6	7	19	18	3	8	29	8	21	13	42
A12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

- zemin kat için mekânları kullanan kişi sayısı, Z1'i cuma toplam 15 kişi, Z2'yi pazartesi toplam 10 kişi, Z3'ü pazartesi toplam 35, çarşamba toplam 1 kişi, Z4'ü pazartesi toplam 166, çarşamba toplam 24, cuma toplam 47 kişi, Z5'i pazartesi toplam 109, çarşamba toplam 26, cuma toplam 30 kişi, Z6'yı pazartesi toplam 246, çarşamba toplam 195, cuma toplam 128 kişi, Z7'yi pazartesi toplam 3, çarşamba toplam 64, cuma toplam 24 kişi, Z8'i pazartesi toplam 52, çarşamba toplam 73, cuma toplam 44 kişi, Z9'u pazartesi toplam 42, çarşamba toplam 10, cuma toplam 18 kişi kullanmıştır. Z10 hiçbir gün kullanılmamıştır.
- birinci kat için mekanları kullanan kişi sayısı, A1'i pazartesi toplam 18, çarşamba toplam 143, cuma toplam 139 kişi, A2'yi pazartesi toplam 57, çarşamba toplam 116, cuma toplam 153 kişi, A3'ü pazartesi toplam 39, çarşamba toplam 2, cuma toplam 16 kişi, A4'ü pazartesi toplam 3, çarşamba toplam 5 kişi, A5'i pazartesi toplam 61, çarşamba toplam 123, cuma toplam 145 kişi, A6'yı pazartesi toplam 1 kişi, A7'yi çarşamba toplam 4 kişi, A8'i pazartesi toplam 4, çarşamba toplam 122, cuma toplam 18 kişi, A9'u pazartesi toplam 90, çarşamba toplam 205, Cuma toplam 162 kişi, A10'u pazartesi toplam 26, çarşamba toplam 121, Cuma toplam 60 kişi, A11'i pazartesi toplam 19, çarşamba toplam 29, Cuma toplam 42 kişi kullanmıştır. A12'i hiçbir gün kullanılmamıştır.

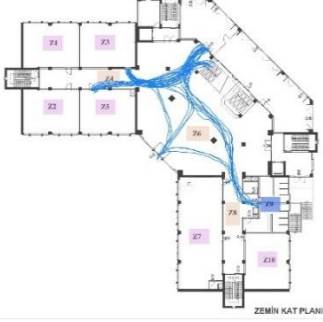
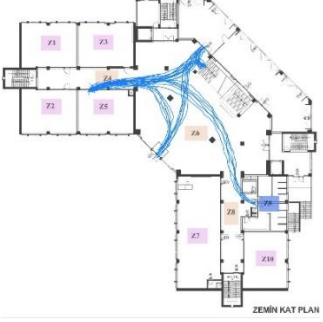
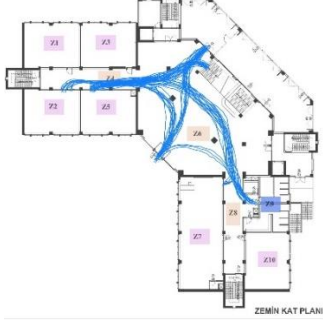
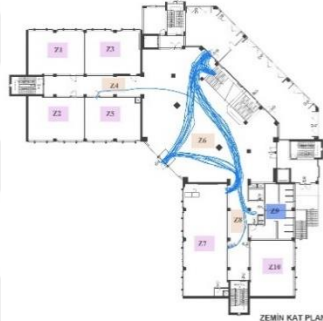
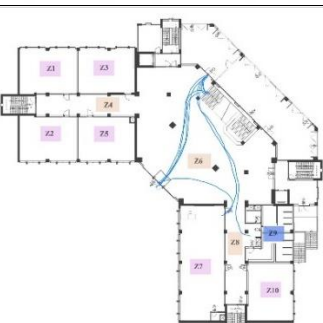
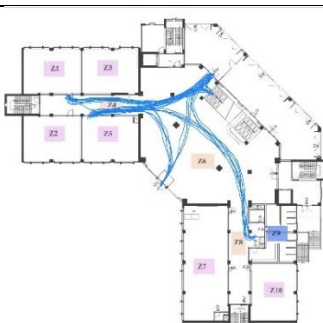
Elde edilen veriler SPSS programı aracılığıyla grafiklere dönüştürülüp çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.39).

Tablo 6.39 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina mahal kullanım grafikleri

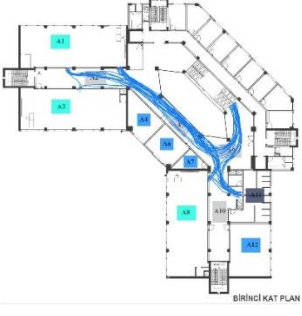
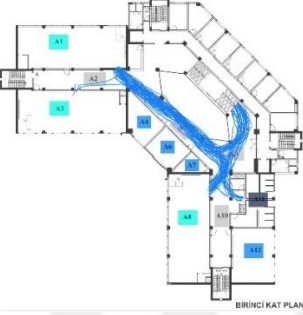
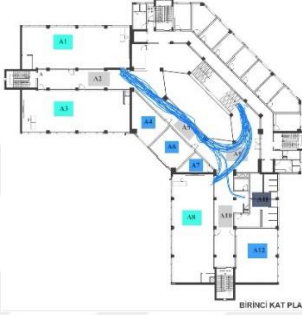
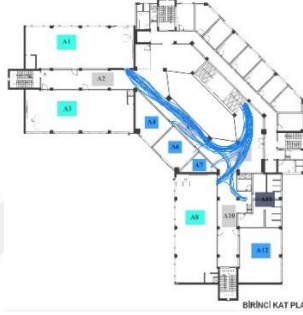
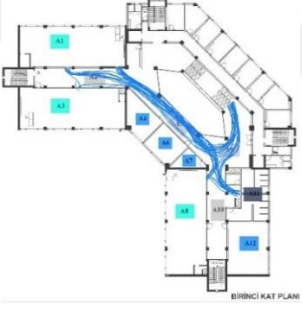

İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek bina için yapılan gözlemler sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda kat planları üzerine kullanıcıların dolaşım ağları çizilerek dolaşım ağ haritaları oluşturulmuştur. Bu haritalar belirlenen gün ve saatler bazında ayrı ayrı oluşturulmuştur. Böylelikle dolaşım ağı haritalarına bakılarak, hangi gün ve saatte, hangi bölgelerin ne sıklıkta ve yoğunlukta kullanıldığı ve hareketlilik gibi kullanıcı davranışlarına yönelik veriler elde edilmiştir (Tablo 6.40).

Tablo 6.40 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek binaya ait dolaşım ağları

Zemin Kat			
	11:00-12:00	12:00-13:00	13:00-14:00
Pazartesi			
Çarşamba			
Cuma			
Birinci Kat			
	11:00-12:00	12:00-13:00	13:00-14:00

Tablo 6.40 (Devam)

Pazartesi			
Çarşamba			
Cuma			

Tablo 6.12’de gösterilen dolaşım ağlarından görüldüğü üzere,

- Zemin kat için, en yoğun gün pazartesi olarak belirlenmiştir. Pazartesi, 13:00-14:00 arası, çarşamba 11:00-12:00 arası, cuma ise 13:00-14:00 arası en yoğun kullanım saatleridir. Yoğunluğun en az olduğu gün cuma günüdür. En az yoğun kullanım, pazartesi 12:00-13:00, Çarşamba 13:00-14:00, Cuma 11:00-12:00 saatleri arasında oluşmaktadır.
- Birinci katta ise, en yoğun gün pazartesi ve çarşamba olarak belirlenmiştir. Pazartesi, 12:00-13:00 arası, çarşamba 11:00-12:00 arası, cuma ise 12:00-13:00 arası

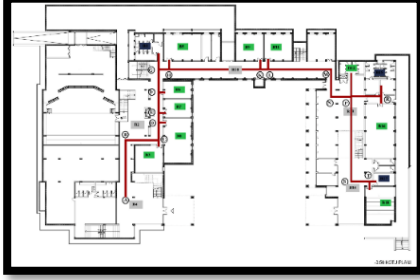
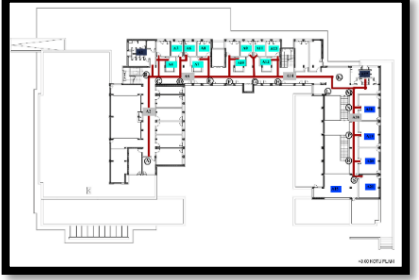
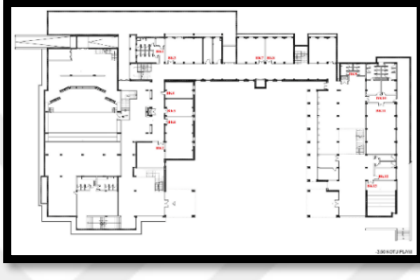
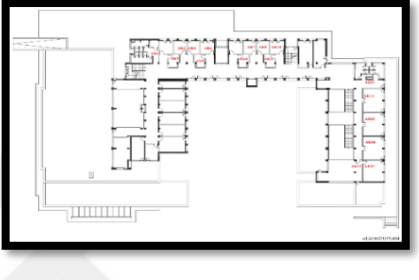
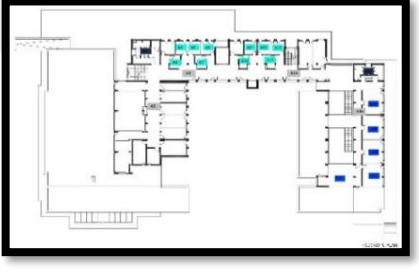
en yoğun kullanım saatleridir. Yoğunluğun en az olduğu gün cuma günüdür. En az yoğun kullanım, pazartesi 11:00-12:00, Çarşamba 12:00-13:00, Cuma 11:00-12:00 saatleri arasında oluşmaktadır.

- Birinci katın, zemin kata oranla kullanım yoğunluğunun daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır.

6.3.2 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana bina

İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina içerisinde yapılan gözlemler sonucunda yapının davranış haritaları oluşturulmuştur. Bu metodu uygulamak için planlar üzerinde dolaşım güzergahları ve düğüm noktaları belirlenmiştir. Çalışma bu fakültede dersliklerin yoğun olduğu bodrum ve birinci katlarda yapılmıştır. Plan düzeleminde bu katlardan geçen dolaşım ağı kırmızı çizgi ile gösterilerek düğüm noktalarında harflerle ifade edilmiştir. Kapı geçişlerini belirlemek üzerine kapılar isimlendirilerek çalışmaya aktarılmıştır. Bodrum kattaki mahaller, B1, B12, B15, B17 wc, B2, B4, B10, B13, B14 koridor, B3, B5, B6, B7, B8, B9, B11, B16, B18 derslik olarak isimlendirilmiştir, 1. katta ise, A1 ve A17 wc, A2, A5, A14, A16 koridor, A3, A4, A6, A7, A8, A9, A10, A11, A12, A13 müzik dersliği, A15, A18, A19, A20, A21 derslik mahalleridir (Tablo 6.41).

Tablo 6.41 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana bina kat planı krokileri

	Bodrum kat	Birinci kat
Dolaşım ağı		
Kapı isimleri		
Mahal isimleri		

Plan krokileri hazırlandıktan sonra, gözlem yapılmaya başlanmıştır. Gözlemler sonucunda İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina içerisindeki eylemler belirlenerek, eylem haritası, kapı ve mahal kullanımları belirlenerek dolaşım ağı haritası oluşturulmuştur.

Yapılan gözlemler sonucunda öncelikle bodrum ve birinci kat için çalışma kapsamında belirlenen haftanın 3 günü ayrı ayrı eylem tablosu oluşturulmuştur. Eylemi gerçekleştiren kişi sayısı frekans olarak belirlenip yüzdelik dilimleri çalışmaya aktarılmıştır. İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina içerisinde gerçekleştirilen eylemler, sohbet etme, oturma, telefonla konuşma, grup çalışması, resim çizme, dolaba eşya koyma olarak belirlenmiştir (Tablo 6.42).

Tablo 6.42 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana binaya ait eylemler

Bodrum kat						
Eylemler	Pazartesi		Çarşamba		Cuma	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Sohbet etme, oturma	-	-	9	27.27	2	12.5
Telefonla konuşma	1	14.28	4	12.12	1	6.25
Grup çalışması	-	-	-	-	-	-
Resim çizme	4	57.14	7	21.21	5	31.25
Dolaba eşya bırakma	2	28.57	13	39.39	8	50
Toplam	7	100	33	100	16	100
Birinci kat						
Eylemler	Pazartesi		Çarşamba		Cuma	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Sohbet etme, oturma	15	31.57	23	31.94	37	69.81
Telefonla konuşma	4	10.52	7	9.72	9	16.98
Grup çalışması	18	39.47	34	47.22	5	9.43
Resim çizme	7	18.42	8	11.11	2	3.77
Dolaba eşya bırakma	-	-	-	-	-	-
Toplam	44	100	72	100	53	100

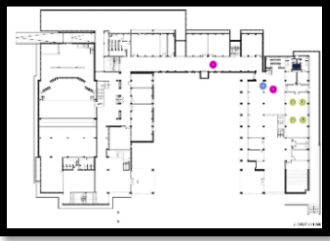
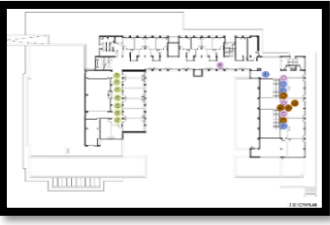
Tabloda görüldüğü üzere,

- Zemin katta en fazla gerçekleştirilen eylem dolaba eşya koymaktır. Bunun yanı sıra telefonla konuşma, sohbet etme, oturma ve resim çizme eylemlerinin gerçekleştirildiği görülmektedir. Pazartesi günü telefonla konuşma, resim çizme ve dolaba eşya koyma eylemlerini 7 kişinin yaptığı, Çarşamba sohbet etme, oturma, telefonla konuşma, resim çizme ve dolaba eşya koyma eylemlerinin toplamda 33 kişi tarafından gerçekleştirildiği, cuma günü ise toplamda 16 kişinin sohbet etme, oturma, telefonla konuşma, resim çizme ve dolaba eşya koyma eylemlerinde bulundukları saptanmıştır.
- Birinci katta ise, en çok yapılan eylem sohbet etme, oturma eylemidir. Bununla birlikte bu katta telefonla konuşma, grup çalışması yapma ve resim çizme eylemlerinin yapıldığı gözlemlenmiştir. Pazartesi günü, toplamda 44 kişi sohbet etme, oturma, telefonla konuşma, grup çalışması ve resim çizme eylemlerini yapmıştır. Çarşamba, sohbet etme, oturma telefonla konuşma, grup çalışması ve resim çizme eylemleri

toplamda 72 kişi tarafından gerçekleştirilmiştir. Cuma ise, toplamda 53 kişi tarafından yapılan eylemler, sohbet etme, oturma telefonla konuşma, grup çalışması ve resim izmedir.

Eylem tabloları oluşturulduktan sonra plan üzerine farklı renk dairelerle eylemlerin gerçekleştirildiği yerler belirlenirken, bu dairelerin içine verilen n sayısı ile eylemi gerçekleştirilen kişi sayısı ifade edilmiştir. Böylece 2 kat için haftanın 3 günü ayrı ayrı eylem haritaları oluşturulup çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.43).

Tablo 6.43 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana binada gerçekleştirilen eylem haritaları

 SOHBET ETME OTURMA TELEFONLA KONUşMA GRUP ALIşMASI RESİM IZME DOLABA EşYA KOYMA		
Pazartesi	arşamba	Cuma
		
		

Eylem haritaları oluşturulduktan sonra dolaşım ağlarına dair veriler belirlenmiştir. Bunun için her iki katta da kapılardan geçen kişi sayıları saptanarak çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.44).

Tablo 6.44 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana bina kapı geçişleri

Zemin kat										
Kapı no	Pazartesi			Çarşamba			Cuma			
	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	
BK1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
BK2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
BK3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
BK4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
BK5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
BK6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
BK7	-	17	17	27	10	27	-	-	-	
BK8	7	2	-	19	2	-	-	-	-	
BK9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
BK10	-	-	-	1	4	3	6	9	6	
BK11	12	14	15	11	14	8	15	19	8	
BK12	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
BK13	-	-	-	-	2	-	21	20	-	
Toplam	23	33	32	58	32	38	42	48	14	
Genel toplam	88			128			104			

Birinci kat										
Kapı no	Pazartesi			Çarşamba			Cuma			
	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	
AK1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
AK2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
AK3	-	2	-	5	-	-	-	-	-	
AK4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
AK5	-	1	1	-	-	3	2	-	2	
AK6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
AK7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
AK8	-	-	1	-	-	-	1	6	-	
AK9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
AK10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
AK11	-	2	-	-	1	7	-	2	2	
AK12	-	-	-	3	-	-	-	-	-	
AK13	-	2	4	10	17	4	12	12	7	
AK14	-	-	-	-	-	3	5	8	6	
AK15	8	-	-	6	4	3	3	-	4	
AK16	-	11	2	3	4	5	10	2	-	
AK17	2	7	-	5	7	5	7	6	9	
Toplam	10	25	8	32	35	30	40	34	30	
Genel toplam	43			97			104			

Çalışma kapsamında belirlenen bu yapı için bodrum kat için kapılardan geçen kişi sayısı,

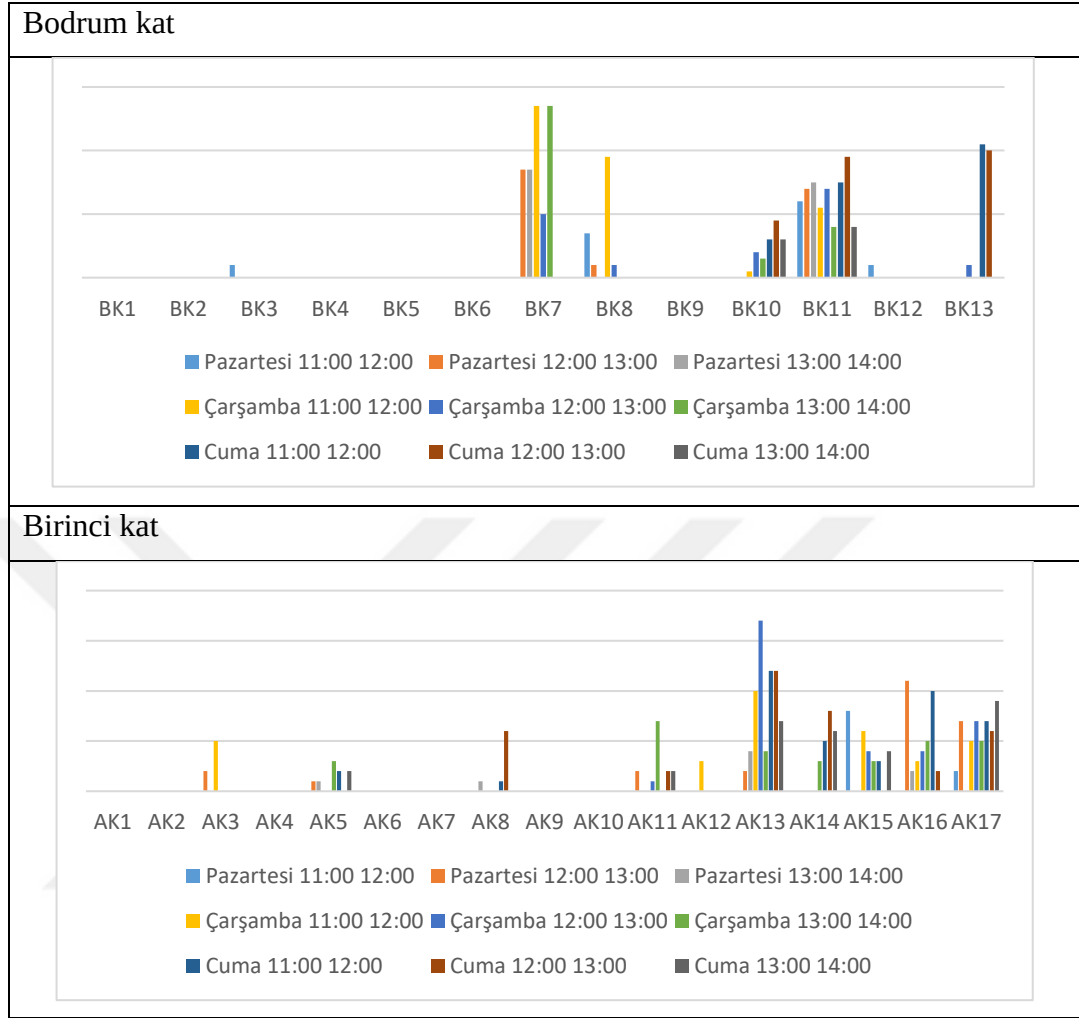
- pazartesi 11:00-12:00 arasında toplamda 23, 12:00-13:00 arasında toplam 33, 13:00-14:00 arasında toplam 32 kişi
- arşamba 11:00-12:00 arasında toplamda 58, 12:00-13:00 arasında toplam 32, 13:00-14:00 arasında toplam 38 kişi
- cuma 11:00-12:00 arasında toplamda 42, 12:00-13:00 arasında toplam 48, 13:00-14:00 arasında toplam 14 kişi olarak belirlenmiştir.

Birinci kat için kapılardan geçen kişi sayısı ise,

- pazartesi günü 11:00-12:00 arasında toplamda 10, 12:00-13:00 arasında toplam 25, 13:00-14:00 arasında toplam 8 kişi
- arşamba günü 11:00-12:00 arasında toplamda 32, 12:00-13:00 arasında toplam 35, 13:00-14:00 arasında toplam 30 kişi
- cuma günü 11:00-12:00 arasında toplamda 40, 12:00-13:00 arasında toplam 34, 13:00-14:00 arasında toplam 30 kişi olarak belirlenmiştir.

Elde edilen bütün bu veriler sütün grafiğine dönüştürülüp çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.45).

Tablo 6.45 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina kapı geçişleri sütun grafiği

İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana binada davranışsal haritalama metoduyla haftanın 3 farklı günü ve günün 3 farklı zaman diliminde yapılan gözlemler sayesinde yapının bodrum ve birinci katına yönelik kullanım yoğunluğu araştırılmıştır. Bodrum kat için kullanım durumuna bakıldığında toplamda, pazartesi günü tüm kapılardan geçen kişi sayısı 88, çarşamba günü 128, cuma günü 104 kişi olarak belirlenmiştir. Birinci katta ise kapıların, pazartesi günü 43, çarşamba günü 97, cuma günü 104 kişi tarafından kullanıldığı belirlenmiştir.

Davranışsal haritalama metodunun sonraki aşaması olan mekân kullanımlarını belirlemek üzere gözlem verileri kullanılmıştır. Bodrum ve birinci kata yönelik veriler belirlenen gün ve saatler doğrultusunda tablolar oluşturularak çalışmaya eklenmiştir (Tablo 6.46).

Tablo 6.46 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana bina mahal kullanımları

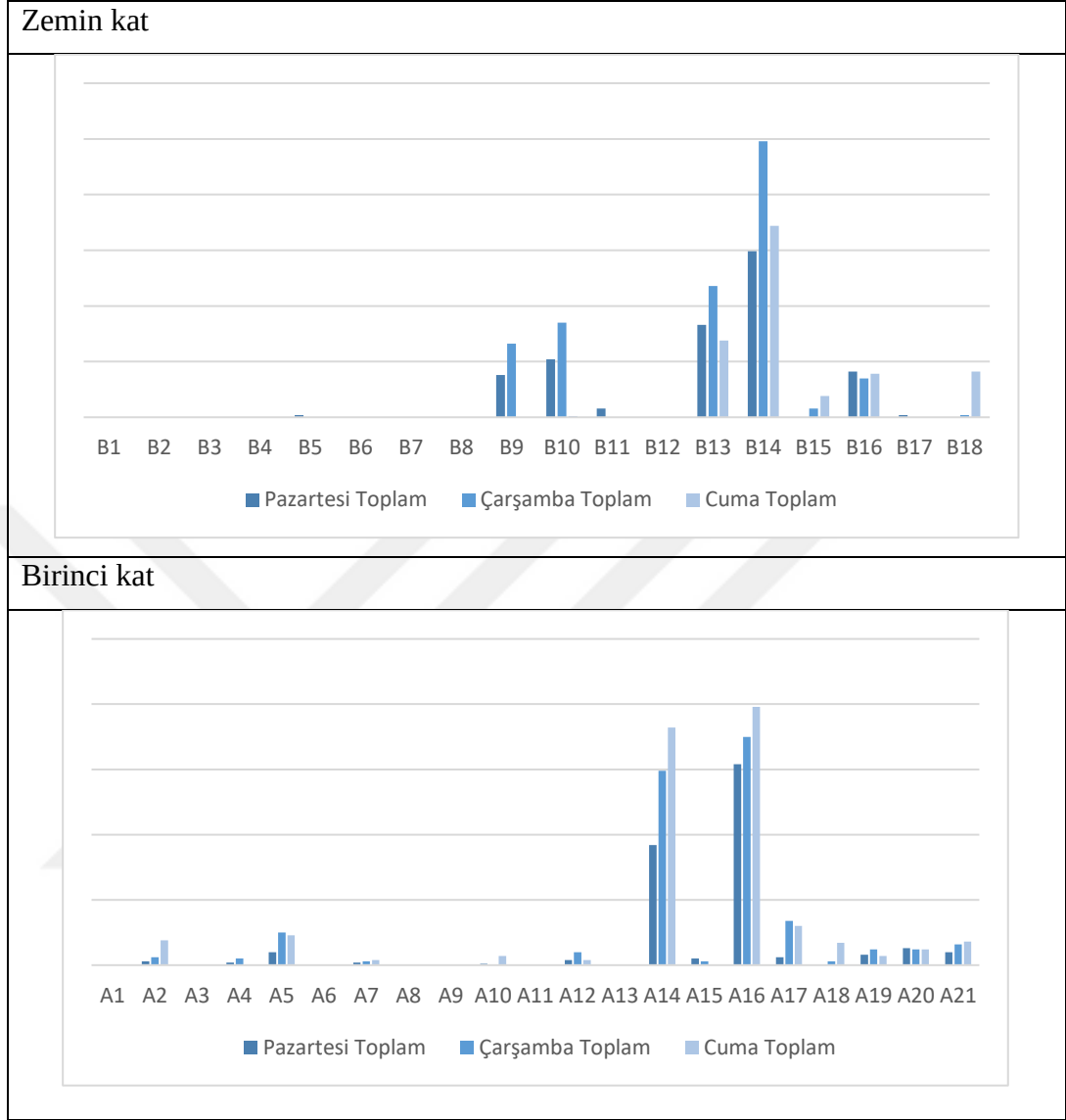
Zemin kat												
Mahal no	Pazartesi				Çarşamba				Cuma			
	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top
B1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B5	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
B6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B9	-	19	19	38	27	10	29	66	-	-	-	-
B10	12	21	19	52	44	12	29	85	1	-	-	1
B11	6	2	-	8	17	-	-	17	-	-	-	-
B12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B13	26	28	29	83	54	37	27	118	24	27	18	69
B14	41	62	46	149	85	89	74	248	72	60	40	172
B15	-	-	-	-	1	4	3	8	6	7	6	19
B16	12	14	15	41	11	16	8	35	14	17	8	39
B17	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
B18	-	-	-	-	-	2	-	2	21	20	-	41
Birinci kat												
Mahal no	Pazartesi				Çarşamba				Cuma			
	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top
A1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A2	-	3	-	3	6	-	-	6	12	-	7	19
A3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A4	-	2	-	2	5	-	-	5	-	-	-	-
A5	-	10	-	10	13	5	7	25	14	-	9	23
A6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A7	-	1	1	2	-	-	3	3	2	-	2	4
A8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A10	-	-	1	1	-	-	-	-	1	6	-	7
A11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A12	2	1	1	4	1	2	7	10	-	2	2	4
A13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A14	33	47	12	92	45	57	47	149	76	71	35	182
A15	5	-	-	5	3	-	-	3	-	-	-	-
A16	54	73	27	154	55	72	52	175	76	76	46	198
A17	-	2	4	6	11	19	4	34	11	12	7	30
A18	-	-	-	-	-	-	3	3	3	8	6	17
A19	8	-	-	8	5	4	3	12	3	-	4	7
A20	-	11	2	13	3	4	5	12	10	2	-	12
A21	2	7	1	10	4	7	5	16	3	6	9	18

Elde edilen verilere göre,

- Bodrum katta, B1, B2, B3, B4, B6, B7, B8, B12 VE b18 hiç kimse tarafından kullanılmamıştır. Mekânları pazartesi günleri analiz yapılan saatlerin hiçbirinde hiç kimse tarafından kullanılmamıştır. Pazartesi günü toplamda en fazla kullanılan mekân, B14 iken, en az kullanılan mekânlar, B5 ve B17 olarak saptanmıştır. Çarşamba gününde, B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B12, B17 mekânları gözlem süresince hiç kimse tarafından kullanılmamıştır. En yoğun olarak kullanılan mekân B14 ve B13 iken en az kullanılan mekân B18 ve B15 mahalleridir. Cuma gününe bakıldığında, B1, B2, B3, B4, B5, B6, B7, B8, B9, B11, B12 ve B17 mekânları hiç kimse tarafından kullanılmazken, en fazla kullanılan B14, en az kullanılan ise, B10 mahalidir.
- Birinci katta pazartesi günü, A1, A3, A6, A8, A9, A11, A13 ve A18 mahalleri kimse tarafından kullanılmamıştır. En fazla kullanılan mekânlar, A16 iken, A10, A4 ve A7 en az kullanılan mekânlardır. Çarşamba günü, A1, A3, A6, A8, A9, A10, A11 ve A13 mekânları hiç kullanılmamış, A16 ve A14 mekânları en fazla, A7, A15 ve A18 en az kullanılan mekânlardır. Cuma günü ise yapılan gözlemler sonucunda A1, A3, A4, A6, A8, A9, A11, A13 ve A15 mekânları hiç kullanılmamış, A16 ve A14 en çok kullanılmış, A7 ve A12 en az kullanılan mekân olarak belirlenmiştir.

Mahal tabloları doğrultusunda veriler grafiklere dönüştürülüp çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.47).

Tablo 6.47 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina mahal kullanım grafikleri

İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana bina için yapılan davranışsal haritalama metoduyla mahal ve kapı kullanımları doğrultusunda yapının yoğunluğunu belirlemek üzere serbest çizim tekniği ile çalışmada belirlenen günler ve saatlere yönelik ayrı ayrı dolaşım ağ haritaları oluşturulmuştur. Böylelikle yapının hangi alanının ne sıklıkta ve yoğunlukta kullanıldığı ve yapı içerisindeki hareketlilik gibi kullanıcı davranışlarına yönelik veriler elde edilmiştir (Tablo 6.48).

Tablo 6.48 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana binaya ait dolaşım ağları

Bodrum Kat			
	11:00-12:00	12:00-13:00	13:00-14:00
Pazartesi			
Çarşamba			
Cuma			
Birinci Kat			
	11:00-12:00	12:00-13:00	13:00-14:00
Pazartesi			
Çarşamba			
Cuma			

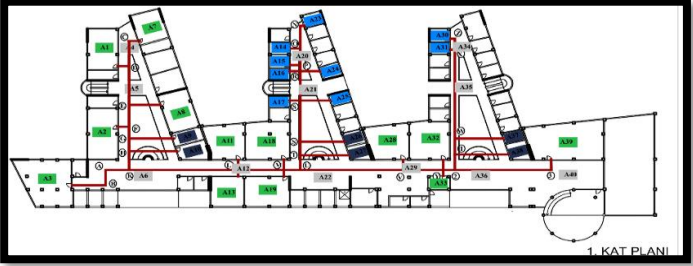
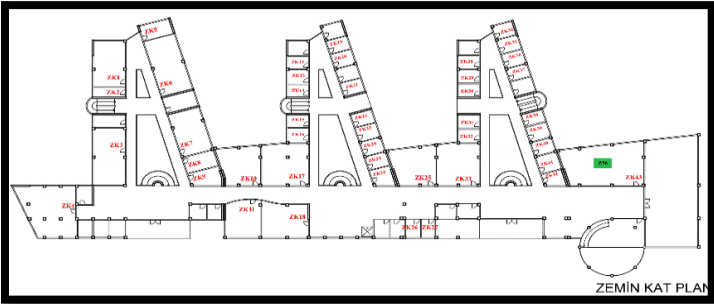
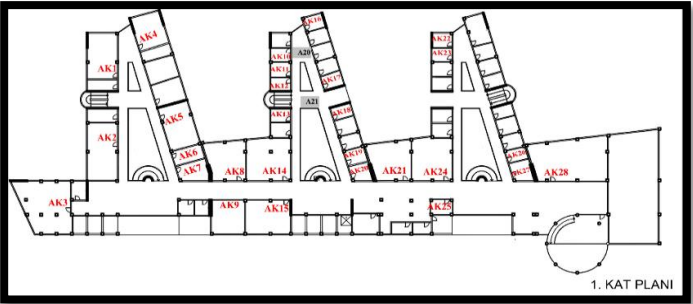
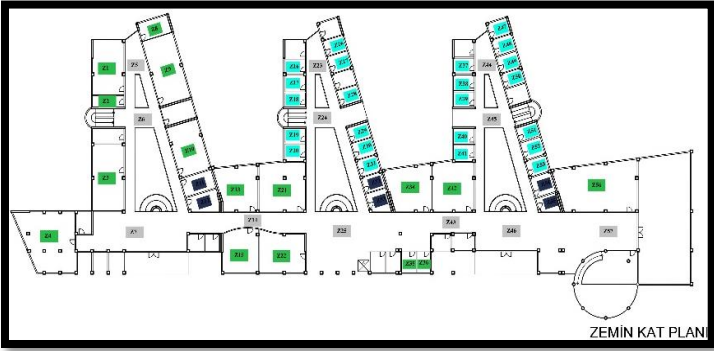
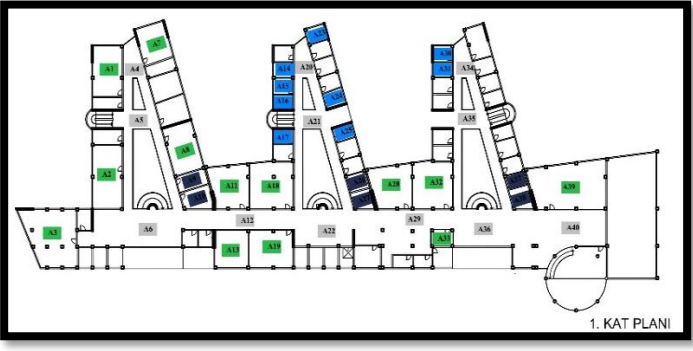
Çalışma kapsamında İnönü üniversitesi güzel sanatlar ana binaya yönelik oluşturulmuş dolaşım ağ haritalarına bakıldığında,

- Zemin kat için, pazartesi, 11:00-12:00 arası, çarşamba 11:00-12:00 arası, cuma ise 12:00-13:00 arası en yoğun kullanım saatleridir. En az yoğun kullanım, pazartesi 13:00-14:00, Çarşamba 13:00-14:00, Cuma 13:00-14:00 saatleri arasında oluşmaktadır.
- Birinci katta ise, pazartesi, 12:00-13:00 arası, çarşamba 12:00-13:00 arası, cuma ise 11:00-12:00 arası en yoğun kullanım saatleridir. En az yoğun kullanım, pazartesi 11:00-12:00, Çarşamba 13:00-14:00, Cuma 13:00-14:00 saatleri arasında oluşmaktadır.
- İkinci kat, üçüncü kata oranla kullanım yoğunluğunun daha fazla oluşu sonucuna varılmıştır.

6.3.3 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi c blok

Çalışma kapsamında seçilen bir diğer fakülte, İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok yapısıdır. Bu yapı için çalışmada kullanılan yöntemlerden biri olan davranışsal haritalama metodu aracılığıyla analizler yapılmıştır. Fakültenin davranış haritaları oluşturulmuştur. Öncelikle plan krokileri hazırlanmış dolaşım ağlarını belirlemek için kırmızı çizgi ile gösterilen hat oluşturulmuş düğüm noktaları isimlendirilmiştir. Zemin kat mahalleri Z1, Z2, Z3, Z4, Z8, Z9, Z10, Z13, Z15, Z21, Z22, Z34, Z35, Z36, Z42 ve Z56 atölye, Z5, Z6, Z7, Z14, Z23, Z24, Z25, Z43, Z44, Z45, Z46 VE Z57 koridor, Z16, Z17, Z18, Z19, Z20, Z26, Z27, Z28, Z29, Z30, Z31, Z37, Z38, Z39, Z40, Z41, Z47, Z48, Z49, Z50, Z51, Z52, Z53 müzik derslikleri, Z11, Z12, Z32, Z33, Z54, Z55 wc olarak, birinci kat mahalleri ise A1, A2, A3, A7, A8, A11, A13, A18, A19, A28, A32, A33, A39 atölye, A14, A15, A16, A17, A23, A24, A25, A30, A31 müzik dersliği, A4, A5, A6, A12, A20, A21, A22, A29, A34, A35, A36, A40 koridor, A9, A10, A26, A27, A37, A38 wc olarak isimlendirilmiştir (Tablo 6.49). Yine aynı plan krokilerinin üzerine kapı geçişlerini belirlemek için kapılara isim verilmiştir.

Tablo 6.49 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi C Blok kat planı krokileri

	Zemin kat	Birinci kat
Dolaşım ağı	 ZEMİN KAT PLANI	 1. KAT PLANI
Kapı isimleri	 ZEMİN KAT PLANI	 1. KAT PLANI
Mahal isimleri	 ZEMİN KAT PLANI	 1. KAT PLANI

Davranış haritalarını oluşturmak üzere hazırlanan bu krokiler yardımıyla belirlenen fakültelerde gözlemler yapılmıştır. Öncelikle İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blokta pazartesi, çarşamba ve cuma günleri olmak üzere haftanın üç gününde kullanıcıların yapı içerisindeki eylemleri gözlemlenerek eylem tabloları oluşturulmuştur. Fakültede gerçekleştirilen eylemler, sohbet etme, oturma, telefonla konuşma, grup çalışması yapma, resim çizme, enstrüman çalma, fotoğraf çekme, dolaba eşya koyma olarak belirlenmiştir (Tablo 6.50).

Tablo 6.50 İnönü Üniversitesi Eğitim fakültesi C Blok'a ait eylemler

Zemin kat						
Eylemler	Pazartesi		Çarşamba		Cuma	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Sohbet etme, oturma	18	43.90	7	31.81	14	34.14
Telefonla konuşma	-	-	1	4.54	2	4.87
Grup çalışması	2	4.87	-	-	5	12.19
Resim çizme	5	12.19	4	18.18	7	17.07
Enstrüman çalma	12	29.26	-	-	3	7.31
Yeme-içme	2	4.87				
Fotoğraf çekme	-	-	-	-	-	-
Dolaba eşya bırakma	2	4.87	10	45.45	10	24.39
Toplam	41	100	22	100	41	100
Birinci kat						
Eylemler	Pazartesi		Çarşamba		Cuma	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Sohbet etme, oturma	9	36.0	31	56.36	19	59.37
Telefonla konuşma	8	32.0	3	5.45	1	3.12
Grup çalışması	2	-	7	12.72	-	-
Resim çizme	2	8.0	3	5.45	4	12.5
Enstrüman çalma	3	12.0	7	12.72	5	15.62
Fotoğraf çekme	1	4.0	2	3.63	-	-
Dolaba eşya bırakma	-	-	2	3.63	3	9.37
Toplam	25	100	55	100	32	100

İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blokta gerçekleştirilen eylemlere bakıldığında;

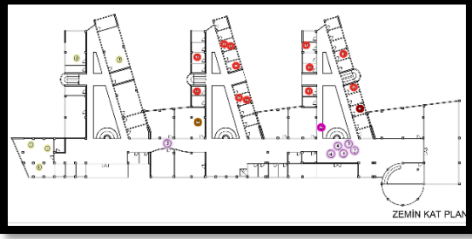
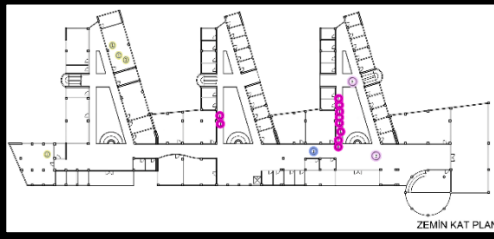
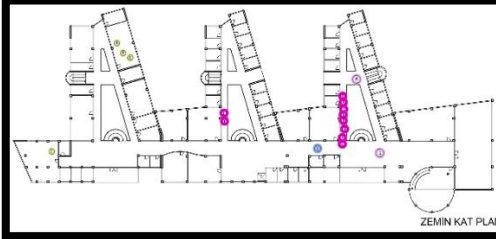
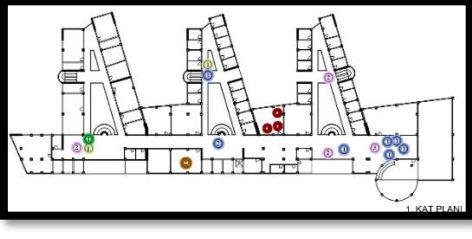
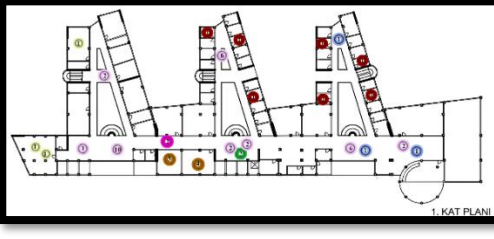
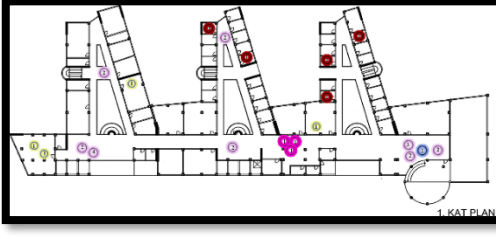
- Zemin katta pazartesi günün, en fazla gerçekleştirilen eylem 18 kişi ile sohbet etme, oturma iken ikinci sırada 12 kişi ile enstrüman çalma gelmektedir. Bunun yanı sıra grup çalışması, resim çizme ve dolaba eşya koyma eylemlerinin gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Toplamda 39 kişinin bu eylemleri gerçekleştirdiği görülmektedir. Çarşamba en yüksek frekansa sahip eylem, dolaba eşya yerleştirmek iken, sohbet etme, oturma, telefonla görüşme ve resim çizme eylemlerinin toplamda 22 kişi tarafından gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Cuma gününde ise, 14 kişi ile en yüksek frekansa sahip eylem sohbet etme, oturma iken, telefonla görüşme, grup çalışması, resim çizme, enstrüman çalma ve dolaba eşya koyma şeklinde eylemler gerçekleştirilmiştir. Cuma günü bu eylemler toplamda 41 kişi tarafından yapılmıştır. Sonuçtan hareketle zemin kat için, ders dışı eylemler ve ders dışı serbest çalışma etkinliklerinin hemen hemen eşit olarak gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu durumda yapının mekânsal organizasyonların ve ebatların sosyalleşme ve ders dışı çalışmaya elverişli olduğu ve kullanıcı memnuniyeti üzerinde olumlu etki gösterdiği görülmektedir.
- birinci kat verileri doğrultusunda pazartesi günü en yüksek frekansa sahip eylem 9 kişi ile sohbet etme, oturma iken, ikinci sırada 8 kişi ile telefonla konuşma gerçekleştirilmektedir. Bunların yanısıra grup çalışması, resim çizme, enstrüman çalma, fotoğraf çekme gibi eylemlerinde yapıldığı görülmektedir. Pazartesi günü toplamda 25 kişinin söz konusu eylemlerde bulunduğu tespit edilmiştir. Çarşamba günü 31 kişinin sohbet etme, oturma eylemlerinin gerçekleştirdiği gözlemlenmiştir. Telefonla görüşme, grup çalışması, resim çizme, enstrüman çalma, fotoğraf çekme ve dolaba eşya koyma eylemlerinin de gerçekleştirildiği bugünde toplamda 55 kişi eylem tablosunda yer almıştır. Cuma gününde ise, 19 kişi sohbet etme oturma eylemlerini gerçekleştirirken, geriye kalan 13 kişi telefonla görüşme, resim çizme, enstrüman çalma ve dolaba eşya koyma eylemlerini yapmaktadırlar. Ders dışı çalışmalardan ziyade sohbet etme oturma gibi sosyalleşmeye dayalı eylemlerin daha fazla görülmesi söz konusudur. Fakültenin birinci katında amaç ne olursa olsun kullanımdan kaynaklı yoğunluk gözlemlenmiştir. Bu durum kullanıcıda aidiyet oluştuğunu ders dışı okul yapısında zaman geçirildiğini ve fakülte yapısının mekânsal organizasyonu ve boyutlarının bu duruma elverişli olarak tasarlandığını göstermektedir. Ders dışı

Çalışmalardan ziyade sohbet etme oturma gibi sosyalleşmeye dayalı eylemlerin daha fazla görülmesi söz konusudur.

Belirlenen fakültede oluşturulan eylem tabloları doğrultusunda bu eylemlerin gerçekleştirildiği yerleri belirlemek üzerine eylem haritaları oluşturulmuştur. Her eylem farklı renkte daireyle gösterilerek ve dairelerin içerisine ‘n’ yani eylemi yapan kişi sayısı eklenerek lejant oluşturulmuştur. Bu davranış biçimlerine ait eylem haritaları her gün için ayrı ayrı hazırlanıp çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.51).

Tablo 6.51 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi c blokta gerçekleştirilen eylem haritaları

n SOHBET ETME OTURMA n TELEFONLA KONUŞMA n GRUP ÇALIŞMASI n RESİM ÇİZME n ENSTRÜMAN ÇALMA n FOTOĞRAF ÇEKME n DOLABA EŞYA KOYMA n YEME-İÇME		
Pazartesi	Çarşamba	Cuma
		
		

Eylem haritalarından sonra İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok'a dair dolaşım haritaları çıkarılmıştır. Öncelikle kapı geçişlerini belirlemek üzere belirlenen günler ve saatlerde yapı içerisinde bulunan çalışma kapsamında belirlenen mahaller için kapılardan geçen kişi sayısı belirlenmiştir (Tablo 6.52).

Tablo 6.52 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi C blok kapı geçişleri

Zemin kat									
Kapı no	Pazartesi			Çarşamba			Cuma		
	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00
ZK1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
ZK3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK8	1	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK9	-	2	-	-	-	-	-	-	-
ZK10	-	-	4	-	-	-	-	-	-
ZK11	13	15	15	11	21	6	13	2	-
ZK12	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK13	2	1	3	-	-	-	-	-	-
ZK14	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK15	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK16	1	-	2	-	-	-	-	-	-
ZK17	4	6	4	5	4	11	16	5	-
ZK18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK19	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK20	-	-	2	-	-	-	-	-	-
ZK21	-	-	8	-	-	-	-	-	-
ZK22	-	-	2	-	-	-	-	-	-
ZK23	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK24	2	1	-	-	-	-	-	-	-
ZK25	-	22	-	19	6	4	-	10	26
ZK26	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK27	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK28	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK29	-	-	1	-	-	2	-	-	2
ZK30	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK31	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK32	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK33	-	-	28	3	3	-	-	-	-
ZK34	-	8	-	-	-	-	-	-	-
ZK35	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZK36	-	5	5	-	-	-	-	-	-
ZK37	-	3	-	2	4	-	-	2	2
ZK38	-	8	-	5	-	4	2	7	4
ZK39	-	2	4	-	-	-	-	-	-
ZK40	1	-	-	-	2	-	-	-	-

Tablo 6.52 (Devam)

ZK41	1	28	-	1	7	11	6	2	16
ZK42	-	13	11	8	8	5	6	13	22
ZK43	-	-	-	-	16	3	-	-	-
Toplam	25	114	89	54	71	46	43	41	72
Genel toplam	228			171			156		
Birinci kat									
Kapı no	Pazartesi			Çarşamba			Cuma		
	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00
AK1	-	2	1	-	-	-	3	1	5
AK2	5	14	11	-	3	1	9	7	10
AK3	1	-	-	7	3	2	6	2	16
AK4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AK5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AK6	1	4	-	3	-	1	3	8	4
AK7	-	1	-	-	-	2	-	4	-
AK8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AK9	-	1	-	1	-	-	7	-	3
AK10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AK11	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AK12	1	-	-	1	-	-	-	-	-
AK13	1	1	-	-	-	3	-	-	1
AK14	-	-	-	-	3	2	-	2	3
AK15	2	2	2	-	2	3	2	6	5
AK16	-	-	-	-	1	-	-	1	2
AK17	1	-	-	1	-	-	-	-	1
AK18	-	-	-	-	1	-	-	-	-
AK19	-	1	-	-	-	-	-	-	1
AK20	-	-	1	-	-	1	1	-	4
AK21	-	-	-	-	-	-	-	-	25
AK22	-	-	-	-	14	8	-	11	9
AK23	-	-	-	2	-	-	-	-	-
AK24	-	14	21	-	-	-	-	-	-
AK25	1	1	2	2	1	1	1	-	6
AK26	-	3	-	1	2	1	-	2	2
AK27	1	1	3	-	4	1	1	5	-
AK28	-	-	11	4	-	4	5	9	23
Toplam	14	45	52	22	34	30	38	58	120
Genel toplam	111			86			216		

İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blokta yapılan gözlem sonucunda kapılardan geçen kişi sayıları belirlenmiştir. Şekilde görüldüğü üzere,

Zemin kat için kapılardan geçen kişi sayısı,

- Pazartesi 11:00-12:00 arasında toplamda 25, 12:00-13:00 arasında toplam 114, 13:00-14:00 arasında toplam 89 kişi
- çarşamba 11:00-12:00 arasında toplamda 54, 12:00-13:00 arasında toplam 71, 13:00-14:00 arasında toplam 46 kişi

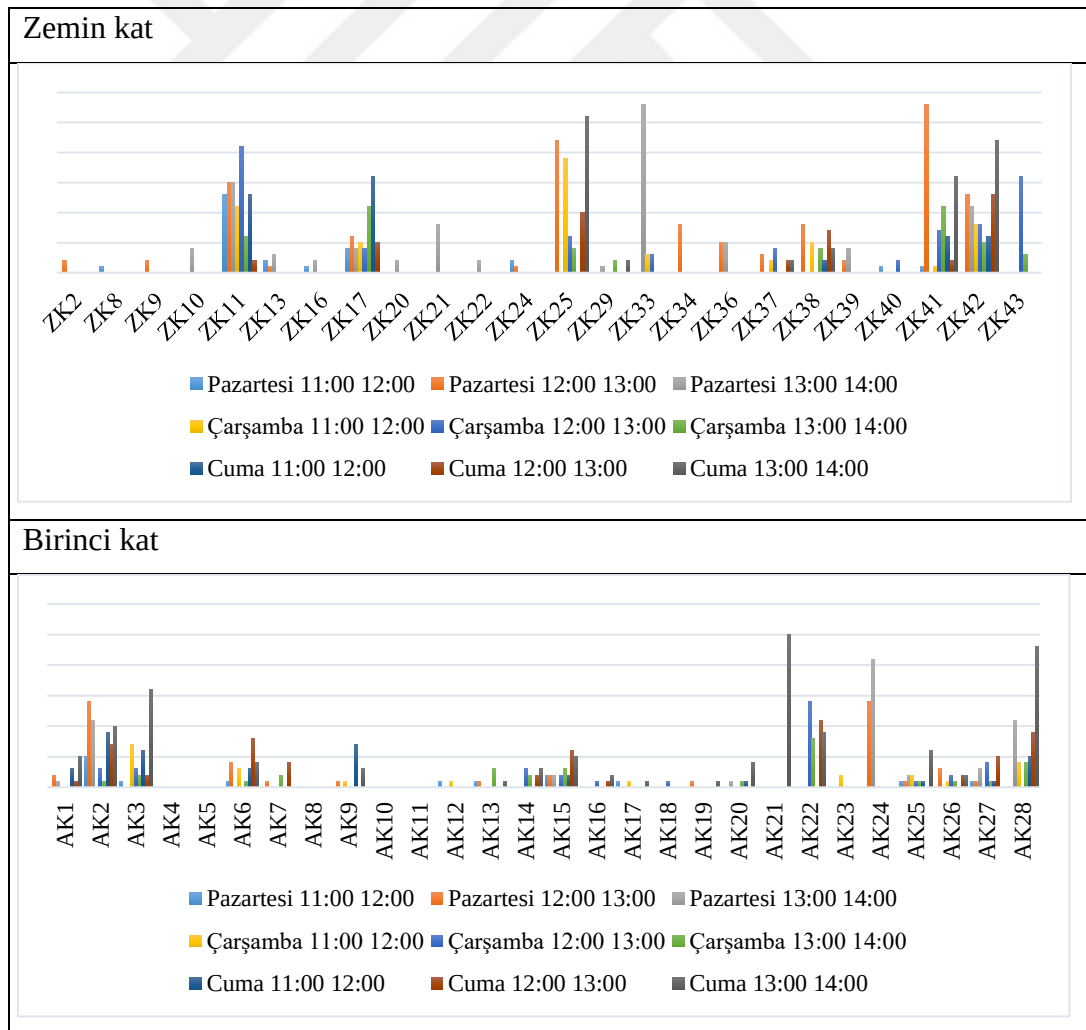
- cuma 11:00-12:00 arasında toplamda 43, 12:00-13:00 arasında toplam 41, 13:00-14:00 arasında toplam 72 kişi olarak belirlenmiştir.

Birinci kat için kapılardan geçen kişi sayısı ise,

- pazartesi günü 11:00-12:00 arasında toplamda 14, 12:00-13:00 arasında toplam 45, 13:00-14:00 arasında toplam 52 kişi
- çarşamba günü 11:00-12:00 arasında toplamda 22, 12:00-13:00 arasında toplam 34, 13:00-14:00 arasında toplam 30 kişi
- cuma günü 11:00-12:00 arasında toplamda 38, 12:00-13:00 arasında toplam 58, 13:00-14:00 arasında toplam 120 kişi olarak belirlenmiştir.

Bu veriler SPSS programı aracılığıyla sütun grafiğine dönüştürülüp çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.53).

Tablo 6.53 İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok kapı geçişleri sütun grafiği

İnönü Üniversitesi Eğitim fakültesi c blok için kullanım yoğunluğu araştırılmıştır. Zemin katta pazartesi günü tüm kapılardan geçen kişi sayısı toplamı 228, çarşamba günü 171, cuma günü 156 kişi olarak belirlenmiştir. Birinci katta ise kapıların, pazartesi günü 111, çarşamba günü 86, cuma günü 216 kişi tarafından kullanıldığı saptanarak çalışmaya aktarılmıştır.

Çalışma kapsamında belirlenen bu yapıda davranışsal haritalama tekniğiyle kapılardan geçen kişi sayıları saptandıktan sonra mekân bazında kullanım yoğunluğu sorgulanmıştır. Her iki kat için mekanların kullanım durumu gözlemlenip çalışmaya haftanın üç günü üç ayrı saati olarak eklenmiştir (Tablo 6.54).

Tablo 6.54 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi c blok mahal kullanımları

Zemin kat												
M no	Pazartesi				Çarşamba				Cuma			
	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top
Z1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z2	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Z3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z5	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Z6	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Z7	-	6	7	13	-	-	-	-	10	4	8	22
Z8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z11	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Z12	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Z13	-	2	4	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Z14	19	26	24	69	16	27	17	60	43	11	9	63
Z15	16	15	17	48	11	21	6	39	13	2	-	15
Z16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z17	2	1	3	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Z18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z20	1	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Z21	4	6	3	13	5	7	11	23	20	5	-	25
Z22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z23	2	1	11	14	-	-	-	-	-	-	-	-
Z24	5	28	17	50	2	-	-	2	-	-	-	-
Z25	17	-	40	57	16	26	23	65	50	26	41	117
Z26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z27	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Z28	-	-	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Z29	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Z30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z31	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Z32	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Z33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z34	-	18	-	18	11	6	2	19	-	8	21	29
Z35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z37	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Z38	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Z39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z41	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z42	-	-	27	27	4	-	-	-	-	-	-	-
Z43	13	48	65	126	27	31	25	83	50	34	48	121
Z44	-	16	6	22	2	4	2	8	-	2	2	4
Z45	2	63	21	86	7	22	15	44	8	11	22	41
Z46	16	130	129	275	47	102	122	271	92	88	136	316
Z47	-	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-
Z48	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Z49	-	-	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-

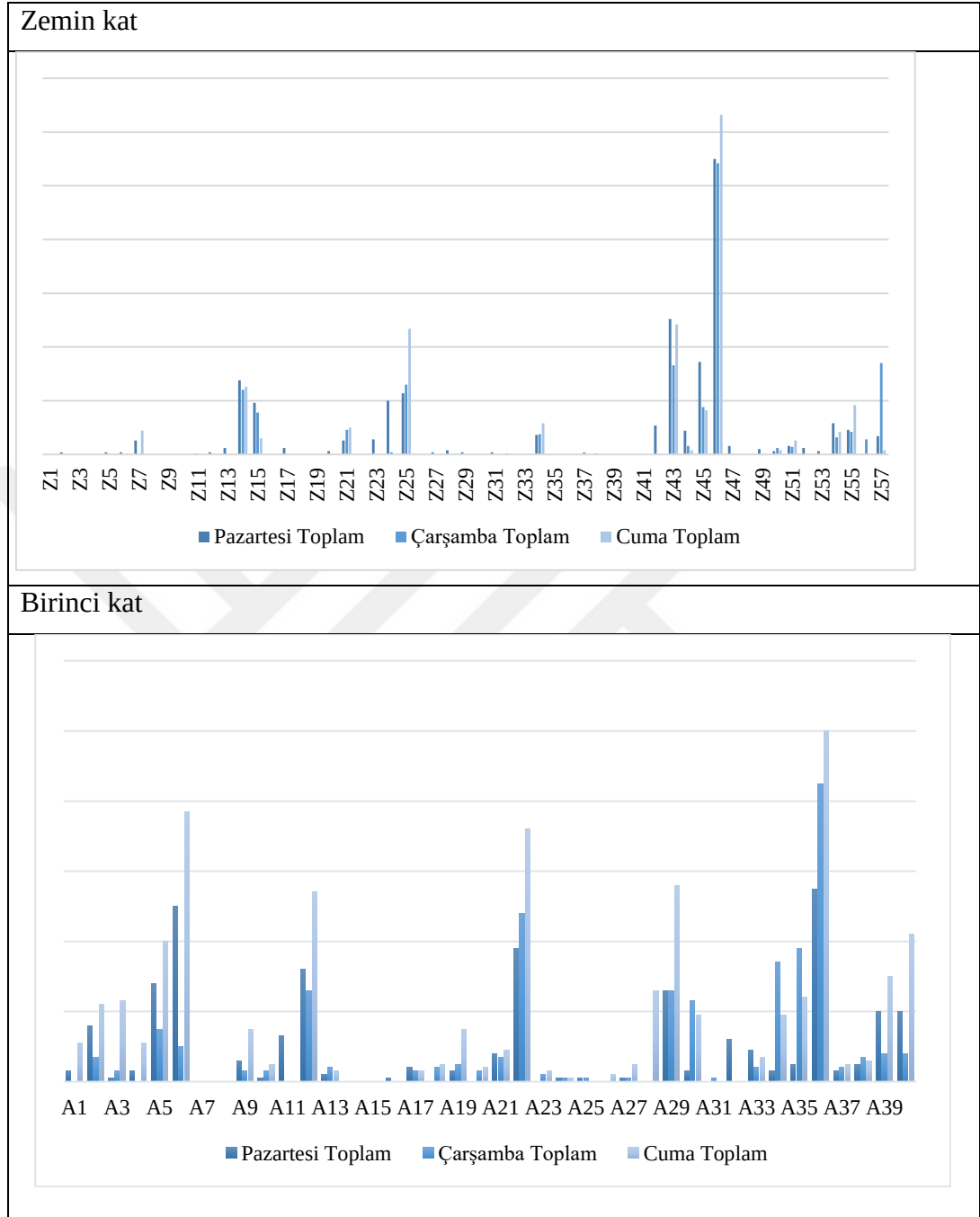
Tablo 6.54 (Devam)

Z50	-	3	-	3	2	4	-	6	-	2	2	4
Z51	-	8	-	8	3	-	4	7	2	7	4	13
Z52	-	2	4	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Z53	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Z54	1	28	-	29	1	6	9	16	3	2	16	21
Z55	-	12	11	23	6	8	7	21	9	13	24	46
Z56	-	-	-	-	-	12	2	14	-	-	-	-
Z57	3	11	3	17	1	23	61	85	-	2	2	4
Birinci kat												
M. no	Pazartesi				Çarşamba				Cuma			
	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top
A1	-	2	1	3	-	-	-	-	5	1	5	11
A2	5	-	11	16	3	3	1	7	6	8	8	22
A3	1	-	-	1	1	1	1	3	4	3	16	23
A4	-	2	1	3	-	-	-	-	5	1	5	11
A5	6	10	12	28	3	11	1	15	17	11	12	40
A6	10	16	24	50	1	4	5	10	22	18	37	77
A7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A9	1	5	-	6	3	-	-	3	3	11	1	15
A10	-	1	-	1	-	-	3	3	-	5	-	5
A11	-	1	12	13	-	-	-	-	-	-	-	-
A12	5	12	15	32	3	16	7	26	9	19	26	54
A13	-	2	-	2	1	3	-	4	2	1	-	3
A14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A16	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
A17	1	3	-	4	-	-	3	3	-	2	1	3
A18	-	-	-	-	2	2	2	4	-	2	3	5
A19	3	-	-	3	-	2	3	5	4	11	-	15
A20	-	-	-	-	2	1	-	3	-	1	3	4
A21	4	4	-	8	2	2	3	7	-	4	5	9
A22	7	15	16	38	12	20	16	48	11	21	39	72
A23	-	-	-	-	1	1	-	2	-	1	2	3
A24	1	-	-	1	1	-	-	1	-	-	1	1
A25	1	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-
A26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
A27	-	-	1	1	-	-	1	1	1	1	3	5
A28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	26
A29	3	7	16	26	9	9	8	26	5	4	47	56
A30	-	3	-	3	-	2	21	23	15	-	4	19
A31	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-
A32	-	3	9	12	-	-	-	-	-	-	-	-
A33	2	3	4	9	2	1	1	4	1	-	6	7
A34	-	3	-	3	1	13	20	34	15	-	4	19
A35	-	4	1	5	2	15	21	38	19	-	5	24
A36	2	15	38	55	16	36	33	85	16	35	49	100
A37	-	2	1	3	1	2	1	4	-	3	2	5
A38	1	1	3	5	-	5	2	7	1	5	-	6
A39	-	-	20	20	5	-	3	8	5	9	16	30
A40	-	-	20	20	5	-	3	8	5	12	25	42

- Zemin katta, Z1, Z2, Z3, Z4, Z8, Z9, Z10, Z18, Z19, Z22, Z16, Z30, Z35, Z36, Z37, Z39, Z40, Z41, Z48 mekanları pazartesi günleri analiz yapılan saatlerin hiçbirinde hiç kimse tarafından kullanılmamıştır. Pazartesi günü toplamda en fazla kullanılan mekân, Z46 ve Z43 iken, en az kullanılan mekanlar, Z11, Z32 ve Z38 olduğu belirlenmiştir. Çarşamba gününde, Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6, Z7, Z8, Z9, Z10, Z11, Z12, Z13, Z16, Z17, Z18, Z19, Z20, Z22, Z23, Z26, Z27, Z28, Z29, Z30, Z31, Z32, Z33, Z35, Z36, Z38, Z39, Z40, Z41, Z42, Z47, Z48, Z49, Z52, Z53 mekanları gözlem süresince hiç kimse tarafından kullanılmamıştır. En yoğun olarak kullanılan mekân Z43, Z46 VE Z57 iken en az kullanılan mekân Z24 ve Z37 mahalleridir. Cuma gününe bakıldığında, Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6, Z9, Z10, Z11, Z12, Z13, Z16, Z17, Z18, Z19, Z20, Z22, Z23, Z24, Z26, Z27, Z28, Z30, Z31, Z32, Z33, Z35, Z36, Z37, Z38, Z39, Z40, Z41, Z42, Z47, Z48, Z49, Z52, Z53ve Z56 mekanları hiç kimse tarafından kullanılmazken, en fazla kullanılan Z25, Z43 ve Z46, en az kullanılan ise, Z44, Z50 ve Z57 mahalleridir.
- Birinci katta pazartesi günü, A7, A8, A14, A15, A18, A20, A23, A26, A31 mahalleri kimse tarafından kullanılmamıştır. En fazla kullanılan mekanlar, A6 ve A36 iken en az kullanılan mekanlar, A3, A10, A16, A24, A25, A27'dir. Çarşamba günü, A1, A4, A7, A8, A11, A14, A15, A16, A26 VE A32 mekanları hiç kullanılmamış, A22 ve A36 mekanları en fazla, A25 ve A27 en az kullanılan mekanlardır. Cuma günü ise yapılan gözlemler sonucunda A7, A8, A11, A14, A15, A16, A25, A31, A32 mekanları hiç kullanılmamış, A6, A22 ve A36 en çok kullanılmış, A24 ve A26 en az kullanılan mekân olarak belirlenmiştir.

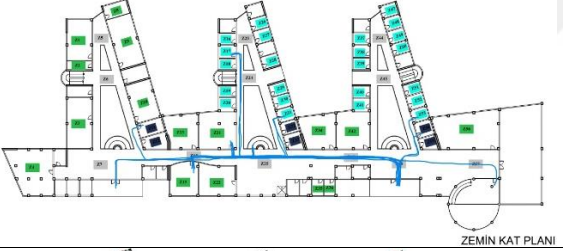
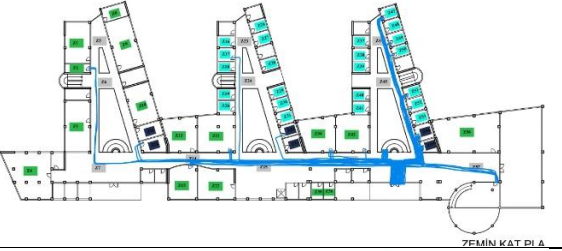
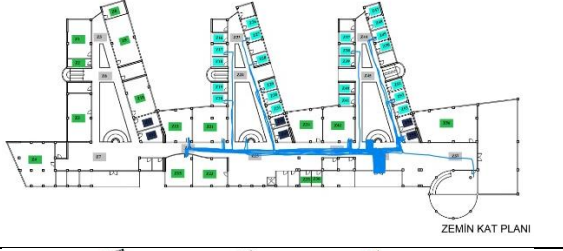
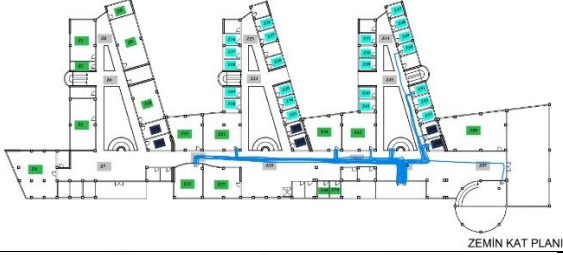
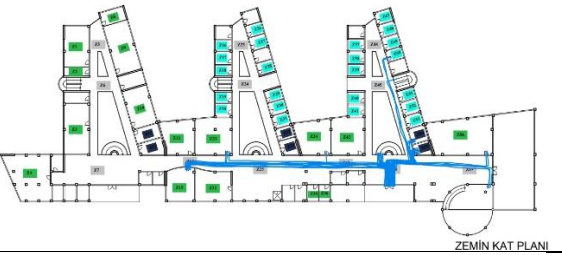
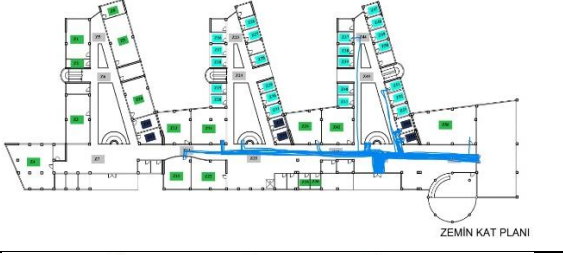
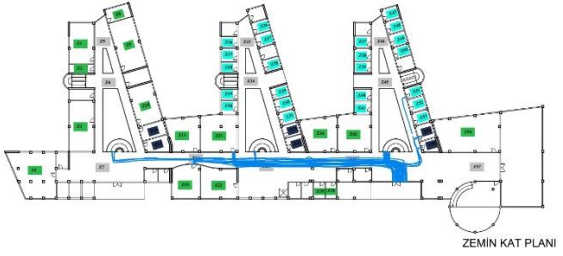
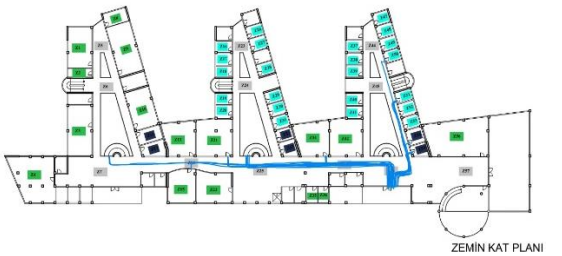
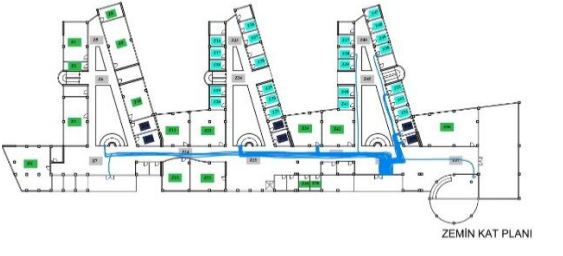
Elde edilen veriler SPSS programı aracılığıyla grafiklere dönüştürülüp çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.55).

Tablo 6.55 İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok mahal kullanım grafikleri

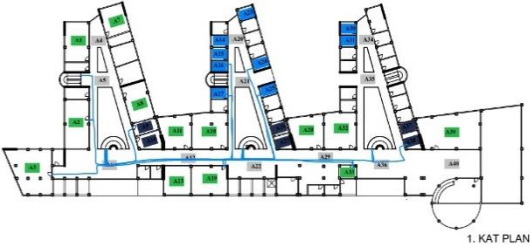
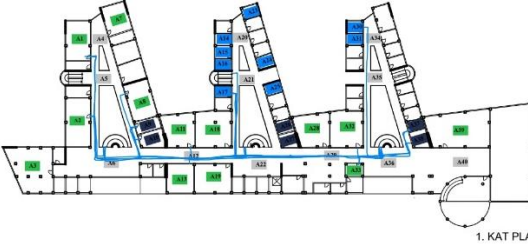
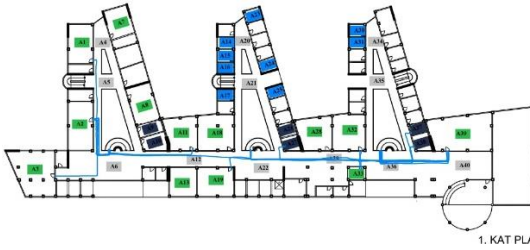
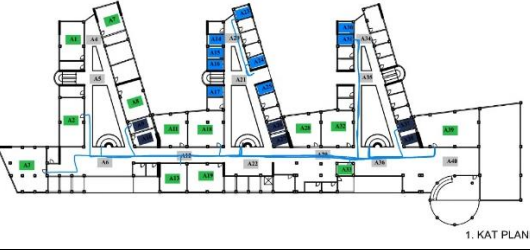
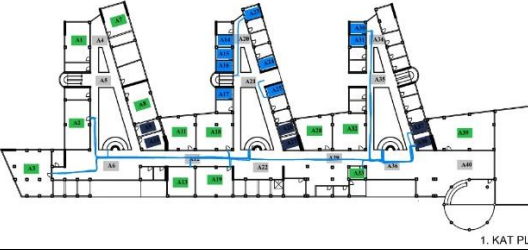
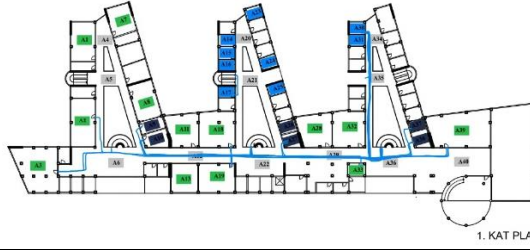
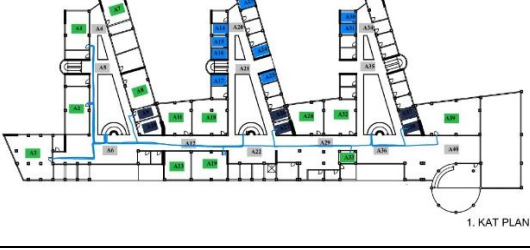
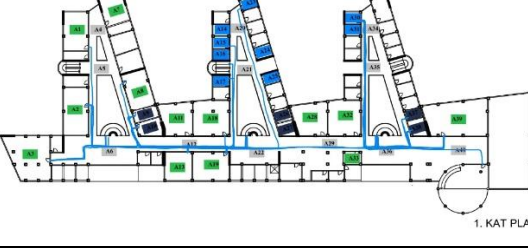
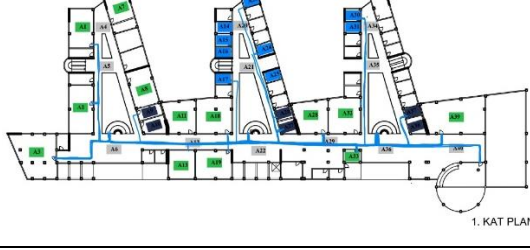

İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok yapısında, davranışsal haritalama tekniğiyle yapılan gözlemler sonucunda kat planları üzerinden dolaşım ağları oluşturularak çalışmaya eklenmiştir. Bu dolaşıma dair haritalar, çalışma kapsamında belirlenen gün ve saatler için ayrı ayrı olacak şekilde kat planları üzerine işlenerek hazırlanmıştır (Tablo 6.56).

Tablo 6.56 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi C blok'a ait dolaşım ağları

Zemin Kat			
	11:00-12:00	12:00-13:00	13:00-14:00
Pazartesi			
Çarşamba			
Cuma			
Birinci Kat			

Tablo6.56 (Devam)

	11:00-12:00	12:00-13:00	13:00-14:00
Pazartesi	 1. KAT PLANI	 1. KAT PLANI	 1. KAT PLANI
Çarşamba	 1. KAT PLANI	 1. KAT PLANI	 1. KAT PLANI
Cuma	 1. KAT PLANI	 1. KAT PLANI	 1. KAT PLANI

Çalışma kapsamında İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok için oluşturulan dolaşım ağ haritalarına bakıldığında,

- Zemin kat için, pazartesi, 12:00-13:00 arası, çarşamba 13:00-14:00 arası, cuma ise 11:00-12:00 arası en yoğun kullanım saatleridir. En az yoğun kullanım, pazartesi 11:00-12:00, Çarşamba 12:00-13:00, Cuma 12:00-13:00 saatleri arasında oluşmaktadır.
- Birinci katta ise, pazartesi, 12:00-13:00 arası, çarşamba 13:00-14:00 arası, cuma ise 13:00-14:00 arası en yoğun kullanım saatleridir. En az yoğun kullanım, pazartesi 11:00-12:00, Çarşamba 11:00-12:00, Cuma 11:00-12:00 saatleri arasında oluşmaktadır.
- Zemin katın, birinci kata oranla kullanım yoğunluğunun daha fazla oluşu sonucuna varılmıştır.

6.3.4 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi

Çalışma alanlarından biri olan Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi'nde gözlemler yapılarak davranış haritaları oluşturulmuştur. Gözlemleri yapmak için, fakültenin kat planları davranış haritalarına uygun bir biçimde krokileri oluşturulmuştur. öncelikle kırmızı çizgiler yardımıyla plan içerisinde dolaşım ağı çizilmiş, düğüm noktalarına harfler verilmiştir. Kapı geçişlerini belirlemek üzere kapılar isimlendirilmiştir. Mahallerin kullanım yoğunluğunu belirlemek için kat planlarına mahal isimleri eklenerek çalışmaya aktarılmıştır. Zemin kat mahalleri, Z1 ve Z2 atölye, Z3 ve Z4 soyunma odaları, Z7 wc, Z5, Z6, Z8, Z9 koridor, birinci kat mahalleri ise, A1, A3, A4 derslik, A5 ve A9 atölye, A7 wc, A2, A6 ve A8 koridor olarak isimlendirilmiştir (Tablo 6.57).

Tablo 6.57 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi kat planı krokileri

	Zemin kat	Birinci kat
Dolaşım ağı		
Kapı isimleri		
Mahal isimleri		

Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesinde dersliklerin olması dolayısıyla, zemin ve birinci katlar gözlem alanları olarak seçilmiştir. Derslikler atölyeler koridorlar ve xc gözlem mahalleridir. Gözlemler haftanın pazartesi, Çarşamba ve cuma günleri, öğleden önce 11:00-12:00, öğle arası 12:00-13:00 ve öğleden sonra 13:00-14:00 saatlerinde yapılmıştır. Gözlemci krokilerin üzerine notlar

olarak kat içerisinde kapı geçişleri mahal kullanımları ve yapılan eylemlere dair veriler elde etmiştir. Bu veriler doğrultusunda belirlenen güzel sanatlar fakültesine yönelik eylem tabloları, eylem haritaları, dolaşım ağı tabloları ve haritaları hazırlanarak çalışmaya eklenmiştir.

Davranışsal haritalama metodu kullanılarak öncelikle fakültede belirlenen gün ve saatlerde gerçekleştirilen eylemler ve kişi sayıları belirlenerek eylem tablosu oluşturulmuştur. Eylemi gerçekleştiren kişi sayısı frekans olarak kabul edilmiş ayrıca yüzdelik dilimleri hesaplanmıştır. Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesinde yapılan eylemler, sohbet etme, oturma, telefonla konuşma, grup çalışması, dans etme, performans çalışma, yeme-içme olarak belirlenmiştir (Tablo 6.58).

Tablo 6.58 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi ek binaya ait eylemler

Zemin kat						
Eylemler	Pazartesi		Çarşamba		Cuma	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Sohbet etme, oturma	3	21.42	4	66.66	6	37.5
Telefonla konuşma	2	14.28	-	-	3	18.75
Grup çalışması	3	21.42	-	-	-	-
Dans etme	5	35.71	1	16.66	2	12.5
Performans çalışma	-	-	1	16.66	3	18.75
Yeme-içme	1	7.14	-	-	2	12.5
Toplam	14	100	6	100	16	100
Birinci kat						
Eylemler	Pazartesi		Çarşamba		Cuma	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Sohbet etme, oturma	8	44.4	5	25	3	30
Telefonla konuşma	-	-	-	-	-	-
Grup çalışması	5	27.77	3	15	3	30
Dans etme	2	11.11	2	10	-	-
Performans çalışma	3	16.66	10	50	4	40
Yeme-içme	-	-	-	-	-	-
Toplam	18	100	20	100	10	100

Yapı içerisinde yapılan eylemler;

- Zemin katta en fazla gerçekleştirilen eylem sohbet etme, oturma olarak belirlenmiştir. Ayrıca telefonla konuşma, grup çalışması dans etme, performans çalışma ve yeme içme eylemlerinin gerçekleştirildiği görülmektedir. Pazartesi günü sohbet etme, oturma, telefonla konuşma, grup çalışması, dans etme ve yeme içme eylemlerini gerçekleştiren toplamda 14 kişi olduğu belirlenmiştir. Çarşamba günü ise toplamda 6 kişi sohbet etme, oturma, dans etme ve performans çalışma eylemlerini gerçekleştirmiştir. Cuma gününe bakıldığında, sohbet etme, oturma, telefonla konuşma, dans etme, performans çalışma ve yeme içme eylemlerinin toplamda 16 kişi tarafından gerçekleştirildiği saptanmıştır.
- Birinci katta gerçekleştirilen eylemler arasında en çok olan, performans çalışması ve sohbet etme, oturma'dır. Bunların yanı sıra grup çalışması, dans etme ve performans çalışma eylemlerinin gerçekleştirildiği gözlemlenmiştir. Pazartesi toplamda 18 kişi, sohbet etme, oturma, grup çalışması, dans etme, performans çalışma eylemlerini gerçekleştirdiği görülmüştür. Çarşamba günü, sohbet etme, oturma, grup çalışması, dans etme, performans çalışma 20 kişi tarafından yapıldığı belirlenmiştir. Cuma günü ise, toplamda 10 kişinin sohbet etme, oturma, grup çalışması ve performans çalışması eyleminde bulunduğu saptanmıştır.

Eylem tablolarında elde edilen veriler doğrultusunda Uludağ üniversitesi güzel sanatlar fakültesinin kat planları üzerinden eylemlerin yapıldığı noktalar lejantlar yardımıyla belirlenerek eylem haritaları oluşturulmuştur. Bu haritalar, pazartesi, çarşamba ve cuma günü olmak üzere 3 günde, zemin ve birinci kat için ayrı ayrı hazırlanıp çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.59).

Tablo 6.59 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesine yönelik eylem haritaları

Çalışma kapsamında belirlenen davranışsal haritalama yöntemine dair eylem haritaları belirlendikten sonra Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesine yönelik dolaşım ağları oluşturulmuştur. Öncelikle kapılardan geçen kişi sayıları saptanıp çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.60).

Tablo 6.60 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi kapı geçişleri

Zemin kat									
Kapı no	Pazartesi			Çarşamba			Cuma		
	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00
ZK1	5	-	8	-	-	-	1	2	-
ZK2	2	5	-	12	1	7	-	-	2
ZK3	-	2	-	3	-	1	5	-	-
ZK4	7	-	9	-	3	-	-	7	8
ZK5	35	22	26	18	16	22	25	19	18
ZK6	7	9	6	7	5	5	7	5	6
Toplam	56	38	49	40	25	35	38	33	34
Genel toplam	143			100			105		
Birinci kat									
Kapı no	Pazartesi			Çarşamba			Cuma		
	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00
AK1	-	-	5	3	-	-	-	2	4
AK2	3	-	-	13	-	9	-	1	-
AK3	-	1	1	-	2	-	9	-	-
AK4	9	-	12	13	-	3	16	-	7
AK5	5	8	7	4	3	5	7	5	5
AK6	-	3	-	-	5	4	3	-	-
Toplam	17	12	25	33	10	21	35	8	16
Genel toplam	54			64			59		

Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesinde yapılan davranışsal haritalama metoduna göre, zemin kat için kapılardan geçen kişi sayısı,

- pazartesi 11:00-12:00 arasında toplamda 56, 12:00-13:00 arasında toplam 38, 13:00-14:00 arasında toplam 49 kişi
- çarşamba 11:00-12:00 arasında toplamda 40, 12:00-13:00 arasında toplam 25, 13:00-14:00 arasında toplam 35 kişi
- cuma 11:00-12:00 arasında toplamda 38, 12:00-13:00 arasında toplam 33, 13:00-14:00 arasında toplam 34 kişi olarak belirlenmiştir.

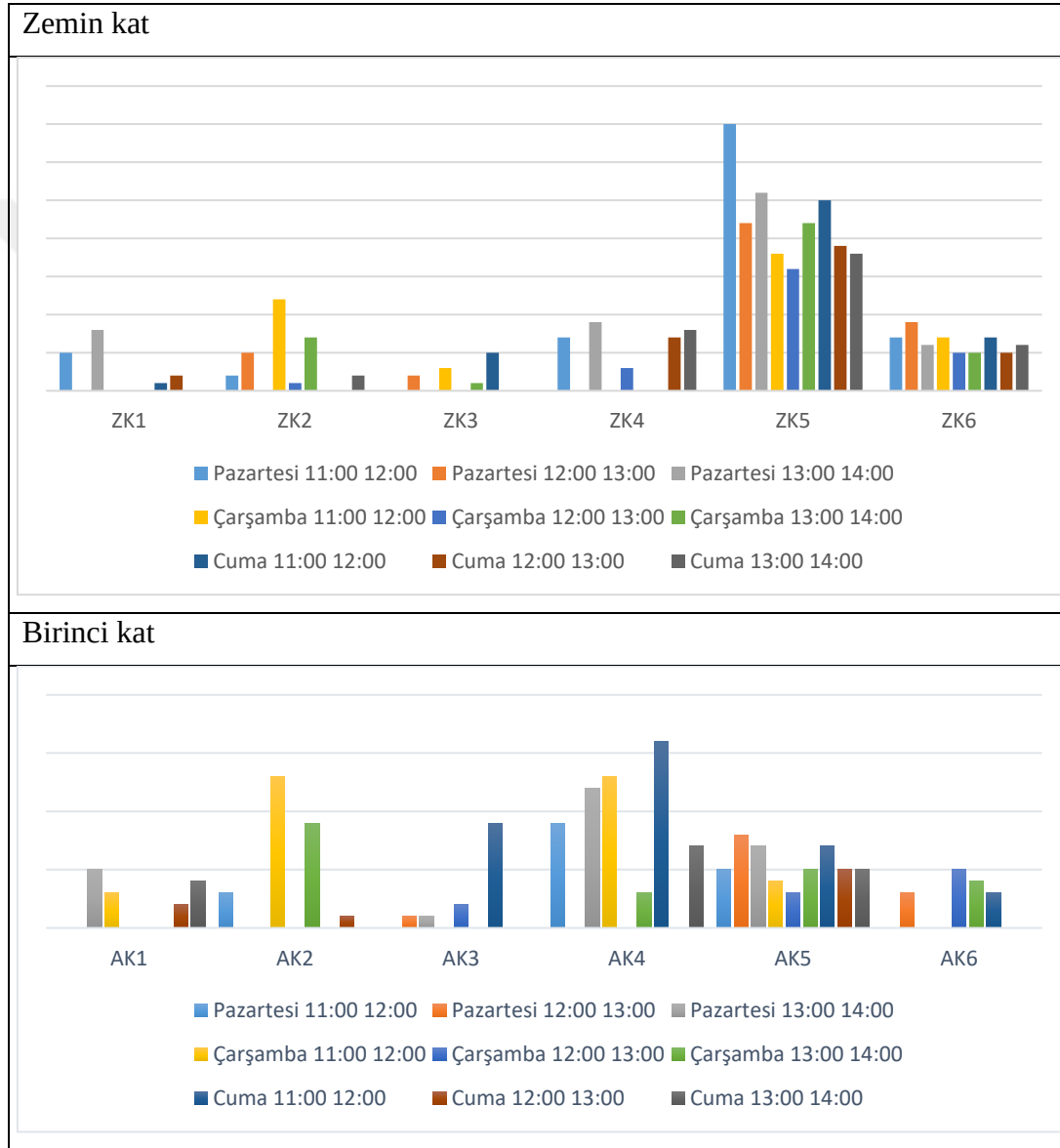
Birinci kat için kapılardan geçen kişi sayısı,

- pazartesi günü 11:00-12:00 arasında toplamda 17, 12:00-13:00 arasında toplam 12, 13:00-14:00 arasında toplam 25 kişi
- çarşamba günü 11:00-12:00 arasında toplamda 33, 12:00-13:00 arasında toplam 10, 13:00-14:00 arasında toplam 21 kişi

- cuma günü 11:00-12:00 arasında toplamda 35, 12:00-13:00 arasında toplam 8, 13:00-14:00 arasında toplam 16 kişi olarak belirlenmiştir.

Bu veriler doğrultusunda kapılardan geçen kişi sayıları SPSS programı yardımıyla sütun grafiklerine dönüştürülüp çalışmaya eklenmiştir (Tablo 6.61).

Tablo 6.61 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi kapı geçişleri sütun grafiği

Elde edilen veriler doğrultusunda zemin kat için kapıların kullanımı, pazartesi toplamda 143 kişi, Çarşamba toplam 100, Cuma ise toplamda 105 kişi olarak belirlenmiştir. Birinci kat için, pazartesi toplam 54 kişi, Çarşamba toplam 64 kişi, Cuma ise toplam 59 kişi olduğu saptanıp çalışmaya aktarılmıştır.

Davranışsal haritalama metoduyla kapı geçişleri belirlendikten sonra yapıdaki mekanları kullanan kişi sayısı haftada 3 gün, 3 saat olacak şekilde çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.62).

Tablo 6.62 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi mahal kullanımları

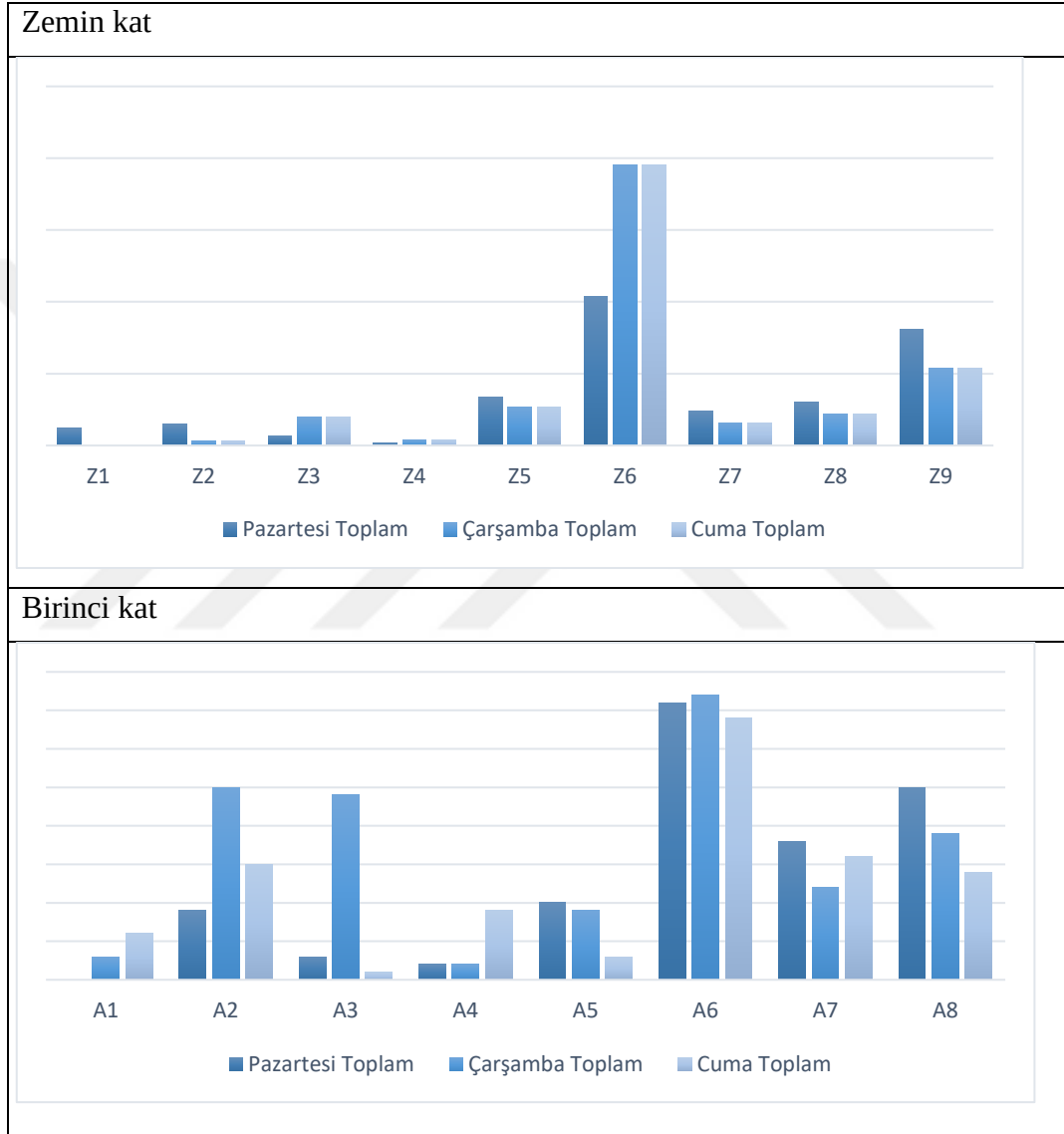
Zemin kat												
Mahal no	Pazartesi				Çarşamba				Cuma			
	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top
Z1	4	-	8	12	-	-	-	-	1	2	-	3
Z2	7	-	8	15	-	3	-	3	-	7	8	15
Z3	2	5	-	7	12	1	7	20	5	-	2	7
Z4	-	2	-	2	3	-	1	4	-	-	-	-
Z5	15	11	18	34	15	4	8	27	3	8	11	22
Z6	42	31	31	104	23	15	24	195	27	23	22	72
Z7	7	9	8	24	7	4	5	16	7	2	6	15
Z8	9	10	11	30	7	8	7	22	9	3	6	18
Z9	35	22	24	81	18	16	20	54	25	19	18	62
Birinci kat												
Mahal no	Pazartesi				Çarşamba				Cuma			
	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top
A1	-	-	-	-	3	-	-	3	-	2	4	6
A2	3	1	5	9	14	2	9	25	9	2	4	15
A3	3	-	-	3	14	1	9	24	-	1	-	1
A4	-	1	1	2	-	2	-	2	9	-	-	9
A5	-	5	5	10	-	5	4	9	3	-	-	3
A6	11	9	16	36	20	4	13	37	19	4	11	34
A7	5	6	7	18	4	3	5	12	7	4	5	16
A8	5	13	7	25	5	6	8	19	6	4	4	14
A9	9	-	12	21	14	-	3	17	16	-	7	23

- zemin kat için, Z1 mekanı çarşamba, Z4 mekanı ise cuma günü hiç kullanılmamıştır. Pazartesi en çok kullanılan mekanlar, Z6 ve Z9 iken en az kullanılan mekân Z3 mekanıdır. Çarşamba en çok kullanılan mekân Z6, en az kullanılan mekân Z2'dir. Cuma günü ise en yoğun kullanılan mekân z6 iken en az kullanılan mekân Z1 mekanıdır.
- birinci katta ise pazartesi A1 mekânı hiç kullanılmamıştır. Pazartesi en yoğun kullanıma sahip mekân A6 ve A8 iken, en az yoğun mekân A4 ve A3 tür. Çarşamba günü en yoğun mekân A6ve A2 iken, en az kullanılan mekân A4 ve A1 dir. Cuma ise,

en yoğun kullanılan mekân A6 ve A9 iken en az kullanılan mekân A3 ve A5 olmaktadır.

Sonuç verileri sütun grafiğine dönüştürülüp çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.63).

Tablo 6.63 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi mahal kullanım grafikleri

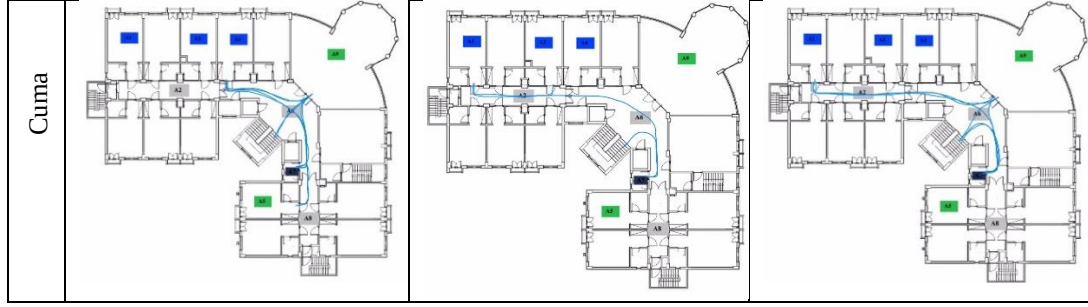

Çalışma kapsamında yapılan gözlemler sonucunda elde edilen verilerle dolaşım ağları haritası oluşturulmuştur. Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesine yönelik yapılan bu çalışmada, belirlenen günler ve saatlere göre yapı içerisindeki dolaşım ağlarına bakılarak yapı içerisindeki yoğunluk ve hareketlilik durumu belirlenmiştir (Tablo 6.64).

Tablo 6.64 Uludağ Üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesine ait dolaşım ağları

Zemin Kat			
	11:00-12:00	12:00-13:00	13:00-14:00
Pazartesi			
Çarşamba			
Cuma			
Birinci Kat			
	11:00-12:00	12:00-13:00	13:00-14:00
Pazartesi			
Çarşamba			

Tablo 6.64 (Devam)

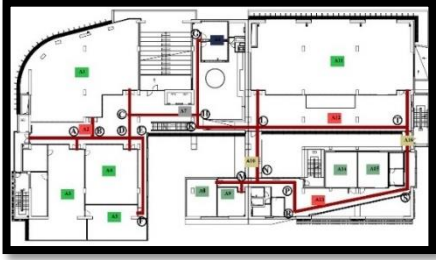
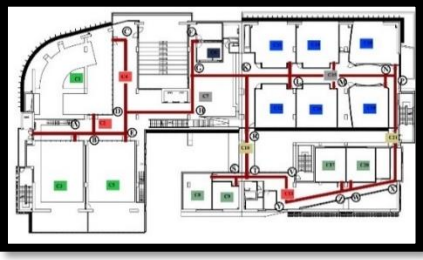
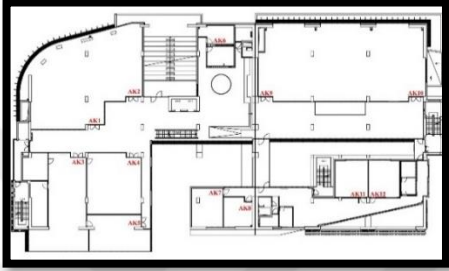
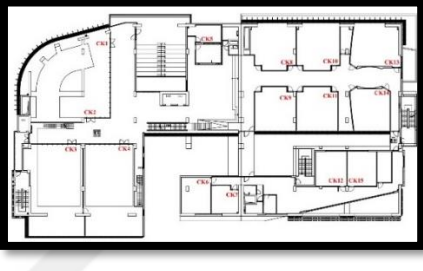
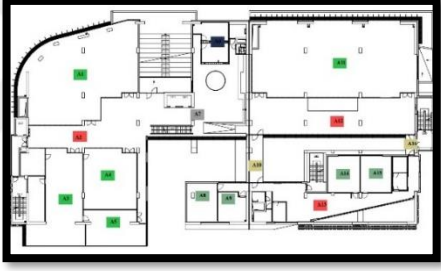
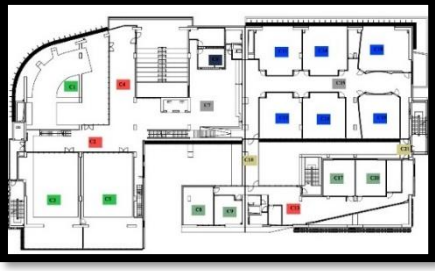
Çalışma kapsamında dolaşım haritalarından elde edilen verilere bakıldığında,

- Zemin kat için, pazartesi, 12:00-13:00 arası, çarşamba 11:00-12:00 arası, cuma ise 11:00-12:00 arası en yoğun kullanım saatleridir. En az yoğun kullanım, pazartesi 12:00-13:00, Çarşamba 13:00-14:00, Cuma 13:00-14:00 saatleri arasında oluşmaktadır.
- Birinci katta ise, pazartesi, 13:00-14:00 arası, çarşamba 11:00-12:00 arası, cuma ise 13:00-14:00 arası en yoğun kullanım saatleridir. En az yoğun kullanım, pazartesi 12:00-13:00, Çarşamba 12:00-13:00, Cuma 12:00-13:00 saatleri arasında oluşmaktadır.
- Zemin katın, birinci kata oranla kullanım yoğunluğunun daha fazla oluşu sonucuna varılmıştır.

6.3.5 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi

Çalışmanın yöntemlerinden biri olan davranışsal haritalama metodu izmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesinde uygulanmıştır. Bu haritaları oluşturmak için fakültenin 2. ve 3. Katlarının planları üzerine kırmızı çizgilerle dolaşım güzergahı belirlenmiştir. Bu güzergahtaki düğüm noktalarına harfler verilmiştir. İkinci kattaki mahaller, A1, A3, A4, A5, A11 atölyeler, A7 koridor, A2, A12 ve A13 proje sunum ve açık derslik alanları, A6 wc'ler, A10 ve A16 köprü, A8, A9, A14, A15 bilişim derslikleri olarak isimlendirilmiştir. Üçüncü kat mahalleri ise, C1, C3, C5 atölyeler, C7, C15 koridor, C2, C4 ve C13 proje sunum ve açık derslik alanları, C10 ve C21 köprü, C8, C9, C17, C20 bilişim derslikleri, C11, C12, C14, C16, C18, C19 dersliklerden oluşmaktadır. Ayrıca kapı geçişlerini belirlemek için her mahal kapısı ayrı ayrı isimlendirilmiştir (Tablo 6.65).

Tablo 6.65 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi kat planı krokileri

	İkinci kat	Üçüncü kat
Dolaşım ağı		
Kapı isimleri		
Mahal isimleri		

Belirlenen krokieler ardından çalışma alanında gözlemler yapılmıştır. Her kat için ayrı bir gözlemci belirlenmiş olup pazartesi, çarşamba ve cuma günü için analizler oluşturulmuştur. Her gün için üç ayrı saat diliminde çalışmalar sürdürülmüştür. Öncelikle katlarda yapılan eylemler belirlenmiş bu eylemleri gerçekleştiren kişi sayıları günlere göre ayrıştırılıp tablolar halinde çalışmaya aktarılmıştır. İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesinde gerçekleştirilen eylemler, sohbet etme, oturma, telefonla konuşma, bilgisayarla uğraşma, grup çalışması, kitap okuma, çizim yapma, maket yapma, yeme-içme, olarak belirlenmiştir (Tablo 6.66).

Tablo 6.66 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel sanatlar ve tasarım fakültesi ek binaya ait eylemler

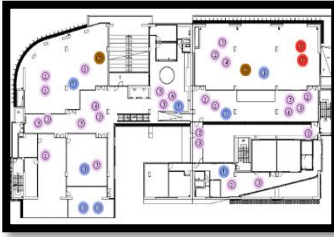
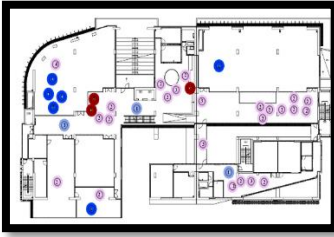
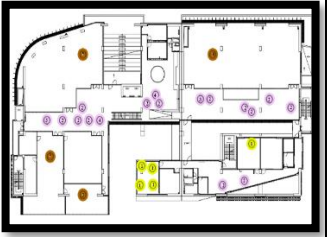
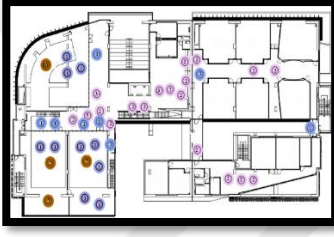
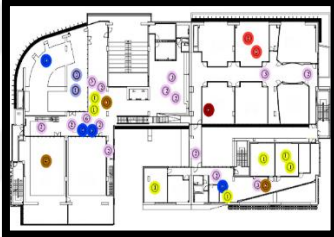
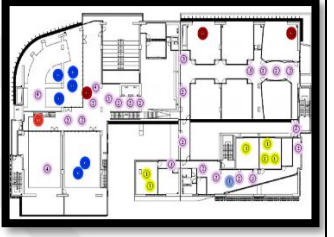
İkinci kat						
Eylemler	Pazartesi		Çarşamba		Cuma	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Sohbet etme, oturma	77	83.69	56	82.35	40	66.6
Telefonla konuşma	4	4.34	3	4.41	-	-
Bilgisayarla uğraşma	-	-	-	-	5	8.33
Grup çalışması	5	5.43	-	-	15	25
Kitap okuma	-	-	3	4.41	-	-
Çizim yapma	4	4.34	-	-	-	-
Maket yapma	-	-	6	8.82	-	-
Yeme-içme	2	2.17	-	-	-	-
Toplam	92	100	68	100	60	100
Üçüncü kat						
Eylemler	Pazartesi		Çarşamba		Cuma	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Sohbet etme, oturma	43	51.19	38	61.29	59	61.45
Telefonla konuşma	8	9.52	-	-	1	1.04
Bilgisayarla uğraşma	-	-	7	11.29	6	27.08
Grup çalışması	23	27.38	9	14.51	-	-
Kitap okuma	-	-	-	-	3	3.12
Çizim yapma	10	11.90	2	3.22	-	-
Maket yapma	-	-	4	6.45	6	6.25
Yeme-içme	-	-	2	3.22	1	1.04
Toplam	84	100	62	100	76	100

Çalışma kapsamında belirlenen güzel sanatlar fakültesine dair eylem haritalarına bakıldığında;

- İkinci katta pazartesi günün, en fazla gerçekleştirilen eylem 77 kişi ile sohbet etme, oturma gelmektedir. Bunun yanı sıra telefonla konuşma, grup çalışması, çizim yapma, yeme-içme olmak üzere toplamda 92 kişinin bu eylemleri gerçekleştirdiği görülmektedir. Çarşamba en yüksek frekansa sahip eylem, sohbet etme, oturma iken, telefonla konuşma, kitap okuma maket yapma eylemlerinin toplamda 68 kişi tarafından gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Cuma gününde ise, 40 kişi ile en yüksek frekansa sahip eylem sohbet etme, oturma iken, bilgisayarla uğraşma, grup çalışması eylemleri gerçekleştirilmiştir. Cuma günü bu eylemler toplamda 60 kişi tarafından yapılmıştır.
- üçüncü kat verileri doğrultusunda pazartesi günü en yüksek frekansa sahip eylem 43 kişi ile sohbet etme, oturma iken, ikinci sırada 23 kişi ile grup çalışması olarak belirlenmiştir. Bunların yanı sıra telefonla konuşma, çizim yapma eylemlerinde yapıldığı görülmektedir. Pazartesi günü toplamda 84 kişi tarafından söz konusu eylemlerde bulunduğu tespit edilmiştir. Çarşamba günü 38 kişinin sohbet etme, oturma eylemlerinin gerçekleştirdiği gözlemlenmiştir. Bilgisayarla uğraşma, grup çalışması, çizim yapma, maket yapma ve yeme- içme eylemlerinin de gerçekleştirildiği bugünde toplamda 62 kişi eylem tablosunda yer almıştır. Cuma gününde ise, 59 kişi sohbet etme oturma eylemlerini gerçekleştirilirken, bugün içerisinde yapılan diğer eylemler, bilgisayarla uğraşma, telefonla konuşma, maket yapma ve yeme- içmedir. Toplamda 76 kişi tarafından bütün bu eylemler gerçekleştirilmiştir.

Eylem tablolarından sonra eylemlerin yapıldığı mekanları belirlemek ve yoğunluğun olduğu bölgeleri görmek adına eylem haritaları oluşturulmuştur. Her eylem farklı renkte daire olarak gösterilip, dairenin içindeki n kişi sayısını belirlemek için kullanılmıştır (Tablo 6.67).

Tablo 6.67 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi’nde gerçekleştirilen eylem haritaları

 SOHBET ETME OTURMA BİLGİSAYARLA UĞRAŞMA KİTAP OKUMA TELEFONLA KONUŞMA GRUP ÇALIŞMASI ÇİZİM YAPMA		
Pazartesi	Çarşamba	Cuma
		
		

Çalışma yapılan fakülte yapısının eylem haritaları oluşturulduktan sonra katlarda bulunan mahallerin kapı geçişlerini belirlemek için kapılardan geçen kişi sayılarının görüldüğü tablo oluşturulup çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.68).

Tablo 6.68 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi'nde kapı geçişleri

ikinci kat

Kapı no	Pazartesi			Çarşamba			Cuma		
	11:00	12:00	13:00	11:00	12:00	13:00	11:00	12:00	13:00
	12:00	13:00	14:00	12:00	13:00	14:00	12:00	13:00	14:00
AK1	1	21	5	4	6	7	13	15	10
AK2	1	1	2	4	-	3	-	2	6
AK3	-	8	12	13	16	13	5	16	7
AK4	-	6	6	4	2	2	12	-	-
AK5	4	2	-	5	-	11	-	10	5
AK6	10	10	9	12	10	12	11	13	15
AK7	6	-	9	3	-	-	21	13	-
AK8	3	4	6	2	-	15	-	2	8
AK9	10	4	5	6	7	14	1	-	5
AK10	7	5	5	5	7	1	1	12	12
AK11	6	4	5	5	-	7	-	1	9
AK12	16	3	2	-	-	-	10	-	-
Toplam	64	68	66	63	48	85	75	84	77
Genel toplam	198			196			236		

Üçüncü kat

Kapı no	Pazartesi			Çarşamba			Cuma		
	11:00	12:00	13:00	11:00	12:00	13:00	11:00	12:00	13:00
	12:00	13:00	14:00	12:00	13:00	14:00	12:00	13:00	14:00
CK1	5	18	-	7	5	3	1	-	-
CK2	8	-	19	5	4	6	8	1	-
CK3	3	3	-	-	3	6	-	1	8
CK4	3	4	-	2	7	1	1	15	11
CK5	10	15	6	13	11	11	12	11	8
CK6	-	-	12	8	-	5	4	5	10
CK7	10	16	2	2	12	4	-	13	4
CK8	-	-	5	3	-	8	-	14	-
CK9	12	9	-	2	5	9	8	-	13
CK10	12	5	5	3	1	2	-	-	-
CK11	-	5	2	3	13	4	12	-	10
CK12	14	2	14	7	6	5	-	13	-
CK13	-	2	8	3	-	2	12	-	3
CK14	2	-	5	2	5	2	-	14	-
CK15	-	11	3	2	3	3	1	-	4
Toplam	69	90	81	62	75	71	59	87	71
Genel toplam	240			208			217		

Davranışsal haritalamaya yönelik yapılan gözlem sonucunda kapılardan geçen kişi sayıları belirlenmiştir.

İkinci kat için kapılardan geçen kişi sayısı,

- Pazartesi 11:00-12:00 arasında toplamda 64, 12:00-13:00 arasında toplam 68, 13:00-14:00 arasında toplam 66 kişi
- çarşamba 11:00-12:00 arasında toplamda 63, 12:00-13:00 arasında toplam 48, 13:00-14:00 arasında toplam 85 kişi
- cuma 11:00-12:00 arasında toplamda 75, 12:00-13:00 arasında toplam 84, 13:00-14:00 arasında toplam 77 kişi olarak belirlenmiştir.

Üçüncü kat için kapılardan geçen kişi sayısı ise,

- pazartesi günü 11:00-12:00 arasında toplamda 69, 12:00-13:00 arasında toplam 90, 13:00-14:00 arasında toplam 81 kişi
- çarşamba günü 11:00-12:00 arasında toplamda 62, 12:00-13:00 arasında toplam 75, 13:00-14:00 arasında toplam 71 kişi
- cuma günü 11:00-12:00 arasında toplamda 59, 12:00-13:00 arasında toplam 87, 13:00-14:00 arasında toplam 71 kişi olarak belirlenmiştir.

Bu veriler SPSS programı aracılığıyla sütun grafiğine dönüştürülüp çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.69).

Tablo 6.69 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi’nde kapı geçişleri sütun grafiği

İkinci katta pazartesi günü toplamda kapılardan geçen kişi sayısı 198, çarşamba günü 196, cuma günü ise 236 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Üçüncü kata bakıldığında pazartesi kapıları kullanan kişi sayısı toplamda 240, Çarşamba 208, Cuma 217 kişi olarak belirlenmiştir.

Mekanların kullanım yoğunluğunu belirlemek üzerine mekanları kullanan kişi sayıları çalışma kapsamında belirlenen gün ve saatlere ayrıştırılarak mahal kullanımları tablosu oluşturulmuştur (Tablo 6.70).

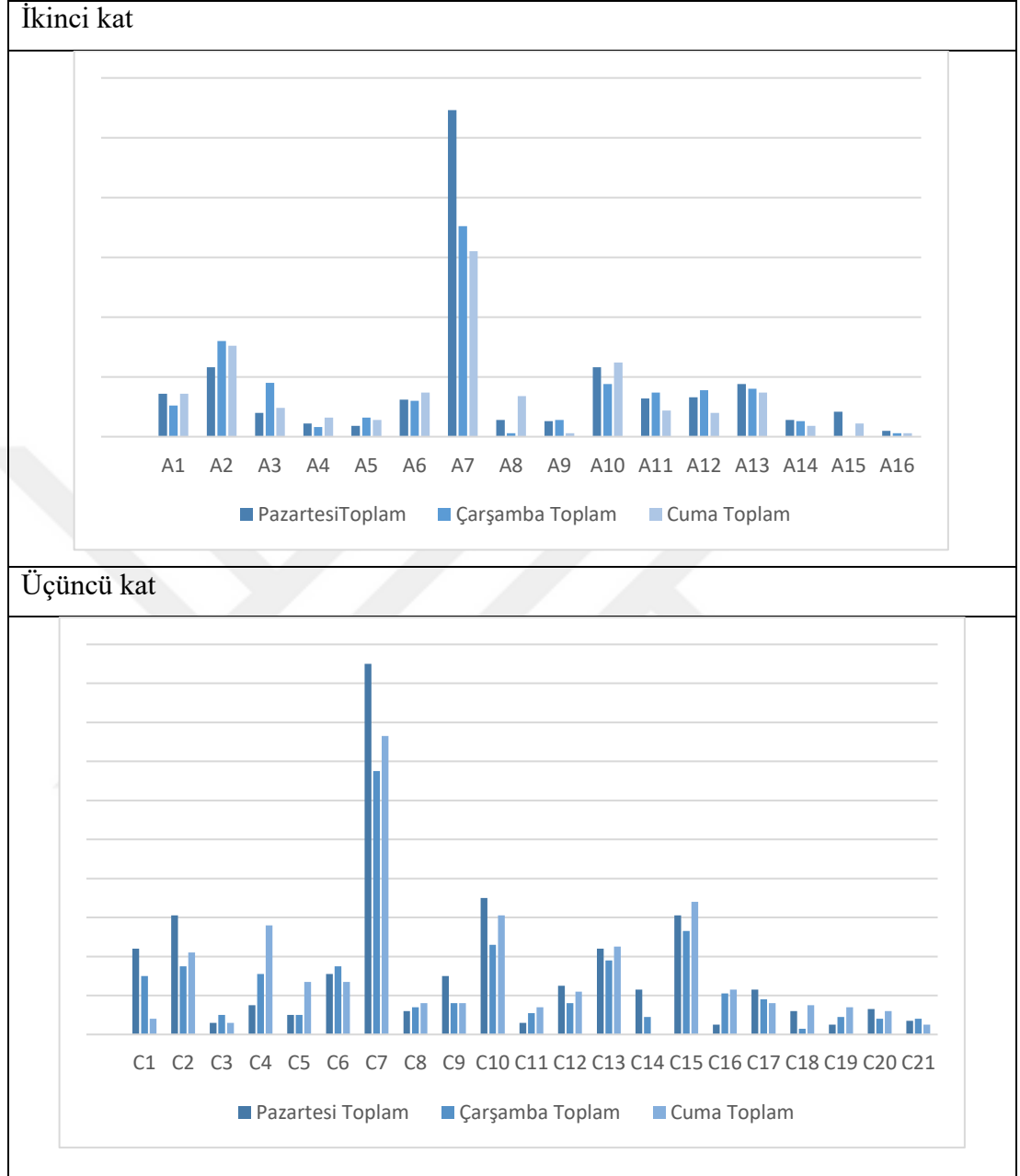
Tablo 6.70 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi'nde mahal kullanımları

İkinci kat												
M no	Pazartesi				Çarşamba				Cuma			
	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	T	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	T	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	T
A1	2	26	8	36	9	7	10	26	12	16	8	36
A2	4	22	32	58	25	31	24	80	26	36	14	76
A3	-	8	12	20	15	16	14	45	-	17	7	24
A4	-	5	6	11	5	1	2	8	14	2	-	16
A5	4	5		9	5	-	11	16	-	9	5	14
A6	10	10	11	31	11	8	11	30	11	15	11	37
A7	51	133	89	273	49	68	59	176	51	76	28	155
A8	6	-	8	14	3	-	-	3	21	13	-	34
A9	2	4	7	13	1	-	13	14	-	-	3	3
A10	20	15	23	58	11	17	16	44	31	21	10	62
A11	17	7	8	32	13	13	11	37	4	12	6	22
A12	17	8	8	33	12	13	14	39	4	12	4	20
A13	22	11	11	44	9	20	11	40	21	7	9	37
A14	6	4	4	14	6	-	7	13	-	2	7	9
A15	16	3	2	21	-	-	-	-	11	-	-	11
A16	4	-	1	5	1	-	2	3	1	-	2	3
Birinci kat												
M no	Pazartesi				Çarşamba				Cuma			
	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top	11:00 12:00	12:00 13:00	13:00 14:00	Top
C1	13	21	10	44	12	8	10	30	7	1	-	8
C2	16	26	19	61	6	16	13	35	10	18	14	42
C3	3	3	-	6	1	3	6	10	-	-	6	6
C4	4	4	7	15	7	8	16	31	24	12	20	56
C5	6	4	-	10	2	7	1	10	1	15	11	27
C6	9	16	6	31	13	11	11	35	9	10	8	27
C7	50	74	66	190	45	40	50	135	54	53	46	153
C8	-	-	12	12	8	-	6	14	1	5	10	16
C9	12	16	2	30	-	12	4	16	-	14	2	16
C10	20	27	23	70	17	15	14	46	14	33	14	61
C11	-	-	6	6	3	-	8	11	-	14	-	14
C12	16	9	-	25	2	5	9	16	9	-	13	22
C13	15	9	20	44	11	19	8	38	13	24	8	45
C14	13	5	5	23	3	3	3	9	-	-	-	-
C15	25	19	17	61	14	18	21	53	25	21	22	68
C16	-	5	-	5	3	15	3	21	12	1	10	23
C17	8	2	13	23	7	6	5	18	-	16	-	16
C18	-	2	10	12	1	-	2	3	12	-	3	15
C19	-	-	5	5	2	5	2	9	-	14	-	14
C20	-	10	3	13	2	3	3	8	8	-	4	12
C21	-	2	5	7	-	5	3	8	1	2	2	5

- İkinci katta, pazartesi günü toplamda en fazla kullanılan mekân, 273 kişi ile A7 koridor iken, en az kullanılan mekân 5 kişi ile A16 köprü mahali olmuştur. Çarşamba günü, 176 kişi ile A7 koridor en yoğun kullanıma sahip iken, en az kullanılan mekân 3 kişi ile A8 bilişim dersliği ve A16 köprü mahalidir. Ayrıca çarşamba günü bilişim dersliği olan A15 hiç kimse tarafından kullanılmamıştır. Cuma gününe bakıldığında, 155 kişi A7 koridor mekânı en fazla kullanılmış olup, en az yoğun olan mekân A9 bilişim dersliği ve A16 köprü mahali 3 kişi tarafından kullanılmıştır.
- Üçüncü katta, pazartesi günü, C7 en yoğun kullanıma sahip mekân olup 190 kişi tarafından kullanılmıştır. En az kullanılan mekân ise, C16 ve C19 derslikleri 5 kişi tarafından kullanılmıştır. Çarşamba günü, C7 koridor en yoğun kullanıma sahip mekân olup 135 kişi tarafından kullanılmıştır. En az yoğunlukta kullanılan mekân, 3 kişi ile A18 dersliğidir. Cuma günü ise yapılan gözlemler sonucunda, en yoğun olan mekân, C7 koridor alanı 153 kişi tarafından kullanılmıştır. En az kullanım yoğunluğuna sahip mekân, 5 kişi ile C21 köprü mekanıdır. Ayrıca C14 dersliği cuma günü hiç kimse tarafından kullanılmamıştır.

Mahallerin kullanım durumları belirlendikten sonra her gün için mekanların toplam kullanımları sütun grafiğine dönüştürülüp çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.71).

Tablo 6.71 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi’nde mahal kullanım grafikleri

Davranışsal haritalama metoduyla İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesine yönelik eylem ve dolaşım haritaları oluşturulmak hedeflenmiştir. Eylem haritaları oluşturulduktan sonra dolaşım ağ haritaları mahal kullanımlarına yönelik yapılan gözlemler sonucunda çizilip çalışmaya aktarılmıştır. Bu haritalar iki kat için çalışma kapsamında belirlenen kat ve saatler için ayrı ayrı oluşturulmuştur. Böylelikle yapının kullanım yoğunluğu, hangi bölgenin ne sıklıkta kullanıldığı ve hareketlilik durumlarına yönelik bilgi elde edilmiştir (Tablo 6.72).

Tablo 6.72 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi'ne ait dolaşım ağları

İkinci Kat			
	11:00-12:00	12:00-13:00	13:00-14:00
Pazar tasi			
Çarşı amba			
Cuma			
Üçüncü Kat			
	11:00-12:00	12:00-13:00	13:00-14:00
Pazar esi			
Çarşı amba			
Cuma			

Çalışma kapsamında İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesi için oluşturulan dolaşım ağ haritalarına bakıldığında,

- ikinci kat için, pazartesi, 12:00-13:00 arası, çarşamba 13:00-14:00 arası, cuma ise 12:00-13:00 arası en yoğun kullanım saatleridir. En az yoğun kullanım, pazartesi 13:00-14:00, Çarşamba 11:00-12:00, Cuma 11:00-12:00 saatleri arasında oluşmaktadır.
- üçüncü katta ise, pazartesi, 11:00-12:00 arası, çarşamba 11:00-12:00 arası, cuma ise 11:00-12:00 arası en yoğun kullanım saatleridir. En az yoğun kullanım, pazartesi 13:00-14:00, Çarşamba 13:00-14:00, Cuma 13:00-14:00 saatleri arasında oluşmaktadır.
- İkinci katın, üçüncü kata oranla kullanım yoğunluğunun daha fazla oluşu sonucuna varılmıştır.

Tüm bu veriler sonucunda çalışma yapılan beş ayrı fakülte yapısına yönelik, toplam eylem sayısı ve mahalleri kullanan toplam kişi sayısı saptanarak, aralarındaki oran yüzdelik olarak belirlenmiştir. $(\text{Eylemleri gerçekleştiren toplam kişi sayısı}) \times 100 \div (\text{mahalleri kullanan toplam kişi sayısı})$ olarak hesaplanıp tabloya eklenmiştir (Tablo 6.73).

Tablo 6.73 Davranış metodundan elde edilen tüm verilerin genel değerlendirilmesi

Fakülteler	Toplam eylemler	Toplam mahal kullanımları	Toplam eylem×100/ toplam mahal kullanımı
İnönü üniversitesi gsf ek bina	176	3285	%5.35
İnönü üniversitesi gsf ana bina	225	2597	%8.66
İnönü üniversitesi eğitim fak. c blok	216	3889	%5.55
Uludağ üniversitesi Mudanya gsf	84	1257	%6.68
İzmir ekonomi üniversitesi gsf	442	3619	%12.21

Tabloda görüldüğü üzere mahalleri kullanan toplam kişi sayısı en fazla İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blokta iken, en az kullanan kişi sayısı Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesidir. Yine ders dışı eylemlerin en çok kişi tarafından gerçekleştirildiği fakülte İzmir ekonomi üniversitesi iken en az gerçekleştirilen yapı Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesidir. Her okulun ebatı ve kullanıcı sayısı farklı olduğundan bu değerler karşılaştırma verisi olarak kullanılamayacağından aralarındaki oranın yüzdelik değeri belirlenmiştir. Bundan hareketle bu beş fakülte içerisinde okulda ders dışı eylemlerde bulunan kişi sayısının okulu kullanan toplam kişi sayısına oranı en yüksek olan fakülte İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesi olarak belirlenmiştir. En az kullanımın ise İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek binada olduğu tespit edilmiştir.

Böylelikle İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesinin diğer okullara göre ders dışı çalışma ve sosyalleşmeye olanak sağlama oranının daha yüksek olduğu, okulda ders dışı etkinlikler için daha fazla zaman harcadığı saptanmıştır. Fakültenin tasarımının ve mekânsal organizasyonunun daha doğru biçimde kurgulandığı, yapılan eylemlere imkân tanıdığı görülmüştür. Bunun yanı sıra okulda kullanım yoğunluğu ve hareketliliğin fazla olduğunu, okulun mekânsal dinamiklerinin bunu karşıladığı belirlenmiştir. Bu sonuçlar, kullanıcıların mekâna aidiyet duyduklarını, kendilerini yapı içerisinde rahat ve özgür hissettiklerini aynı zamanda yapıda bulunmaktan keyif aldıklarını göstermektedir. Davranışsal haritalama metodundan elde edilen gözlem verileri doğrultusunda İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar fakültesinin diğer fakültelere oranla ideale daha yakın mekânsal kurguya ve tasarıma sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

6.4 Space Syntax ve Davranışsal Haritalama Yöntemlerinin Analizlerinin İlişkilendirilmesi

Çalışma kapsamında davranışsal haritalama tekniğiyle elde edilen mekânsal davranış frekansları ve mekân dizim analizi (Space Syntax) programı olan Depthmapx ile elde edilen sayısal veriler karşılaştırılmak üzere düzenlenmiştir. Bu iki yöntem arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek üzere, SBSS programı aracılığıyla ki-kare analizleri yapılmıştır. Bu analizler İnönü, Uludağ ve İzmir’de bulunan güzel sanatlar fakültelerine ayrı ayrı uygulanmıştır (Tablo 6.74).

Tablo 6.74 Çalışma kapsamında belirlenen güzel sanatlar fakültelerine yönelik mekânsal davranış frekansları ile 'Space Syntax' verileri arasındaki ilişki

	Zemin kat			
		R^2	P	Anlamlılık
İnönü üniversitesi gsf ek bina	Zemin kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bütünleşme değeri	0,659	0,01<0,05	Anlamlı
	Zemin kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bağlantısallık değeri	0,772	0,000<0,05	Anlamlı
	Zemin kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal derinlik değeri	0,350	0,042<0,05	Anlamlı
	Birinci kat			
		R^2	P	Anlamlılık
	Birinci kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bütünleşme değeri	0,313	0,58>0,05	Anlamlı değil
	Birinci kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bağlantısallık değeri	0,582	0,004<0,05	Anlamlı
	Birinci kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal derinlik değeri	0,181	0,167>0,05	Anlamlı değil
	Tablo 6.59'un devamı			
	Bodrum kat			
		R^2	P	Anlamlılık
İnönü üniversitesi gsf ana bina	Bodrum kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bütünleşme değeri	0,393	0,005<0,05	Anlamlı
	Bodrum kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bağlantısallık değeri	0,355	0,002<0,05	Anlamlı
	Bodrum kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal derinlik değeri	0,447	0,009<0,05	Anlamlı
	Birinci kat			
		R^2	P	Anlamlılık
	Birinci kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bütünleşme değeri	0,283	0,013<0,05	Anlamlı
	Birinci kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bağlantısallık değeri	0,370	0,003<0,05	Anlamlı
	Birinci kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal derinlik değeri	0,265	0,017<0,05	Anlamlı
	Zemin kat			
		R^2	P	Anlamlılık
İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok	Zemin kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bütünleşme değeri	0,468	0,00<0,05	Anlamlı
	Zemin kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bağlantısallık değeri	0,406	0,000<0,05	Anlamlı
	Zemin kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal derinlik değeri	0,245	0,000<0,05	Anlamlı
	Birinci kat			
		R^2	P	Anlamlılık
	Birinci kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bütünleşme değeri	0,011	0,515>0,05	Anlamlı değil
	Birinci kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bağlantısallık değeri	0,496	0,000<0,05	Anlamlı

Tablo 6.74 (Devam)

	Birinci kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal derinlik değeri	0,311	0,000<0,05	Anlamlı
Zemin kat				
Uludağ Üniversitesi Mudanya gsf		R²	P	Anlamlılık
	Zemin kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bütünleşme değeri	0,601	0,014<0,05	Anlamlı
	Zemin kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bağlantısallık değeri	0,597	0,014<0,05	Anlamlı
	Zemin kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal derinlik değeri	0,428	0,056>0,05	Anlamlı değil
	Birinci kat			
		R²	P	Anlamlılık
	Birinci kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bütünleşme değeri	0,648	0,009<0,05	Anlamlı
	Birinci kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bağlantısallık değeri	0,767	0,002<0,05	Anlamlı
	Birinci kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal derinlik değeri	0,637	0,010<0,05	Anlamlı
	Tablo 6.59'un devamı			
İzmir ekonomi üniversitesi gsf	İkinci kat			
		R²	P	Anlamlılık
	İkinci kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bütünleşme değeri	0,309	0,025<0,05	Anlamlı
	İkinci kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bağlantısallık değeri	0,353	0,015<0,05	Anlamlı
	İkinci kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal derinlik değeri	0,145	0,146>0,05	Anlamlı değil
	Üçüncü kat			
		R²	P	Anlamlılık
	Üçüncü kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bütünleşme değeri	0,268	0,016<0,05	Anlamlı
	Üçüncü kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal bağlantısallık değeri	0,102	0,157>0,05	Anlamlı değil
	Üçüncü kat mekânsal davranış frekansları; Mekânsal derinlik değeri	0,116	0,130>0,05	Anlamlı değil

SPSS programı aracılığıyla yapılan değerlendirmeler sonucunda,

- İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina için, zemin kattaki kullanıcıların davranış frekanslarıyla, zemin kattaki mekânların bütünleşme, bağlantısallık ve derinlik değerleri arasında anlamlı bir ilişki söz konusudur. Yani mekânsal organizasyonlar bu katı kullanan kişilerin davranışlarına yansımaktadır. Başka bir ifadeyle, mekânsal bütünleşme, bağlantısallık ve derinlik değerleri kullanıcıların bu mekânı kullanım sıklığı ve mekânsal yoğunluk üzerinde etkisinin olduğu belirlenmiştir. Birinci katta ise, davranış frekansların, mekânsal bütünleşme ve mekânsal derinlik değerlerinden bağımsız olduğu, aralarında bir ilişki olmadığı

saptanmıştır. Ancak davranış frekansları ile bağlantısallık değeri arasında anlamlı bir ilişki söz konusudur.

- İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana binada, hem bodrum kat hem de birinci kattan elde edilen davranış frekansları ile Space Syntax değerleri olan, mekanların bütünleşme bağlantısallık ve derinlik değerleri arasında anlamlı bir ilişki söz konusudur.
- İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok için, zemin kat davranış verileriyle Space Syntax verileri birbirleriyle anlamlı bir ilişki içerisindedirler. Birinci katta ise bağlantısallık ve derinlik değerleriyle davranış frekansları arasında anlamlı bir ilişki söz konusu iken bütünleşme değeriyle davranış verileri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir.
- Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi için, SPSS analizi sonucunda zemin kat için, mekânsal bütünleşme ve bağlantısallık değerleri ile davranış frekansı arasında anlamlı bir ilişki söz konusu iken derinlik değeriyle davranış frekansı arasında anlamlı bir ilişki saptanamamıştır. Birinci katta ise, davranış frekanslarıyla Space Syntax verileri arasında anlamlı bir ilişki söz konusu olduğu görülmektedir.
- İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesinin ikinci katında yapılan SPSS analizleri doğrultusunda bütünleşme ve bağlantısallık değerleri ile davranış frekansları arasında ilişki varken, derinlik değeriyle davranış değerleri arasında anlamlı bir ilişkiden söz edilmemektedir. Üçüncü kata bakıldığında mekanların davranış frekanslarıyla bütünleşme değerleri arasında anlamlı bir ilişki söz konusuyken bağlantısallık ve derinlik değeriyle davranış verileri arasında anlamlı bir ilişki söz konusu değildir.

Bütün bu sonuçlar doğrultusunda mekânı analiz etmek için tek analiz yönteminin kullanılmasının doğru bir sonuç oluşturmayacağı farklı analiz yöntemleri kullanılarak mekanların sorgulanması ve çıkan sonuçların sebeplerinin belirlenmesi gerekmektedir. Böylelikle daha gerçekçi bir yargıya varılabilir. Bu çalışma üç farklı mekân analiz metodunun 3 farklı güzel sanatlar yapısında kullanılması açısından önemlidir.

6.5 Güzel Sanatlar Fakültelerinin Esneklik Verilerinin Çalışmanın Yöntemleriyle İlişkilendirilmesi

Çalışma kapsamında belirlenen güzel sanatlar fakülteleri tasarımlarının esneklik kavramıyla ilişkilendirilme durumu incelenmiştir. Bunu yaparken çalışmanın kat planlarından ve alanda yapılan gözlem ve incelemelerden faydalanılmıştır. Bu fakülte yapılarının tasarımlarında esneklik parametreleri olan dönüşüm, uyarlanabilirlik, mobilite, modülerite ve kapsayıcılık özelliklerini göz önünde bulundurulma durumu belirlenmeye çalışılmıştır. Bu özelliklerin yapıda uygulanma şekilleri;

Dönüşüm; ekleme-çıkarma, yatay veya düşey düzlemde büyüüp küçülme, bölücü duvarlar, hareketli paneller

Uyarlanabilirlik; değişimlere adaptasyon yeteneği, mekanda çok işlevlilik, farklı kombinasyonlar, bölücü duvarlar, hareketli paneller, değişen kabuk sistemleri

Mobilite; kapı pencere, bölücü duvar ve yapı çeperlerinin hareket eden elemanlardan oluşması

Modülerite; farklı modüllerin farklı şekillerde bir araya gelmesi, farklı kombinasyonlar, kullanımda çeşitlik

Kapsayıcılık; alternatif kullanımlar, yumuşak (esnek) form, bitmemiş tasarım çözümleri, çok amaçlı kullanım olarak belirlenmiştir.

Yapıdaki esnekliğin sağlanmış olma durumu belirlendikten sonra anket yönteminden elde edilen, değişip dönüşebilme, büyüüp küçülebilme, hareket edebilme, ekleme çıkarabilme, çok amaçlı kullanım ve özgür ve rahat çalışma ortamı sunma verilerinin sonuçlarıyla kıyaslanmıştır.

Daha sonrasında çalışma yapılan fakültede esnekliğe yönelik oluşturulmuş varsayımların geçerlilik durumları çalışmanın bu bölümüne aktarılmıştır.

Son olarak yapıda esnekliğe ihtiyaç duyulan mahallerin nereler olduğunu belirlemek için, Space Syntax ve davranışsal haritalama metodlarıyla analiz edilen mekanların yani koridor, atölye derslik ve wc birimlerinin esneklik sağlamadaki rolleri belirlenerek çalışmaya aktarılmıştır.

6.5.1 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ek bina

Fakülte yapısında yapılan gözlemler ve kat planları üzerinden yapılan incelemeler sonucunda esnek mekan tasarımının uygulanma durumu belirlenerek çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.75).

Tablo 6.75 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina için esneklik sağlanma durumu

	İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Ek Bina	
Dönüşüm	Yapı içerisinde herhangi bir mekânsal ekleme/çıkarma, yatay ve düşey düzlemde büyüüp-küçülmeye olanak sağlayacak bölücü duvar, hareketli panel vb. yapı elemanlarına rastlanmamıştır.	☒
Uyarlanabilirlik	Yapıda çok işlevliliğe, farklı kombinasyonlara ve adaptasyon yeteneği sağlamaya olanak sağlayacak herhangi bir değişen kabuk sistemi, bölücü duvarlarla ve hareketli panellerle oluşturulmuş esneklik söz konusu değildir.	☒
Mobilite	Fakülte içerisinde bölücü duvar, kapı, pencere veya yapı çeperinde hareket etme özelliğine sahip herhangi bir eleman veya sistem bulunmamaktadır.	☒
Modülerite	Tek küttleden oluşan bir yapı söz konusudur. Farklı kombinasyonlara ve kullanımda çeşitlilik oluşturacak modüler sistem söz konusu değildir.	☒
Kapsayıcılık	Yapı içerisinde bitmemiş tasarım çözümü, yumuşak form ve çok amaçlı kullanım alanları mevcut değildir.	☒

Yapılan incelemeler ve gözlemler sonucunda İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina tasarımında esneklik parametreleri göz ardı edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç ile anket metoduyla elde edilen, kullanıcılarının fakültede esnekliğin sağlamış olma durumu hakkındaki fikirleri karşılaştırılmıştır.

İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek binasında esneklikle ilişkilendirilerek sorgulanmış, değişip dönüşebilme, büyüüp küçülebilde, hareket edebilme, ekleme/ çıkarabilme ve çok amaçlı kullanım sağlama özelliklerinin yapı içerisinde az derecede sağlandığı saptanmıştır. Böylelikle yapının anket verileri sonucunda esnek tasarımla oluşturulmadığı saptanmıştır. Ayrıca çalışma kapsamında esnekliğe dayandırılmış,

- yapı tasarımı ve mekânsal kullanımda tek tipleşmenin olduğu
- esnek esnek mekân anlayışıyla oluşturulmadığından zamana karşı direnemediği
- gerektiğinde değişip dönüşebilen esnek mekânlara yer verilmediği
- esnek çalışma zamanlarına elverişli mekânların kurgulanmadığı
- mekânın kullanıcı ve işleve yönelik adaptasyonunun sağlanmadığı

- atölyelerin normal derslikler gibi tasarlandığı varsayımlarının da yapı için doğrulandığı sonucuna varılmıştır. Sonuç olarak hem yapılan gözlemler ve incelemeler, hem de anket verileri doğrultusunda yapının esnek olarak tasarlanmadığı saptanmıştır.

6.5.2 İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ana bina

İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana binanın esnek olarak tasarlanıp tasarlanmadığını belirlemek için fakültenin mimari çizimleri incelenmiş ve alanda yapısal elemanlar ve mekânsal ilişkilere dayalı gözlemler yapılmıştır. Bunun sonucunda fakültede esneklik sağlama durumuna dair tablo oluşturularak çalışmaya eklenmiştir (Tablo 6.76) .

Tablo 6.76 İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina için esneklik sağlama durumu

	İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Ana Bina	
Dönüşüm	Fakülte yapısında esneklik sağlayacak mekanların gerekli durumlarda dönüşebileceği, ekleme/çıkarma yoluyla yatay veya düşey düzlemde büyüyüp küçülebilmeye olanak sağlayacak herhangi bir sistem kurgulanmamıştır.	☒
Uyarlanabilirlik	Bu yapıda değişen koşullara adapte olabilecek hareketli duvarlar, kayar veya açılıp kapanır sistemler, dönüşebilen kabuk sistemi mevcut değildir. Her mahalin işlevi sabittir ve değişime uyarlanabilir biçimde tasarlanmamıştır.	☒
Mobilite	Fakülte içerisinde herhangi bir yapısal elemanın ihtiyaç ve değişen koşullara uyum sağlayacak şekilde hareketlilik özelliği bulunmamaktadır.	☒
Modülerite	Yapını içerisinde farklı kombinasyonlar oluşturabilecek, kullanıma zenginlik katacak herhangi bir modüler sitem kurgulanmamıştır.	☒
Kapsayıcılık	Yapı içerisinde sınırları kullanıcının belirleyebileceği, çok amaçlı kullanıma elverişli herhangi bir alan saptanmamıştır.	☒

Yapılan bu incelemelerde İnönü Üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana binanın esneklik parametreleri doğrultusunda kurgulanmadığı belirlenmiştir. Bu sonuçlar çalışma kapsamında, fakülte yapısında uygulanan anket yönteminden elde edilen esnekliğe dair verilerle karşılaştırılıp yapıya dair daha sağlıklı bilgi elde edilmeye çalışılmıştır.

Belirlenen güzel sanatlar fakültesinde, esneklikle ilişkilendirilerek sorgulanmış, değişip dönüşebilme, büyüyüp küçülebilmeye, hareket edebilme, ekleme/ çıkarabilme ve çok amaçlı kullanım sağlama özelliklerinin yapı içerisinde yoğunlukla az derecede sağlandığı belirlenmiştir. Bu durum yapılan gözlemler ve anket sonuçlarının paralel

olduğunu, fakülte yapısında esnek mekan anlayışıyla kurgulanmadığını göstermektedir. Ayrıca çalışma kapsamında esnekliğe dayandırılmış,

- esnek esnek mekân anlayışıyla oluşturulmadığından zamana karşı direnemediği
- gerektiğinde değişip dönüşebilen esnek mekânlara yer verilmediği
- esnek çalışma zamanlarına elverişli mekânların kurgulanmadığı
- atölyelerin normal derslikler gibi tasarlandığı
- mekânların daha çok 2d çalışmalarına uyumlu olup 3d çalışmalarına yeterli düzeyde olanak vermediği
- mekânların hem grup çalışmalarına hem de bireysel çalışmalara olanak sağlayacak ebatlarda tasarlanmadığı varsayımlarının da İnönü Üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina için geçerli olduğu belirlenmiştir.

6.5.3 İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi c blok

İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok yapısının esnek tasarım özelliklerini taşıma durumunu belirlemek için kat planları ve mimari detay çizimleri incelenmiştir. Ayrıca yapım ve kullanım aşamasında herhangi bir değişiklik yapılma ihtimaline karşı fakülte yapısı yerinde incelenmiştir. Bunun sonucunda fakültede esneklik sağlanma durumuna dair tablo oluşturularak çalışmaya eklenmiştir (Tablo 6.77) .

Tablo 6.77 İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok için esneklik sağlanma durumu

	İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi C Blok	
Dönüşüm	Yapı içerisinde mekânsal boyutların değişimini sağlayacak hareketli yapısal elemanlara mimari çizimler üzerinden rastlanmamıştır. Ancak alanda yapılan gözlemler sonucunda yapıdaki bazı atölyelerde tefriş elemanları yardımıyla ihtiyaç doğrultusunda yatay düzlemde hacimsel olarak farklılaştırılan mekanlara rastlanmıştır.	✓
Uyarlanabilirlik	Yapı içerisinde değişebilecek işleve, farklılaşabilecek kullanıcı profiline veya gereksinim duyulacak farklı mekânsal boyutlara uyarlanabilecek herhangi bir esnek tasarım sistemi geliştirilmemiştir.	☒
Mobilite	Yapıda hareketliliği sağlayacak bölücü duvarlar, paneller, kayar kapılar, açılıp kapanabilen yapısal elemanlar, görülmemektedir.	☒
Modülerite	Farklı kombinasyonlar oluşturabilecek, kullanıma çeşitlilik katacak herhangi bir modüler sitem kurgulanmamıştır.	☒
Kapsayıcılık	Yapılan alan çalışmalarında, koridorların farklı eylemleri gerçekleştirmek için kullanıldığı gözlemlenmiştir. Koridorlarda kullanıcıların kendi alanlarını oluşturarak bazen ders işledikleri, bazen resim yaptıkları, bazen de üç boyutlu nesneler oluşturdukları görülmüştür. Koridora sirkülasyon alanı olma dışında işlevler yüklendiği ve çok amaçlı kullanım oluşturulduğu saptanmıştır.	✓

İnönü Üniversitesi eğitim fakültesi c blokta yapılan alan çalışması sonucunda kısmı olarak esneklik sağlama durumuna rastlanmıştır. Ancak bu durum yapı tasarımının esnek olarak oluşturulmasından çok kullanım esnasında oluşturulan esneklik çeşididir. Kullanıcıların kendi mekanlarını oluşturmasıyla esneklik sağlanmaktadır. Bu durumun kullanıcı fikirlerine nasıl yansıdığını belirlemek için anket verilerine bakılmıştır. Bu verilere göre, yapıda değişip dönüşebilme, büyüyüp küçülebilmeye, hareket edebilme, ekleme/ çıkarabilme ve çok amaçlı kullanım sağlama, özgün ve rahat çalışma ortamı sunma durumlarının çok derecede sağlandığı belirlenmiştir. Bu durumda gözlemler sonucu kısmen esneklik oluşturulduğu, anket verilerine göre ise kullanıcıların bu yapıda çok düzeyde esneklik sağlandığı sonucu çıkarılmıştır. Sonrasında çalışma kapsamında esnekliğe dayandırılmış varsayımların İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok için geçerli olmadığı saptanmıştır.

6.5.4 Uludağ üniversitesi Mudanya Güzel Sanatlar Fakültesi

Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesinin tasarımında esneklik parametrelerinin ne derece kullanıldığı saptanmaya çalışılmıştır. Bunu yaparken öncelikle yapının mimari çizimlerinden, sonrasında ise alan analizleri ve yapılan gözlemlerden yararlanılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda esneklik sağlama durumuna yönelik tablo oluşturularak çalışmaya eklenmiştir (Tablo 6.78) .

Tablo 6.78 Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi için esneklik sağlama durumu

	Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi	
Dönüşüm	Yapıda yapısında mekanların ihtiyaç doğrultusunda mekanlarda ekleme/çıkarma, yatay veya düşey düzlemde büyüyüp küçülmeye olanak sağlayacak herhangi bir esnek sistem tasarlanmamıştır.	☒
Uyarlanabilirlik	Fakülte yapısında mahaller ve işlevleri sabittir. Değişen koşullara adapte olabilecek bir esneklik anlayışı gözlemlenmemiştir. Yapı içerisinde hareket edebilen, dönüşebilen herhangi bir yapısal eleman bulunmamaktadır.	☒
Mobilite	Fakülte içerisinde herhangi bir hareketli eleman bulunmaktadır. İhtiyaca ve değişen koşullara uyum sağlayacak şekilde kurgulanan esnek tasarım söz konusu değildir.	☒
Modülerite	Fakültenin tasarımı tek kütleli meydana gelmektedir. Ne yapı ne de içerisindeki mekanlar modüler sistemle tasarlanmamıştır. Farklı kullanımlar oluşturma durumu bu yapı için söz konusu değildir.	☒
Kapsayıcılık	Bu yapı için çok amaçlı kullanım sağlayan, yumuşak formu, bitmemiş tasarım çözümleri oluşturan esneklik özellikleri saptanmamıştır.	☒

Alan analizleri ve yapıya dair incelenen mimari proje kapsamında Tablo'da da belirtildiği gibi herhangi bir esnek tasarım özelliğine rastlanmamıştır. Sonrasında

anket yöntemiyle elde edilen esnekliğe dair veriler çalışmanın bu bölümüne aktarılmıştır.

- Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesinde, esneklikle ilişkilendirilen, değişip dönüşebilme, büyüyüp küçülebilmek, hareket edebilme, ekleme/ çıkarabilme ve çok amaçlı kullanım sağlama ve özgün ve rahat çalışma ortamı sunma özelliklerinin yapı içerisinde yoğunlukla çok az düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu durum yapılan gözlemler ve anket sonuçlarının paralel olduğunu, fakülte yapısında esnek mekân anlayışıyla kurgulanmadığını göstermektedir. Çalışmada esnekliğe dayandırılmış, yapı tasarımında ve mekânsal kurguda tek tipleşmenin olduğu,
- esnek esnek mekân anlayışıyla oluşturulmadığından zamana karşı direnemediği
- gerektiğinde değişip dönüşebilen esnek mekânlara yer verilmediği
- esnek çalışma zamanlarına elverişli mekânların kurgulanmadığı
- mekânın kullanıcı ve işleve yönelik adaptasyonunun sağlanmadığı
- atölyelerin normal derslikler gibi tasarlandığı
- mekânların daha çok 2d çalışmalarına uyumlu olup 3d çalışmalarına yeterli düzeyde olanak vermediği
- sergileme alanlarının yeterli olmadığı
- mekânların hem grup çalışmalarına hem de bireysel çalışmalara olanak sağlayacak ebatlarda tasarlanmadığı varsayımlarının da Uludağ Üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi için geçerli olduğu belirlenmiştir.

6.5.5 İzmir Ekonomi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Çalışma kapsamında belirlenen bu güzel sanatlar fakültesinin mimari projelerinden elde edilen çizimlerin incelenmesi ve alanda yapılan analizler sonucunda yapıda esnekliğin sağlanma durumu tablo şeklinde çalışmaya aktarılmıştır (Tablo 6.79).

Tablo 6.79 İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar fakülteleri için esneklik sağlanma durumu

	İzmir ekonomi Üniversitesi güzel sanatlar fakültesi	
Dönüşüm	Yapı içerisindeki bazı mekanlar tek ve büyük bir hacim olarak tasarlanmıştır. Hareketli tefriş ve panellerle bu mekanların küçülüp büyümesi sağlanmaktadır.	✓
Uyarlanabilirlik	Yapı içerisinde özellikle koridorlarda sınırları tam olarak çizilmemiş işleve ve ihtiyaca göre şekillenebilen mekanlar oluşturulmuştur. Bu da yapıda değişen koşullara adapte olmayı kolaylaştırmaktadır.	✓
Mobilité	Yapı içerisindeki atölyelerde, dersliklerde, akademik ve idari ofislerde açık plan sistemi gözlemlenmiştir. Bu alanlar tek bir hacim olarak tasarlanıp gerektiğinde hareket edebilen paneller ve tefriş elemanları yardımıyla ekleme/çıkarmalarla hacimce değişebilmeye elverişli olarak kurgulanmışlardır.	✓
Modülerite	Farklı kombinasyonlar oluşturabilecek, kullanıma çeşitlilik katacak herhangi bir modüler siteme rastlanmamıştır.	☒
Kapsayıcılık	Fakültenin birçok girişinin olması, açık ve kapalı mekanlardan oluşması yapı tasarımının farklı olanaklara imkân verecek şekilde tasarlandığının göstergesidir. Bina içerisinde farklı bölümlerin sınırları net olarak çizilmeyerek bölümler arası entegrasyon sağlanmaya çalışılmıştır. Koridorlar geniş olarak tasarlanmış olup, çok amaçlı kullanıma olanak verecek şekilde tasarlanmıştır. Koridorlarda esnek sınırlarla oluşturulmuş sınırları kullanıcı ihtiyacına ve değişen koşullara bağlı olarak değişkenlik gösteren alanlar mevcuttur. Yapılan alan çalışmalarında, koridorların farklı eylemleri gerçekleştirmek için kullanıldığı gözlemlenmiştir. Koridorlarda açık derslikler ve sunum alanları oluşturularak derslerin atölye ve dersliklerin sınırlarından taşması sağlanarak esnek kullanım oluşturulmuştur. Alanlar alternatif kullanımlara olanak sağlayacak şekilde oluşturulmuştur. Teraslar avlular, köprüler, kot farkları yardımıyla hem dolu-boş dengesi kurgulanmış, hem de iç-dış ilişkisi oluşturulmuştur.	✓

Tabloda görüldüğü üzere İzmir Ekonomi Üniversitesi güzel sanatlar fakültesinde, yapılan araştırmalar sonucunda modülerite hariç esneklik sağlandığı tespit edilmiştir. Bu tespit ile anket yöntemiyle elde edilen, kullanıcılarının fakültede esnekliğin sağlamış olma durumu hakkındaki fikirleri kıyaslanmıştır. Yapıda değişip dönüşebilme, hareket edebilme, çok amaçlı kullanım sağlama, özgün ve rahat çalışma ortamı sunma durumlarının orta ve çok derecede sağlandığı belirlenmiştir. Bu durumda gözlemler ve anket sonuçlarının birbiri ile paralellik gösterdiği gözlemlenmiştir. Çalışma kapsamında güzel sanatlar fakülteleri için esneklik kavramına yönelik oluşturulmuş varsayımların İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar fakültesi için geçerli olmadığı saptanmıştır.

Çalışma alanı olarak seçilen bu üç fakültenin esneklik analizleri ve bu analizlerin anket verileriyle ilişkilendirilmesi, esnekliğin bu yapılarda sağlanmış olup olmama

durumları sorgulandıktan sonra güzel sanatlar fakültelerinde esnekliğı uygulamanın yolları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu yapılarda esnekliğı uygulamak için öncelikle hangi mekanların esnekliğı ihtiyaç duyduğı belirlenmelidir. Fakülte yapısındaki, yoğunluk, hareketlilik, gerçekleştirilen eylemler, mekanlar arası ilişkiler, işlevler ve bu işlevlerin ihtiyaç duyduğı mekânsal ebatlar, sosyal etkileşim düzeyi gibi mekâna dair özelliklerin saptanması gerekmektedir. Bu mekânla özellikler çalışma kapsamında Space Syntax ve davranışsal haritalama metodu kullanılarak belirlenmiştir. Bu metodlar ile güzel sanatlar fakültelerinin koridor, atölye, derslik ve wc alanlarının değerleri ölçülmüştür. Bu mekanlara dair Space Syntax, davranışsal haritalama metoduyla elde edilen veriler ve bu alanlarda oluşan esneklik gereksinimleri tablo halinde çalışmaya eklenmiştir (Tablo 6.80).

Tablo 6.80 Güzel sanatlar fakülteleri tasarımları için mekanlara göre esneklik sağlama durumu

	Space Syntax	Davranışsal Haritalama	Esneklik
Koridor	Yapı içerisinde bütünleşme bağlantısallık değerleri en yüksek, derinlik değeri en düşük alanlardır. Erişilebilirlik, algılanabilirlik, sosyal etkileşimi en yüksek kullanıcıların karşılaşma ihtimali en fazla, diğer mekanlarla ilişkisi en güçlü, yoğunluğu ve hareketliliği en fazla, sisteme bütünleşik, kullanıcının yön bulmada zorlanmadığı mekanlardır. Yapı içerisindeki kök mekanlardır. Koridorlar mekânsal organizasyonda önemli rol oynamaktadır.	Eylem ve dolaşım haritalarına göre yapı içerisinde en yoğun kullanıma sahip, hareketliliğin en fazla olduğu alanlar koridorlardır. Ayrıca ders dışı çalışmaların veya serbest zaman etkinliklerinin en yoğun yapıldığı yerlerdir.	Koridorlar hareketli paneller, bölücü duvarlar, takılıp, sökülebilen, kayan sistemler yardımıyla diğer mekânalar eklenip, çıkarılabilmeli, farklı mekânsal kombinasyonlar oluşturmaya elverişli olmalı, farklı işlevlere olanak sağlayacak biçimde tasarlanmalıdır, geniş olmalıdır, aktivite cepleri oluşturarak kullanım zenginliği oluşturulmalıdır, mekânsal sınırları duvarlarla sağlamak yerine sınırları belirlemek kullanıcıya bırakılmalıdır. Sosyal etkileşimi yüksek mekanlar olduğundan çok amaçlı kullanıma olanak sağlamalıdır. Çok fazla boşluk barındırmamalı dolu boş dengesi doğru kurgulanmalıdır. Akışkan olmalıdır.
Atölyeler ve Derslikler	Atölyelerin ve dersliklerin bütünleşme ve bağlantısallık değerleri genel olarak yüksek ve ortalama değerde olmakla beraber konumlandıkları yere göre değer almaktadırlar. Yapının merkezine uzak yere konumlandırılmış atölye mahallerinin space syntax değerleri düşük çıkmaktadır. Ancak atölyeler sanat eğitiminde eğitimin uygulanabilirliği ve verimliliği açısından önem arz etmektedirler. Bu yüzden ulaşımı kolay, etkileşimi yüksek, görülebilirliği fazla mekanlar olması gerekmektedir.	Atölyeler ve derslikler genel olarak derslerin yapılması için tercih edilen mekanlar olduklarından ders saatlerinde yoğun olarak kullanılan mekanlardır. Ders dışı etkinliklerin az miktarda yapıldığı, ortalama bir yoğunluğa ve hareketliliğe sahip alanlardır.	Atölyeler ve derslikler işleve göre şekil alabilen gerektiğinde değişip dönüşebilen gerektiği zaman yatay ve düşeyde büyüyüp küçülebilen, çok işlevli kullanıma imkân sağlayacak şekilde esnek olarak tasarlanmalıdır. Yatay ve düşey düzlemde hareket eden bölücü duvarlar, paneller, kayar sistemler, hareketli döşeme ve tavan sistemleri kurgulanmalıdır. Hacimce büyük 3d çalışmalara olanak sağlamalıdır. Özgün ve rahat çalışma ortamı sunmalıdır.
Wc	Wc'ler genel olarak bütünleşme ve bağlantısallık değerleri en düşük, derinlik değeri en yüksek mahallerdir. Yapı içerisinde algılanabilirliği ve görünürlüğü en az olan, sistemden en ayrıışık mekanlardır. Bu alanlar özellikle mahremiyet açısından plan içerisinde merkezden en uzak, görülmeyecek bir alanda konumlandırılırlar.	Sistemden en ayrıışık mekân olan wc'ler dolaşım haritalarında en yoğun kullanıma sahip bir diğer alandır. İhtiyaç doğrultusunda bu alanlarda yoğunluk ve hareketlilik durumu söz konusudur.	Wc mekanları yapının çekirdek denem bölümünü oluşturan mahallerinden biridir. Yapıda esneklik sağlarken bu alanların herhangi bir rolü olmamaktadır. Bu mekanlarda esneklik aranmamaktadır.

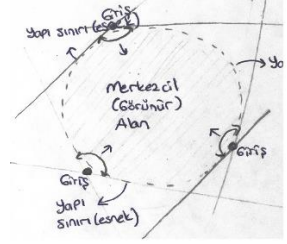
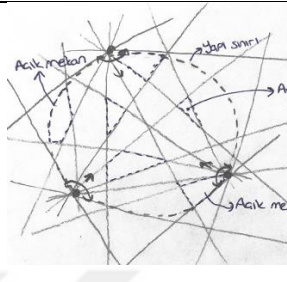
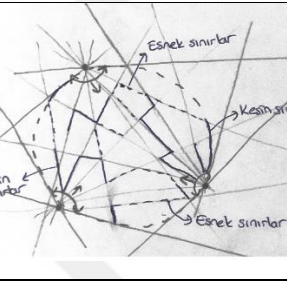
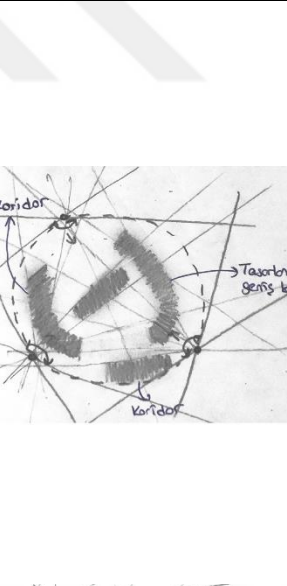
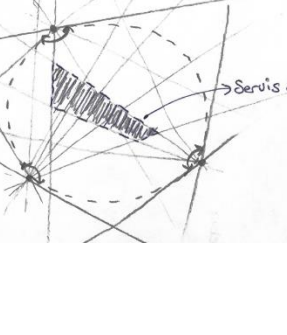
Esneklik sağlama durumları belirlenmiş olan mahallerin mekânsal özelliklerini daha detaylı ele almak için çalışma kapsamında güzel sanatlar fakültelerinde analiz edilen koridor, atölye, derslik ve wc mekanlarında bulunması gereken özellikler belirlenmiştir (Tablo 6.81).

Tablo 6.81 Güzel sanatlar fakültelerinde analiz edilen mekanların barındırması gereken özellikler

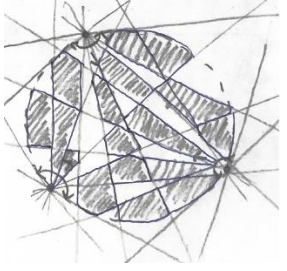
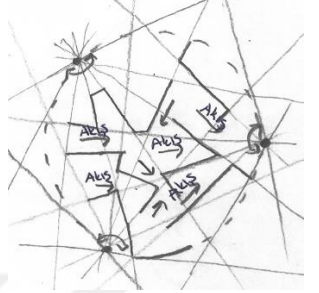
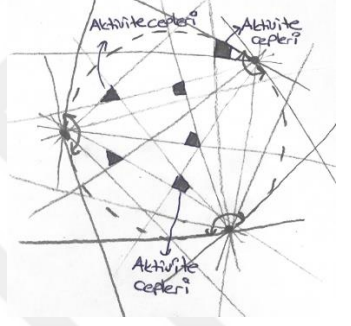
Mekân adı	Space Syntax	Davranışsal Haritalama	Esneklik
Koridor	Bütünleşme (yüksek) Bağlantısallık (yüksek) Derinlik (düşük) Algılanabilirlik (yüksek)	Eylem frekansı (yüksek) Dolaşım frekansı (yüksek)	Dönüşüm ✓ Uyarlanabilirlik ✓ Mobilité ✓ Modülerite ✓ Kapsayıcılık ✓
Atölye/ Derslikler	Bütünleşme (yüksek) Bağlantısallık (yüksek) Derinlik (düşük) Algılanabilirlik (yüksek)	Eylem frekansı (yüksek) Dolaşım frekansı (yüksek)	Dönüşüm ✓ Uyarlanabilirlik ✓ Mobilité ✓ Modülerite ✓ Kapsayıcılık ✓
Wc	Bütünleşme (düşük) Bağlantısallık (düşük) Derinlik (yüksek) Algılanabilirlik (düşük)	Eylem frekansı (düşük) Dolaşım frekansı (yüksek)	Esneklik aranmaz

Yapılan analizler ve bu analizlerden elde edilen çıkarımlar doğrultusunda güzel sanatlar fakülteleri tasarlanırken dikkat edilmesi gereken parametreler belirlenmiştir. Güzel sanatlar fakültelerinin esnek olması, değişen teknolojik ve bilimsel faaliyetler karşısında güncelliğini koruması, yapıların kullanıcıların sosyal ve kültürel düzeylerindeki dönüşüme, aynı zamanda kullanıcı ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte tasarlanması için dikkat edilmesi gereken hususlar belirlenerek çalışmaya aktarılmıştır. Elde edilen bütün veriler doğrultusunda gelecekte yapılacak olan güzel sanatlar fakültelerinin tasarımlarında mekânsal özelliklerine dair önerisinde bulunulmuştur (Tablo 6.82).

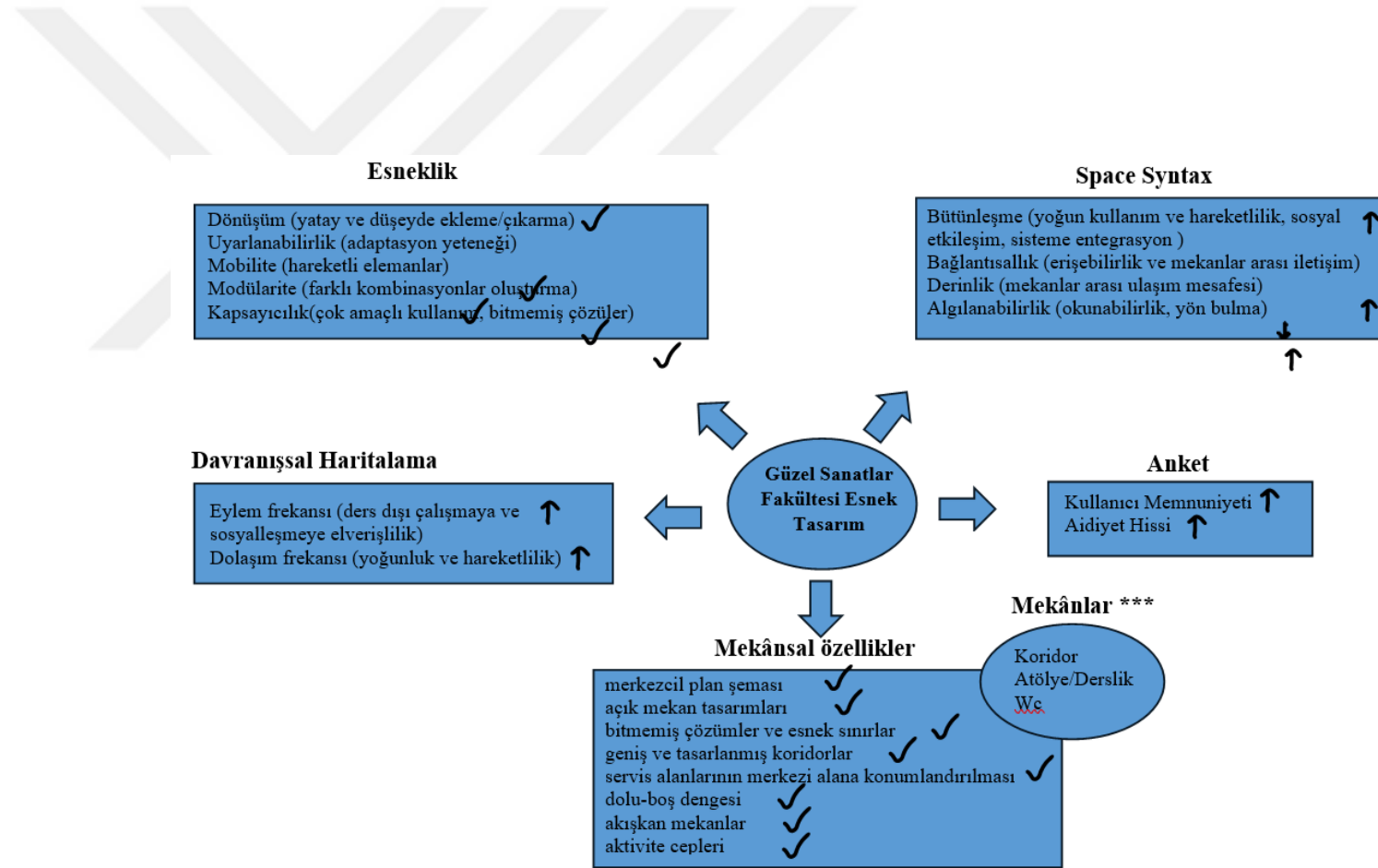
Tablo 6.82 Güzel sanatlar fakültelerinde olması gereken mekansal özellikler

Merkezcil plan şeması; Yapının hacimsel büyüklüğünün bir önemi olmaksızın merkezcil plan şemasına sahip, girişten itibaren alanı algılayabilecek ve tüm yapı üzerinde hakimiyet oluşturulabilen bir plan şeması oluşturulmalıdır.	
Açık mekân tasarımları; mekanları duvarlardan ve kesin sınırlardan kurtarmak gerekmektedir. Ortak kullanım alanları merkezde, diğer birimler etrafında kurgulanmalıdır. Mekanlar tamamen kapalı kütlelerden oluşturulmamalı, açık olarak tasarlanmalı, gerektiğinde başka alanlarla birleştirilip, ayrıştırılabilir. Ayrıca duvarların ve kesin sınırların ortadan kalkmasıyla görülebilir alanın artması sağlanmış olacak, bu durum yapıda erişebilirliği ve algılanabilirliği arttıracaktır.	
Bitmemiş çözümler ve esnek sınırlar; mekanları tam olarak tasarlayıp sınırlarını oluşturmak yerine bazı noktaları bitmemiş bırakarak zaman içerisinde oluşacak değişim, dönüşüm ve ihtiyaç doğrultusunda yeni mekansal oluşumlara ve farklı mekân kombinasyonlarına imkân sağlanacaktır. Bitmemiş tasarımlar kullanıcıların kendi mekansal çözümlerini üretebilmeleri açısından da önemlidir. Kendi mekanını oluşturan kullanıcının o mekâna aidiyet duyması daha kolay olacaktır.	
Geniş ve tasarlanmış koridorlar; klasik eğitim yapılarının dar, anlamsız ve tasarlanmamış boşluklardan ibaret olan koridor mantığından uzaklaşarak, geniş, işlev yüklenmiş, çok amaçlı ortak kullanıma elverişli koridorların tasarlanması gerekmektedir. Davranışsal haritalama ve Space Syntax metodlarından elde edilen verilerden yapılan çıkarımlardan, yapı içerisinde en yoğun kullanıma sahip, bütünleşme, bağlantısallık ve algılanabilirlik değeri en yüksek mekanların koridorlar olduğu görülmektedir. Bundan dolayı koridorların yapı içerisindeki tek görevi mekanları birbirine bağlaması olmamalıdır. Koridor diye nitelendirilen bağlantı alanının bir kimliği olması gerekmektedir. Esnek ve çok amaçlı kullanıma sahip koridorlar yapının tasarımını güçlü kılacaktır. Açık amfiler, oturma köşeleri, servis alanları, sergileme alanları gibi ortak kullanıma hitap eden alanlar yapının merkezinde yer almalıdır. Bu alanlarda boşlukların da tasarlanması gerekmektedir. Gerekliğinde diğer mekanlarla etkileşim kurabilmeli, diğer hacimlere eklenip çıkarılabilir özellikte olmalıdır.	
Servis alanlarının merkezi alanda konumlandırılması; genel olarak kantin ve kafeterya gibi okullarda bulunan servis alanları kullanıcıların sosyalleştiği, etkileşimin ve yoğunluğun yüksek olduğu alanlardır. Analiz edilen fakültelerin çoğunda bu mekanlar yapının içerisinde bir noktada ancak yapıdan ayrılaştırılmış şekilde konumlandırılmıştır. Bu da yapı içerisindeki kullanımdan kaynaklı yoğunluğun dengesini bozmaktadır. Servis alanları yapının merkezinde oluşturulan ortak alanlara, açık mekanlar şeklinde tasarlanıp entegre edilmesi durumunda yapının tasarımından duyulan memnuniyet artacaktır.	

Tablo 6.82 (Devam)

Dolu boş dengesinin doğru kurgulanması; yapı içerisinde avlular, galeri boşlukları gibi alanlar doğru dengede tasarlanmazsa yapının bütünlüğü bozulabilir. Bu boşlukların fazla olması koridorların daralmasına ve görülebilir alanın azalmasına sebep olmaktadır. Böylelikle yapının algılanabilirliği azalmakta, yapıya hakimiyet güçleşmektedir.	
Akışkan mekanların bulunması; akış mekanların birbiri ile etkileşimde olmasını sağlar. Farklı mekânsal kompozisyonların oluşturulma olasılığını artırır. Gerekğinde mekanların birleşip ayrışabilmesi, hareketli olması, değişip dönüşebilmesi, adaptasyon yeteneğine sahip olması için güzel sanatlar fakültelerinde akışkan mekanların tasarlanması gerekmektedir. Esnek sınırlar akışkan mekanları, akışkan mekanlar da esnek tasarımları oluşturulacaktır.	
Aktivite cepleri oluşturulmalı; Yapı içerisinde işleve ve kullanıcı ihtiyacına göre dönüştürülebilen esnek sınırlara sahip küçük alanlar oluşturulmalıdır. Bu alanlar çok amaçlı kullanım oluşturacak ve aidiyet hissinin artmasını sağlayacaktır. Böylelikle yapı içerisinde mekânsal çeşitlilik sağlanacaktır.	

Güzel sanatlar fakültelerine yönelik oluşturulan mekana dair özellikler belirlendikten sonra, esneklik kavramları, Space Syntax yöntemi, davranışsal haritalama ve anket metodlarından elde edilen verilerin, ayrıca bu verilerden yapılan çıkarımlarla oluşturulmuş mekânsal özelliklerinde içerisinde bulunduğu bir esnek model önerisi oluşturulmuştur (Şekil 6.11).

Şekil 6.11 Güzel sanatlar fakülteleri tasarımları için model önerisi

Gelecekte tasarlanacak güzel sanatlar fakültelerinin tasarımlarında bu hususlara dikkat edildiği takdirde yapı tasarımı, değişen koşullar karşısında güncelliğini koruyabilecektir. Eğitim sisteminde meydana gelecek her türlü değişikliğe kolaylıkla adapte olabilecektir. Eğitimin verimliliği ve niteliği arttırılabilecektir.

7. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Yeryüzünde zamana karşı güncelliğini koruyamayan her şey zaman içerisinde eski değerini yitilmekte ve yok olmaktadır. Ancak zamana karşı direnebilen güncelliğini koruyan, teknolojik ve bilimsel gelişmelere, hızla değişen ve dönüşen çağa ayak uydurabilen şeyler devamlılığını sağlayabilmektedir. Bunu sağlamanın yolu sürekli hareket halinde olan, canlı ve dinamik yapıdaki bu gidişatı aynı şekilde takip edebilmek koşullar karşısında güncel kalabilmektir. Güncelliğini kaybetmemesi gereken disiplinlerden biri de mimarlıktır. Mimarlık mekânı var etme ve tasarlama üzerine oluşturulmuş bir meslektir. Mekân ise canlı ve dinamik bir yapıya sahiptir. Diğer her şey gibi zaman içerisinde varlığını ve güncelliğini korumak zorundadır. Yoksa her değişim karşısında mekanların yeniden yapılması hem zaman hem maliyet açısından işi zorlaştırmaktan öteye gidemeyecektir. Bundan dolayı mekân tasarımlarının, hızla değişen çağa uyumlanması, değişip dönüşmeye elverişli olması, kullanıcıların farklılaşan sosyal ve kültürel düzeylerini göz önünde bulundurması, teknolojik ve bilimsel gelişmelere açık olması gerekmektedir. Bunu sağlamanın yolu ise, mekânın esnek olarak tasarlanmasından geçmektedir. Çalışma kapsamında esnek mekanların gerekliliğini belirlemek üzere eğitim mekanları seçilmiştir. Esneklik kavramı güzel sanatlar fakülteleri üzerinden sorgulanmıştır. Bu fakültelerin çalışma alanı olarak belirlenmesini nedeni, sanat kökenli dallarda eğitim verilmesi ve sanatın canlı, dinamik yapıya sahip olan bir başka disiplin olmasıdır.

Eğitim sistemi de zaman içerisinde sürekli değişen bir yapıya sahiptir. Eğitimin verimliliği ve uygulanabilirliği öğrenci, öğretmen, yönetim ve yönetmeliklere bağlı olduğu kadar fiziksel çevreye de bağlıdır. Eğitimin gerçekleştirilebilmesi ve uygulanabilir olması için fiziksel çevrenin ihtiyaçlar doğrultusunda kurgulanması ve değişimler karşısında adaptasyon sağlama yetisine sahip olması gerekmektedir. Sanatın öneminin ve güncel kalma çabasının çağımız ve sonrası için önemi düşünüldüğünde güzel sanatlar fakülteleri tasarımlarının ne derece önemli olduğu daha anlaşılır hale gelmektedir.

Çalışma kapsamında Türkiye’de bulunan 5 ayrı güzel sanatlar fakülte yapısı belirlenmiştir. Üç yapı, İnönü üniversitesinde bulunan güzel sanatlar fakültesi ek bina,

güzel sanatlar fakültesi ana bina ve eğitim fakültesi c blok olup, diğer ikisi ise Uludağ üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ve İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesidir. Bu fakültelerin mekânsal dinamiklerini çözebilmek için üç farklı mekân analiz yöntemi kullanılmıştır. Bunlar mekânı matematiksel olarak analiz eden ‘mekân dizim analiz yöntemi’ (Space Syntax), gözlem metoduna dayalı ‘davranışsal haritalama metodu’ ve kullanıcı memnuniyetini belirleyen ‘anket metodu’dur. Üç farklı metod kullanılmaktaki amaç, tek bir yöntemle mekânın tam olarak analiz edilemeyeceği varsayımdır. Yapılan çalışmalar ve analiz sonuçları doğrultusunda bu varsayımın doğru olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tek bir mekân analiz yöntemiyle doğru sonuca ulaşılması mümkün değildir.

Space Syntax metoduna göre;

Bütünleşme, bağlantısallık ve algılanabilirlik değerleri en yüksek olan fakülte yapısı Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi ve İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina olarak belirlenmiştir. Aralarında ters ilişki olan derinlik değerinde ise tam tersi durum söz konusudur. Bu yapıların sayısal değerlerinin yüksek çıkmasının nedeni, yapıların hacimce küçük olmaları, karmaşık planlamaya sahip olmamaları, ilk bakışta algılanabilirliğin yüksek olması, yapıya hakimiyet kurmanın rahat olmasıdır. İzmir üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesinin ise Space Syntax değerleri ortalama durumdadır. Bu fakülte Uludağ Mudanya gsf ve İnönü üniversitesi gsf ek binaya göre hacimce daha büyüktür. Geniş ortak kullanım alanlarına sahiptir. Açık ve kapalı sosyalleşme alanları mevcuttur. Katlarda çok amaçlı amfiler ve oturma alanları bulunmaktadır. Koridorlar nispeten diğer fakültelere göre daha geniştir. Sıralamayı İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok takip etmektedir. Bu okul yapısı ana bloğa takılmış üç ayrı kütleden oluşmaktadır. Koridorları geniş sayılabilir durumdadır. Atölyeleri büyük müzik derslikleri ayrıştırmış durumdadır. Ancak yapı ilk girişte hemen algılanamamaktadır. Erişim ve yön bulma diğer üç okula göre daha zor ve karmaşık yapıdadır. Analiz sonuçlarına göre bütünleşme bağlantısallık ve algılanabilirlik değerleri en düşük olan fakülte yapısı ise, İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana binadır. Fakülte karmaşık yapıdadır. Yapıda koridorlar çok dar tasarlanmıştır. Boşluklar çok fazladır. Dolu boş dengesi sağlanmadığından yapıya yönelik hakimiyet oluşturmak zorlaşmaktadır. Bu durumda ‘Space Syntax’ verilerine göre ideale en yakın fakülte Uludağ Üniversitesi Mudanya

Güzel Sanatlar fakültesi, en uzak olan ise, İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar fakültesi ana bina olarak belirlenmiştir.

Anket metoduna göre;

Sorulan sorular varsayımlar doğrultusunda hazırlanmıştır. Soruların bir kısmı esneklik kavramıyla ilişkilendirilip bir kısmı ise, Space Syntax ve davranışsal haritalama metoduyla sorgulanan kavramlara yönelik oluşturulmuştur. Anket sonuçlarına göre kullanıcı memnuniyetinin en yüksek oranda kurgulandığı fakülteler, İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesi ile İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok olarak belirlenmiştir. Bu fakültelerde kullanıcı memnuniyetinin yüksek olması yapı tasarımının kullanıcı üzerinde aidiyet oluşturduğunu, öğrencilerin bu yapıda bulunmaktan keyif aldığını ve zaman geçirmek istediğini göstermektedir. Bu fakülteler diğer 3 fakülteye oranla daha geniş hacme sahiptir. Daha geniş sirkülasyon alanları mevcuttur. Koridorlar geniş ve çok amaçlı kullanıma müsaittir. Sosyalleşmeye elverişli mekanlardan oluşmaktadır. Sergi alanları ve serbest çalışma alanları bulunmaktadır. Derslikler, atölyeler ve müzik odaları ebat ve organizasyon olarak yeterli olduğu sonucuna varılmıştır. Veriler doğrultusunda kullanıcı memnuniyetinin en az sağlandığı yapı ise, Uludağ üniversitesi güzel sanatlar fakültesidir. Hacim olarak küçük olan bu yapı çok dar koridorlardan oluşmuştur. Sosyalleşmeyi sağlayacak ortak kullanım alanları yapı içerisinde mevcut değildir. Çok amaçlı kullanılan mekanlar farklı ebatlarda derslikler mevcut değildir sınıflar birbirinin aynı ebatlarda tasarlanmışlardır. Sadece içerisinde kullanılan araç gereçler değiştirilerek farklılaştırılmaya çalışılmıştır. Farklı işlevler birbirinin aynı birimlerde gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek binaya yönelik yapılan anket çalışmasında kullanıcıların memnuniyet düzeyinin düşük derecede olduğu çalışma kapsamında belirlenen varsayımların genel olarak geçerli olduğu belirlenmiştir. Bunun nedeni, yapının mekânsal anlamda kullanım çeşitliği sunmaması, hacimce küçük olması, ders dışı çalışmalara ve sosyalleşmeye zemin hazırlayan mekânsal dinamiklere sahip olmamasıdır. İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina kullanıcılarının da memnuniyet düzeyinin düşük olduğu belirlenmiştir. Bunun sebebi yapının kullanıcıya aidiyet hissi uyandırmaması, mekânsal organizasyonların doğru kurgulanmaması, sergileme alanlarının yetersiz

olması, koridorların dar ve işlevlendirilmemiş olması, ortak kullanım alanlarının yetersiz olması olarak belirlenmiştir.

Davranışsal haritalama metoduna göre;

Çalışma yapılan gün ve saatler içerisinde kullanım yoğunluğunun en fazla olduğu yapı, İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok, en az yoğun kullanıma sahip yapı ise, Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi olmuştur. Eylemsel haritalara bakıldığında ise en fazla eylem gerçekleştirilen yapı İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar fakültesi iken, en az eylem gerçekleştiren fakülte Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi olmaktadır. Bu durum fakültenin hacimsel büyüklüğüne ve kullanıcı sayısına bağlı olduğundan bir karşılaştırma verisi oluşturmamaktadır. Ancak toplam eylemi gerçekleştiren kişi sayısının mekanları kullanan toplam kişi sayısına oranının yüzdelik değeri karşılaştırma verisi olarak kullanılabilir. Böylelikle davranışsal frekans belirlenmiştir. Davranışsal frekansı en yüksek okul İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesi iken, en düşük İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina olduğu tespit edilmiştir. İzmir üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesini kullanıcı sayısının çok olması buna karşın bu yoğunluğun büyük kısmının ders dışı çalışma ve sosyalleşme eylemlerinin yüksek olması bu yapının tasarlanma biçiminin doğru kurgulandığını göstermektedir. Yapıya aidiyet hissinin oluştuğu, mekânsal organizasyonların doğru kurgulandığı, kullanıcıların yapı içerisinde zaman geçirmekten keyif aldığını göstermektedir. İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok’ a bakıldığında yapıyı kullanan kişi sayısı çok fazla iken ders dışı eylemlerin gerçekleştirilme sayısının bu kadar düşük olması kullanıcıların yapıda zaman geçirmekten keyif almadığını, sadece dersler için yapıyı kullandıklarını göstermektedir. İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina yapısının diğer okullara göre hacimce küçük olmasına rağmen yoğun bir kullanıma sahip olması görülmektedir. Ancak gerçekleştirilen toplam eylem sayısının bu yoğunluğa karşın çok az olduğu belirlenmiştir. Bu da yapının kullanıcılarının, sadece ders için yapıyı kullandıklarını yapıya karşı aidiyet hissetmediklerini, ders dışı çalışmalara ve serbest zaman geçirme eylemlerine zemin oluşturacak bir mekânsal kurguya sahip olmadığını göstermektedir. İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina ile Uludağ

üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi i davranış frekansları ortalama değerde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tek tek fakülteler bağlamında yapılan çıkarımlara bakıldığında;

İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek bina; bu fakültede peyzaj mimarlığı bölümü okutulmaktadır. Toplamda dört kattan oluşan fakülte yapının iki katına eğitim verilmektedir. L plan tipine sahiptir. Ortada koridor iki yanda derslikler mevcuttur. Atölyeler, derslikler ve bilişim derslikleri ayrıştırılmıştır. Ancak bu farklılaşma sadece boyutsal olarak sağlanmıştır. Alt kattaki iki derslik birimi üst katta birleştirilip atölye olarak tanımlanmıştır. Alt kattaki giriş alanı üst katta merdiven boşluğu olarak daraltılıp koridor işlevi yüklenmiştir. Bu durum üst katın Space Syntax verilerinin daha düşük olmasına sebep olmuştur. Algılanabilirlik değeri alt katta 0.90 iken üst katta 0.66' ya düşmüştür. Bu yapıda koridorlar sadece sirkülasyon alanı olarak kullanılmıştır. Bazı noktalarda oturma tefrişi ve sergi alanları olarak kullanılmıştır. Bu durum koridoru daha çok daraltıp iyice sıkışmışlık hissi uyandırmıştır. Kütlenin hacimsel olarak küçük olması tek noktadan bütün yapının algılanması erişebilirliğin ve algılanabilirliğin rahat olması kütlenin tek olumlu yanıdır. Ancak bu durumun sebebi tasarımın esnek kurgulanmış olmasından kaynaklı olmadığı saptanmıştır. Anket ve davranışsal haritalardan elde edilen frekans sonuçları doğrultusunda bu yargıya varılmıştır. Anket sonuçlarına bakıldığında, kullanıcıların yapı tasarımı ve mekânsal kurguda tek tipleşme olduğu, yapının esnek mekân anlayışıyla oluşturulmadığından zamana karşı direnç gösteremeyeceği, gerektiğinde değişip dönüşebilen esnek mekanlara yer vermediği, esnek çalışma zamanlarına elverişli mekanların kurgulanmadığı, mekanların kullanıcı ve işleve yönelik adaptasyonunun sağlanmadığı, atölyelerin normal derslikler gibi tasarlandığı görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda yapının esneklik kavramı göz önünde bulundurulmadan tasarlanmış olduğu saptanmıştır. Ayrıca yapıda mekanlar arası geçişlerin ihtiyaçlar doğrultusunda kurgulanmadığı ve sosyalleşmeye olanak sağlayacak şekilde düzenlenmediği belirlenmiştir. Bu yapı tasarımı yapılırken kullanıcı davranışları ve mekân içerisinde gerçekleştirilecek eylemlerin göz ardı edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Davranışsal haritalama metodundan elde edilen davranış frekansları da bu anket sonucunu destekler niteliktedir. %5.35 düşük frekansla yapı içerisinde ders dışı çalışma ve serbest zaman geçirme eylemlerinin gerçekleştirilmiş olması yapı tasarımının kullanıcı

üzerinde aidiyet hissi uyandırmadığını göstermektedir. Yapının mekânsal organizasyonlarının yapıdaki hareketliliği kaldırmadığı sonucuna varılmıştır. Bütün bu sonuçlar doğrultusunda bu yapının zamanın değişen ve gelişen koşullarına karşı devamlılığını sürdüremeyeceği çıkarımında bulunulmuştur. İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ek binanın, mekanlarının esnek olarak tasarlanmadığı ve sürdürülebilir bir yapısının olmadığı saptanmıştır.

İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana bina; yapı içerisinde müzik ve müzikoloji alanlarında eğitim verilmektedir. Dört kattan oluşan U plan tipine sahip bir yapıdır. İçerisinde sirkülasyon alanlarından kaynaklı galeri boşlukları bulunmaktadır. Alt katlarda daha çok normal derslikler üst katlarda ise bireysel ve grup çalışmalarının yapıldığı müzik odaları bulunmaktadır. Bina karmaşık bir yapıda tasarlanmıştır. U plan tipine sahip olmasından ve girişin kollardan verilmesinden kaynaklı merkezci bir yapıya sahip değildir. Ayrıca binadaki boşluklardan dolayı koridorlar daralmakta, bina içerisinde yön bulmak ve yapıya yönelik hakimiyet kurmak zorlaşmaktadır. Bu durum bize yapı içerisinde dolu boş dengesinin doğru kurgulanmadığını göstermektedir. Yapılan Space Syntax analiz verileri bu sonuçları desteklemektedir. Çalışma yapılan beş yapı içerisinde bütünleşme, bağlantısallık ve algılanabilirlik değerleri en düşük olan yapı olduğu görülmüştür. Yapıda algılanabilirlik ve erişilebilirlik düşüktür. Anket verilerine bakıldığında genel olarak kullanıcıların yapıya yönelik memnuniyetinin düşük düzeyde olduğu gözlemlenmiştir. Yapının esnek mekan anlayışıyla oluşturulmadığından zamana karşı direnç gösteremeyeceği, gerektiğinde değişip dönüşebilen esnek mekanlara yer vermediği, esnek çalışma zamanlarına elverişli mekanların kurgulanmadığı, atölyelerin normal derslikler gibi tasarlandığı, mekânların daha çok 2d çalışmalarına uyumlu olup 3d çalışmalarına yeterli düzeyde olanak vermediği, sergileme alanlarının yetersiz olduğu, mekânların hem grup çalışmalarına hem de bireysel çalışmalara olanak sağlayacak ebatlarda tasarlanmadığı belirlenmiştir. Böylelikle yapının esneklik kavramları göz ardı edilerek oluşturulduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca mekânsal boyutların eğitimin uygulanma şekli göz önünde bulundurulmadan tasarlandığı, yapı içerisindeki yoğunluk düzeyi ve hareket ağlarıyla alakalı öngöründe bulunulmadığından mekânsal organizasyonların doğru kurgulanmadığı saptanmıştır. Yapının davranış haritalarından elde edilen frekanslara bakıldığında ise, yapının ebatının nispeten büyük

olmasına rağmen daha az yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir. Yapılan eylemlerin bu yoğunluğa oranından elde edilen frekans değeri %8,66 dır. Ortalama bir değerde olduğu görülmektedir. Yapılan üç farklı mekân analiz yöntemi verileri sonucunda İnönü üniversitesi güzel sanatlar fakültesi ana binanın esneklik parametreleri doğrultusunda tasarlanmadığı, değişen koşullar karşısında güncelliğini koruyamayacağı, sürdürülebilir nitelikte olmadığı, sonucuna ulaşılmıştır.

İnönü üniversitesi eğitim fakültesi c blok; yapı içerisinde müzik ve resim öğretmenliğine yönelik eğitim verilmektedir. Toplamda dört kattan oluşan bu yapı önde bir kütle ve bu ana kütleyle bağlı üç ayrı koldan oluşmaktadır. Yapıda atölyeler ve müzik derslikleri bulunmaktadır. Koridorlar nispeten geniş bırakılmıştır. Yerinde yapılan gözlemlerde ders dışı çalışmaların koridorlara taşıdığı gözlemlenmiştir. Yapıda bölünmüş kütlelerle bölümler arası ayrışma durumu görülürken, ana kütle ve bağlantı noktaları sayesinde bir iç içe geçmişlik durumu da söz konusudur. Alt kat ile üst kat hemen hemen aynı olduğundan Space Syntax değerleri birbirine yakın çıkmıştır. Bu fakültenin mekân dizim analiz değerleri düşük düzeydedir. Anket verilerine bakıldığında, kullanıcıların okulda bulunmaktan ve keyif almaktan memnun oldukları, fakülte yapısına karşı aidiyet hissi duydukları, yapının esneklik parametreleri doğrultusunda tasarlandığını düşündükleri sonucu çıkarılmıştır. Ancak sadece kullanıcı memnuniyetine bakılarak yapı hakkında bilgi sahibi olmak olası değildir. Davranışsal haritalama metoduna göre, bu fakülte yapısının diğer 4 yapıya oranla daha yoğun olarak kullanıldığı eylem haritasında ise yapılan ders dışı çalışmalar ve serbest zaman geçirme etkinliklerinin yoğunluğa oranla az sayıda olduğu belirlenmiştir. Bu durumda yapının daha çok derslere girmek için kullanıldığı ders dışı eylemlere ve zaman geçirmeye elverişli olmadığı, belirlenmiştir. Bu durumda yapının esnek olarak tasarlanmadığı, çok yönlü kullanıma olanak vermediği, mekânsal organizasyonların doğru kurgulanmadığı belirlenmiştir.

Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesi; bu fakültede sahne sanatları bölümünde eğitim verilmektedir. Yapı dört katlı olup yapıda normal derslikler, atölyeler (performans derslikleri), soyunma odaları bulunmaktadır. Okul hacimce çok küçüktür. L plan tipine sahiptir. Ortada koridor iki yanında mekanlardan oluşmuş plan tasarımı vardır. Bu fakülte yapısı plan tipi ve büyüklük olarak İnönü üniversitesi güzel

sanatlar fakültesi ek binaya benzemektedir. Bundan dolayı aynı gerekçelere dayanarak bu yapının da Space Syntax verileri yüksek çıkmıştır. Ancak bu durum yapının tasarımının doğru kurgulandığından ziyade yapının hacimsel boyutundan ve L plan tipine sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Anket metodu kapsamında kullanıcı memnuniyetinin en düşük düzeyde sağlandığı fakülte yapısıdır. Kullanıcıların yapı tasarımında ve mekânsal kurguda tek tipleşme olduğu, yapının esnek mekan anlayışıyla oluşturulmadığından zamana karşı direnç gösteremeyeceği, gerektiğinde değişip dönüşebilen esnek mekanlara yer vermediği, esnek çalışma zamanlarına elverişli mekanların kurgulanmadığı, mekanların kullanıcı ve işleve yönelik adaptasyonunun sağlanmadığı, mekânların daha çok 2d çalışmalarına uyumlu olup 3d çalışmalarına yeterli düzeyde olanak vermediği, sergileme alanlarının yeterli olmadığı, mekânların hem grup çalışmalarına hem de bireysel çalışmalara olanak sağlayacak ebatlarda tasarlanmadığı, mekânsal boyutların eğitimin uygulanma şekli göz önünde bulundurulmadan tasarlandığı, birbiriyle ilişkilendirilmesi gereken mekânlar arasında bağlantısallığın yeterli düzeyde sağlanmadığı, mekânlar arası geçişlerin ihtiyaç doğrultusunda kurgulanmadığı, mekânların sosyalleşmeye olanak sağlayacak şekilde tasarlanmadığı, mekân tasarımında, kullanıcı davranışlarının ve mekân içerisinde gerçekleştirilen eylemin göz önünde bulundurulmadığı, yapı içerisindeki yoğunluk düzeyi ve hareket ağlarıyla alakalı öngörude bulunulmadığından mekânsal organizasyonların doğru kurgulanmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada güzel sanatlarla alakalı, esneklik, Space Syntax ve davranışsal haritalama metodları baz alınarak oluşturulmuş varsayımların neredeyse tamamının doğrulandığı görülmüştür. Uludağ üniversitesi Mudanya güzel sanatlar fakültesine yönelik belirlenen davranış haritalarına göre, okulun kullanıcı sayısının az olmasından dolayı mekânsal yoğunluk düzeyinin en düşük olduğu, ders dışı gerçekleştirilen eylem sayısının çok az olduğu saptanmıştır. Davranış frekansının yüzdelik değerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Bütün bu çıkarımlar doğrultusunda bu fakülte yapısının esnek tasarıma sahip olmadığı, zaman içerisinde oluşacak değişimlere ayak uyduramayacağı ve sürdürülebilir bir tasarıma sahip olmadığına karar verilmiştir.

İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesi; iç mimarlık ve çevre tasarımı, mimarlık, endüstriyel tasarım, görsel iletişim tasarımı, tekstil ve moda

tasarımı olarak beş alanlarında ders verilmektedir. Yapı 3 bodrum kat+ zemin+ 5 kat ve aralarda bulunan asma kattan oluşmuştur. 3 bodrum kat otopark olarak düzenlenmiştir. Diğer katlarda derslikler atölyeler ve amfi derslikler, bilişim derslikleri, açık derslik ve proje sunum alanları mevcuttur. Katlarda açık amfiler, avlular, teraslar, oturma alanı olarak özelleştirilmiş cepler bulunmaktadır. Hem sınırları belirlenmiş hem de serbest alana yayılmış sergi alanları mevcuttur. Yapıda mekanların sınırları kesin olarak tariflenmemiştir. Mekanlar birbirine entegre edilebilecek şekilde akışkan tasarlanmıştır. Özgür kullanım hedeflenmiştir. Akademik ve idari birimlere ait ofisler için bile şeffaf açık alanlar oluşturulmuştur. Mekanlar tasarlanırken farklı disiplinler arası etkileşim düşünülerek mekanlar açık olarak tasarlanmıştır. Sınırlar ve duvarlar mümkün olduğunca kaldırılmaya çalışılmıştır. Bilişim dersliklerine ait küçük bir hacim ana binaya iki köprü aracılığıyla bağlanmıştır. Koridorlar standart dar koridorlara oranla geniş ve çok amaçlı ortak kullanım alanları olarak tasarlanmıştır. Bazı koridor alanları açık derslik ve proje sunum alanı olarak tasarlanıp gerektiğinde derslik birimine katılabilir nitelikte tasarlanmıştır. Koridorlar sadece sirkülasyon alanı olarak düşünülmeyp işlevlendirilmiştir. Servis alanlarında koridorlara entegre edilmiştir. Bu durum yapı içerisindeki sosyalleşmeyi arttırmıştır. Space Syntax verilerine bakıldığında, yapı Uludağ üniversitesi Mudanya gsf ve İnönü üniversitesi gsf ek binadan sonra en yüksek değerlere sahip yapıdır. Bu iki fakültenin değerlerinin yüksek çıkma durumunun hacimsel boyutuna bağlı olduğu daha önce saptanmıştır. Ancak İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesinin diğer değerlerinde bakıldığında ve mekânsal kurgusu göz önüne alındığında değerlerin yüksek çıkması yapıdaki mekânsal organizasyonların doğru kurgulandığını göstermektedir. Anket verileri sonucunda kullanıcıların çoğunluğunun yapının tasarımına yönelik memnuniyet duyduğu belirlenmiştir. Davranışsal haritalama tekniğinden elde edilen verilerde ise, bu yapının kullanım yoğunluğunun yüksek olduğu, aynı zamanda yapı içerisinde gerçekleştirilen eylemlerin diğer yapılardan fazla olduğu saptanmıştır. Gerçekleştirilen toplam eylem sayısının, toplam mahal kullanım sayısına oranının yüzdelik değeri %12.21 ile en yüksek derecededir. Bütün bunlardan hareketle yapının kullanıcılarının yapıya aidiyet duyduğu, mekanların kullanıcı ve işleve yönelik adaptasyonunun sağlandığı, mekanların ders dışı çalışma ve esnek zaman geçirmeye elverişli olduğu belirlenmiştir. Mekânsal kurgunun doğru tasarlandığı, mekânın değişip dönüşme, uyumlanabilme özelliğine sahip olduğu,

mekânda sınırların yok edilmeye çalışıldığı, daha özgün ve özgür mekanlar oluşturulmaya çalışıldığı, farklı sanat dalları arasında mekânsal olarak ilişki kurulmaya çalışıldığı ortaya çıkmıştır. Çok amaçlı kullanım sağlayan mekanların olduğu koridorların işlevlendirilmeye çalışıldığı ortak kullanım alanlarının yapının merkezinde toplanmaya çalışıldığı görülmüştür. Tüm bunlar sonucunda İzmir ekonomi üniversitesi güzel sanatlar ve tasarım fakültesinin diğer yapılara oranla daha esnek bir tasarıma anlayışıyla oluşturulduğu ve sürdürülebilir olduğu sonucuna varılmıştır.

Yapılan bu çalışmayla güzel sanatlar fakültelerinde mekânsal organizasyonlar ve esnek mekâna duyulan ihtiyaç, Space Syntax, anket ve davranışsal haritalama metodları yardımıyla sorgulanmış ve elde edilen veriler sonucunda esnek model oluşturulmuştur. Bu modele göre güzel sanatlar fakültelerinin esnek olarak tasarlanması için öncelikle mekanların Space Syntax'a bağlı bütünleşme, bağlantısallık ve algılanabilirlik değerlerinin yüksek olması, derinlik değerinin düşük olması gerekmektedir. Ayrıca davranışsal haritalama metodu verileri olan eylem ve dolaşım frekansları yüksek değerde olmalıdır. Bu değerlere sahip mekanlar tasarlanırken, esneklik parametreleri olan dönüşüm, uyarlanabilirlik, mobilite, modülerite ve kapsayıcılık özelliği göz ardı edilmemelidir. Özellikle koridor mekanı başta olmak üzere, derslik, atölye gibi mahaller esnek olarak tasarlanmalı, ve bahsedilen bu özellikleri taşımalıdır. Hareketli bölücü duvarlar, paneller, takılıp sökülebilen sistemler, kayar kapılar ve camlar, hareketli tefriş elemanları, gerektiğinde dönüşebilen kabuk sistemleri esnekliği sağlayacak çözümlerdir. Yapının ana iskelet sistemi sabit tutularak dönüşüme elverişli, adaptasyon sağlama yeteneği fazla, çok amaçlı kullanım oluşturan tasarım çözümleri üretilmelidir. Mekanlar gerektiğinde farklı kombinasyonlara yer verebilecek, farklı işlevlere olanak sağlayacak, eklenip çıkarılabilecek şekilde esnek olarak tasarlanmalıdır. Bütün bu özellikleri içersinde barındıran yapılar zamanın değişimi ve teknolojinin gelişimi karşısında ayakta kalabileceklerdir. Bu çalışma gelecekte yapılacak olan güzel sanatlar fakülteleri tasarımcılarında dikkat edilmesi gereken hususları ve esneklik kavramının bu fakülteler üzerindeki etkisinin önemini göstermesi açısından önem teşkil etmektedir.

KAYNAKLAR

- Akkoç (2019), İlköğretim Yapılarının Ortak Alanlarının Mekân Dizim Yöntemiyle İncelenmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi
- Albayrak (2020), Eğitim Mekânları Ölçeğinde Mekân Kimliği ve Kullanıcı Kimliği İlişkisi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi
- Alakuş, A. O. (2003). *Dünden Bugüne Görsel Sanatlar Eğitimimizin Genel Bir Görünümü*. Millî Eğitim Dergisi, (sayı 160).
- Atam (2019), İlkokul Yapılarındaki İç ve Dış Mekân Arayüzlerinin Serbest Zaman Deneyimi Bağlamında Anlamsal ve Mekân Dizimsel Olarak İrdelenmesi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi
- Baloğlu (2020), Flexible Learning Spaces: Insights From Use Patterns In Public Primary Schools, Bahcesehir University, Doctor Of Philosophy (Phd) Thesis
- Banaz (2020), Tarihi Yapıların Eğitim Yapılarına Dönüşümünün İncelenmesi, Toros Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Örneği, Toros Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mimarlık Ana Bilim Dalı Mimarlık Tezli Yüksek Lisans Programı, Yüksek Lisans Tezi
- Barker, R. G. (1968). Ecological Psychology; Concepts and Methods for Studying the Environment of Human Behavior.
- Batty, M. (2001). Exploring isovist fields: space and shape in architectural and urban morphology. *Environment and planning B: Planning and Design*, 28(1), 123-150.
- Batty (2004), A New Theory of Space Syntax, Centre for Advanced Spatial Analysis, University College London, 1-19 Torrington Place, London WC1E 6BT, UK
- Beeken, D., and Janzen, H. L. (1978). Behavioral mapping of student activity in open-area and traditional schools. *American Educational Research Journal*, 15 (4), 507-517.
- Cabadak (2016), İstanbul'daki Mimarlık Okullarının Sosyal Etkileşim Mekânlarındaki Arayüzlerde İnsan Davranışı Mekân İlişkisinin Semantik ve Sentaktik Olarak İrdelenmesi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi
- Çanakçıoğlu (2016), Pediatrik Tedavi Mekânlarını Kullanan Bireylerin Mekânsal Algılarının Bilişsel ve Mekân Dizimi Yöntemleriyle İrdelenmesi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi
- Cetin, D. F. (1999). *Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Ünitelerinde Değişen Kullanıcı Gereksinimlerine Bağlı Esnek Tasarlama Faktörlerinin Belirlenmesi*, Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çil, E., 2006. Bir Kent Okuma Aracı Olarak Mekân Dizim Analizinin Kuramsal ve Yöntemsel Tartışması. *Megaron* 1(4), 218-233.

- Dai&Dong&Guo(2015), Production Of Spatial Complexity In An Educational Building
- Delalex, G. (2006). *Architecture, Infrastructure and the Everyday Experience of Mobility*, Publication Series of the University of Art and Design Helsinki.
- Deniz, O. (2003). Cok Katlı Konutlarda Değişebilirlik Sağlama Stratejisi: Yapı Elemanlarının Hiyerarşik Organizasyonu Yaklaşımı, *Tasarım+Kuram Dergisi*, (3), 115-129.
- Dursun (2007), Space Syntax In Architectural Design, Proceedings, 6th International Space Syntax Symposium, İstanbul
- Gençaydın, Z. (1993). Sanat Eğitimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayın No:582.
- Gibson, J. J. (1966). The senses considered as perceptual systems
- Griffith (2012), The Use Of Space Syntax In Historical Research: current practice and future possibilities Proceedings: Eighth International Space Syntax Symposium, Edited by M. Greene, J. Reyes and A. Castro. Santiago de Chile: PUC, 2012
- Gündoğdu, M., (2014). "Mekân Dizimi Analiz Yöntemi ve Araştırma Konuları", *Art Sanat*, 0 (2): 251-274.
- Güner (2019), Üniversite Eğitim Yapılarında Ortak Sosyal Alanların Mekân Dizim Yöntemiyle İncelenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi Örneği, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi
- Güney, Y., İ. (2007). Analyzing Visibility Structures in Turkish Domestic Spaces, *Proceeding 6th, International Space Syntax Symposium*, İstanbul.
- Hagman., H., L., 1951. 'Theadministration Of American Public Schools', Mcgraw-Hall Book Company, New York, 229-312.
- Haq, S., Luo, Y. (2012). Space syntax in healthcare facilities research: a review. *HERD: Health Environments Research & Design Journal*, Vol.5, No:4, 98-117.
- Hillier, Leaman, Stansall, Bedford (1976), *Space Syntax, Environment and Planning B*, Volume 3, pages 147-185
- Hillier, B. ve Hanson, J.,1984. *The Social Logic of Space*, Cambridge University Press,Cambridge
- Hillier, B. & Hanson, J. (1997). *The Reasoning Art: or the Need for an Analytical Theory of Architecture*, *Proceedings of the 1st Space Syntax International Symposium*, London.
- İnönü üniversitesi güzel sanatlar ek binası kat planları. (2022). İnönü üniversitesi yapı işleri ve teknik daire başkanlığı
- İslamoğlu (2014), Okullarda Esneklik Stratejilerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Yöntem Önerisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Doktora Tezi

- İslamoğlu Ö., Usta G., (2016), Herman Hertzberger Okullarında Esneklik Anlayışı Mimarlık Dergisi, 390, 64-70
- İslamoğlu Ö., Usta G., (2018), Mimari tasarımlarda esneklik yaklaşımına kuramsal bir bakış, Turkish Online Journal of Design Art and Communication, Cilt: 8 Sayı: 4, 673- 683, 01.10.2018
- Karabey, H., 2004. Eğitim Yapıları- Geleceğin Okullarını Planlamak ve Tasarlamak, Çağdaş Yaklaşımlar, İlkeler, Literatür Yayıncılık, İstanbul.
- Karakaya (2019), Hastane Binalarında Kronolojik Açıdan Erişilebilirliğin Gelişimi Ve Mekân Dizimi Yöntemi İle İki Örnek Üzerinden İnceleme, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi
- Karimi (2012), A configurational approach to analytical urban design: ‘Space syntax’ methodology, Macmillan Publishers Ltd. 1357-5317 Urban Design International Vol. 0, 0, 1–22 www.palgrave-journals.com/udi/
- Keleş, R. (1994). Kent ve çevre haklarının korunması üzerine gözlemler. Prof. Dr. Yılmaz Günel’a Armağan, A. Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 49(3-4), 275-281.
- Kemaldar, D. (2019), Sümerbank Kayseri bez fabrikası ana üretim yapısı dönüşümünün esneklik bağlamında değerlendirilmesi, yüksek lisans tezi, Kayseri
- Kepekcioglu (2007), Fonksiyonel Esneklik Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi
- Kırcı, N. (2013). 20. Yüzyıl Mimarlığı, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, ISBN: 9786051336091.
- Kırısoğlu, O. (1991). Sanatta Eğitim (Görmek, Anlamak, Yaratmak). Demircioğlu Matbaacılık. Ankara.
- Kızıltan A., 1967. Birleşik Amerika’da Eğitim ve İlkokul Planlaması Yöntemler ve Eğilimler, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul
- Kızmaz, K. C. ve Çimşit Koş, F. (2015). Esneklik Kavramında Kullanıcı Katılımının Önemi ve Güncel Yaklaşımlar. *Beykent Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 8(2), 111–142.
- Kronenburg, R. (1998). *Transportable Environments*, London:E & FN Spon.
- Kronenburg, R. (2007). *Flexible Architecture that Responds to Change*. London: Laurence King Publishing Ltd, 46-230.
- Korkmaz (2011), Buca Konutlarının Mekân Dizimi ve Görünür Alan Analizi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi
- Köksüzer (2013), Çocuğun Algısında Okul Öncesi Eğitim Merkezlerinin Mekânsal Dizim (Space Syntax) Yöntemiyle İrdelenmesi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi

- Künyeli (2018), Eğitim Yapılarının “Esneklik” Bağlamında Değerlendirilmesi: Kayseri Örneği, Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri
- Larson, J. S., Bradlow, E. T., and Fader, P. S. (2005). An exploratory look at supermarket shopping paths. *International Journal of Research in Marketing*, 22(4), 395–414.
- Lefebvre, H. (1992). *The Production of Space*, Translation: Nicholson-Smith, D. Wiley Blackwell.
- Malek (2015), Spatial Cognition: Application Of Space Syntax On Beyazıt District, Istanbul, Institute of Science and Technology, Urban Design Program, M.Sc. Thesis
- Matejcek ve Pribyl (2020), Space Syntax: A multi-disciplinary tool to understand city Dynamics, Smart Cities Symposium Prague
- McKenzie, T. L., Marshall, S. J., Sallis, J. F., and Conway, T. L. (2000). Leisure-time physical activity in school environments: An observational study using SOPLAY, *Preventive Medicine*, 30(1), 70–77.
- Mehta, V. (2013). *The Street. A Quintessential Social Public Space*. UK: Florence Production Ltd, Stoodleigh, Devon
- Moore, G.T. ve Lackney, J.A., 1994. Education Facilities Fort The Twenty –First Century: Research Analysis and Design Paterns
- Nourian, Rezvani, Sariyildiz (2013), Designing with Space Syntax: A configurative approach to architectural layout, proposing a computational methodology, Spatial Performance and Space Syntax- Volume 1 - Computation and Performance - eCAADe
- Perkins, B. ve Bordwell, R., 2010. Building Type Basics For Elementary and Secondary Schools, Second Edition, Johnwiley & Sons.
- Öztürk (2018), “Mekân Dizimi Yöntemiyle Mekânsal Değişimin İncelenmesi Yıldız Teknik Üniversitesi Davutpaşa Kampüsü Örneği, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi
- San, İ. (2003). Sanat Eğitimi Kuramları. Ütopya Yayınları
- Sanchez, R. and Mahoney, T J. (1996). Modularity, Flexibility, And Knowledge Management in Product and Organization Design, *Strategic Management Journal*, 17.
- Schulz, C. N. (1963). *Intentions in Architecture*, London: Allen and Unwin
- Silva&Heitor (2014), Exploring University Morphology-Bergamo as Case Study
- Studer, R. G. (1970). The dynamics of behavior-contingent physical systems. In H.M. Proshansky, and L.G. Rivlin, (Eds.), *Environmental psychology: Man and his physical setting*, (pp.56-76).

- Şahiner (2016), Design Factors: The Impact Of Facility Aesthetics And Layout Accessibility On Customers Emotions And Behavioral Intentions In Hotel Lobbies, Master's Thesis, Department of Interior Architecture and Environmental Design İhsan Doğramacı Bilkent University, Ankara
- Şalgamcıoğlu, M. E. (2013). *İstanbul'da Çoklu Konut Gelişiminin Semantik Ve Sentaktik Olarak İrdelenmesi: 1930-1980 Dönemi*. (Doktora Tezi), Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Şişman (2015), Mekân Dizim Yönteminin Bir Mimari Tasarım Aracı Olarak Kullanılması Üzerine Bir Deneme, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi
- Tanka (2015), Eğitim Yapılarının Esneklik Kavramı Bağlamında Değerlendirilmesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi
- Tavlı, D., 2010. Poliklinik Bölümlerinin Tasarımındaki Karmaşıklık Yönelme Davranışı ve Yön Bulma Üzerindeki Etkisinin İrdelenmesi, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul.
- Tibet (2013), Ayvalık Evlerinin Mekân Dizimi Metodu İle Analizi, Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi
- İnönü Üniversitesi. (n.d.). Tarihçe. İnönü Üniversitesi. <https://www.inonu.edu.tr/gsf/menu/1458/tarihce>, 15.09.2022 tarihinde erişildi.
- Uludağ Üniversitesi (n.d.). Tarihçe. Uludağ üniversitesi (<https://uludag.edu.tr/gsf/konu/view?id=5006&title=fakulte-hakkinda>, 26.01.2023 tarihinde erişildi.
- Ünlü, A., 2001. An Evaluation Of Social Interactive Spaces İn A University Building. Proceedings . 3rd International Space Syntax Symposium. Atlanta.
- Yamu, Nes, Garau (2021), Bill Hillier's Legacy: Space Syntax—A Synopsis of Basic Concepts, Measures, and Empirical Application, Sustainability, 13,3394. <https://doi.org/10.3390/su13063394>
- Ye and Van Nes (2014), Quantitative tools in urban morphology: combining space syntax, spacematrix and mixed-use index in a GIS framework, Urban Morphology (2014) 18(2), 97-118 © International Seminar on Urban Form, 2014 ISSN 1027-4278
- Yeşildağ (2010), İtalya Ve Türkiye'de Lisans Düzeyinde Güzel Sanatlar Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı
- Yılmazsoy (2005), Visitor Behavior In Museum Environments: An Analysis of Visitor Circulation Patterns In Sadberk Hanım Museum, A thesis submitted to the department of interior architecture and environmental design and the institute of

fine arts of bilkent university in partial fullfillment of the requirements for the degree of master of fine arts

Van Andel, J. (1985). Effects on children's behavior of physical changes in a Leiden neighborhood. *Children's Environments Quarterly* 1(4), 46-54.

Verdil, A., 2007. Mekân-Davranış İlişkisinin Dönüşümü: Alışveriş Merkezlerinin Mekânsal Dizim Yöntemiyle İncelenmesi, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul

Vieira ve Krüger(2015), Space Codes In Architectural Teaching And Learning

William Brubaker (1998), Planning and Designing Schools, Mc Graw Hill, Newyork

Winkel, G. H., and Sasanoff, R. (1970). An approach to an objective analysis of behavior in architectural space. College of Architecture and Urban Planning, *University of Washington*.

EKLER

Ek 1: Güzel sanatlar fakülteleri için hazırlanan anket soruları

Bu anket formu Dicle Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora programı için hazırlanacak olan tez çalışması için oluşturulmuştur. Anket belirlenen üniversitelerdeki güzel sanatlar fakültelerinde eğitim gören siz değerli öğrencilere uygulanacaktır. Anket çalışması, okulunuzda bulunan mekanların kullanım şekillerini ve mekanlar arası ilişkileri belirlemek ve bu ilişkinin eğitimin verimliliği üzerindeki etkisinin ne derece olduğunu sizlerin bakış açısıyla değerlendirmek amacıyla kurgulanmıştır. Aynı zamanda okulunuzun mekansal kurgusuna yönelik öğrenci memnuniyeti belirlenmeye çalışılmıştır. Eğitimin zaman içerisinde sürekli değişen ve gelişen bir yapısının olması okul yapılarının da bu duruma ayak uyduracak nitelikte değişip dönüşebilen esnek mekanlardan oluşturulması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Anket soruları yardımıyla sizin okuduğunuz okulun çağa ayak uydurabilecek ve zaman içerisinde etkinliğini koruyabilecek esnek mekan anlayışını ne derece göz önünde bulundurduğu araştırılmaya çalışılmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda anket çalışması 18 adet sorudan oluşturulmuştur. Sorulara vereceğiniz cevaplarla yapacağınız değerli yardım ve katkılarınız için şimdiden teşekkür ederiz. Saygılarımızla.

1.Okulunuzun adı?

2.Okuduğunuz bölüm?

3.Okulunuzun mekânsal kurgusunun ve tasarlanma biçiminin aldığınız eğitime ne derece uygun olduğunu düşünüyorsunuz?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1 2 3 4 5

en k ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ en iyi

EK 1 (Devam)

4.Okulunuzdaki mekanlar aşağıdaki esneklik kavramlarına (mekanın değişip/dönüşme, büyüyüp/küçülme, hareket edebilme, ekleme/çıkarma, çok amaçlı kullanıma olanak verebilme, özgün ve rahat çalışma ortamı sunma) ne derece elverişlidir?

Her satırda yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1 (en kötü)	2 (kötü)	3 (orta)	4 (iyi)	5 (en iyi)
değişip/dönüşebilme	☐	☐	☐	☐	☐
büyüyüp/küçülebilmeye	☐	☐	☐	☐	☐
hareket edebilme	☐	☐	☐	☐	☐
ekleme/çıkartılabilme	☐	☐	☐	☐	☐
çok amaçlı kullanıma olanak	☐	☐	☐	☐	☐

5.Kendinizi okulunuza ait hissediyor musunuz?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5	
en k	☐	☐	☐	☐	en iyi

6.Sizce kendinizi okulunuza ait hissetmeniz ve okulunuzda zaman geçirmek istemeniz derslerdeki başarınızı ne derece etkiler?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5	
en k	☐	☐	☐	☐	en iyi

EK 1 (Devam)

7.Uygulamalı ve teorik derslerinizi aynı (birbirinin aynısı özelliklere ve eşyalara sahip olan mekanlar) dersliklerde mi yapıyorsunuz?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

☐ EVET

☐ HAYIR

8.Uygulamalı ve teorik dersleri aynı dersliklerde yapıyor iseniz bundan ne derece memnunsunuz?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1 2 3 4 5

en k ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ en iyi

9.Okulunuzda bulunmaktan ve zaman geçirmekten keyif alıyor musunuz?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1 2 3 4 5

en k ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ en iyi

10.okulunuzun mekansal yapısı 3d çalışmalarınızı (alanınızla alakalı uygulama yapma, ürün üretme ve ürünleri sergileme gibi durumları) gerçekleştirmenizde ne derece imkan sağlamaktadır?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1 2 3 4 5

en k ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ en iyi

EK 1 (Devam)

11.okulunuzda çalışmalarınızı sergileyebileceğiniz alanlar yeterli midir?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1	2	3	4	5	
en k	☐	☐	☐	☐	☐	en iyi

12.okulunuzda bireysel çalışma alanları yeterli midir?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1	2	3	4	5	
en k	☐	☐	☐	☐	☐	en iyi

13.okulunuzda grup çalışma alanları yeterli midir?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1	2	3	4	5	
en k	☐	☐	☐	☐	☐	en iyi

14.Atölye ebatları çalışmalarınıza ne derecede olanak sağlamaktadır?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1	2	3	4	5	
en k	☐	☐	☐	☐	☐	en iyi

EK 1 (Devam)

15.Dersliklerin ebatları çalışmalarınıza ne derece olanak sağlamaktadır?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5	
en k	☐	☐	☐	☐	en iyi

16.Ortak kullanım alanlarının ebatları çalışmalarınıza ne derece olanak sağlamaktadır?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5	
en k	☐	☐	☐	☐	en iyi

17.Sergileme alanlarını ebatları çalışmalarınıza ne derece olanak sağlamaktadır?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5	
en k	☐	☐	☐	☐	en iyi

18.Okul içerisinde ihtiyaç duyduğunuz alanlara rahat erişebiliyor musunuz?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5	
en k	☐	☐	☐	☐	en iyi

EK 1 (Devam)

19.Okulunuzda açık ortak kullanım alanları yeterli midir?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1	2	3	4	5	
en k	☐	☐	☐	☐	☐	en iyi

20.Okulunuzda kapalı ortak kullanım alanları yeterli midir?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1	2	3	4	5	
en k	☐	☐	☐	☐	☐	en iyi

21.Zorunlu çalışmalar ve ders saatleri dışında okulda ne derece vakit geçirirsiniz

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

	1	2	3	4	5	
en k	☐	☐	☐	☐	☐	en iyi

EK 1 (Devam)

22.Okulun tasarlanma biçiminin ve mekânsal organizasyonların, yeme içme, oturma, sohbet etme, ders çalışma, serbest zaman geçirme gibi eylemlere elverişlilik düzeyi nedir?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5		
en k	☐	☐	☐	☐	☐	en iyi

23.Yapı içerisinde kullanımdan oluşan yoğunluk düzeyi ne derecedir?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5		
en k	☐	☐	☐	☐	☐	en iyi

24.Yapı içerisindeki sirkülasyon (hareketlilik) düzeyi ne derecedir?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5		
en k	☐	☐	☐	☐	☐	en iyi

25.Yapının tasarlanma biçimi ve mekânsal boyutlar yapı içerisindeki yoğunluğu ne derece kaldırabilmektedir?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

1	2	3	4	5		
en k	☐	☐	☐	☐	☐	en iyi

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyad, Ad

ACAR, Hediye

Web sayfası

(Research Gate, Academia, vs.)

Eğitim Bilgileri

Derece	Kurum	Mezuniyet Yılı
Yüksek Lisans	Dicle üniversitesi	2018
Lisans	Gazi üniversitesi	2015
Lise	Bingöl Anadolu Lisesi	2009

İş Denevimi

Dönem (Yıl)	Şirket, Kurum	Görev
2016-2019	Consept mimarlık	İş yeri sahibi/Mimar

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

1. Davranışsal Haritalama Metodu İle Mekansal Dinamiklerin Belirlenmesi, İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Ek Bina Örneği/ Yakın Mimarlık dergisi/C.8, S.1, Nisan, 2024
- 2.
- 3.
- 4.

Özel İlgiler

DİCLE ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEZ BENZERLİK BİLDİRİMİ FORMU

Öğrencinin Adı, Soyadı	Hediye ACAR		
Öğrenci No	18808603		
Ana Bilim Dalı	Mimarlık		
Program Türü	Proje ☐	Yüksek Lisans ☐	Doktora ☒
Tez Danışmanı (Ünvanı, Adı, Soyadı)	Prof. Dr. F. Demet AYKAL		
(Varsa) II. Tez Danışmanı (Ünvanı, Adı, Soyadı)			
Tez Başlığı	Güzel Sanatlar Fakültelerinin Mekân Dizim Yöntemiyle İncelenmesi Ve Esnek Mekan Tasarımına Yönelik Model Önerisi		
RAPOR BİLGİLERİ			
Raporlama Aşaması	Tez Savunma Sınavı Sonrası		
Sayfa Sayısı	288		
Raporlama Tarihi	19.03.2024		
Benzerlik Oranı (%)	%14		

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışmamın toplam 288 sayfalık kısmına ilişkin, 19/03/2024 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından turnitin isimli intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan intihal raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 14 olarak tespit edilmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

- ☐Başlangıç Bölümleri (Kabul ve Onay sayfası, Teşekkür sayfası, Özet/Abstract) hariç
☐Kaynaklar hariç
☐Alıntılar hariç/dâhil
☒Diğer (Herşey dahil)

Tezimin benzerlik oranı, Dicle Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İntihal Raporu Uygulama Esaslarında belirtilen üst sınır benzerlik oranını aşmamaktadır. Benzerlik oranım üst sınır benzerlik oranının altında olsa dahi aksinin tespit edilmesi durumunda her türlü yasal sorumluluğu kabul ettiğimi ve hukuki sonuçlarına razı olduğumu bildirir, gereğini arz ederim.

Öğrencinin Adı, Soyadı: Hediye ACAR

Tarih:19.03.2024

İmza:

Danışman Adı, Soyadı: Prof. Dr. F. Demet AYKAL

Tarih:19.03.2024

İmza:

Ana Bilim Dalı Başkanı Adı, Soyadı: Prof. Dr. Havva ÖZYILMAZ

Tarih:19.03.2024

İmza: